

UN
ER
WOR
LD
MA
GAZ
IN

2026.
MÁRCIUS

CSIHAR ATTILA

MAYHEM

PONTE DEL DIAVOLO † KARNIVOOOL † HOAXED † ALCATRAZZ
SYLOSIS † DENNIS STRATTON † REBEL † PEST † AWS
WORM † MORTE FRANCE † AXEL RUDI PELL † THE OTHER

FEKETE ZAJ

klubkoncertek

Március 14-15. — Dürer Kert

THY CATAFALQUE

×

OLÁH ANNAMARI & JOZEF VAN WISSEM (03.14.)
VULTURE INDUSTRIES (03.15)

Április 8. — A38 Hajó

VILLAGERS OF
IOANNINA CITY

Április 11. — KULT

VACUOUS

×

BASTARD MYCOSIS

Április 12. — Dürer Kert

EIHWAR

×

MIRA CETI • ITINERA

Április 18. — Analog Music Hall

IOTUNN

×

IN VAIN • NEPHYLIM

Április 19. — Magyar Zene Háza

KIKI ROCKWELL

×

FINNEGAN TUI

Április 22. — Instant

FÜK RÄN:

ÖXXÖ XÖÖX • DÉHÁ
PSYCHO MUTANTS • WEIRD OMEN

Április 29. — A38 Hajó

SHE PAST AWAY

×

CROW BLACK DREAM

Július 3. — Turbina

AUTHOR & PUNISHER

×

KING YOSEF

Augusztus 10. — A38 Hajó

CHAT PILE

×

RAGANA

Augusztus 30. — A38 tetőterasz

DARKWAYS

Szeptember 5. — Magyar Zene Háza

CURRENT 93

jegyvek

instagram

facebook

web

TIXA.HU

@FEKETEZAJ

fb.com/FEKETEZAJ

FEKETEZAJ.HU

AWS	26
Alcatraz	71
Axel Rudi Pell	12
Catherine Fearn	22
Dennis Stratton	76
Dudás Tamás	68
Hoaxed	11
Karnivool	8
Mayhem	14
Morte France	54
Nís	52
Pest	74
Ponte Del Diavolo	58
Rebel	7
Roth	81
Sesquipedaliophobia	66
Sylois	4
The Other	20
Wolfchant	51
Worm	62

x x x

A 10 legjobb rock/metal	83
A hónap albumai	29
A múlt zenéje	68
Koncertriport	53, 57, 59, 80
Könyvjelző	82
Mi volt a kérdés?	84
Turnéarcok	60

SYLOSIS

CSAK A ZENE SZÁMÍT

A hetedik nagylemezével jelentkezett a dalaiban melodeath-, thrash-, valamint metalcore-elemeket vegyítő – nemrég Budapesten is fellépő – brit zenekar, ez már a harmadik a 2019-es visszatérésük óta. A Sylosis 2016-ban ugyanis leállt egy rövidebb időre, miután az alapítójuk, Josh Middleton előbb turnégitárosként, majd hivatalos tagként is csatlakozott az Architectshez. Az együttműködés végül 2023-ig tartott köztük, ám közben a Sylosis is újra életre kelt. Gyuricza Tamás Marcell a budapesti koncert napján először azt a kérdést próbálta tisztázni Josh Middletonnal, hogy tíz éve valóban az Architects miatt függesztette-e fel a saját zenekara működését.

A 2016-os történések körül különböző teóriák terjedtek el. Hallani olyat, hogy amúgy is akartál szünetet tartani a Sylosisszal, és ezért már korábban leálltatok, minthogy az Architects részéről a felkérést megkaptad volna, de az is elterjedt, hogy az Architects miatt döntöttél a Sylosis átmeneti szüneteltetéséről. Mi történt valójában 2016-ban?

„Nos, ez egy hosszú történet, de szívesen elmesélem. 2015-ben nagyon sokat koncerteztünk. Volt egy közös turnénk a Wovenwar zenekarral, ahol mi voltunk a headlinerek. Aztán fesztiválokon játszottunk, ősszel pedig jött az újabb kör a Children Of Bodommal. Már ez is elég fárasztó volt, de aztán rátettünk még egy lapáttal, 2016 elején újra odahaza játszottunk a Decapitated társaságában. Ebbe a turnéba már teljesen kiegészve vágtunk bele. Egyáltalán nem éreztem jól magam a színpadon, persze, technikailag nem volt gond, de csak álltam ott, és játszottam egymás után a dalokat, mint valami kib*szott gép. A többiek szintén hasonló állapotban voltak, amit a közönség is megérezett, alig volt interakció köztük és a zenekar között. Hirtelen rádöbentem, hogy túl nagy terhet raktam a zenekarra, ezért muszáj változtatnunk az addigi menetrendünkön. Nekem arra volt szükségem, hogy valami mást csináljak, például elkezdjek egy új projekten dolgozni, a zenekarnak pedig szünetre volt szüksége. Aztán jött a hír, hogy Tom (Searle, az Architects gitárosa), aki nagyon jó barátom volt, meghalt. Miután kellett nekik egy olyan gitáros, aki be tud állni a helyére, így végül velük kezdtem el dolgozni, és egy ideig ez lett a karrierem.”

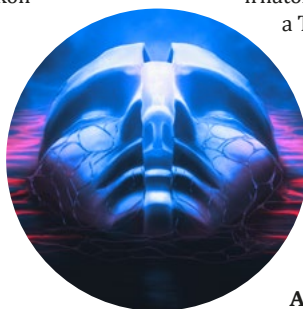
Az Architects két nappal ezelőtt ugyancsak itt játszott Budapesten. Jóval nagyobb helyszínen, és sokkal több ember előtt, mint ti. Nem bánod, hogy már nem vagy tagja annak a zenekarnak?

„Nem. Az Architects zenéje ugyanis nem az, amit játszani akarok. Amikor szükségük volt arra, hogy kisegítsem őket, örömmel megtettem, s az együttműködésünk hosszabb ideig is tartott, mint amiben eredetileg megállapodtunk, de mindig is a Sylosis volt számomra a prioritás. Én azonban attól vagyok boldog, ha azt játszhatom, amit szeretek, és olyan zenét írhatok, ami nekem tetszik. Ha felajánlanák

a Testament valamelyik tagjának, hogy countrystárt csinálnak belőle, szerintem ő sem fogadná el. Nem mindenkinél a pénz a legfontosabb dolog. Persze, vannak olyanok is, akik az alapján döntenek a saját életükről, hogy mennyi bevételre számíthatnak, de én nem tartozom közéjük. Nálam csak a zene számít.”

Az új Sylosis-album híven tükrözi azt az irányt, amit követni akarsz?

„Igen, egyértelműen. A The New Flesh a kedvenc albumom. Szerintem a legjobb, amit valaha is csináltam. Nagyon izgatott vagyok, hogy mit szólnak majd hozzá az emberek. Ezekben a dalokban ugyanis már szinte egyáltalán nincs metalcore, bár az emberek még mindig azt mondják a zenénkre, hogy tartalmaz metalcore-elemeket is. Meg azt, hogy modern metal, amit szintén nem nagyon értek. Az rendben van, hogy a The New Flesh 2026-ban kerül kiadásra, vagyis mai, modern, de a legtöbb hatásunk a 2000-es évekből való, amikor indultunk. Talán azért mondják rá, hogy modern metal, vagy metalcore, mert sokkal több

benne a groove-os dolog. A rajongók azonban nincsenek tisztában azzal, hogy amit ők metalcore-nak gondolnak, az Slipknot-, Machine Head- vagy Pantera-befolyás. És persze ott az ének, ami sokkal dallamosabb, mint a modern metalzenekarok többségénél. Ez is azért van, mert nagy rajongója vagyok a Faith No More-nak, és tőlük kaptam ihletet a kórusokhoz. Az emberek azonban kevésbé ismerik a metaltörténelmet, számukra egyszerűbb, ha valami közérthető, divatos jelzővel illetik azt a zenét, amit éppen hallgatnak.”

Az albumnak van egy dala, az Everywhere at Once, ami zeneiségét tekintve abszolút eltér a többitől. Ennek mi volt az oka?

„A dal témája. Az Everywhere at Once arról az érzésről szól, amikor útnak kell indulnod, és otthon kell hagynod a családot, a gyerekeidet. Bennem ez mindig komoly érzelmi válságot okoz, nagyon nehéz szívvel hagyom el az otthonom. Mindig megviselek, ha nem voltam otthon, de mióta gyerekeim vannak, sokkal nehezebbnek érzem ezt az időszakot. Egy kisgyereknek nem tudod elmagyarázni, hogy miért mész el, ők még nem tudják felfogni, hogy miért van erre szükség. A feleségem pszichológus, egy igazi agyturkász, és sokszor beszéltem vele erről a dologról, mert gyakran rágódok azon, hogy a gyermekeim hogyan élik meg azt, hogy az apjuk heteken, hónapokon át nincs velük otthon. Nem akarom, hogy azt érezzék, a zenekart választom helyettük.

Erről a témáról nem írhattunk egy gyors thrash dalt. Nem is voltam biztos benne, hogy fel kellene raknunk az albumra, hiszen valóban teljesen különbözik attól, amit az emberek a Sylosistól megszoktak. A többiek azonban azt mondták: nem írhatok egy ilyen dalt, csak azért, hogy utána a kukába dobjam. Szerintük mindenki érezni fogja, hogy szívből jött ez a téma, még akkor is, ha nem szerzünk vele új rajongókat. Őszintén szólva,

„A rajongók nincsenek tisztában azzal, hogy amit ők metalcore-nak gondolnak, az Slipknot-, Machine Head- vagy Pantera-befolyás.”

nem is érdekel az emberek véleménye. Megírtam, meg azt éreztem, hogy saját magam miatt meg kell írnom. Aztán feltettük az albumra is, s majd meglátjuk, hogy mi lesz belőle.”

Ha már az imént szóba hoztad a hatásaidat, azt is elmondanád, hogy a személyes viszonyulásod hogyan alakult a zenéhez?

„Nemcsak a magam, talán a többiek nevében is mondhatom, hogy a Korn és Slipknot voltak azok a zenekarok, amelyek bevonzottak bennünket a metal színtérre, amikor még gyerekek voltunk. Őket imádtuk, őket hallgattuk, de nemcsak a zenéjükre voltunk rákattanva, hanem bármi másra, ami kapcsolatos volt velük. Én például rengeteg interjút olvastam tőlük. A Slipknot tagjai ezekben mindig a Morbid Angelről és a Cannibal Corpse-ről beszéltek, emiatt őket is elkezdtem hallgatni. Jó mélyen belemerültem a death metalba, de a Fear Factory és a Machine Head zenéje is teljesen letaglózott. Aztán felfedeztem magamnak a Sepulturát, és így egyre szélesedett a zenei ízlésem. Végül a saját dalaimhoz is ezekből a zenekarokból, illetve a késő kilencvenes, korai kétezres évek zenéiből merítettem ihletet.”

A kortárs thrash színtérről mi a véleményed?

„Új zenekarok szintjén nem tartom annyira erősnek, szerintem a régi klasszikusok sokkal jobban tolják. Olyanok, mint az Exodus. Őrülök neki, hogy még mindig turnéznak, mert szerintem élőben is nagyon jók, nem csak az albumaik. Nem tudnék olyan új zenekart mondani a thrash színtérről, aki fel tudna lépni arra a szintre, ahol a nyolcvanas években indult nagy bandák vannak.”

És hogy látod a metalcore jövőjét? Nagyon sokan vélekednek úgy, hogy az a hullám végleg kifulladt. Te is osztod ezt a véleményt?

„Annyira nem figyelek a metalcore-vonalra, hogy erre érdemi választ tudjak adni. Én sokkal súlyosabb

zenékre voltam rákattanva. Death metalra, hardcore-ra, ilyesmikre, ahogy azt az előbb is mondtam.

A Biohazard és a Hatebreed fogott meg nagyon, őket rengeteget hallgattam. Metalcore-t viszont nem. Azzal persze tisztában vagyok, hogy a metalcore még ma is egy viszonylag népszerű irányzat, de én nem nagyon hallgatom, és nem is követem őket. Ami igazán közel áll hozzám, az a thrash. Azt még a hardcore-nál is jobban szeretem, talán azért, mert a thrasht hamarabb megkedveltem. A Metallicának, Testamentnek mindig nagy rajongója voltam. A gitárjátékomat is a Testament dalai inspirálták a legjobban.”

A hetedik albumotok a The New Flesh. A cím utalás akar lenni bármire is?

„Nem igazán, ez csak egy dalcím. Maga a dal sokkal előbb megvolt, minthogy kitaláltuk volna az album címét. Ali (*Richardson*), a dobosunk mondta, hogy lehetne ez az album címe, mivel az új felállás már elég stabil. Erősebbek vagyunk, mint valaha, és többet is turnézunk, mint eddig bármikor. Mivel a The New Flesh többféleképpen is értelmezhető, ezért én is egyetértettem vele. Számomra azt fejezi ki, hogy még mindig emberek vagyunk, akik dalokat írnak. Zenészek. Szeretjük megtartani ezt az emberi érzést a dalainkban.”

Ben Thomas személyében 2024 óta új basszusgitárosotok van, míg az addigi bőgős, Conor Marshall átvette a gitárt a távozó Alex Bailey-től. Ő eleve gitáros volt?

„Igen, alpból ilyen embert kerestem. Olyan basszusgitárosot akartam, aki egyben nagyon jó gitáros is. Conor ilyen zenész. Nagyon sokan azért lesznek basszusgitárosok, mert a gitárhoz nincs elég tehetségük. Szerencsére Conor esetében nem ez volt a helyzet, és Ben ugyancsak remek gitáros. Szerintem ez a legjobb felállása a Sylois zenekarnak, az élő játékunk sokkal jobb lett, mióta ők vannak velünk.”

A KESELYŰK BIRODALMÁBAN

A budapesti heavy-power metalos Rebel idén ünnepli fennállásának tizenötödik évfordulóját. A zenekar elmúlt másfél évtizede tele volt kitartással, fejlődéssel és emlékezetes pillanatokkal, az ünnepi esztendőnek és az elkövetkező éveknek pedig megújult erővel vágnak neki. A friss tervekről Szaládi 'Devil' Karesz frontemberrel Kánya Ferenc beszélgetett.

Idén ünneplitek a Rebel tizenötödik évfordulóját. Mít jelent számotokra ez a jubileum – visszatekintés, új korszak, vagy lendület a következő fejezethez?

„Igen, az idei év különleges lesz számunkra. Úgy gondolom, egy banda életében nagy dolog manapság, ha megér ennyi évet a szakmában. 2011-ben, amikor létrehoztam a csapatot, talán még én sem gondoltam, illetve csak reménykedtem abban, hogy ez így lesz. A tizenöt év alatt lehetőségünk volt olyan bandákkal játszani, mint például a Jinjer, a Freedom Call, a Majesty, az Evertale, az SDI, a Ross The Boss – de sorolhatnám még a kiváló zenekarokat napestig. Azt gondolom, hogy saját erőből, külső támogatás nélkül ez nem is olyan rossz. Megyünk a magunk útján, mindig pozitívan és csak előre – ameddig ez örömet okoz. Kiváló egység alakult ki közöttünk, mind emberileg, mind zeneileg.”

A december végén megjelent Keselyűk birodalma EP egy készülő jubileumi nagylemez előfutára. Mikor várható ez az album, miben lesz más vagy több, mint a Keselyűk birodalma?

„Első körben egy jubileumi dupla albumot akartunk csinálni, de végül ezt részben elvetettük, így egy 'szimpla' nagylemez készül, amiből – ha Isten is úgy akarja – bakelitverzió is lesz majd. Ez lesz a Villámok ura Pt. 1. Ebből lehet következtetni, hogy lesz Pt. 2 is, mint anno a Helloween Keeper albumaiból. Keményen dolgozunk a két anyagon, ren-

geteg dal már fel van demózva, nagyon jól haladunk. A Keselyűk birodalma EP-t eleve a Villámok ura előfutárának szántuk, így ennek a nótái is helyet kapnak majd a nagylemezen, csak egy kicsit más megközelítésben. Tehát akik már begyűjtötték a kislemezt, azok majd egy felturbózott verzióval is találkozhatnak. A teljes anyag megjelenése novemberben várható, addig folyamatosan gyűrjük, hogy minél jobb anyagot tudjunk lerakni az asztalra.”

Úgy érzem, hogy az új EP dalai mind dalszerzés, mind megszólalás tekintetében nagyon egységesek és erősek. Eleve fókuszban volt ez, vagy hol volt az a pont, amikor éreztétek, hogy ez rendben lesz?

„Úgy gondolom, hogy lemezről lemezre tudtunk fejlődni minden téren, sok pozitív visszajelzésünk van. Két fő dalszerzőnk van: Jurinka Péter és Cselenyák Balázs. A témáikhoz én írom a dalszövegeket, de nem szabad megfélemleni a többiekre, mert ez csapatmunka. Nálunk mindenkinek megvan a saját feladata. Három gitárral játszunk, a szerepek le vannak osztva rendesen. Három gitárral olyan hangzást produkálunk, ami hála Istennek tetszik az embereknek, és az ebből adódó lehetőségeket próbáljuk maximálisan kihasználni, beleépíteni a zenénkbe. Mikor megvan egy dal szerkezete, akkor jön a matek, hogy mivel tudjuk még színesebbé tenni – bár azt kell mondjam, egy dal soha nincs kész, maximum jóra van hallgatva. Utólag, mikor az embernek kitisztul a feje a rengeteg zenehallgatástól, mindig rájövünk, hogy egy-két dolgot

még bele lehetett volna tolni. Mindig az a cél, hogy kihozzuk a dalokból mindent, amit zeneileg lehetséges. Most sem volt másképp. Úgy gondolom, elkaptunk egy olyan fonalat, ami miatt a zenénk tetszik az embereknek – így hát megyünk tovább ezen az úton.”

Készültök egy nagyobb országjárással az évforduló alkalmából. Úgy látom, helyszín van bőven. Milyen helyeket céloztatok meg, vannak-e ezek között, ahová sokadszor mentek és ahová most mentek először?

„Mivel tudtuk, mik a terveink, a dalírást időben elkezdtük, hogy tudjunk az országos turnéra fókuszálni. Szerencsére nagyon jól alakul az idei programunk, saját koncertjeinken túl baráti bandákkal is szervezünk közös fellépéseket hazai nagyvárosokban, és néhány fesztiválra is van esély. Vannak még szabad dátumaink, aminek a feltöltésén javában dolgozunk, de már látjuk, hogy nem lesz egy unalmas év ez az idei. Lesznek olyan helyszínek, ahol a Rebellel még nem játszottunk, és lesznek olyan helyek is, ahol már voltunk, és visszavárnak. Debrecenben, Szolnokon, Jászberényben például jártunk már a Rebellel, a többi helyen nem, illetve még a Crossholderrel vagy a Words Of Bloodal voltam, ezeken 'új hús' leszünk – nagy izgalommal várjuk.”

Milyen szerepet szántok az új daloknak a műsorban? Lesznek meglepetések, ritkán elővett dalok vagy készülő nagylemezes nóták?

„Az új dalokat elkezdtük beépíteni a programba, de a zömét igazából a lemezbemutató bulira tartogatjuk, novemberre. Jelenleg a régi, kedvelt nóták adják a buliúrnak a gerincét. Van négyalbumnyi merítési lehetőségünk, de igyekszünk minden bulin cserélgetni a repertoárban a nótákat, hogy ne legyenek a koncertek egymás 'másolatai'. Nagyon reméljük, hogy sok emberhez el tudjuk juttatni majd a zenénket, és a jubileumi év sikeres lesz. Mindenkit nagy szeretettel várunk a helyszíneken! Figyeljétek az oldalunkat, mert folyamatosan kerülnek fel az új dátumok! Végezetül köszönjük nektek a megtisztelő lehetőséget és sok sikert kívánunk! Rebel Forever!”

Tizenhárom év után végre megjelent a negyedik albumotok. Egészen elképesztő lemez, helyenként brutális, máshol gyönyörű, és minden, ami a kettő között van. Hogy érzitek magatokat, és milyen visszajelzéseket kaptatok eddig?"

Ian: „Az eddigi visszajelzések csodálatosak, a zenekar rajongói és mindenki, aki érdeklődik a Karnivool iránt, elsősorban, nagyon pozitív, nagyon szeretetteljes, szóval csodálatos, nagyon klassz.”

Drew: „Remekül érzem magam, és megkönnyebbültem. Hosszú folyamat volt elengedni mindazt, ami az elmúlt tizenhárom évben történt, és kiengedni a világba.”

A zenészek gyakran mondják, hogy egy dal soha nem készül el igazán, de valamikor el kell engedni, hogy megjelenhessen, és persze koncerteken még tovább fejlődhet. De ha ennyi idő áll rendelkezésre, az kétélű fegyver is lehet, és minden apró részlet túlgondolhat az ember, főleg, hogy a zenétek ilyen komplex. Biztos vagyok benne, hogy minden dalnak legalább tíz különböző verziója volt. Miután ilyen sokáig dolgoztatok ezeken a dalokon, miért éreztétek, hogy ez a megfelelő időpont, amikor készen álltok velük, és az album elkészült?

Drew: „Számos tényező közrejátszott. Ez volt a megfelelő idő, amikor végre mindenki rendelkezett a szükséges eszközökkel, anyagi lehetőségekkel, és ráért, hogy 'teljes munkaidőben' részt vegyen a felvételek előkészítésében, illetve néhány dal befejezésén.

Nem dolgoztunk rajta folyamatosan, sokszor félre-tettük, majd újra elővettük. Miután 2014-ben befejeztük az Asymmetry album turnéját, elkezdtünk új dalokat írni, és 2017-re a legtöbbnek már megvolt az alapja. Aztán az évek során csak apránként haladtunk előre, de sok egyéb dologgal is foglalkoztunk, és a gyerekek is beléptek a képbe. 2020-ban egy másik városba költöztem, és ott is lettek más projektek; szóval lassan, de biztosan haladtunk. És igen, ilyen hosszú idő alatt elég könnyű volt túlgondolni a dolgokat.

Ian: „Nem ajánlanánk, hogy bárki tizenhárom évig dolgozzon egy albumon.” *(nevet)*

Drew: „Szánjon rá időt az ember, és csinálja meg rendezesen, de igen, volt egy pont, amikor negatív hatással volt az életünkre, a mentális egészségünkre. Eljutottunk egy olyan pontra, ahol a Karnivool már problémákat okozott nekem, és az egyetlen megoldás az volt, hogy befejezzük az albumot. Ez mindig nagy küzdelem – megtalálni a legjobb megoldásokat, úgy, hogy ne gondoljuk túl a dolgokat, és bíz-

KARNIVOOOL

TŰZÖN-VÍZEN ÁT

Az ausztrál progresszív rock egyik legmeghatározóbb zenekara, a Karnivool tizenhárom év várakozás után tért vissza – *In Verses* című negyedik albumuk február 6-án jelent meg, európai turnéjuk pedig áprilisban veszi majd kezdetét. Andrew Goddard gitáros és Ian Kenny énekes a kreatív kockázatvállalásról, a személyes ihletésű témákról, az alkotói folyamatról, valamint a zenekar új fejezetét meghatározó érzelmi rétegekről is beszéltek Valachi Samu kérdéseire válaszolva.

zunk a megérzéseinkben. De végül sikerült, és tizenhárom év után meglepően koherens lett.”

Mindenképpen nagyon koherens. Például az Animation, a Conversations és a Reanimation trió úgy hangzik, mint egy három részre osztott dal.

Drew: „Örülök, hogy ezt észrevetted, mert igen, ezek mind testvérdalok voltak. A Conversations eredeti címe Suspended Reanimation volt. Azt hiszem, a Reanimation jött először, és az a három hang a szám elején egyfajta zenei aminosavat képzett, amiből végül tovább építkeztünk. Volt egy időszak, amikor egy-egy részen olyan dolgokat próbáltunk ki, amik mindhárom dalban szerepelhettek volna, szóval ez egy kis kihívás volt.”

A dalszövegeket olvasva feltűnt, hogy a lemez átfogó témái az érzelmi zsidbadság, egyfajta kétségbeesés és beletörődés, a menekülési vágy, a kitarítás és a fény keresése a sötétségben. Mi inspirálta ezeket a témákat, és milyen a Karnivool szövegírási folyamata? Csapatmunka vagy inkább te írod a dalszövegeket, Ian?

Ian: „Általában egy bizonyos pontig csapatmunkáról van szó. A nagy részét én írom, de szerintem fontos, hogy a zenekar tagjai is hozzátegyék a magukét. Ez adja a Karnivool hangját, és mindig jó meghallgatni mások ötleteit, mert őszintén szólva néha jobbak, mint az enyémeik.

Szerintem a lemez tükrözi azt, milyen volt tizenhárom éven át dolgozni rajta. Az alkotói folyamat során rengeteg dolgot átvészeltünk mint zenekar és mint emberek is. És ez megterhelte a szívünket és a lelkünket is; de sosem veszítettük el teljesen a hitünket, abban a sötétségben rengeteg fény volt, rengeteg inspiráció, ami a folytatásra ösztönzött. Miközben ezt az albumot készítettük, sokat tanultunk egymástól és sok mindent megosztottunk egymással – hatalmas kihívás volt, nem volt könnyű.

Drew: „Igen, a beletörődés, amit említettél, érdekes szó... Találó, mert valóban így volt, és ahogy mondtad, a 'kihívások ellenére való kitarítás' egy univerzális téma, ami végigkíséri a Karnivool zenéjét. A dalszövegek eredetileg Ian tudatalattijából származnak, reagálnak a zene hangjainak és akkordváltásainak érzéseire. Tehát például a »Feeling alone in a crowded place« valójában soha nem volt meg így dalszöveggé, csak egy mantra volt, ami hasonlóan hangzott, mintha erre a ritmusra reagálna, és onnan épült fel a dal.

Általában meglepetés, hogy a dalok valójában mit mondanak, és hogyan illeszkednek a zenéhez. A Remote Self Control esetében én találtam ki az alapokat, a dobot, az akkordokat, a dallamot, és volt egy sorom, a »Remote Self Control«, amit akkor még nem is igazán tudtam, mit jelent, csak jól hangzott, aztán lan elindult vele egy irányba, ami egyfajta kontroll a saját gondolataid és habitusaid felett mintegy külső megfigyelőként. Számomra ez a kollaboráció lényege.

De olyan is van, hogy túl sok szakács van a konyhában. Emlékszem, hogy megváltoztattam Kenny pár sorát, amit azóta már megbántam; úgy érzem, hogy »a fenébe, így kellett volna lennie!«. Még mindig nem tudok megbékelni ezzel, de tudod, néha nyersz, néha veszítesz.”

Ian: „Szerintem a dalszövegek nem mindig a legjobb sorokról szólnak, hanem azokról, amik érzéseket keltenek benned, és elgondolkodtatnak. Vannak nagyon fontos sorok, amik akkor jönnek, amikor befejezed a dalt – néhányat megörözlök, és végig megvan a dal írása közben, de ki kell érdemelnie a helyét. Ezek össze tudják fűzni az egész dalt, még ha nem is tudod, amíg el nem jutsz a végéig.”

A Salva szövege rendkívül intim, és olyan, mint egy végső búcsú, tökéletes dal az album zárásához. Először úgy tűnik, mintha a dolgok elfogadásáról, de egyben elutasításáról szólna, aztán egyfajta megtisztulássá válik. Van benne némi remény, talán egy esély valami újra. Mit jelent nektek ez a dal és a szöveg?

Ian: „Hm... Ez érdekes kérdés. Ez a szám egy reflexió az önmegőrzésre, arra, hogy ki kellett lépnem a Karnivool világából, mert sok szempontból egyszerűen nem volt értelme, és túl sokba került mindenkinek különböző szempontból. Szóval rátalálni arra a biztonságos helyre, és elengedni valamit, amit szeretsz. Ott nagyon sok gyász van, és ahogy a dal halad előre, újra megtalálsz azt a szikrát. A dal első szövegét valójában egy házasság felbomlása után írtam, és eredetileg a szöveg arról szólt, hogy »bámulod a gyűrűt a kezeden«. Mindegy. Az egész arról szólt, hogy elvesztettem azt a világot, amit a fejemben felépítettem, és amiről azt hittem, hogy működni fog, aztán egyszerűen összeomlott.

Furcsa, hogy az életem másik nagy kapcsolata, ami majdnem húsz éve tart, a Karnivool, és hogy ez egy nagyon hasonló érzelmi térbe vezetett, k*rvára lenyűgözőnek találtam. Örületes, hogy milyen párhuzamok vannak

itt, de igen, az önmegőrzésről és arról szól, hogy megpróbálsz megmenteni magad. De ahogy a dal halad, fordul a kocka, és a végén újra megtaláljuk egymást.”

Drew: „Van benne egyfajta elfogadás is...”

Ian: „Teljesen, igen.”

Összességében hogy érzitek magukat az albummal kapcsolatban? Vannak elvárásaitok vagy reményeitek, hogy mit fognak érezni vagy gondolni a hallgatók, miután meghallgatták az In Ver-sest?

Ian: „Teljesen örült dolog volt. Drew-val sokat beszéltünk erről mostanában, hogy a Karnivool az egyik legnehezebb dolog, amibe bele kellett vetnünk magunkat, de egyben a legkielégítőbb is. Szóval ez 'kétélű fegyver' – már többször 'meghaltunk' és 'feltámadtunk'. És újra megtennék; számunkra ez a dolog természete, mi így csináljuk a dolgokat. Olyan, mint egy örült nagy hegy, amit meg kell mászni. Úgy érzed, hogy örökké mászol, és nem látod a csúcst, amíg egyszer csak rájössz: »Baszki, ott vannak a felhők, és az ott kibaszott fény? Ó, igen, az napfény, és a francba, a csúcson vagy! De jó innen a kilátás!«”

Drew: „És úgy érzem, hogy ez még az album befejezése után is így van, elég nagy volt a különbség az utolsó felvétel és kész anyag kézhezvétele között. Megmutattam néhány barátomnak, és a lényeg az, hogy ez az első néhány hallgatás még mindig része a folyamatnak – megérteni a dalokat és azt, amit alkottunk, és hogy hogyan illeszkedik mindez a setlistbe és az életembe.

Aztán amikor megjelenik a lemez, az is valami teljesen más. Imádom látni a reakciókat, és remélem, hogy segít az embereknek. Szerintem sok zenész és művész szereti úgy gondolni, hogy valamilyen módon segítünk, hogy van egy 'szolgáltatás', amit nyújtani tudunk, ami túlmutat a szórakoztatáson, hogy ez terápiás hatással lehet néhányakra, és ezek a reakciók adják nekem a legnagyobb örömet.”

Ian: „És ehhez még hozzátenném, a Salvával kapcsolatban, hogy nemrégiben sok koncertet adtunk az országban, és sok emberrel beszéltünk, és az interneten is sokan kommentálják, hogy »szóval, ti továbbra is együtt maradtok, mint egy zenekar, ugye, mert a Salva olyan, mint egy búcsúdál«. Én pedig azt válaszoltam: »Azt! Ha így hat rátok és így érzitek, akkor azt hiszem, megértitek a dalban

A White Stripes sikere óta gombamód megszapordtak a gitár/dob felállású duók. Tudatos döntés volt részletekről, hogy így indultok, vagy egyszerűen csak így alakult? Időközben April Dimmick személyében lett egy basszusgitárosotok is. Ő hogy jött ő képbe?

„A Hoaxedit a covid alatt indítottuk Kimmel, afféle hobbiprojektként, de a lezárások alatt nemigen lehetett új tagokat találni, így ketten maradtunk. Miután kijött a Two Shadows, felkértük Aprilt, hogy segítsen ki minket a koncerteken. A többi, ahogy mondani szokták, már csak történelem. April régóta közeli barátunk volt a színtéren, de korábban mindig más projektek foglalták le.”

Számomra a zenétek elsősorban a '80-as/'90-es években gyökerezik, egyaránt benne érzem az akkori nagyon erős dark rock vonalat és olyan klasszikus doom bandákat is, mint a Candlemass vagy a Cathedral. Mi erről a véleményed, kik voltak rátok hatással?

„Imádjuk a Candlemassot, de mindannyiunknak más-más hatásaink vannak. Aprilnek leginkább a klasszikus heavy metal, Kimnek a klasszikus rock és az emo/pop-punk, nekem pedig az alter-punk és a vintage rock. Szeretjük a metalt, de azt még inkább, hogy ilyen sok irányból érkezünk. Állandóan újabb és újabb bandákat és dalokat mutatunk egymásnak. A hosszú utak során szinte csak ezzel töltjük az időt.”

A filmzenék, úgy általában a horrorfilmek hatottak rátok? Anno a Rivers című dalotokba futottam bele először és pont arra kaptam fel akkor a fejem, hogy milyen jól menne az a dal egy Robert Rodríguez-horrorba. A klipjeitek is ezt támasztják alá, lásd például a The Call videójában az Evil Dead homázzst.

„Nagyon jó! Imádjuk ezeket a filmeket! Érdekes egyébként, mert nem volt szándékos az Evil Dead utalás, de érthető, hogy ez ugrott be. Sok filmből merítettünk inspirációt a dalainkhoz, leginkább azért, mert egy általános képet adnak arról, hogy mit szeretnének elérni, amikor zenét szerzünk. Könnyebb egy-egy film látványvilágához kapcsolódni, az érzéshez, amit keltett, mintsem megpróbálni leírni, hogyan szeretnénk, hogy hassanak a dalaink. Például, ha azt mondjuk, hogy »legyen olyan, mint az a gonosz a Mindig az ördöggel (The Devil All The Time) filmben«, mindannyian pontosan tudjuk, miről van szó, és abba az irányba haladunk a témákkal. Ez utóbbi film inspirálta amúgy a Where Good Won't Go számunkat a Two Shadowson.”

2022-ben a szélesebb közönségnek is be tudatokat mutatkozni, ti nyitottatok az Amorphisnak. Viszonylag új zenekarként ez nagy dolog lehetett számotokra. Mik voltak a tapasztalaitok? Van olyan emlékezetes sztoritok, amelyre a mai napig szívesen emlékeztek?

„Tényleg nagy dolog volt! Az a turné annyira jó volt, és nagyon sokat tanultunk nagyon gyorsan. De mindig van valami elképesztő történetünk, akárhányszor is vagyunk úton. Egyszerűen csak szeretjük jól érezni magunkat, és végül mindig jól alakulnak a dolgok. A kedvenc emlékünknél valószínűleg a karaokézás más zenekarokkal. Mindig nyomaszadjuk őket, hogy a pihenőnapon csapjunk egy ilyen estét, és a legtöbben benne is szoktak lenni. Jó móka kiszakadni a turné rutinjából, és csak bulizni, meg egymást ugratni. Ez közelebb hoz minket egymáshoz. Sokat tanulhatsz közben a turnétársaidról.”

Korábban markánsan jelen voltak a dalokban a Dick Dale-féle surf rock gitártémák, amik adtak egy jellegzetes hangulatot a zenéteknek. Viszont az új lemezen ez a hatás szinte teljesen eltűnt, vastagabb lett a hangzás, eltolódtak az arányok a heavy metal, sőt néhol már-már a black metal felé. Ez is Aprilnak köszönhető?

„Ez egyszerűen csak annak a hatása, ahogy együtt turnézunk és növekszünk. Sokat tanultunk a saját hangzásunkról a turnék

HOAXED KI KOPOG?

A portlandi dark rocker Hoaxed magabiztosan érkezett a színtérre, a Kim Koffel–Kat Keo duó bemutatkozó albuma rögtön a Relapse kiadónál jelent meg. A Death Knocks című új lemezen már trióban játszanak, és valamelyest a stílus is változott. A miértekről az énekes-gitáros Kattel beszélgettünk.

során, és ez segített megalkotni mindazt, amit a Death Knocks albumon hallhatsz. Mindenki a saját hangszeres részét írja. Így általában én kezdem el a dalokat egy-egy riffel vagy szövegötlettel, majd Kim és April hozzák a részeit, aztán együtt összerakjuk a számot.”

Nagyon erős az új album. Úgy tudatok újabb hatásokat behozni, hogy megmaradt a stílusjegyeitek. Biztos vagyok benne, hogy ez a rajongótábor szélesedésével fog járni. Hogyan tovább? Európa-turné? Láthatunk titeket valamikor Magyarországon? Egy olyan fesztivál, mint a Fekete Zaj teljes mértékben a ti terepetek lenne!

„Köszönjük! Imádnánk, ha így történne. A Doomstar (menedzsment) épp ma jelentette be, hogy minket is képviselnek, így reméljük, hogy még sok minden van előttünk!”

Muszáj kitérnem az új lemez borítójára. Ez nem festmény vagy MI-generált kép, megépítettetek egy makettet, majd azt fotóztátok le. Imádom ezt a fajta old school kreativitást, honnan jött az ötlet?

„Így van! April készítette néhány hónap alatt. Mauzóleumok és kripták inspirálták, főleg egy bizonyos kripta, amit a turné során láttunk New Englandben, meg a portlandi Lone Fir temető mauzóleumai. Éreztük, ez az ötlet nagyon jól illeszkedik majd az albumhoz, és izgatottan vártuk, hogy April elkészüljön az alkotásával. Örülünk, hogy tetszik.”

AXEL RUDI PELL

AZ ELMÚLT HARMINC ÉV LEGJOBB ALBUMA?

Ghost Town címmel március 20-án adja ki huszonkettedik stúdióalbumát a klasszikus heavy/power metal műfajának egyik markáns előadója, a gitárhős Axel Rudi Pell és zenekara.

A nagylemez megjelenését turné is követi, amely során a hidrogénszöke zenész Budapesten is fellép csapatával. E két tény bőven elegendő indokolt szolgáltatott Gyuricza Tamás Marcellnak arra, hogy szóra bírja a gitárost.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: KAI HOFFMANN

Egy olyan életművel rendelkező zenész-szel, mint amilyen te vagy, még akkor sem túl egyszerű interjút készíteni, ha új albuma jelenik meg. Essünk túl gyorsan a kötelező kérdésen: milyennek érzed az új albumot?

„Szerintem a Ghost Town a legjobb album, amit az elmúlt harminc évben készítettem. Egy kicsit visszakanyarodás a klasszikus Axel Rudi Pell-hangzáshoz és -stílushoz, ami alatt azt értem, hogy visszavettünk az előző album, a Risen Symbol sötétebb hangulatából. Az az album egy kicsit a Tony Martin-korszakos Black Sabbath hatásait tükrözte. Nos, ez mostanra visszaszorult, bár egyes dalokban, mint például a The Enemy Within azért továbbra is jelen van. Nagyon sokat dolgoztam a Ghost Town dalain, szerintem sokkal kidolgozottabbak, mint bármi az elmúlt 20-30 évből. Amikor Johnny (Gioeli, énekes) megkapta a dalokat, azt mondta, úgy érzi, ez lesz a legjobb album, amit eddig közösen csináltunk. Szerinted mit válaszolhattam volna erre? Annyit reagáltam csak rá: Johnny, igazad van!”
(nevet)

Az album megjelenéséig még van három hét, két dalt azonban már ismerhetnek róla a rajongói. Miért éppen a címadó lett az első kislemez?

„Ez a kiadó döntése volt, de teljesen egyetérttem vele. Szerintem jó választás volt, hiszen tipikus Axel Rudi Pell-dal, erős gitárral, fogós kórossal. Szerintem ez az a zene, amit az emberek várnak tőlünk. Tisztában vannak azzal, hogy milyen zenét játszunk, szerintem nem vágnak meglepetésre. A második kislemez a Sanityt is a kiadó választotta. Az egy teljesen más hangulatú dal, talán azt akarták vele jelezni, hogy a Ghost Town egy változatos, sokszínű album. Amikor először hallották az új dalokat, már akkor mondták, hogy a Sanity nagyon jó dal, szerintem már akkor eldöntötték, hogy az legyen az egyik kislemez. Ezzel a választással is egyetérttek, egy remek ballada, talán az egyik legjobbja az új albumnak.”

Lesz még további kislemez az album megjelenése előtt?

„Igen, a következőt márciusban fogjuk kiadni. Valamikor a hónap elején. A Guillotine Walk lesz az, az album első dala, amit közvetlenül az intro után hallhatsz. Ehhez egy rendes klipet készítettünk, nem csak szöveges videót, mint az első kettőhöz. Decemberben több német fesztiválon játszottunk, s az egyik ilyen helyszínen készítettünk felvételeket ehhez a videóhoz. Azért választottuk azt a helyszínt, mert az operatőr, akivel dolgoztunk, ott él a környéken, s ez volt mindenki számára a legkényelmesebb megoldás. A fesztivál miatt arra sajnos nem volt lehetőségünk, hogy a színpadon dolgozzunk, ezért a backstage-ben, egy zöld háttér előtt vettük fel a zenekart, hogy mesterséges intelligenciával tudjunk majd megfelelő hátteret készíteni a kliphez. Tudom, hogy sokan nem szeretik a mesterséges intelligenciát, én azonban imádom, ezért nem érdekel, hogy ki mit gondol róla.”

Ha jól értem a Guillotine Walk szövegét, akkor abban a dalban egy halálraítélt elmélkedik az életéről. A szöveget is te írtad?

„Igen. Amikor Johnny 1998-ban csatlakozott a zenekarhoz, megkérdeztem tőle, volna-e kedve

beségíteni a szövegírásba. Azt válaszolta: ez egy nagyon európai projekt, legendákról, régi történetekről, kastélyokról, ilyesmikről szól, s ehhez neki nincsenek elégséges ismeretei. Azt mondta, bármikor tud dalszöveget írni a tengerpartról, a napsütésről vagy a kaliforniai csajokról, de ez az én zeném és az én világom, ezért aztán a dalszövegeknek is az én gondolataimat kell tükrözniük.”

Egy halálraítélt gondolatai az Iron Maiden klasszikus Hallowed Be Thy Name dalában is megtalálhatóak. Tudom, hogy számodra a Deep Purple minden idők legjobb zenekara, de az Iron Maidennel hogy állsz?

„Őket is imádom. Tény, hogy szerintem a Deep Purple minden idők legjobb zenekara, de a többi klasszikus bandát is kedvelem. Az Iron Maident is, bár az én ízlésem szerint egy kicsit sok benne a gitár. Bruce az egyik kedvenc énekesem, akit személyesen is ismerem. Nemcsak énekesnek kiváló, hanem emberileg is nagyra értékelem. Remek dolgokról ír, és igen, ő is megírta erről a témáról a saját gondolatait, de semmi probléma nincs ezzel szerintem. A Guillotine Walk egy olyan emberről szól, akit halálra ítélték, és guillotine általi lefejezés vár rá.”

Van még egy dal az albumon, amiről muszáj beszéljünk. A Breaking Seals, amiben Udo Dirkschneider működik közre. A közel negyvenéves szólókarrieredből nem sok ehhez hasonlót tudnék említeni. Mi készítetett arra, hogy egy vendégeket hívj, és miért éppen Udót kérted fel?

„Való igaz, eddig egyetlen ilyen dalom volt csak, a 2017-es Ballads V. albumon szereplő Love's Holding On, amiben Bonnie Tyler énekel duettet Johnnyval. Amikor a Breaking Sealst írtam, egyre csak azon járt az eszem, hogy kellene még valaki más is ide, Johnny mellé. Az első név, aki eszembe jutott, Udo volt. Régóta ismerjük egymást, sokszor találkoztunk fesztiválokon, szoktunk is pár szót váltani egymással. Megkerestem ezzel az ötlettel, és azt mondta rá, mutassam meg a dalt, s ha tetszik neki, akkor megcsinálja. Úgy tűnik, tetszett neki, hiszen benne volt a mókában.” (nevet)

Van még olyan énekes, akivel szívesen dolgoznál hasonló körülmények között együtt?

„Nem, szerintem nincs ilyen. Semmi ilyenem nem gondolkozom, egyszeri alkalom volt, nem akarok belőle többet.”

S mi a helyzet a gitárosokkal? Van olyan gitáros, akit engednél játszani a lemezeden?

„Rengeteg, Michael Schenker, Uli Jon Roth, hogy csak a két német kedvencemet említsem, és persze Ritchie Blackmore is. Ugyanakkor egy ilyen album szerintem nagyon unalmas lenne az emberek számára. A gitárszólóknak van egy korlátozott mennyisége, amit még képesek vagyunk elviselni egy dalban, egy ilyen album viszont azt feltételezném, hogy a szólók a végtelenségig követnék egymást. (nevet) Játék szintjén jó dolog ilyenről elmélkedni, és mint látod, tudok is neveket mondani, de arra nem vállalkoznék, hogy el is készítsék egy ilyen albumot.”

A Ghost Town a huszonkettedik stúdióalbumod. Ha hozzáveszem a koncertalbumokat és a válogatáslemezeket is, akkor bőven harminc felett jársz. Ezek mind

a Steamhammer/SPV kiadónál jelentek meg. Nem sok olyan zenészt tudnék mondani, aki ilyen hosszán együtt dolgozott egy bizonyos kiadóval. Téged mi tartott a Steamhammer/SPV-nél?

„A Ghost Town a huszonkettedik albumom? Lehetőséges, én nem számolom. Úgy az ötödik nagylemezem környékén felhagytam vele, hogy számoljam a megjelenéseket. (nevet) Ami a kérdést illeti, szerintem ennek a kölcsönös bizalom az oka. Ők hisznek bennem, és pedig megbízom bennük. Ez a kapcsolat olyan erős, hogy azt csinálhatok, amit csak akarok. Nem kérnek előzetes demókat, nem akarják hallani a dalokat, mielőtt leadom nekik őket, tényleg maximálisan megbíznak bennem. Ez a művészi szabadság nagyon jól tesz a kreativitásomnak, mert valóban minden fék nélkül alkothatok, ahogy a kedvem tartja.”

Más kiadók nem is kerestek, hogy elcsábítsanak?

„De igen. Kaptam ajánlatokat, de mindig visszautasítottam őket. Nem érdekelt sem a pénz, sem egyéb lehetőség, amit ajánlottak. Nem ismertem senkit azoknál a kiadóknál, és miután számomra nagyon is fontosak az emberi kapcsolatok, ezért fel sem merült, hogy leszerződjem másokkal. Mindig jól elvoltam a Steamhammer/SPV-nél, tudtam, hogy mit várnak tőlem, és azt is, hogy én mire számíthatok, hiszen minden munkatársukat nagyon jól ismerem.”

Az album megjelenését lemezbemutató turné követi, aminek Budapest lesz az egyik állomása. Mit várhatunk az újabb magyarországi Axel Rudi Pell-koncerttől?

„Azt, amit máskor is, 150 százalékos Axel Rudi Pell-show-t. Mindent bele fogunk adni a koncertbe, és remélem, hogy az emberek is élvezni fogják. Legalább annyira, mint jómagam, hiszen én imádom élőben játszani. Budapestet is szeretem, a múltkor Bobbyval (Bobby Rondinelli, dobos) alaposan bejártuk a várost. Shoppingoltunk egy jót, több plázában is voltunk, egy csomó mindent vásároltunk magunknak. Szerintem ez most is így lesz.” (nevet) U

A halál misztériuma

Ha létezik zenekar, amelyre érvényes a közhelyes megjegyzés, miszerint nem igényel bemutatást, az a Mayhem. Még azok is hallottak róla, akiknek fogalmuk sincs arról, hogy a black metalt eszik-e vagy isszák, ami jelzi, hogy olyan formációról van szó, amely messze-messze túlnőtt magán a zenén. Azonban, ha lemetsszük a sok sallangot, szóbeszédet, a lényeg mégiscsak az marad, hogy megfelelő minőségű zene, a művészi látásmód bátor felvállalása, az úttörő szerep nélkül nem juthattak volna abba a státuszba, amelyet ma elfoglalnak. Milán Péter kérdéseire a műfaj egyik legikonikusabb frontembere, Csihar Attila válaszolt.

40 Years of Mayhem, vagyis 40 év Mayhem a mottója annak a turnénak, amelyen éppen részt vesztek. Biztosan sok mindenről lehetne beszélni e negyven év kapcsán, de hogyan foglalnád össze e meghatározó zenekar négy évtizedét, aminek te is régóta fontos részét képezted?

„Először is pontosítanék: mire ez az interjú megjelenik, már nem a 40 éves turné zajlik, hanem az új lemez, a Liturgy of Death turnéja. A turné nagyon sikeres, a Mardukkal és az Immolationnal járjuk Európát, és rengetegen jönnek a koncertekre. A bulik kifejezetten erősek. Hollandiában, Utrechtben majdnem kétezeren voltak. A londoni koncert sold out lett, annyira, hogy egy nagyobb helyszínre kellett áttenni, és ott is minden jegy elkelt. A párizsi koncertünkön is hasonlóan erős volt a részvétel.

Eddig a turné nagyon jól megy, és úgy tűnik, hogy az embereknek nagyon tetszik az új koncepció és a show, valamint az új lemez. A fogadtatás eddig kifejezetten erős. Pár napja léptük át az egymillió meghallgatást, ami egy alig egy hete megjelent lemeznél nem rossz eredmény, még

ha ebben benne is lehetnek a korábbi single-ök. Rengeteg visszajelzés érkezik, sok az interjú, úgy tűnik, az emberek érzik, hogy komoly munka van ebben az anyagban.

Negyven év – kimondani is szürreális. Régen ez egy emberöltő volt. Hogy egy extrém metal zenekar ennyi ideig fennmaradjon, az önmagában csoda. Nekem személy szerint a zene gyerekkorom óta meghatározó. Már hét-nyolc évesen érdekelt a hangzás, a sztereó, a hifi világa. A heavy metal iránti rajongás tizenévesen indult, tizenöt évesen már színpadon álltam a Tormentorral. Most ötvenöt évesen még mindig színpadon állok, nemcsak a Tormentorral, hanem a Mayhemmel is. Ez önmagában egy hihetetlen ív.

A Mayhem úttörő zenekar volt. Tűzön-vízen ment keresztül. Tragédiákon, botrányokon, tagcseréken, összeomlásokon és újjászületéseken. Amikor az elsők között vagy egy műfajban, az nem romantikus, hanem kőkemény feladat. Nincs kitől tanulni. Nincsenek minták. Minden döntésnek súlya van. 1993-ban kerültem a zenekarba. Hivatalosan soha nem léptem ki, még ha volt is egy időszak, amikor különböző okokból a Mayhem nélkülüm működött. 2004-es

„A Mayhem frontemberének lenni nem egy szerep, amit csak magamra veszek estére, hanem egy állandó jelenlét.”

visszatérésem óta viszont újra teljes erővel együtt dolgozunk és turnézunk. Ez immár több mint húsz év folyamatos, aktív jelenlét.

Az, hogy például a Metallica készített egy videoklipet, amely konkrétan a Mayhem történetéhez kapcsolódik, jól mutatja, mekkora hatásról beszélünk. Készült egy amerikai film is a zenekarról, emellett dokumentumfilmek, könyvek sora dolgozza fel a történetünket. A Mayhem neve időközben önálló mitológiává vált. De a lényeg számomra mégsem ez. Hanem az, hogy ennyi év után is képesek vagyunk úgy játszani élőben, hogy azt hallom vissza: most szóltunk a valaha legjobban.”

A Mayhem története valóban könyvbe illő; a zenekar egyszerre legenda, márkanév -,brand”, hívószó a fesztivál- és turnészervezők oldaláról, stílusalapító extrém metal-intézmény... Elég sok oldalról meg lehetne közelíteni azt a kérdést, hogy egy kompromisszummentes, sötét, súlyos zenét játszó társaság miként nőheti ki magát ekkorára. Te hogyan tudnád összefoglalni azokat a tényezőket, amelyek lehetővé tették, hogy a Mayhem azt a pozíciót foglalja el, amit betölt?

„Az én nézőpontomból ez részben már a Tormentorral kezdődik. 1985-ben indítottuk a zenekart, '86-tól pedig aktívan koncerteztünk, gyakran ezer fő feletti közönség előtt. A nyolcvanas évek második felében nagyon intenzív időszakunk volt. A Mayhem ekkor még nem volt ennyire aktív koncertzenekar. Van egy furcsa személyes szál is ebben: a Tormentorban a művésznemem Mayhem volt. Amikor először hallottam a norvég Mayhemről, még nem is ismertem őket igazán, és volt benne valami ironikus, hogy egy zenekar megkeres az én akkori művésznememen.

1991-ben kerestek meg először. Akkor történt Dead halála is. Fontos tudni, hogy Dead és Euronymous – nyugodjanak békében – nagy Tormentor-rajongók voltak, és engem tartottak a kedvenc énekesüknek. Ez is közrejátszott abban, hogy végül engem hívtak a zenekarba.

A kilencvenes évek eleje legendás korszak lett, főleg a De Mysteriis Dom Sathanas felvétele körül. Gyilkosság, templomégetések, botrányok – mindenki ismeri a történetet. Ennek óriási hatása volt, és hatalmas elvárás nehezített ránk akkoriban. Amikor Norvégiába kerültem, ott találkoztam azzal az új underground színtérrel, amelyből később a black metal második hulláma kibontakozott. Én azonban az első hullámból jöttem: Venom, Celtic Frost, korai Bathory, Destruction, Sodom. A Tormentor is ebből a szellemiségből táplálkozott. Valahol a két korszak határán álltunk. A Mayhem is ebből az első hullámos energiából indult, de Norvégiában valami új, hidegebb, radikálisabb formát öltött.

Sokan azt gondolják, hogy a Mayhem a kilencvenes évek botrányaiból él a mai napig. Szerintem ez tévedés. Ha

megnézed a lemezeinket, látható, hogy folyamatosan kockáztattunk. A Grand Declaration of War például hatalmas irányváltás volt. Nem a biztos utat választottuk, hanem szétfeszítettük a saját kereteinket. A Chimera, majd később az Ordo ad Chao – ami talán a legnehezebben befogadható Mayhem-album – mind azt mutatják, hogy nem a múltból akartunk megélni. Többször is saját magunk ellen fordultunk művésziileg. Tudatosan kockáztattunk. Átléptük a saját határainkat. Nem a komfortzónánkat építettük, hanem lebontottuk. És talán ez a kulcs. Ha egy zenekar ennyi mindenen átmegy, és közben nem válik önismétlővé, nem válik kompromisszumossá, akkor előbb-utóbb intézmény-nyé válik. Nem azért, mert annak akar látszani, hanem mert a saját következetessége és radikalizmusa oda emeli. A Mayhem pozíciója nem a botrányokból fakad, hanem abból, hogy soha nem a könnyebb utat választotta.”

Korábban már feltettem neked azt a kérdést, hogy nem megterhelő-e egy ilyen zenekar frontemberének lenni, mivel vannak elvárások, „extrémnek” kell lenni, bármit is jelentsen ez. Ha jól emlékszem, azt válaszoltad, hogy valóban megterhelő, s most újra megkérdem, hogy miképpen lehet ezt megélni, és újra meg újra produkálni, megfelelni az „extrémnek lenni” elvárásának például a fellépéseken?

„Természetesen megterhelő. Hatalmas kihívás és komoly felelősség. A Mayhem frontemberének lenni nem egy szerep, amit csak magamra veszek estére, hanem egy állandó jelenlét. Ugyanakkor valahogy mindig azt éreztem, hogy erre születtem. A Tormentor számomra egyfajta iskola volt. Ott tanultam meg kezelni a színpadot, a közönséget, az energiát. Amikor bekerültem a Mayhembe, már volt bennem egy belső felkészültség. Tudtam, hogyan kell ezt a terhet hordozni.

Az igazi súlyát talán 2004-es visszatérésem után éreztem meg igazán, amikor újra intenzíven turnézni kezdtünk. Akkor tudatosult bennem, mekkora elvárás nehezedik ránk.

Ez azóta sem csökkent. Sőt. Egy új lemez elkészítése hatalmas munka. A Liturgy of Death is az volt. A turné előkészítése, a koncepciók kitalálása, a vizuális világ, a fellépések dramaturgiája, ezeknek nagy része az én feladatom is. Emellett ott vannak az interjúk, a folyamatos jelenlét. Gyakorlatilag nincs olyan nap, amikor ne kellene a zenekarral foglalkoznom. Ez nem egy rész munkaidős dolog. Ez szinte már az életem. És igen, néha nagyon fárasztó. De közben természetes is. Nem érzem idegennek. Inkább úgy, mintha erre lettem volna kiképezve, illetve hogy erre születtem.”

Kapcsolódva az előző kérdéshez: hogy működik az a te esetedben, hogy a Mayhem mint extrém zenekar énekes vagy, s közben van egy civil éned? Másképp fogalmazva: a Mayhem-énekesi posztnak mennyi köze van ahhoz a Csihar Attilához, aki

„Meggyőződésem, hogy a Liturgy Of Death az egyik legösszetettebb, legkomplexebb Mayhem-lemez ami valaha készült, zeneileg és szövegileg egyaránt. Mélyebb, rétegzettebb, sűrűbb.”

akkor vagy, amikor nem veszel fel lemezt a zenekarral és nem koncertezel?

„Ez valóban jó kérdés. Néha tudatosan próbálok elszakadni a zenekartól, de ez nem egyszerű. Ahogy korábban is mondtam, szinte nincs olyan nap, amikor ne kellene a Mayhemmel foglalkoznom. A zenekar folyamatosan ott van az életemben, és természetesen a tudatom egy részét is folyamatosan kitölti. Ugyanakkor bizonyos értelemben szerencsés helyzetben vagyok a make up miatt. Így az utcán kevésbé ismernek fel. Magyarországon például tudatosan kerülöm a reflektorfényt. Fontos számomra, hogy maradjon privát életem.

A zene számomra nemcsak munka, hanem hobbi is. Zenéket és lemezeket gyűjtök, imádom a bakeliteket, építem az otthoni hifi-rendszeremet, folyamatosan finomítom, mint egy gyémántot. Tervem például nincs is. Ha netán valami filmet akarok nézni, arra van egy házimozi-projektorom. De a hangzás világa gyerekkorom óta része az életemnek, és ez nem változott. Ilyen értelemben a zene nem teher, hanem természetes közeg és szenvedély is egyben. Van egy fotelem pont a nappali közepén a sztereómmal szemben, ott töltöm otthon a legjobb időmet. És nemcsak metalt hallgatok, sőt azt relatíve kevesebbet. A metal mellett imádom a klasszikus zenét, a keleti klasszikust is, emellett goth, electro, industrial, ambient, experimental, régi new wave, psychobilly... stb. Amit szinte soha nem hallgatok, az a mai pop, hiphop, funky... bluest sem nagyon, jazzt is inkább csak előlben, ha úgy van.

És persze ott van a családom is, akikkel próbálok amennyire csak tudok, sok időt tölteni, és akik elfogadják ezt az életformát. Tudják, hogy ilyen vagyok. A spiritualitás, az okkult és ezoterikus gondolkodásmód viszont valóban áthatja az életemet, nemcsak a Mayhemben, hanem általában a mindennapjaimban is. Ez nem szerep, hanem világnézet. Talán úgy tudom egyensúlyban tartani a dolgokat, hogy nem csak a Mayhem létezik számomra. Ott van a Tormentor, a szólóprojektem, és most is dolgozom új együttműködésekben, olyan más zenészekkel, mint Igor Cavalera vagy Rhys Fulber (*Front Line Assembly*). Ezek mind más megközelítések, más energiák. Segítenek abban, hogy a Mayhem súlya ne váljon egyeduralgoddá.”

E hónapban megjelent a Liturgy Of Death című új Mayhem-album. Számomra a zenét és a hangzásvilágot tekintve a Daemon folytatásának tűnik, talán annál valamivel „nehezebb”. Hogy állt össze a zeneanyag? Mi a Mayhem belüli műhelytitok a dalszerzés kapcsán?

„Ez ismét egy hatalmas munka volt. Ha visszanezünk, körülbelül négy évvel ezelőtt kezdődött a folyamat. Akkor kristályosodott ki bennem és vettem fel a többieknek, hogy az új lemez szóljon a halálról. Ez nem úgy történt, hogy kiválasztottam egy témát egy listáról. Nem én kerestem koncepciót, inkább a koncepció talált meg engem. Egyszer csak monumentálisan megjelent bennem a gondolat. Ott álltam vagy ötvenvalahány évesen, közel negyven év zenei pályával a hátam mögött, és úgy éreztem, eljött az

idő, hogy a legnehezebb, legősibb és legsúlyosabb témához nyúljak. Aztán közöltem ezt a többiekkel, főleg a gitárosokkal, Mortennel és Charles-szal először, utána a maradék őstagokkal.

A Mayhemre jellemző, hogy mindig az énekes frontember és a gitárosok írják a zenét, az új témákat, és a régi tagok, Necro, illetve Hellhammer később csatlakoznak be. Ez most is így történt több hullámban. Szóval, ezt nem úgy kell elképzelni, hogy négy évig folyamatosan írunk egy lemezt, hanem készülnek az ötletek, egymásnak küldözgetünk ötleteket, demókat. Így ment ez évekig, de az utolsó fél évben gyakorlatilag tavaly év végétől nyárig zajlott az intenzívben kreatív munka.

A felvételek egyébként szintén több szakaszban folytak. Nem egyetlen koncentrált stúdiós blokk volt, hanem hullámokban történt minden, ami talán még jobban hozzájárult ahhoz, hogy az anyag érjen, sűrűsödjön. És még történetek persze változtatások magában a stúdióban is a felvételek alatt. Az néha például engem nagyon irritált, hogy amiket kitaláltam, módosítanom kellett, illetve újra meg kellett tanulnom. De hát ez egy ilyen folyamat, egyáltalán nem egyszerű, egy jó lemez elkészítése rengeteg áldozattal jár.

Egyébként meggyőződésem, hogy a Liturgy Of Death az egyik legösszetettebb, legkomplexebb Mayhem-lemez, ami valaha készült, zeneileg és szövegileg egyaránt. Mélyebb, rétegzettebb, sűrűbb. Lehet, hogy első hallásra nem mindenki érzékeli ezt, különösen, ha nem zenész vagy, nem merülsz el igazán a részletekben, de belülről nézve ez az egyik legkomolyabb vállalásunk. Ezt onnan is tudom, hogy még az is viszonylag nagy kihívás volt, hogy az új számokat koncertképesen meg tudjuk tanulni. Abban van igazság, hogy bizonyos szinten kapcsolódik a Daemonhoz, de ez nem tudatos döntés volt. Valahogy így alakult.

Érdekes egyébként a Mayhem története ebből a szempontból, mert visszanezve láthatók bizonyos páros kapcsolódások a lemezek között. A De Mysteriis Dom Sathanas kapcsolódik a Wolf's Lair Abysshez. Annak az outrója viszont egyenesen megy az A Grand Declaration of Warba, ami viszont bizonyos szempontból kapcsolódik a Chimerához, hisz mindkét lemezen Maniac énekel. Az Ordo ad Chao szervesen kapcsolódik az Esoteric Warfare-hez. És most a Liturgy of Death a Daemonhoz. De ezek nem előre megtervezett koncepciók. Nem ülünk le azzal, hogy most csináljunk egy folytatást. Inkább egy természetes, organikus fejlődésről van szó. Az energiák tovább élnek, átalakulnak, új formát öltenek. Ez egyébként az új lemez mondanivalója is: semmi sem állandó, minden változik és végül minden elmúlik.”

Általában van előzetes koncepció egy-egy készülő album anyagára vonatkozóan? Ha igen, általában kitől érkezik?

„2004 óta a szöveges alapkoncepciók főleg tőlem érkeznek, amiket szinte rögtön egyeztetek az adott szám zenei alkotójával. Frontemberként és énekesként gyakran az én feladatom az, hogy kijelöljem az irányt, felvessem, merre mozduljunk tovább tematikailag, mi legyen az a központi

gondolat, ami köré az album épül. A szövegek szintjén ez most is így volt. Ez egy komoly felelősség. Nemcsak szövegi értelemben, hanem energetikailag is, mert a koncepció meghatározza a lemez teljes atmoszféráját. Ugyanakkor ez soha nem diktátum. Mindig megosztom az ötleteimet a többiekkel, és közösen döntünk. Nem erőltetek rá senkire semmilyen irányt. Felvetek egy gondolatot, egy víziót, és ha a zenekar érzi benne az erőt, akkor végül együtt visszük tovább. Ha nem, akkor keresünk mást.

Egyébként érdekes, hogy bizonyos témáknak és lemezeknek mennyire hosszú időre van szükségük hogy beérjenek. Ezzel gyakran szembesültem már a karrierem során, bizonyos ötleteim csak jóval később értek be. Jó példa erre az Ordo ad Chao, ami a titkos társaságokkal, az úgynevezett háttérhatalmakkal, a ma már úgynevezett összeesküvés-elméletekkel áll kapcsolatban. Akkoriban, a 2000-es évek elején ez a kifejezés még nem is létezett.

Másik érdekes példa, ami ezt követte, az Esoteric Warfare-lemez. Az viszont már kifejezetten a különböző globális manipulációs technikákkal foglalkozott. Agykontroll, emberkísérletek, titkos projektek... stb. Ijesztő látni, hogy mik kerülnek napvilágra manapság a témában."

Milyen a zenekaron belüli dinamika? Úgy értem, hogy viszonyultok egymáshoz akár a zenei irányvonal, a konkrét ötletek vonalán, akár emberi értelemben?

„Ez egy összetett kérdés. A Mayhem jelenlegi felállása a zenekar történetében a leghosszabb ideje stabil formáció. Lassan már tizenöt éve nem volt tagcsere. Ez önmagában sokat elmond. Kialakult egyfajta szimbiózis, egy egyensúly. Ami különösen érdekes, mert rendkívül erős és nagyon különböző egyéniségekből áll a zenekar. Egy ilyen karakteres emberekből álló közösségben az egyensúly nem magától értetődő. Talán ezért is voltak a múltban nehezek a tagcserék, ez nem egy átlagos zenekar. A Mayhem szellemisége inkább egy klánhoz hasonlít. Spirituális értelemben vett család vagyunk. Erős a kötődés, még ha kívülről nem is mindig látszik. A turnékon rengeteget vagyunk együtt, ezért fontos, hogy mindenki megkapja a saját terét és szabadságát. A szabadelvűség az egyik alapja a zenekar filozófiájának. Van köztünk egyfajta egészséges távolságtartás, ugyanakkor létezik egy ennél sokkal erősebb összetartó erő is. Ha valódi probléma van, mindig egységbe zárunk és kiállunk egymásért. Természetesen néha kisebb konfliktusok is vannak. Negyven év után, ilyen erős egyéniségek között ez elkerülhetetlen. De talán éppen ez tartja élő a dinamikát. Valahol olyan ez, mint egy nagyon hosszú házasság. Nem mindig könnyű, de mély és valódi közelék.”

Mi közelebről a Liturgy Of Death szövegi koncepciója?

„Az alapkoncepció a halál, és annak különböző megközelítései, aspektusai. Legalább három-négy fő irányból közelítettem meg. Az egyik a halál borzalma és az élet kilátástalansága. Ha belegondolunk, az életünk első napjától kezdve haldoklunk. Halálra vagyunk ítéelve. Ebben az értelemben az

élet abszurd és tragikus. Lehet azt mondani, hogy semminek sincs értelme. De ezt vissza is lehet fordítani: ha úgyszólván véges minden, akkor miért ne éljünk teljes őszinteséggel, teljes intenzitással? Miért ne adnánk oda magunkat teljesen annak, amit csinálunk? Ez a lét egyik legnehezebb kérdése.

A másik megközelítés ennek az ellenpólusa: a halál mint feloldozás. A fájdalom, a szenvedés, a kétségek, a csalódások, a felhalmozott traumák vége. A halál ebben az értelemben lezárás, megkönnyebbülés is lehet. A következő aspektus a legmélyebb kérdés: vajon a halál valóban végállapot, vagy csupán átmenet? És ha átmenet, akkor ez az élet sem több annál. Egyébként ez az a pont, ahol a vallások manipulálni képesek az emberiséget. Amikor a fiam születésénél ott voltam, megdöbbenett egy gondolat. Az élet nem akkor kezdődött. Csak a földi élete kezdődött. Előtte kilenc hónapig létezett egy másik dimenzióban, az anyaméhben, vízben lebegve, más rendszer szerint működve. Ha visszamegyünk még tovább, ott találjuk a spermiumot és a petesejtet, akik szintén élőlények. Aztán ott vannak a a milliárdnyi sejtek a testünkben, valamint millió folyamatok, amikről nem is vagyunk tudatosak, az élet nehezen definiálható. Nem emlékszünk a saját kezdetünkre. Egyszer csak itt vagyunk.

Ugyanez a kérdés a másik oldalon is felmerül. Volt egy villanyszerelő, aki dolgozott nálam. Egyszer elkezdett reinkarnációról beszélni. Elmondta, hogy korábban áramütés érte, és öt percig a klinikai halál állapotában volt. Azt mesélte, hogy elhagyta a testét, felülről látta magát, majd egy fényalagútba került, az ő szavaival élve belerepült a Napba, amely egy négydimenziós fényalagút volt. Az alagút végén

egy békés, felszabadító állapotot tapasztalt, ahonnan nem akart visszatérni. Végül valami erő visszahúzta ebbe a világba, és felébredt. Lehet ezt bárhogy értelmezni, de a lényeg az, hogy a halál nincs teljesen definiálva. Nem tudjuk biztosan, hogy vég vagy átmenet. És igen, a szervezett vallások sokszor visszaélnek ezzel a bizonytalansággal, de ez már egy másik beszélgetés lenne.

Van még egy gondolat. Ha egy másik bolygóról vagy dimenzióból néznénk az emberi létet, azt látnánk, hogy minden nap, amikor lemegy a nap, az emberek lefekszenek és meghalnak az éjszakára. Reggel pedig újjászületnek. Ha nem emlékeznénk az előző napra, minden reggel egy új létezés kezdődne. Az álom állapota pedig még ma is rejtély. Mi történik velünk akkor? Hová kerül a tudat? És végül ott van az elfogadás kérdése. A halált meg kell tanulni elfogadni. Az emberek többsége menekül előle, nem akar szembenézni vele. Én minden nap gondolok rá. Sokan ezt örültségnek neveznék, de szerintem egészséges dolog. Ha tudatosítod, hogy az időd véges, másképp élsz.

Egyébként a halál szerintem a legborzalmasabb azok számára, akik itt maradnak, akik hátramaradnak. Ha belegondolunk, a születés mindig hatalmas fájdalommal jár, nincs kivétel, a halál viszont néha egy elszendergés, egy csendes kihunyás. Romantikusan el lehet képzelni az örök életet ebben a testben. De ha senki nem halna meg, akkor senki nem is szülehetne. Ez a dimenzió, amelyben élünk, így működik. Itt a halál nem hiba, hanem a rendszer része.

Bizonyos ősi kultúrák ezt a kérdést teljesen másképp kezelték. Például az indiai tradíció szerint egy új testben újjászületünk. Az ősi egyiptomiak is úgy tartották, hogy ez az élet valójában egy felkészülés egy következő szintű létformára. A Liturgy Of Death ezekkel a kérdésekkel néz szembe. Nem ad válaszokat. Inkább megnyitja a kapukat.”

A borító a régi vanitas-festmények kifordításának tünik. Mít jelképez, mi volt az elképzelés?

„A borítót ugyanazzal a művésszel, Daniele Valerianival készítettük, akivel a Daemon album artworkje is készült. Ez már önmagában egyfajta párhuzam a két lemez között. Daniele rendkívül tehetséges alkotó, nagyon jól érzi a Mayhem zenei világát és tematikáját. Gyorsan dolgozik, rugalmas, és tele van kreatív ötletekkel. Beszélgettünk az új lemez koncepciójáról, és különböző vázlatokat, elképzeléseket küldött. Amikor megszületett bennem az album címe, a Liturgy Of Death, akkor választottuk ki azt a képet, amely a leginkább tükrözte a lemez mondanivalóját. Akkor még csak egy vázlat volt, de már abban is benne volt az a rituális, liturgikus, okkult, spirituális érzet, amit kerestünk. Fontos volt, hogy a halál központi szerepben jelenjen meg, de ne pusztán illusztrációként, hanem szimbolikus, emelkedett formában. Szerintem sikerült megragadni azt az atmoszférát, ami az album egészét áthatja.”

Ha vetsz egy pillantást a Mayhem pályafutására, korszakaira, az egyes kiadványokra a kezdeti idő-

kig elmenően, miben látod a kontinuitást az egyes lemezek/állomások között? Mi az a szál, ami összeköti a Mayhem valamennyi megmozdulását?

„Ez egy érdekes kérdés, mert ha egymás mellé teszed a lemezeket, akár azt is mondhatnád, hogy különböző zenekarok. A Deathcrush, a De Mysteriis, a Grand Declaration of War, az Ordo ad Chao vagy akár a mostani lemez is nagyon eltérő világ. Zeneileg a Mayhem mindig diverz volt. Ennek az is az oka, hogy nem adunk ki két évente lemezt. Hagyunk időt a változásra, az érése. Egy-egy korszak között komoly idő telik el, és közben mi magunk is változunk. Ami közös, az az extrémitás és a kompromisszummentesség. Soha nem a könnyebb utat választottuk. Mindig az adott időszak szellemisége tükröződött vissza a zenében.

A tagcserék is természetesen hatással voltak a hangzásra. Olyan tag nincs is, aki a kezdetektől végig ott lett volna minden korszakban. De mégis van valami, ami összetartja az egészet. Számomra ez a Mayhem szellemisége. Egyfajta transzcendens energia, ami áthatja a zenekart. Nem pusztán emberek együttműködése, hanem valami több annál. Egy sötét erő, ami időről időre más formában jelenik meg, de a lényege ugyanaz marad. Ez az, ami összeköti a különböző korszakokat.”

Hellhammer és Necrobutcher benne vannak a korszakban, ami egy ilyen zenekarhoz kapcsolódó aktív tagságot illeti. Hogy bírják erővel az igénybevételt? Emlékszem, hogy évekkal ezelőtt neked is voltak problémáid a lábaddal. Mi a helyzet ilyen téren?

„Necrobutcher a legidősebb közöttünk, Hellhammer idősebb nálam, én nagyjából középen vagyok, Morten és Charles valamivel fiatalabbak. A magam részéről azt tudom mondani, hogy talán soha nem voltam még ilyen jó formában fizikailag vagy legalábbis énektechnikailag. Valóban volt problémám a térdemmel. Egy New York-i koncerten feljöttek rajongók a színpadra, kialakult egy pogószerű dulakodás, és valaki kirúgta a lábamat. Mint kiderült, porcleválás lett a vége, később meg kellett műteni. Volt egy veseműtetem is, ami egy turnét befolyásolt, de ezenkívül komolyabb egészségügyi problémám nem volt.

Minden nap foglalkozom magammal. Szellemileg, fizikailag sőt lelkileg is. Már egy ideje semmilyen alkoholt vagy kábítószert nem fogyasztok. Teljesen letisztult életet élek. Reggelente plank gyakorlatokat végzek, a covid előtt inkább konditerembe jártam és kardióztam. Emellett rendszeresen

„Nem érzem, hogy a Tormentornak bizonyítania kellene bármit. Letettünk az asztalra egy olyan alpművet, amely nélkül a norvég black metal és a későbbi hullám egészen másképp alakult volna.”

jógázom és meditálok. Amikor pár éve Indiában egyszer kint töltöttem hat hetet egy kali-asramban, ott tanultam meg egy egyszerű technikát, amit a mai napig gyakorlok. Ez nemcsak fizikailag, hanem mentálisan is sokat segít abban, hogy bírjam a terhelést.

Egy Mayhem-koncert hosszú és intenzív. Nagyon sok energiát kivesz belőlünk. Hellhammer is elképesztő fizikai teljesítményt nyújt a dobok mögött, és jól bírja, de természetesen egyszer mindannyiunknak szembe kell néznünk azzal, hogy a testnek vannak korlátai. Számomra különösen fontos az egészség és a testem folyamatos karbantartása és megfigyelése, mert a saját testem a hangszerem. Ha nem vigyázok rá, nincs koncert.”

Nálam újra és újra előkerül ez a kérdés: a zenében, jelesül a black metalban megjelenő „gonosz” és a valódi gonoszság között lévő különbség. Ugyan a modern világ szubkulturális jelenségeinek egy jelentős része valóban egy egész sor negatív jelzővel írható le, úgymint „agresszív”, „sötét”, „nyomasztó”, „melankolikus” és így tovább, meggyőződésem, hogy a valódi gonosz nem itt keresendő. Mit tudnál erről elmondani?

„Szinte minden lemezemen foglalkoztam ezzel a kérdéssel. Meggyőződésem, hogy az ember transzcendens lény. Ugyanakkor az emberben ott lakik a gonosz, ami annak a következménye, hogy rendszerszinten el vagyunk nyomva. Olyan struktúrák között élünk, amelyek hazugságokra épülnek. A modern társadalom sok szempontból egy kifinomult rabszolgaság. Az emberek többsége nem azt csinálja, amit szeretne, hanem amit muszáj. Olyan munkát végez, amit nem érez magáénak. Az oktatási rendszer nem a tudat felszabadítását szolgálja, hanem a keretek közé szorítást. Nem azt tanítják meg, ami valóban számítana az életben, hanem azt, ami a rendszer fenntartásához szükséges. Ha egy társadalmat irányítani akarsz, akkor meg kell osztanod, le kell butítanod, el kell vágnod a spirituális gyökereitől, meg kell fosztanod a belső látástól, a meditációtól, az önismerettől.

A történelem során újra és újra bebizonyosodott, hogy amit biztos tudásnak hittünk, az később megdőlt. A 'tudás' folyamatosan átíródik. Meggyőződésem, hogy létezik egy sötét energia, amely átiszövi a rendszert. A politikusok többnyire csak bábok. A hatalom struktúrái nem ott végződnek, ahol a látható hierarchia véget ér. Ez a befolyás gyakran láthatatlan, mégis szervezett és valós.

Az eredeti szeretet – nem vallási értelemben, hanem tudatosságként – az a valódi ellenpont. A black metal 'gonosza' csak szimbólum. A valódi gonoszság viszont a tudatlanság, a manipuláció és a tudat elfojtása. A zenémmel nem a felszíni sötétséget akarom reprezentálni, hanem azt a belső harcot, amely ebből a felismerésből fakad. Ezeknek a belső feszültségeknek, elnyomott érzelmeknek és hazugságoknak a felszínre hozása és egészséges felszabadítása a cél. A szembenézést és tudatosodást szeretném inspirálni a zene és a művészet eszközeivel.”

Másik legendás csapatod, a Tormentor évek óta újra aktív. Mi a helyzet a zenekar háza táján? Tervezték lemezt, vagy ez nincs napirenden?

„A Tormentor számomra rendkívül különleges. 1985-ben alakult, 1986-tól már színpadon álltunk. Ami igazán egyedivé teszi, hogy az eredeti felállás 1987 óta változatlan. Ugyanazzal az öt emberrel állunk ma is színpadra, és még mindig képesek vagyunk olyan produkciót előadni, amely nemzetközi szinten is megállja a helyét. Nagyon kevés zenekar mondhatja el magáról, hogy a nyolcvanas évek óta az eredeti felállásban működik, változatlan intenzitással. Ebben van valami leírhatatlan. Egy család, egy testvériség. Koncertezünk, bár nem olyan intenzíven, mint a Mayhemmel. Idén is több mint tíz fellépésünk lesz.

Többek között mi leszünk az egyik nap a főzenekar áprilisban a híres norvég Inferno fesztiválon. Volt tavaly egy önálló amerikai turnénk is, ami szintén nagyon sikeres volt. Underground zenekar maradtunk, nem tömegeket mozgatunk, de az underground szintéren abszolút elismert pozícióink van. Dolgozunk új dalokon, vannak ötleteink, elképzelhető, hogy lesz nagylemez is. De nem érzem, hogy a Tormentornak bizonyítania kellene bármit. Letettünk az asztalra egy olyan alpművet, amely nélkül a norvég black metal és a későbbi hullám egészen másképp alakult volna. Ezt onnan tudom, hogy számos, mára már legendás zenekar tagjai személyesen mondták el, milyen hatással volt rájuk a Tormentor.

A Sunn O)))-ből tudatosan visszaléptem, részben egészségügyi okok miatt, mert éreztem, hogy az extrém hangerő hosszú távon a hallásomat veszélyezteti. Nagyon hiányzott ugyanakkor az experimentális világ, ezért Igor Cavalerával elindítottunk egy közös projektet. Már az első fellépés után egyértelmű volt, hogy ezt folytatni kell. Spirituálisan és zeneileg is egy hullámhosszon vagyunk, a zenét rituális eszközként kezeljük. Régi vágy volt egy közös projekt Rhys Fulberrel is, a Front Line Assembly-ből. Most végre közös zenekart indítottunk. Ez évek óta téma köztünk, és most éreztük úgy, hogy ennek eljött az ideje.

Ott van még az Oozing Earth Bernhard Ganderrel, ami talán az egyik legextrémebb dolog, amit valaha csináltam. Szimfonikus nagyzenekarral, filharmonikus közegben, brutális hangzással, Flo Mounierrel a Cryptopsyból a doboknál. Egészen különleges élmény. Fent van egy koncert a Youtube-on, mindenkinek ajánlom.

És természetesen a Void Ov Voices, ami 2007 óta az egyszemélyes projektem. Kísérleti, meditatív, sötét zenei világ. Számomra az élő előadás az esszencia. Amíg van hangom, ezzel a formációval biztosan színpadon leszek. Március 13-án Tormentor-koncert lesz a Dürerben. Minden valódi metalrajongót szívesen várunk.

Köszönöm az interjút, Péter. Régóta ismerjük egymást, talán már harminc éve is. Remélem, jól vagy, jól az egészséged. Üdvözlöm az olvasókat, és a Mayhemmel októberben jövünk Magyarországra, Budapest nincs elfelejtve!” U

ISMERŐS IDEGENEK

A német horror punk-rock ikonikus képviselője, a The Other több mint két évtizede ötvözi a nyers punk energiát a klasszikus horrorfilmek sötét világával. A tavaly Halloweenkor megjelent Alienated albumról az énekes Rod Usher mesélt nekünk.

A 2020-as Haunted album után csak 2025 őszen jelent meg a következő, Alienated című albumotok. Mi történt veletek ebben az ötéves időszakban?

„Ez az időszak a zenekar életében és általában véve is nagyon intenzív volt. 2022 és 2025 között rajtam kívül az egész zenekar lecserélődött – ezekben a változásokban nagy szerepe volt a covidjárvány hatásainak. A fizikai távolságtartás eredményeként eltávolodtunk egymástól mind gondolati szinten, mind pedig zeneileg is. A körülöttünk lévő világ is észrevehetően sötétebbé, hidegebbé és kaotikusabbá vált, és ez ránk is hatással volt. Az új zenekari felállással hagyunk időt magunknak, hogy átgondoljuk a dolgainkat: a zenénket, hogy milyen irányba haladjunk és az elvárásainkat.”

Gondolom, akkor innen Alienated cím is.

„Igen, az Alienated ennek a folyamatnak az eredménye – és valamilyen módon a jelenlegi világ helyzetre is utal. A mindent átható elidegenedés érzésére. Egy olyan világ-

ban élünk, amelyben minden folyamatosan összekapcsolódik, mégis elszigeteltebbek vagyunk, mint valaha. Az emberek megváltoztak, az eszmények eltűntek, az empátia pedig gyakran hiánycikknek számít. Az Alienated pontosan ezt az érzést írja le: mikor idegennek érezzük magunkat a saját környezetünkben – érzelmileg, társadalmilag, néha már már emberileg is. Ebből következhet az a gondolat, hogy nem lenne-e jobb esetleg részt venni egy távoli bolygót felderítő űrmisszióban... bár az Alien című film óta tudjuk, mindez hová vezethet.” (nevet)

Változatos dalokat írtatok az albumra. Az I Give You The Creeps, az A Ghost From The 80s és a címadó Alienated is slágergyánús, koncerten biztos befutók lehetnek. Mik a visszajelzések?

„Elképesztően sok pozitív visszajelzést kaptunk. Különösen az I Give You The Creeps és az A Ghost From The 80s hihetetlenül jól működik élőben, de meglepő módon az A Witch From Outer Space és a Horror Movie Monster is slágerek lettek. A közönség velünk együtt éneklte a dalokat. Sokan mondták az albummal kapcsolatban, hogy egyszerre ismerősek a dalok, ugyanakkor teljesen másnak, újnak tünnek – ez nagy elismerés a számunkra. Ha a dalok azonnal énekelhetők, ugyanakkor mondanivalóval is bírnak, akkor mindent jól csináltunk – mi sem igazolja ezt jobban a számunkra, minthogy a hivatalos német albumlistán a hatodik helyen végeztünk. Ez elképesztő, nem igaz?”

Három dalhoz is készült klip. Ezek mind más-más hangulatúak. Direkt erre törekedtetek?

„Abszolút. Az album dalai nagyon változatosak, ezt a sokszínűséget vizuálisan is szeretnénk volna megjeleníteni. Az egyik klipre a sötét romantika jellemző, a másik nosztalgikus és humoros, a harmadikat pedig áthatja a nyers düh és a veszély érzete. Minden klip a saját kis horrortörténetét meséli el, és az album egy-egy aspektusát tükrözi. Az Alienated egy nagyon változatos, sokszínű album, így a klipeknek sem kellett hasonlóknak lenniük. Eredetileg az In The End című dalunkhoz is szeretnénk volna egy klipet forgatni, de idő hiányában ezt végül nem sikerült megva-

lósítani. Pedig ahhoz nagyon el tudtam volna képzelni egy fekete-fehér látványvilágot, akár sziluettes, papírkivágásos stílusban is.”

Egyetlen számban, a Hier seinban németül énekelsz. Mi ennek az oka?

„Bizonyos érzelmek őszintébben, jobban kifejezhetők anyanyelven. A Hier sein egy nagyon személyes, már szinte bensőséges dal, amelynél ebben az esetben a német nyelv közvetlenségére volt szükségünk. Már jó néhány dalt felvettünk korábban is németül, ezeknek mind személyesebb, érzelmesebb lett a hangulata, mint az angol nyelvűeknek, amelyek egy kicsit mesterkéltnek hatottak.”

Szintén 2025 őszén jelent meg az ikonikus horrorfilmsztár, Vincent Price életéről és pályafutásáról szóló film, a The Vincent Price Legacy, amelyhez készült egy dalotok is, a Vincent Price – Master of Menace. Erről mit lehet tudni?

„Vincent Price a klasszikus horror egyik legnagyobb ikonja, és hatalmas megtiszteltetés számomra, hogy nekünk is részünk lehetett ennek a filmnek az elkészültében. A dal tisztelgés Price eleganciájára, humora és az előtt a különleges, utánozhatatlan borzongás előtt, amely a védjegyévé vált.

A dalt a producerek és a rendező kérésére írtuk, és most, hogy a filmben is felhasználták, szinte szürreálisnak tűnik – mintha egy horror-punk zenekar lovagjává ütöttek volna. És a legjobb az egészben, hogy a számot élőben eljátszottuk a film premierjén a moziban. Vincent lánya, Victoria is ott volt, aki imádja a dalunkat. Még az angliai Vincent Price Múzeum is kért tőlünk egy példányt a kislemezből, amely a dal két verzióját tartalmazza, és 300 példányban készült mindössze.”

Honnan merítitek az ötleteiteket a szövegeitekhez, dalaitokhoz? Van közös kedvenc filmetek, írótok? Mikor kezdődött ez a horrorimádat nálatok? Van valamilyen horrorhoz köthető relikviátok?

„A horror számunkra több mint egy műfaj – ez egyfajta látásmód, ahogyan a világot szemléljük. Szeretjük a film-

klasszikusokat, mint A dolog, a Halloween és az Ördögűző, valamint az olyan horrorírókat, mint Edgar Allan Poe, H. P. Lovecraft és Stephen King. A horror iránti szeretetünk már nagyon korán elkezdődött. És igen, rengeteg horroremléktárgyunk van: én például figurákat, könyveket gyűjtök – még egyet Stephen King is dedikált nekem –, filmeket... sőt, tetoválásokat is. (nevet) Számunkra a horror alapkonceptiója fontos: kényelmetlen, elfojtott témákat a lényegét elrejtve megszólaltatni, és így szembeesíteni mindezzel a hallgatót vagy a nézőt. Sok dalunk elsőre horrortörténetnek tűnik, de van egy második jelentésrétük is, ami gyakran társadalmi vagy politikai jellegű. Az utóbbi időben pedig a világban zajló történések hatására egyre többet írunk személyes érzelmekről is.”

A rajongók örömeire külön figyelmet fordítotok a színpadi megjelenésre, arcfestés stb. Ez mennyi előkészületet igényel?

„Többet, mint gondolnád – de ez egyszerűen hozzátartozik a fellépéshez. A felkészülés gyakran órákkal a műsor előtt kezdődik. A smink nem csupán a megjelenésről szól; ez segít átlényegülni egy másik szerepbe, magad mögött hagyva a mindennapokat. Amint a smink elkészült, máris a show részévé válsz. A sminkelés a zenekar minden tagja esetében körülbelül egy órát vesz igénybe. Ráadásul minden karakter teljesen kidolgozott, mivel saját háttértörténete van.”

Mik a terveitek 2026-ban a fellépések, koncertek, fesztiválok terén? Magyarország is szerepel a listákon?

„2026 egyértelműen a koncertezés éve lesz. Turnékat, fesztivállépéseket és különleges, az Alienated köré épülő show-kat tervezünk idén. Csodálatos lenne Magyarországon is játszani – én magam háromszor jártam már ott, Budapest különösen tetszett. Ráadásul tudjuk, hogy ott nagyon szenvedélyes a rock- és metalközönség. Ha lesz rá lehetőségünk, nagyon szívesen jövünk. A politikáról is tudnék mondani ezt-azt – de inkább megtartom magamnak, hogy tényleg eljuthassunk hozzátok játszani.” (nevet) U

Catherine Fearn

HALÁL A ZONGORAÓRÁN

Catherine Fearn azzal szerzett magának sok hívet, hogy különféle metaldalokat ír át zongorára – ráadásul főleg death és black metal szerzeményeket. Emellett azonban zeneszerző, gitáros és író is, továbbá az élő bizonyíték, hogy sosem késő elkezdni valamit, amit szeretnél kipróbálni. A Genfben élő angol hölgygel Uzseka Norbert beszélgett.

Azok közé tartozom, akik a Youtube-csatornád kapcsán találkoztak veled először, ahol különféle metaldalok zongoraátiratait játszod. Honnan jött ehhez az ötlet?

„Az első feldolgozásom a Scourge of Iron volt a Cannibal Corpse-től. Épp ezt a dalt tanultam gitáron az extreme metal feldolgozásokat játszó zenekarommal, és elég nehéznek éreztem. Az jutott eszembe, hogy bárcsak eljátszhatnám inkább zongorán, azon sokkal könnyebb lenne. Pedig már vagy 20 éve nem nyúltam a zongorához. Klasszikus zenei képzést kaptam gyerekkoromban, de mivel úgy éreztem, a zongoristakarrier túl nehéz pálya, inkább félbehagytam a tanulmányaimat. A húszas és harmincas éveimben volt rendes munkahelyem, aztán gyerekeim születtek, egyáltalán nem is foglalkoztam zenével, egészen addig, míg metalos nem lett belőlem. És mint tudod, onnantól, hogy eltalál a metalzene, már minden erről szól. *(nevet)*

Szóval tanulgattam a gitáromon ezt a Cannibal Corpse-dalt, de ott volt a zongorám is, és gondoltam, miért ne, kipróbálom, azon hogy szól. Igazából nem is tudtam eldönteni, hogy jó-e ez egyáltalán, egyszerűen csak örültem, hogy annyi év kihagyás után újra jólesik zongorázni. Azért felvettem róla egy videót, és feltöltöttem a Youtube-ra, de inkább csak magamnak emlékeztetőül és kísérletképpen, nem is foglalkoztam aztán ezzel. Míg nem pár héttel később valaki rám írt, hogy »tudod, hogy ott vagy a Metal Injection oldalán?«, majd másnap másvalaki írta, hogy »szerepelsz az Ultimate Guitar magazinban.«

Úgyhogy visszanéztem a csatornámra, és látom, hogy több ezren megnézték, kommenteltek, rengeteg embernek tetszett a feldolgozás. Jól van, gondoltam, akkor megnézzünk egy másikat. Az a Carcastól a Heartwork volt, amit sokszor játszottam már gitáron, koncerten. Majd következett a Deathtől a Crystal Mountain, amire nagyon érzelmes reakciók érkeztek, hiszen mindenkinek hiányzik Chuck

„A metalszíntről a világ túlnyomó része mit sem tud, mintha rejtve volna, de számunkra vibráló, tele újabb és újabb zseniális zenével és fesztivállal.”

Schuldiner, aki zseni volt. Valójában klasszikus dalszerző volt, aki egyszerűen csak pont death metalt komponált.

Szóval rájöttem, hogy az emberek élvezik ezeket a feldolgozásokat, várják, hogy mi lesz a következő, megírják, hogy miket szeretnének hallani, úgyhogy folytattam, s most már egész sok videóom van fenn. Folyton azon gondolkodom, mi legyen a következő, mert nagyon élvezem ezt csinálni. Van benne technikailag is kihívás, hogy áthangszereld zongorára, és hogy aztán jól el is játszd. De legfőképp jó móka, és nem mellesleg hozott néhány remek lehetőséget is. Úgyhogy folytatom tovább!”

Mennyi munka van egy-egy ilyen dalban?

„A daltól is függ, de általában elég gyorsan megvagyok vele, mert már kialakult a munkamódszerem. Mindig alaposan megfontolom, mit dolgozzak fel, mert egy feldolgozásra tíz olyan dal jut, ami egyszerűen nem működik zongorán. De ha megvan a kiválasztott, nagyjából egy munkanapnyi időbe telik lekottázni. Persze apránként, mert nincs egyben nyolc órám, hogy csak ezzel foglalkozzak. Aztán ha lekottáztam, begyakorlom a dalt, majd jöhet a videófelvétel, de ez is mind gyorsan megy. A videónak sincsenek nagy költségei, csak feldobok egy fekete vásznat a nappaliban a zongora mögé. *(nevet)* Nem sminkelem ki magam túlzottan, nem bújok jelmezbe, nincs különleges bevilágítás. Tudom, vannak más youtuber zongoristák, akik sokkal pompázatosabban oldják ezt meg, mint én, és biztos tudnék ilyet én is, de nem akarok, mert számomra ebben a zene a lényeg. Szóval igen, összesen maximum kétnapnyi idő alatt készül el egy-egy videó.”

Ha jól rémlik, az Apocalyptica játszott először úgy komolyabban metalzenét komolyzenei hangszeren. De a black és death metal feldolgozásaid megmutatják, hogy még ebben a végképp extrém zenében is vannak zseniális dalszerzők. Ezek a fő kedvenceid és hatásaid, vagy másféle zenei háttérből jössz?

„Tényleg, voltam Apocalyptica-koncerten valaha rég, és nagyon tisztelt. Amúgy viszont komolyzenei gyökereim vannak. Liverpoolban nőttem fel, a '90-es években, amikor az egész városban csak a dance és house zenéket lehetett hallani, a metal szintér elég gyér volt. Oké, ott volt a Carcass, néhány metalklub, de tinédzserként, ha nem volt a barátaid között metalos, nemigen találkoztál csak úgy a metallal. Nemigen ismertem fanzineket, nem volt még internet sem, így nem is jött szembe velem semmi ilyen zene, pedig lehet, ha akkor meghallok a rádióban egy Metallica- vagy Maiden-dalt, úgy éreztem volna, hogy hozzám szól.

Csak jóval később találkozott nálam a klasszikus zene és a metal, és úgy láttam, sok a párhuzam a kettő között. Nyilván van olyan metalirányzat, ami többet merít a komolyzenéből, míg a másik kevesebbet. De amikor elkezdtem elektromos gitáron tanulni, ledöbbenett, mennyire technikás és komplex tud lenni a metal. Nehéz eljátszani, összetett, kifinomult. Szégyen, hogy a világ nagy része ennek az ellenkezőjét gondolja a metltről. Bár lehet, így a jó, mert így megmarad nekünk, a mi saját titkos világunknak. *(nevet)*

Szóval igen, a metal szerintem nagyon is bonyolult muzsika, akkor is, ha nem járt minden dalszerző zeneiskolába (bár sokuk járt), hanem csak odahaza képezték magukat. Mert mindegy, hogy a szobádban vagy egy konzervatóriumban töltesz el több tízezer órát gyakorlással, az mindenképp alapos technikai képzést ad. És mindig elképeszt, sok metalzene milyen szinten megkomponált. Remélem is, hogy a zongorás feldolgozásaimmal meg tudom ezt mutatni. Ahogy említettem, például a Death lenyűgöző, mert Chuck Schuldiner számára ugyanolyan fontos volt a zenei szépség, mint a súly és az agresszió. És ez rengeteg metalzenére igaz, de a Deathre különösen.

Nagyon szeretem aztán a dallamos death metal úttörőit, mint pl. a Carcass, ők is valami nagyon súlyosat vegyítettek nagyon erős dallamokkal. Szintén nagy hatással volt rám a Children Of Bodom, még Alexi Laiho signature gitárom is van. Az ő dalaiban is tisztán hallatszik a komolyzenei hatás. De nagyon sok különféle zenét hallgatok, mindenféle irányzatot. Még mindig fedezek fel magamnak dolgokat, amikről nem tudtam korábban.

A metal világa hatalmas, és én csak a harmincas éveimben érkeztam meg ide, úgyhogy bőven van mit bepótolnom. Most épp az új Coroner-albumot hallgatom, ugye ők svájciak, és zseniális. A metalszintérről a világ túlnyomó része mit sem tud, mintha rejtve volna, de számunkra vibráló, tele újabb és újabb zseniális zenével és fesztivállal.”

Feldolgoztál egy-egy Def Leppard- és Alice Cooper-dalt is, ezek hogy kerültek képbe?

„Ezeket a dalokat sokkal könnyebb átültetni zongorára, a hard rock és pop elemek, a tiszta ének miatt, hiszen adják magukat a dallamok. De nem sok ilyesmit dolgozok fel, egyrészt, mert a közönségem is inkább az extreme metal dolgokat várja, de én magam is főleg azt hallgatom és játszom gitáron is. De tagja vagyok egy hard rock feldolgozásokat játszó csapatnak is, a SheWolvesnak, és velük játszunk Alice Cooper-tól a Poisonsat, úgyhogy adta magát. Ráadásul azon a héten mentem Alice Cooper-koncertre, amikor feltettem a Poison zongorás feldolgozását, úgyhogy épp hangulatban voltam. Ebben a bonyolultabb akkordváltások voltak érdekesek, és jól is sikerült. És az sem baj, hogy szélesebb közönséget is elérhet ez a feldolgozás, mert sokan nem szeretik ugyan a metalt, de Alice-t igen, és ez egy közismert sláger.

A Def Leppardal ugyanígy vagyok. Viszont a Hysteria, amit feldolgoztam, valójában zongoraduett lett, tehát két külön felvételből raktam össze, s ezért is nem látható a Youtube-on, ahogy játszom. Ez is nagyon jó élmény volt, talán lesz is még zongoraduett.

Szeretek hard rock zenéket is, de jobban érdekel az extreme metal, abban több a kihívás. Megfejtani, hogyan vigyem bele a blastbeateket, a bonyolult basszustémákat, hogyan oldjam meg azt, hogy a hörgést meg üvöltést nem lehet átrakni zongorára. *(nevet)* Úgyhogy olyan dalokat kell találnom, amelyekben a riffek elég érdekesek, hogy azokra

Jacques Apothéloz ©2026

építve is működjön a zongorás verzió. Érdekesebb és izgalmasabb megtalálni azt, amit át lehet ültetni, ami így új fénybe kerül. A hard rock esetében úgyis hallod, mi történik, de mondjuk egy Cannibal Corpse-dalban meg tudsz mutatni zongorán olyan dolgokat, olyan bonyolult témákat, amelyek eredetiben nehezebb kivenni. Szóval igen, maradok jobbra ennél a vonalnál.”

Kaptál bármilyen visszajelzést azoktól, akiknek a dala- it feldolgoztad?

„Őszintén szólva nem mindig taggelem be a zenekarokat a videóimnál. Nyilván rendszeresen feltüntetem a dalszerzőket, plusz a kottákat kiadja a Hal Leonard Kiadó, amiből a dalszerzőknek lesz bevétele. De félek, hogy esetleg nem tetszene nekik a zongorás átírat – vagy hogy épp nem akarnák, hogy bárki elzongorázza az adott dalt. És azt sem szeretném, ha bárki úgy érezné, hogy velük akarom promótálni magamat.

De azért kaptam pár nagyon kedves visszajelzést. A Nile-ből Karl Sanders, aki az egyik legkedvesebb ember a metal-színtéren, nagyon elégedett volt a Sacrifice Unto Sebek-feldolgozásommal, és meg is osztotta. Ahogy a Psycroptic is a Frozen Gaze zongorás verzióját. Alex Skolnick is nagyon kedvesen reagált a Return To Serenityre, amiben megpróbáltam zongorán visszaadni azt a gyönyörű gitárszólót.”

Még a zongorafeldolgozások előtt kezdél gitározni a Chaos Rising nevű zenekarban. Az hogy jött, s hol tart most?

„Épp a covid kitérése előtt léptem be a zenekarba. Szerettem volna bandában gitározni, de négy gyerek mellett, akik akkor még nagyon kicsik is voltak, esélyem nem volt turnéra menni, ahogy az sem, hogy egy gyakran próbáló csapat tagja legyek. A Chaos Rising akkoriban indult, egy francia gitáros, Stéphanie Nolf kezdte el, és ő kimondottan online projektet akart, amelyben nők játszanak metalt. A legjobbkor jött az ötlet, hiszen hirtelen bezárult a világ, mindenkinek otthon kellett maradni, így aztán az amúgy turnézó zenészek is csak odahaza tudtak muzsikálni. Így aztán létrejött egy nagy kollektíva, csupa női zenésszel, akik együtt írtak dalokat.

Stéphanie és én voltunk a fő dalszerzők, és ez segített abban, hogy megerősödjön az önbizalmam, hiszen megtapasztaltam, hogy képes vagyok dalokat írni és hangszerelni. Emellett a produkciós, promóciós munkából és a zenészek közötti egyeztetésből is alaposan kivettem a részem. Az elején még csak gitároztam, de aztán írtunk egy dalt, amibe kellett volna zongora. Ekkor még nem volt meg a Youtube-csatornám, tényleg évtizedek óta nem értem a billentyűk-

höz. Elégé megindító volt hát újra nekiülni, de felszabadító élmény is, hogy képes voltam rá.

Az, hogy abbahagytam, amikor először foglalkoztam ezzel, nem kell, hogy azt jelentse, hogy nem lehet újra megpróbálni! Sosincs túl késő újakezdeni. Úgyhogy ismét beleszerettem a zongorába, és így kötődött össze nálam a metal és a zongora. Aztán pár Chaos Rising-dalban szintetizátoron is játszottam, és abban a két évben, 2020-ban és '21-ben, tényleg profin toltuk. Minden hónapban kihoztunk egy új dalt, videoklippel, ami nem akármilyen vállalás volt, hiszen a világban elszórva voltak a zenészek, és tényleg mindenki nagyon keményen dolgozott. Ki is adtunk aztán egy dupla albumot. De már nem vagyok a csapat tagja, nem tudtam már több időt ebbe fektetni, de mindenképp csodás élmény volt velük zenélni. Nagyon büszke vagyok arra, amit együtt létrehoztunk!”

S hol zenélsz mostanság?

„Több helyi zenekarban is gitározok, pusztán a zenélés örömeért. De vannak szóló zongorakoncertjeim is. Volt már néhány metalzongora-estem is – pár kis genfi klubban, kis közönség előtt. Aztán klasszikus zenészként szerepelek a Candelight Concerts keretein belül is. Ezek nagyszabású show-k, és elég jól fizetnek érte, aminek köszönhetően tudok foglalkozni a többi dolgommal. Vannak komolyzenei koncertjeink is, meg olyanok, amikor komolyzenei köntösben adunk elő pop-rock slágereket. Van például Coldplay- és Queen-műsorunk is, épp múlt héten zongoráztam a Bohemian Rhapsodyt, ez a része tehát kapcsolódik ahhoz, amit a Youtube-csatornámon találni: nem komolyzenei szerzemények zongorán. De a legtöbb örömem a saját zongorafeldolgozásaimban van. Jó érzés látni a kommenteket, amikor felteszek egy újabb dalt. Azt gondolnád, a közösségi média veszélyes, rosszindulatú hely, ami vonzza az őrléteket és az aljasságot, de azt kell, hogy mondjam, hogy a kommentek 99%-a kedves és pozitív. Ezzel együtt persze ez sem adja azt, amit a koncertezés. Azt remélem, most, hogy a gyerekeim már nagyobbak, több lehetőségem lesz élőben zenélni.”

Budapesten is vannak Candelight Concerts rendezvények. Látsz rá esélyt, hogy itt is fellépj velük?

„Nem valószínű, mert általában helyi zongoristákat alkalmaznak, részint nyelvi okokból. Mert koncert közben elég sokat kell beszélünk is a közönséghez. Ezért is van az, hogy én francia és svájci koncerteken lépek fel, minthogy beszélek franciául. Nagyon szeretnék fellépni Magyarországon, s még jobb lenne, ha metalzongorás koncertet adhatnék. Jó lenne fesztiválokon is fellépni, de nem egyszerű kitárolni, hogy hova is fér be az, amit én csinálók. A legkirályabb az lenne, ha részt vehetnék ezeken a hajós metalkirándulásokon. Múlt évben majdnem összejött, de aztán mégsem. Ilyen kisebb bárzongorán már diákkoromban is játszottam, és metal-bárzongorázi egy sétahajó bárjában, hát az lenne az álommelóm!” *(nevet)*

2022-ben kiadtál egy zongora szólóalbumot Half Life címmel. El tudod képzelni azt a zenét metalba átírva?

„A Half Life komolyzene inkább, és van egy Universal Edition nevű zeneműkiadó, ahol a kottáim megjelennek. Ezt nekik írtam, és a Blue Spiral Records adta ki magát a lemezt, és még pár EP-t. Van némi metalos hatás egyik-másik kompozícióban, itt-ott ki lehet belőle hallani, de ez alapvetően neoklasszikus zene. Eszembe sem jutott még, hogy milyen lenne, ha egy metalzenekar játszaná, de biztos klassz volna. A SheWolves nevű zenekarommal épp most döntöttük el, hogy nekilátunk saját dalokat is írni, lehet, majd azokba megpróbálok belevinni pár klasszikus zenei

ötletet. Szóval ja, ki tudja? Lehet, hogy nem most kezdtem az élet nevű utazást, de a metalzenei utamnak még az elején vagyok, és rengeteg ötletem van, amit szeretnék kipróbálni!”

Énekelni szoktál?

„A SheWolvesban énekelek, bár az szinte véletlenül alakult így. Kivált a korábbi énekesünk, és mi többiek úgy döntöttünk, hogy annyira jó köztünk a kölcsönhatás, hogy inkább nem keresünk másik tagot, hanem megoldjuk az éneket magunk. Így a dobosunk is énekel pár dalt, a basszusgitáros is, én is, a vokálokat meg együtt. Nem vagyok képzett énekes, nem igazán tudom, hogy kell ezt jól csinálni, de attól még élvezem. S bár nem vagyok kimondottan jó énekes, jó érzés színpadon énekelni. Ilyesmirel gyerekként nem is álmodoztam, mert akkoriban nagyon szégyenlős voltam. Emellett pár éve vettem pár órát extrém vokalizálásból, mert szerettem volna megérteni, hogy működik, és nagyon érdekes volt. De nem hiszem, hogy túl meggyőző extrém frontasszony lennék. *(nevet)* Meg a gyerekeim már így is eléggé zavarban vannak az anyjuk miatt, ha elkezdnek még üvöltözni is, az végképp túl sok lenne nekik.”

Mesélj, kérlek, a könyveidről is!

„Kb. tíz éve kezdtem könyveket írni. Előtte kipróbáltam a metalzenei újságírást is, és abból következett a vágy, hogy könyveket is írjak. A kisebbik lányom még csak kisbaba volt akkor, úgyhogy nem volt opció, hogy visszamenjek teljes állásba, ezért elkezdtem metalmagazinokba írogatni, főleg lemezkritikákat és koncertbeszámolókat. Ennek köszönhetően gyakorlatot szereztem kreatív írásból és a saját írásaim szerkesztéséből. Egyre kreatívabbak lettek a cikkeim, aztán eszembe jutott az első regényem alapötlete. Ebből lett a Reprobation trilógia. Ez alapvetően thriller, de heavy metal témájú, például az egyik főszereplő egy metalgitáros. És van benne egy csomó metalos téma is, vallás, gótikus dolgok, az élet nagy kérdései, és sok metalbanda is szerepel a sztoriban.

Számomra az írás és a zene sosem különült el egymástól. A történeteimben is ott a zene. A thrillerek után egy történelmi regényt írtam, All the Parts of the Soul címmel, amiben ugyan nincs metalzene, de kapcsolódó témák vannak: boszorkányság, egyéb sötét dolgok. A legújabb regényem, ami épp most jelent meg, a The Fault Mirror, szintén történelmi, de kitalált, sőt fantasyelemekkel. Jövőre is lesz egy újabb könyvem, és most írom a nyolcadikat. Remek munkát kitalálni.

Ha bárki megkérdezi, mi a munkám, az a válaszom, hogy író vagyok. Csakhogy ebből nem lehet megélni. Van néhány író, akinek ez a mindennapos munkája és megél belőle, de nekem ahhoz szükségem van egyéb mellékes munkákra, amilyen a Candlelight Concerts is. De igen, a legfőbb szerelmem az írás, és folyton azon jár az eszem, hogy miről szóljon a következő könyvem.”

Mi volt a legjobb az újságírói munkádban?

„Nem meglepő módon a koncertre járás, az, hogy kaptam stage paszt, és így rengeteg metalzenéssel találkozhattam. A metal világában az a legjobb, hogy ez egy elég kicsi és barátságos színtér. Ha mondjuk, nem is tudom, elmennék egy Taylor Swift-koncertre, biztos, hogy sosem jutnék be

a színpalak mögé, hogy szót váltsak vele – nem mintha akarnék. De a lényeg, hogy a metalbulikon bejáratos voltam oda is, és rengeteg olyan zenéssel találkoztam, aki híresnek számít a mi szintünkön. És ez nagyon klassz volt, máig sem hiszem el, milyen szerencsés voltam. Genfben élek, ami nem túl nagy város, de van azért egy fontosabb metalklubja, ahol sok nagyobb banda is fellép, és lehetőségem volt sokukkal interjút készíteni. És szinte mindenki nagyon kedves és érdekes embernek bizonyult, tényleg hálás vagyok, hogy találkozhattam velük.

Az újságírást akkor hagytam abba, amikor elkezdtem dolgozni a saját könyveimen és zenémen. Mert ráébredtem, hogy amikor kritikát írsz egy anyagról, akkor gyakorlatilag ítéletet mondasz egy másik ember kemény munkája felett. Amikor elkezdtem metalújságokba írni, elég naiv voltam, és megesett, hogy elég kritikusan fogalmaztam, és olyasmit is leszóltam, ami lehet, hogy egyszerűen csak nem az én zeném volt. És én is utálok, ha rosszat írnak

a zenémről, nekem is rosszul esik, de rájöttem, hogy emiatt már képtelen vagyok bármi negatívát leírni, mert úgy érzem, ezzel hűtlenné válok a színtérhez. Így viszont nem annyira láttam értelmét tovább írogatni zenéről, mert ha csak pozitívát írsz, az olyan, mint valami marketingszöveg. Szóval vagy jókat írtam az adott zenéről, vagy inkább nem írtam róla, mert nem hozzám szólt. De így már nem éreztem őszintének a dolgot.

Aztán megesett az is, hogy amikor kritikát fogalmaztam meg, arra elég sokan rosszul reagáltak az online közegben. Egyszer például egy Steel Panther-koncertről írtam, ahol nem igazán éreztem jól magam, mert úgy éreztem, hogy egy s más eléggé nőgyűlölő volt azon a bulin. Erre páran rám támadtak online, és elég csúnya dolgokat írogattak. Úgyhogy megbántam, hogy kivettem magamat ennek, mert megtehettem volna azt is, hogy nem írok semmit, vagy elfogadom, hogy hát, ez egy ilyen show, náluk így mennek a dolgok. Úgyhogy leálltam az újságírással, és elkezdtem írni a magam dolgait. Meglehet, nem voltam elég bátor ehhez. Mindenesetre a zenészekkel találkozni csodás volt.”

És hallottál valaha magyar zenét?

„Lisztet és Bartókot. *(nevet)* De modern zenét nem. Biztosan remek metalszíntér van nálatok is, de soha nem hallottam még magyar zenekart.”

Top 10 komolyzenei mű metalosoknak?

Frédéric Chopin: Forradalmi etűd
Liszt Ferenc: 1., Esz-dúr zongoraversenye
Liszt Ferenc: Mefisztó-keringő
Gustav Holst: Mars a Bolygók szvitből
Robert Schumann: Zongoraversenye, a-moll, Op. 54
Wolfgang Amadeus Mozart: Requiem – Kyrie
Johann Sebastian Bach: D-moll csembaló koncert No.1
Johann Sebastian Bach: János-passió nyitókórus
Sergey Rachmaninov: Moment Musical Op.16 No.4
Giuseppe Verdi: Requiem – Dies Irae

MÁSODIK FELVONÁS

Tavaly novemberben dupla telt házas koncertet adott a Vígyszínházban az ország legnépszerűbb modern metal/metalcore zenekara, az AWS. Az eseményre pillanatok alatt elfogytak a jegyek, és a jelentősen áthangszerelt, tizenegy vendégzenésszel kiegészült produkciót koncertanyag rögzítése követte ezúttal is. A Madách 2.0 március elején jelenik majd meg a H-Music gondozásában, mi pedig a felkészülésről, egyben a hamarosan induló jubileumi turnéról kérdeztük a zenekar dalszerző-gitárosát, Brucker Bencét.

Lassan nyolc éve, hogy megjelent az első Madách-felvételek, ami mindmáig elsőprő sikernek örvend. Már akkor sejtettétek, hogy szeretnétek majd egyszer megismételni ezt az eseményt, és csak vártátok az időzítést?

„Abszolút! Ez a fajta hozzáállás a dalainkhoz egy egészen más oldalát mutatta meg a zenélés örömeinek, fogalmazhatok úgy is, hogy új kapukat nyitott ki nekünk, még több teret engedett az önmegvalósításra, kísérletezésre, ezért nem is volt kérdés, hogy ha lesz rá lehetőségünk, szeretnénk még ilyet csinálni. 2018-ban kevésbé volt időnk felkészülni a koncertre, mert májusban hazaestünk az Eurovízióról, bele a fesztiválszezon kellős közepébe, közben felvettük a Fekete Részem lemezt és még ezek mellett kellett hangszerelnünk és összejátszunk a Madách Színház-as koncert dalait.

Kíváncsiak voltunk, milyen eredményre vezet, ha egy sokkal nyugodtabb időszakban tudunk dolgozni a 2.0 verzión. 2020-ban lett volna amúgy már egy műpás koncertünk, amire szintén rekordsebességgel fogyott el az összes jegy, de aztán előbb a covid, később pedig Őrs betegsége nem tette lehetővé, hogy létrejöhessen a koncert. Az új fejezetünk elindulása után éreztük, hogy akkor lesz értelme az újabb áthangszerelt koncertnek, ha lelkileg és szakmailag is megértünk rá. Inkább vártunk, mintsem elsiettünk.”

A hangszerelésen túl számomra azért is meghatározó ez a kiadvány, mert képes megmutatni, hogy alkotóközösségként nektek mindmáig mennyire fontos a közösségalkotó erők fenntartása és a közvetlen kapcsolat a rajongóitok felé. Ennyi év távlatából ti is úgy látjátok, hogy az akkori felvétel mindmáig folyamatosan új embereket állít mellétek?

„Igen, ezt mi is nagyon erősen érezzük. Fontos, hogy nem tudatos stratégia volt, hogy 'fogyaszthatóbb' köntösbe öltöztessük a dalainkat, sokkal inkább egy őszinte ösztönösség vezérelt minket. Ennek ellenére – vagy pont ezért – rengetegen ezen a felvételen keresztül találtak először az AWS-sel, és később ugyanúgy tudtak kapcsolódni a hangosabb, keményebb világunkhoz is.

Jó látni, hogy egy ilyen különleges anyag ennyi év után is aktívan benne van a köztudatban, új hallgatókat hoz, és hidat képez különböző zenei ízlések között. Valóban az AWS-nek mindig célja volt a jó dalok írása és a minél energikusabb koncertek mellett a közösségépítés is, kiváló példa erre többek között az immár harmadik alkalommal megrendezett AWS-tábor.”

A Madách 2.0 egyszerre megrázó és felszabadító abban az értelemben, hogy a felvétel áthangszerelve is megmutatja, hogy Stefán Tamás mennyire magáévá teszi azokat a dalokat, amiket még Őrssel írtatok meg. Amikor összeállítottátok a dalsorrendet, az volt a szempont, hogy közösen alakítsatok ki egy listát, ami szerintetek a jelenben definiálja az AWS-t, vagy hogy Tamás karakterén keresztül hogyan lehet új megvilágításba helyezni olyan klasszikusokat, mint a Hajnali járat vagy a Budapest?

„A setlist összeállításánál inkább azt tartottuk szem előtt, hogy egy olyan ívet tudjunk adni az estének zenei és – bizonyos tekintetben – vizuális értelemben is, ami egyszerre reflektál az AWS múltjára, és arra az útra, amin most járunk. Nem kifejezetten egy 'best of' jellegű koncertben gondolkodtunk,

hanem egy olyan történetmesélésben, ahol a dalok egymásból következnek érzelmileg is.

Fontos volt, hogy legyenek kapaszkodók a régi rajongóknak, de közben teret adjunk annak is, ahogyan Tomi a saját személyiségén keresztül új köntösbe öltözteti ezeket a dalokat. Így történt ez is, hogy voltak dalok, amiket a nyolc évvel ezelőtti verzióhoz képest kicsit átalakítottunk.”

Azért is szeretem a Madách-felvételeiteket, mert szerintem rávilágít arra az aprólékos-ságra, hogy a dalszerzés során mintha minden dalotok annyira precízen lenne megírva, hogy egyből áthangolhatóvá válnak egy ilyen grandiózus eseményhez. Volt veled olyan az Innen szép nyerni dalainak írása közben, hogy azt érezted, hogy egy dalba már belehalottad az áthangszerelés lehetőségét?

„Az Innen szép nyerni dalainál szerintem sokkal tudatosabban figyeltünk arra, hogy a dal magja erős

legyen, és ez automatikusan megnyitja a lehetőséget az ilyen típusú újragondolások előtt. Igaz, arra is törekedtünk, hogy ne ragaszkodjunk görcsösen az eredeti dalstruktúrákhoz, akkordmenetekhez, nagyobb szabadságot hagyva ezzel magunknak.

Az eredeti, 'hangos' dalokban is gyakran használunk vonósokat vagy ebben a funkcióban játszó gitárokat, ezért nem esett nehezünkre az áthangszerelés során a vonósnegyes beillesztése ötünk játéka mellé."

Mi alapján találtátok meg a vendégzenészeket az estéhez, és hogyan kell elképzelni a próbafolyamatokat, egyáltalán reálisan nézve mennyit készültetek erre az estére?

„A felállást tekintve egészen konkrét elképzelésünk volt. A 2018-as koncerten Cséry Zoli zongorista – és a koncert egyik fő hangszerelője – mellett négy vonóssal és négy vokalistával egészült ki a zenekar. Ehhez csatlakozott most Sárkány Berci perkás és Varga Gergő barátunk, gitáron. Lásbas Viki vendégsepreplése pedig már régóta benne volt a levegőben, ezer éve ismerjük egymást és mindig szerettünk volna vele egy közös dalt, így született meg a Csend/Élet Madách 2.0 verziója. Bartók Máté szaxofonszólója pedig hozzáért a Legyen Könnyebb című dalunkhoz, evidens volt, hogy ő is elkísérjen minket erre az estére.

A szakmai dolgokon kívül fontos volt, hogy emberi leg is egy hullámhosszon legyünk, hiszen a felkészülés hónapokig tartott, külön szekciópróbákkal, majd fokozatosan összeeresztve a teljes produkciót. Nem túlzás azt mondani, hogy ez az egyik legaprólékosabban előkészített koncertünk volt eddig."

Bár naivnak hangozhat megkérdezni, de a Vígyszínházban hányszor volt módotok bejátszani, elpróbálni a koncertet, mielőtt beengedtetek volna a közönséget?

„Reggel nyolckor nyitották nekünk a színházat és 17:30-kor már kezdődött is az első koncert. A teljes műsort egyszer sem, csak néhány dalt volt időnk egyben megnézni, ami egy ilyen volumenű produkciónál mindig rizikófaktor. Voltak technikai és főpróbák, de a produkció igazi 'életre kelése' már a közönség előtt történt. Ennek ellenére különösebb para nélkül lement mind a két koncert, ami egy ilyen komplex technikai rendszerű zenekarnál nem mindig alap. Ebben természetesen hatalmas érdeme van a zseniális stábunknak, akik az elejétől együtt éltek a produkcióval."

Volt olyan technikai kihívás az este előkészületében, ami aggodalomra adott okot, de ma már mosolyogva tudsz rá visszatekinteni?

„Több is. Ilyenkor rengeteg apró láncszem van, aminek működni kell: effektek, hangszínek, szinkronok. Volt olyan pillanat, amikor úgy éreztük, hogy egy-egy elem már túl sok a rendszernek, de végül minden a helyére került. Utólag ezek mindig inkább jó sztorik és sikerélmények lesznek, mint valódi problémák."

Kétségtelen, hogy egyeduralkodó pozíciótok van a saját nemzedéketekben a modern metalban és metalcore-ban, így szerintem adja magát a kérdés, hogy a Vígyszínház és a Művészetek Palotája után rajta van a bakancslistátokon egyszer bevenni a pécsi Kodály Központot is?

„Persze eljátszottunk a gondolattal, de reálisan nézve a kérdést be kell látni, hogy egy ilyen produkció rengeteg zenészt, technikát és előkészületet igényel. Egy ilyen felállást vidékre elvinni logisztikailag és anyagilag is komoly kihívás és kockázat, ezért minden esetben nagyon alaposan át kell gondolni, hogy valóban megéri-e. Éppen ezért jelenleg inkább úgy tekintünk erre a formátumra, mint egy exkluzív, nagy eseményekhez kötődő élményre, amit akkor veszünk elő, amikor minden körülmény adott ahhoz, hogy méltó módon tudjon megszólalni.”

A megjelenést követően márciusban indul majd a jubileumi turnétok, amiben én egyfajta hazatérést is látok, legalábbis olyan játszóhelyeken léptek majd fel, amik a karriereteket is végigkísérték. Melyik az az állomás, ahova a legjobban várod a visszatérést?

„Mindegyik helyszínnek megvannak a maga jó és rossz emlékei a fejünkben, mindegyiknek egyértelműen megvan a maga jelentősége abban, hogy a zenekar és ezzel együtt mi is felnőtünk és ott tartunk, ahol. Ha ki kéne emelnem egy helyszínt, akkor az utóbbi időben leginkább Miskolc, mert Tomi szülővárosa, valamint egyéb személyes kötődésem van ott a feleségem családja miatt.”

Azért is kérdezem, mert a fennállásotok ideje alatt az országos klubhelyzet jelentősen megváltozott, és lényegében a ti segítségetek nélkül megannyi feltörekvő zenekarnak esélye sem volna koncertezni. Hogyan állsz ahhoz, hogy mára belőletek lett az a produkció, mint ami nektek a Subscribe volt?

„Óriási megtiszteltetés, és közben nagy felelősség is. A Subscribe volt az egyik azon pár zenekar közül, akik nemcsak zeneileg mutattak irányt, hanem hozzáállásban is. De mondhatnánk még akár a Roadot, akikkel márciusban egy közös gyöngyösi sportcsarnokos bulin ünnepeljük a jubileumunkat, vagy a Depressziót, a Leander Killst, a Tankcsapdát stb. A mai napig tanulunk minden zenekartól, akikkel összesodor minket a sors és hálásak vagyunk, hogy az általad említett megváltozott klubhelyzetben is lehetőségünk van koncertezni.”

Egyáltalán te látod azt, hogy a szerepek áthagyományozható lehet a következő nemzedékre? Van most olyan fiatal produkció, akikben a ti lendületeketek látod?

„Ez inkább a piactól függ. Rengeteg tehetséges, ambiciózus fiatal zenekar van, akik nemcsak zenében, hanem gondolkodásban is bátrak. Ilyen például a Király Halott, az Escape My Shadows, a Heedless Elegance, a Phrenia, a Here We Are stb. A lendület adott, a kérdés inkább az, hogy ki mennyire tud hosszú távon kitartani. Ha lesznek helyek, ahol fel lehet lépni és lesz kinek játszani, akkor ezeken a zenekaron nem fog múlni.”

Most úgy, mint zeneipari szakembernek és tapasztalt stúdiósoknak teszem fel a kérdést: mi az a típushiba, amit a legtöbbször látsz elkövetni feltörekvő magyar zenekaroknál a hangzásban, és hogyan lehetne ezt orvosolni a legkönnyebben?

„Talán az, hogy túl sok dolgot akarnak beleerőltetni a dalaikba, anélkül, hogy erős vázzal rendelkezzenek. Szokás mondani, hogy az igazán jó dalok, csupaszon is működnek, ezt fontos szem előtt tartani, a dal mindig előrébb kell legyen, mint a sound design. A másik nagyon fontos dolog, amit megtanultam az évek során, hogy ha egy zenekarban nincsen meg a kellő alázat, akkor nem fog tudni egyről a kettőre lépni.”

Ha az elmúlt húsz évből egyetlen emléket vagy feleleveníthető pillanatot ragadhatnál ki, ami úgy érzed, hogy formált téged, mint az AWS tagját, mi volna az, amit megosztanál az olvasókkal?

„Talán egy konkrét pillanatot nem is tudnék kiemelni, inkább azt, hogy rengeteg üzenetet kapunk sztorikról, élethelyzetekről amikor a zenénkkel segíteni tudtunk másokon. Nagyon megható olvasni ezeket a néha sokkolóan őszinte vallomásokat, azokról a mélységekről, ahonnan fel tudtak állni emberek, miközben a mi dalainkat hallgatták.”

Lassan már két éve annak, hogy megjelent az Innen szép nyerni, így talán adja magát a kérdés: dolgoztok már új dalokon? Milyen terveitek vannak az év hátralévő részére?

„Igen, folyamatosan írunk, még ha nem is göröcsösen. Egyelőre a jubileumi turné és év a fókusz, de terveink szerint azért időn sem hagyunk senkit újdonság nélkül. Valamint készülünk a húsz évünk budapesti megkoronázására, de erről majd később...” 🍷

A HÓNAP ALBUMAI

BALL
DÁVID

GYÖRGY
ZOLTÁN

GYURICZA
FERENC

GYURICZA
TAMÁS MARCELL

KÁNYA
FERENC

KISS
DANIELLA

KOVÁCS BEDLAM
PÉTER

MILLÁN
PÉTER

SCHMIDT
PÉTER

UZSEKA
NORBERT

UNDERWORLD
KLUB

MONSTROSITY: SCREAM FROM BENEATH THE SURFACE

8,09

7 7 9 7 9 8 9 9 9 7 8

NEAL MORSE BAND: L.I.F.T.

7,82

7 9 8 7 9 8 8 7 8 8 7

TEMPLE OF VOID: THE CRAWL

7,64

7 8 7 7 8 8 8 7 8 8 8

CONVERGE: LOVE IS NOT ENOUGH

7,45

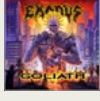
7 6 8 6 8 8 8 8 7 8 8

LAMB OF GOD: INTO OBLIVION

7,36

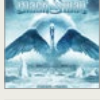
5 6 8 9 7 8 7 6 9 8 8

EXODUS: GOLIATH

7,36

6 7 8 8 9 7 7 6 8 7 8

BLACK SWAN: PARALYZED

7,27

6 8 8 7 8 8 7 5 9 7 7

JOEL HOEKSTRA'S 13: FROM THE FADE

7,18

5 7 9 8 8 8 7 6 7 7 7

GAEREA: LOSS

6,91

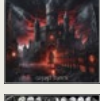
3 8 9 7 8 8 6 6 6 7 8

HOAXED: DEATH KNOCKS

6,91

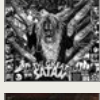
5 7 7 7 8 7 7 7 7 7 7

AXEL RUDI PELL: GHOST TOWN

6,82

5 7 8 8 9 8 4 4 8 7 7

ROB ZOMBIE: THE GREAT SATAN

6,64

3 10 6 9 7 7 8 5 5 6 7

UNVERKALT: HÉRÉDITAIRE

6,36

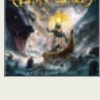
4 7 7 7 5 6 8 6 6 7 7

EXHUMED: RED ASPHALT

6,30

6 4 6 6 9 6 - 6 6 7 7

AEON GODS: REBORN TO LIGHT

6,09

5 5 6 7 8 6 7 6 5 6 6

A klubtagok pontjai egészre átlagolva számítanak bele a teljes átlagba. A klubtagság ingyenes, az egyéni azonosítótad kérld a klub@underworld.hu címen!

” A mai úgynevezett „brutal death metal” bandák gyorsabbak, több riffet használnak, komplexebbek, mint a Monstrosity? Igen. Több jó riffjük van, mint a Monstrositynek? Nem.

MONSTROSITY

Screams From Beneath The Surface

KIADÓ: METAL BLADE / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

Rég elmúlt az az időszak, amikor a metal underground a floridai death metaltól volt hangos. Ugyanakkor a valamikor nagy napokat megélt színtér bizonyos zenekarai ma is aktívak. Egyesek épp csak vegetálnak, nem lehet tudni, mi van velük (Morbid Angel), míg mások erőteljesebbek, mint valaha (Obituary). Megint mások intenzíven túrják az acélt (Cannibal Corpse), míg akadnak csapatok, amelyek inkább csak küzdenek (Malevolent Creation). A Monstrosity tipikus floridai death metal csapat, annak idején (1992-ben) a kiváló Imperial Doom albummal debütáltak, de később nem épültek be a műfaj húzónevei közé, aminek több oka lehet. Tény és való, hogy a '90-es években tömegtelen mennyiségű tökéletesen fölösleges death metal banda lépett színre, de a Monstrosity lemezeinek minősége mindig szilárdan tartotta az erős minőséget. Talán túl ritkán adtak ki lemezt, túl keveset turnéztak, de kár lenne hosszan taglalni, mi miért alakult úgy, ahogy.

Lee Harrison alapító dobos mellé visszatért az eredeti bőgős, Mark van Erp, így a Screams From Beneath The Surface-en ismét az Imperial Doom ritmusszekciójá mennydörög. Nem akarok közhelyeket pufogatni, például azt,

hogy az idő előrehaladtával minden egyre extrémebb lesz, de tény, hogy mai szemmel nézve és ismerve a mostani death/black és egyéb extrém lemezeket, feltűnő, hogy az egykori floridai death metal milyen muzikális volt. A Monstrosity jó példa rá, hogy egy death metal csapat, amellet, hogy eleget tett a brutalitási követelményeknek, kellően komplex is volt, és megfelelő mennyiségű erős riffet szállított le. A mai úgynevezett „brutal death metal” bandák gyorsabbak, több riffet használnak, komplexebbek, mint a Monstrosity? Igen. Több jó riffjük van, mint a Monstrositynek? Nem. Minden évben meghallgatok párat az aktuális „brutal” death-termésből, de már pár perc után várom, hogy véget érjen a szenvedés, mivel annyira semmilyen, ötletelen, nulla a legtöbb ilyen lemez.

Mondhatná valaki, hogy a Monstrosity death metalja föltöltött az idő, de egyrészt a zene nem verseny, másrészt Lee Harrison az ötödik X-en is túl egy rendkívül intenzív albumot állított össze társaival. Nyilvánvaló, hogy a zenekar azt a death metalt játssza, ami mindig is jellemző volt rájuk, vagyis váltásokkal, méregerős riffekkel teli erőteljes fémet, ahol átláthatók a dalszerkezetek, nincs alibizés, jól megkomponáltak a szólók, és ami végképp nem jellemző sok mai bandára: képesek fogós témákat kitalálni. A nyitó Banished To The Skies egy olyan fifikás, jól megszerkesztett kiváló témával indul, hogy nagy kedvvel vágtam bele a lemez meghallgatásába. Határozottan jó ötlet, hogy egy lassabb tempójú dallal indítsanak.

Az albumon egymást követik a jól megírt tételek, amelyek mind a riffelést, mind a tempókat, mind a dallamdíszítéseket tekintve kimondottan változatosak. Nincs káoszba fuladás, rendezetlen ötletszerűség, maszatolás a gyors részek alatt sem, ami annak is köszönhető, hogy a Monstrosity mindig tisztán – de nem fülsértően kipucolva – szóllaltatta meg a hanganyagait, így a Screams From Beneath The Surface hangzása – dob/basszus-összhang – is teljesen rendjén van. Jó dolog az is, hogy a gitárjáték alapján ma is rá lehet ismerni a Monstrosity stílusára. Edwin Webb frontember hörgése pont annyit ad a zenéhez, amire itt szükség van: erőfokozás, hangulatemelés.

A Monstrosity kiváló albummal tér vissza 2026-ban, s bár pontszámomban a jóindulat is benne foglaltatik, ez vitán felül bivaly anyag.

„Ez nagyon-nagyon jó. Technikás death metal, megfelelő durvasággal, értelmezhető ének a hörgés-üvöltés tartományban, komplett dalok, remek kiállítások, szólók. Ez prémium cucc! Olyan, mint amikor egy régi haver elhív magához sörözni és kitesz valami nagyon-nagyon jó whiskey-t az asztalra. Ezt tuti fogom még hallgatni!”
Kovács Bedlam Péter / 9 pont

„Klasszikus floridai death metal, annak is a krémjéből. Tökéletesen kidolgozott dalok, tonnányi súlyokkal és technikás hangszeres megoldásokkal, a sebességmániásoknak és a brutális órlés híveinek egyaránt kedvezve. Mi többet kívánhatnánk még? Esetleg Corpsegrinder visszatérését? Az amúgy is csak hiú ábránd lenne...”
Gyuricza Ferenc / 9 pont

„Nagyon kell, hogy a Monstrosity-hez hasonló zenekarok ilyen magas színvonalú lemezekkel tudjanak irányt mutatni. Már-már magától értetődően jó – és ami fontos: hozzáférhető, nem öncélú – album, pedig hallhatóan sok munka van benne, és öröm újra és újra elővenni. Ennél jobban csak az új Immolationt várom idén!”
Bali Dávid / 7 pont

„Nem is tudtam, hogy Hulknak van zenekara... Rég hallgattam már ilyesmit, szóval egész lenyűgöző. Old school death, pont olyan, mint amikor elb...sz a hókotró. Semmi újítás, csak megbízható túrás. Ez most elkapott.”
BGY 103 / 8 pont

COSCRADH

Carving the Causeway to the Otherworld

KIADÓ: 20 BUCK SPIN / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

Írországban tevékenykedik a több mint tíz éve létező Coscradh. Kiseb kiadványokkal kezdtek, majd 2022-ben érkezett a Nahanagan Stiald debütalbum. Hallottam az EP-ket és a nevezett albumot – nem egy finomkodó brigád. A 2022 óta

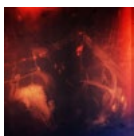
horvát dobossal (Boban Bubnjar) dolgozó Coscradh a lehető legbőszebb death metalt tűzte zászlajára, a Carving The Causeway To The Otherworld felér egy zenei hadüzenettel. 44 percben egészen örült death metalt hallunk, ami néha olyan, mintha egészen megvadult volna a zenekar játék közben. Felbolydított lódarázs-fészekhez tudnám hasonlítani azt a pergőtűzet, hiper-intenzív riffelést, cséphadarásszerű dobolást, eszelős „éneket”, ami a Carving... anyagán hallható. Ha megpróbáljuk kitapintani a zene törzsét, észleljük, hogy alapvetően old school megközelítésű a Coscradh legénysége, tehát a Morbid Angel ott van a hatások között, tán még a korai Dark Angel is, csak mindezt ezerszeres fordulatot produkálja a kvartett. Amikor maximális energiaszinten aprítanak, olyan nevek jutnak eszembe, mint a Teitanblood, a Heresiarch, vagy a Diocletian. Nem gyengéknak való vidék...

A kevés dallammal operáló sívító szőlők a Slayer és a Celtic Frost ősrutál korszakáig kígyóznak vissza az időben, ahogyan birokra kelnek a féktelen gitártámadásokkal és dob-tűzesővel. Hick O Aodha bögös/frontember végigfut párszor az antihumán-hangok skáláján az album dalaiban – ez a tényező sokszor a tébolyig fokozza az album brutalitását. Egy-egy rövidebb viszszafojtottabb tempójú részt be-beiktat a négyesfogat a gáttalan repesztések közé, sőt, az egyperces The Calling egy ambient-közbeszúrás, kvázi levegővételt két ostrom között. A lemez végén 9 és fél percben szól az Opening The Gates To Styx, Nix, Kerberos And Hydra, ahol bőven volt lehetőség kiélni a death metal-örvénylések adta lehetőségeket. Megjegyzem, a hangzás izmos, brutális, a gitárok, dobok mellett a basszusgitár is szépen dörmög. A Coscradh a felszántott harcmeszők szépségeiről regél.

DEEPER GRAVES

Pull Me Toward The Dark

KIADÓ: DISORDER RECORDINGS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

Az emberi létezés minden területére kiterjedő széthullás korszakában nem nehéz olyan zenei/művészi alkotókra bukkanni, akik rezonálnak erre a lesújtó állapotegyüttesre, valahogy megpróbálván a helyzetből kialakítani valamit, aminek segítségével elviselhetőbbé válik e földi siralomvölgyből vegetálás. Nem mondom, hogy nem szándékosan éltem a retorikai túlzás e fogsáival, azonban túl azon, hogy az ember épp akkor van a legközelebb a véghez, amikor éppen él, nem kérdés, hogy a végidők jelei szinte kézzel foghatók. Jeff Wilson, az ember a Deeper Graves mögött, komoly zenei krizeológus.

Jeff Wilson aktív zenész, korábban olyan súlyos hangzású csapatokban fordult meg, mint a Nachtmystium vagy a Wolvhammer, de kevésbé vérbő irányzatokban is otthonosan mozog. Nevéhez fűződik a Chrome Waves, ahol a black metalt 21. századi leplekkel vonja be, azonban a Deeper Graves nem metalszelep, hanem olyan levezető csatorna, ami nyilvánvalóan fontos Wilson számára. Olyannyira, hogy a Pull Me Toward The Dark című harmadik albumot teljesen egymaga írta, vette fel és rögzítette, majd adta ki. Öröm, vér, könnyek, alkotási folyamat, nehézségek, súly, felelősség egyetlen személy vállán...

A Pull Me Toward The Dark a nagyvárosi alkonyat albuma. Azon napszaké, amikor az ébrenléti fények már csaknem teljesen alábugtak a horizonton, s az éjszaka egyre gyorsabban, ám szinte észrevétlenül veszi át a hatalmat, s az ember tudatállapota szintén

megváltozik a külső körforgáshoz idomulva. Több ez, mint idomulás, mint pusztá akklimatizálódás – maga az ember is éjszakai lényvé válik, együtt lélegzik a nyugalmába merült, más értelemben egy egészen másik életre virradt valósággal, aminek egészen varázslatos megnyilvánulásai lehetnek.

Mindezt fel lehet fogni úgy is, mint az elmúlás, a vég felé sodródás elodázhatatlan processzusát, azonban nem kell, hogy mindezt kínzó fatalizmus és az elkerülhetetlenbe való vak beletörődés szegélyezze. Az éjszaka melankóliája nem szükségképpen rossz és negatív, sőt, megannyi szépséget kínál a bensőleg megfelelően kondicionált megfigyelő számára. Más oldalról megközelítve: az éjjel még a nagyvárosban is lehet szép, sőt, ilyenkor a város egyes részei egészen más, nem feltétlenül rútabb arcukat is megmutatják az éber szemlélőnek. Ami nappal feltárul, az éjszaka leple befedi, ami nappal harsány és szembántó, éjszaka kedélyesen elcsitul, kisimul.

Wilson és a Deeper Graves a '80-as évek dark zenéit fogja össze egy fonatba a 21. század shoegaze-áramlataival, s az alig több mint félórás album helyenként egészen dalszerű. Már, ahol az éji lámpásokkal összefonódó hanghullámzások lágy lepleiből ki-kiválik egy-egy erősebb dallam. A Deeper Graves hangulatokat, éjszakai impressziókat fest, melyek segítségével talán könnyebb túljutni a legsötétebb időszakon is.

DIE KRUPPS

Will nicht – MUSS!

KIADÓ: DEPENDENT RECORDS / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 9

A német ipari legenda a Die Krupps leutóbbi anyaga ugyan már tavaly ősszel megjelent, de mivel a vinylváltozatot csak december közepén vehettük kézbe, talán nem késő még, hogy írjunk róla. És bár nem teljes értékű album ez – az

EP eredetileg egy promókiadvány, ami a tavalyi 45. évfordulós turnét hivatott népszerűsíteni –, de olyan erős dalok vannak rajta, ami miatt mindenképp szót érdemel.

Két új dallal nyit a lemez, és elgondolkodunk rajta, hogy vajon a Die Krupps miért nem tart ott, ahol a Rammstein? Pedig közös múlttal rendelkező pályatársak, volt idő mikor a Rammstein nyitott a Die Kruppsnak, és mégis, nekik valahogy nem sikerült. Pedig az Edvard Grieg-klasszikus Peer Gynt darabjának főtémájával (In the Hall of the Mountain King) jelenik címádó dal bármelyik Rammstein-albumon nagy sláger lehetne, sőt az ezt követő On Collision Course konkrétan meg is idézi az Engelt.

Az ezt követő német nyelvű, Mark Gemini Thwaite-tel (The Mission, Lords of Acid) készült Schattenzeit a zenekar EBM-gyökereit hozza előtérbe, csakúgy, mint a két fenti dalra készült remix is. Zárásnak a ministris Cesar Soto segítségével még egyszer megidézik a Rammsteint (I Am The Storm) és el is repült ez a 27 per.

Műfajteremtő zenekarról beszélünk így minden Rammstein-párhuzam ellenére sem beszélhetünk nyúlásról, mindkét zenekarnak a sajátja ez a stílus már a kezdetektől. Ráadásul a tavaly élőben is bebizonyította nekünk a csapat, hogy még 45 év elteltével is bizonyos energiákat tud megmozgatni, amit ez a határozatos EP is tökéletesen alátámaszt.

EGREGORE

It Echoes In The Wild

KIADÓ: 20 BUCK SPIN / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

Ha egy zenekarban olyan tagokat találunk, akik a Mitochondrion sorait erősítik, akkor ott nagyjából mindenre fel kell készülni. Az Egregore kétharmadáról van szó: Shawn Haché és Sebastian Montesi művészneveken van jelen e trióban. A 2019-ben alakult csapat 2022-ben debütált a The Word Of His Law albummal, ez év februárja pedig elhozta a folytatást az It Echoes In The Wild képében.

TOPLISTA

BALI DÁVID

1. DANZIG
How The Gods Kill
2. URNE
Setting Fire To The Sky
3. WORM
Necropalace
4. AGENTS OF OBLIVION
Agents Of Oblivion
5. BRUTAL TRUTH
Need To Control

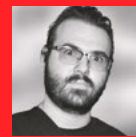
GYÖRGY ZOLTÁN

1. IGORRR
Amen
2. CLAWFINGER
Before We All Die
3. IST IST
Dagger
4. RITMIKLIFF
Resonance
5. MÖL
Dreamcrush

GYURICZA FERENC

1. GAEREA
Loss
2. JOEL HOEKSTRA'S 13
From The Fade
3. CRIMSON GLORY
Transcendence
4. MONSTROSITY
Scream From Beneath The Surface
5. COVENANT
Nexus Polaris

GYURICZA TAMÁS MARCELL

1. LAMB OF GOD
Into Oblivion
2. SLAUGHTER TO PREVAIL
Grizzly
3. MEGADETH
Megadeth
4. ROB ZOMBIE
The Great Satan
5. SCAR THE MARTYR
Scar The Martyr

” A gondosan megkomponált darabok kellemes és felemelő emlékeztetői, hogy az emberi művészet a hangsúlyos pillanatokban és az érzelmi kapcsolódásokban rejlik.

NEAL MORSE BAND

L.I.F.T.

KIADÓ: INSIDE OUT / ÍRTA: VALACHI SAMU / 8

A mikor 2023 őszén berobbant a hír, hogy Mike Portnoy visszatér a Dream Theater dobjai mögé, jogosan merülhetett fel a kérdés, hogy mi lesz a száz másik Portnoy-projekttel? Több mint két évvel később, 2025 decemberében kaptunk választ, amikor meglepetésként a Neal Morse Band bejelentette, hogy titokban elkészült ötödik stúdiólemezüik. Bár újdonságot nem nyújt a L.I.F.T., egy tagadhatatlanul magas minőségű progresszív rock lemezzel gazdagodott a Morse–Portnoy páros rajongótáborába.

A Neal Morse (ének, billentyűk, gitár), Mike Portnoy (dobok, ének), Randy George (basszus), Bill Hubauer (billentyűk, ének) és Eric Gillette-ből (gitár, ének) álló csapat még 2025 áprilisában gyűlt össze Gillette otthoni stúdiójában, és mindössze néhány hét alatt el is készült az új anyaggal. A mesteri zenészekből álló kollektíva eddigi pályafutása során egyszer sem okozott csalódást; karakteres zenei identitásokat már évekkel ezelőtt végleges formába öntötték, és ezúttal is következetesen hűek maradtak hozzá.

A megközelítőleg hetvenperces lemez a conceptalbum formulához illően a Beginning instrumentális nyitányával bevezeti a lemez fő zenei témáit. Egymást követik az egyre fülbemászóbb dallamok, amiket később különböző megzenésítésben, más kontextusokban újra hallhatunk. Ezután a helyenként korai Pink Floydot megidéző, máshol Yest és Dream Theatert megvívó Fully Alive indítja útjára a narratívát: a történet középpontjában egy kezdetben magabiztos hős áll, akinek útja fokozatosan az önbizalom megingásához, a hovatartozás kereséséhez és a lelki tévelygés mélypontjaihoz vezet. Persze végül rátalál Istenre, aki erőt ad neki, hogy azzá váljon, akinek lennie kell, és misébe illő pártosszal győzedelmeskedik a szeretet. Lám, Isteni Fényesség a Téma már megint, de hát én nem is vártam mást, mégiscsak egy Neal Morse-lemezzel beszélünk...

Zeneileg minden a helyén van: a Morse–Gillette–Hubauer énekváltások folyamatosan mozgásban tartják a történetet, a számos egymásnak feszülő gitár- és billentyűfutam, a musicalbe illően himnikus akkordmenetek atmoszférája, és a rafinált ütemváltások végig progresszív csemege a fülnek. Gillette John Petruccit meghazudtolóan technikás és ízléses szólóit hatalmas vigyorral próbáltam felfogni. Hubauer hozza a klasszikus prog lelkiületét. A George–Portnoy páros megbízhatóan, dinamikus energiával biz-

tosítja a szisztematikus káosz alapját. Rich Mouser keverése is kifogásolhatatlan – a kórusok gyönyörűen kitöltik a teret, és minden hangszer megkapja a maga kristálytisza helyét. Az album csúcspontjai közé tartoznak a Gravity's Grip és a Hurt People lendületes instrumentális szekciói, a katartikusan törékeny Shame About My Shame, a feelgood Reaching és az ezt követő, finoman U2-ízű Carry You Again.

Sajnos a videóklipekről is szót kell ejtenem. Az előzetekhez készült vizuális anyagok megdöbbentően nosztalgikusak voltak, de nem a zene, hanem a középiskolás projektjeim enyhén szólva gátlásos kreativitása iránt. Egy olyan zenekarnál, ami arról ismert, hogy a művészi határokat feszegeti, ezek a klisékre épülő, ötletlen képsorok nemcsak a dalok erejét tompítják, hanem akaratlanul is rávilágítanak, mennyire kiüresedni látszik mára a progresszív jelző. Ezt pedig csak erősíti a tény, hogy Neal Morse futószalag-tempójú termelése miatt mindegyik anyag veszít a súlyából.

Ezeket leszámítva, mióta meghallgattam a lemezt, napról napra azon kapom magam, hogy a dallamait dúdolom. A L.I.F.T. immerzív élmény, és a gondosan megkomponált darabok kellemes és felemelő emlékeztetői, hogy az emberi művészet a hangsúlyos pillanatokban és az érzelmi kapcsolódásokban rejlik. És remélem, ez mindig is így lesz.

„A L.I.F.T. egyfajta esszencia, amelyben Morse és George klasszikus progja az örökség, Portnoy energikus játéka pedig a dal pulzusa, és amelyben Gillette modern gitárhangzása a rockos él, Hubauer vintage hangszínei pedig a melodikus szív. Én csak addig akarok élni, amíg az összes új zenét meghallgatom, meg a régieket, amiket miattuk előszedek.”
Kánya Ferenc / 9 pont

„Az első néhány Spock's Beard-albumot nagyon szerettem, de jó ideje összefolynak már az anyagaik, akkor is, ha Neal már régóta szólóban tolja (mert ugyanaz attól még). Ezzel együtt mindig remek muzsikálás megy, most is, sőt, mintha most több lenne, amire felkapom a fejem (vagy csak épp megfelelőbb hangulatban vagyok hozzá).”
Uzseka Norbert / 8 pont

„A sok fáradt, klisés lemez között - nekem - üdítő változatosság. Igényes zene, bár kissé nagy mennyiségben zúdul.”
Milán Péter / 7 pont

„Fú, ez nagyon elit muzsika, fú, milyen profi zenészek, ezek aztán értik a dolgukat, de hiányzik belőle valami. A lélek meg a mázszó.”
foreest 854 / 2 pont

Az Egregore zenéje kellőképpen tekervényes, ám korántsem olyan véletlenül extrém és határle-döntő, mint a Mitochondrion, bár ez utóbbi szintjét nehéz is lenne elérni. A Mitochondrionhoz képest, némi túlzással persze, minden zenekar konvencio-nálisnak tűnik. Természetesen az Egregore zenéje sem konvencionális, csak éppen nem olyan zajos és áthatolhatatlan, mint a Mitochondrion. Az It Echoes In The Wild album telis-tele van vadabbnál vadabb death metal-szerzeményekkel, amelyekbe be-beha-tolnak a black metal indái, kinövészei. Elsőre egy nagy tuskébozóhoz hasonlít, amit hallunk, de idővel felfedezzük, hogy a szakadatlan riffelésözön gyökerei olyan stílusalapítók környékén keresendők, mint a Nocturnus, a Morbid Angel és az Absu. A mániákus szövegek, kiállítások, harmóniafüzerek, a sűrűn alkal-mazott díszítmények ellenére hallhatjuk, hogy az Egregore zenéje kellően felcicomázott, komplexre, sőt, szürreálisra vett death metal, aminél aljánál megtaláljuk a műfaj kiindulópontjait. Egyes témáknál, vijjogó gitárszólóknál a Slayer hatását is kivettem, persze transzformálva, prégépen áteresztve, savval maratva, forró vízzel lekezelve.

Értem egyes csapatoknál az eredetiségre, olykor a meghiökkentőre való törekvést, de az itt helyenként felbukkanó „true” metalos sikoltásokat, atipikus éneketoldásokat nem tudom mire vélni. Az Absu-féle magasabb, és a Morbid Angelre jellemző mélyebb extrém ének mellé valami mást is akartak a kanada-iak, azonban ezeket a sikolyszerűségeket el lehetett volna felejteni. Nekem leginkább azok a részek tet-szenek, amikor a zenészek belefeledkezni látszanak egy-egy hosszabb témába, ilyenkor tekerednek-csava-rodnak a riffek, s nem tudhatjuk, merre visz az utunk. A jó death metal épp itt keresendő: a forrásvizet fel-használja, kimeri, de azt a saját alkímiai műhelyében veti alá olyan műveleteknek, hogy abból a legvégén magnum opus szülessék. A Six Doors Guard The Original Knowledges sok ornamentikáján keresztül is kirajzolódik egy-egy dallamtest, amely mintegy formába kényszeríti a megmunkálásnak ellenállni tűnő korpuszt.

Nagyon nehéz táplálék az Egregore lemeze, legyű-rése után hosszú emésztési folyamatra kell számítani, de jó esetben megerősödve kerülünk ki a megpróbál-tatásokból.

ELECTRIC BOYS Shady Side Of Town EP

KIADÓ: MIGHTY MUSIC / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 9

Emlékszem, anno az első album idején (Funk-o-Metal Carpet Ride, 1989) úgy írták le a bandát a szaklapok, mint „Európa válasza az Extreme-re”. Nem volt ez alap-talan, és tulajdonképp a mai napig megállja a helyét – mindkét banda ugyanazt a laza, funk és glam elemekkel díszített hard rockot játssza –, de csapatunknál megvan pluszban az a jellegzetes északi íz is, ami kiemelte a tömegből a D-A-D-t vagy a The 69 Eyest is. Conny Bloom remek dalszerző és remek énekes, nyoma sincs annak, hogy ez már egy közel negyvenéves zenekar, fiatalokat meghazudtoló lendülettel és energiával tolják ma is a show-t.

A lemez dalai még a legutóbbi, 2023-as Grand Explosivos idején íródtak. Akkor nem kerültek fel a lemezre, de a zenekar túl jónak találta a dalokat ahhoz, hogy kukázzák, így gazdagabbak lettünk négy remek dallal.

A Head Honcho a ZZ Topot vagy a Tito & Tarantulát idéző déli bluesa egy extreme-es funkyban csúcsoso-dik ki, ezt a vonalat viszi tovább a fúvósokkal megtá-mogatott Grand Explosivos is. Egy péntek esti partin a Titty Twisterben tuti nyerő sláger lenne mindkettő. A Looking For Vajayjay és a Keep It Dark már egy groove-orientáltabb soul hatásokat sem nélkülöző track, de bármelyik dalt emeljük ki, biztos, hogy mindegyik ízig-vérig, ezer közül is megkülönböztet-hető, igazi Electric Boys-darab. Inyencfalat a műfaj szerelmeseinek!

ERNTE Der schwarzen Flamme Vermächtnis

KIADÓ: PURITY THROUGH FIRE / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

A svájci Ernte 2020-ban alakult, Askahex a black/doom metalt játszó Ashtar révén lehet ismert, ahol a leg-utóbbi album (The Return Of The Frozen Souls) óta egyedül ténykedik. Az Ernte másik tagja V Noir, aki egy-maga működteti a Hähär nevű szintén black metal „formációt”. Askahex elég érdes lelkületű leányzó, ugyanis a hangja kíméletlenül recseg-ropog, kimondottan extrém black metalos tónust produkál. Basszusgitáron játszik, emellett olykor másikk hangsze-rét, a hegedűt is előveszi. Mindazonáltal az Ernte nem formabontó black metal...

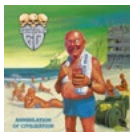
Sokkal inkább a műfaj „ortodox” vonalán borog. A Der schwarzen Flamme Vermächtnis az Ernte negye-dik albuma, s a 36 perces anyag hallatán nem érzé-kelni, hogy a duó elmozdulna bármely olyan irányba, amely a szorosabban vett 21. századi BM-hangzásokat fémjelzi. Az Ernte világa a black metal második hullá-mának „true” irányához kapcsolódik: egyszerű, kísér-teties gitárjáték, szimpla, de hatásos pengetések, éles, metsző tremolótémák, pulzáló dobok, nyers hangzás jellemzi ezt a miliót. Ha a korai Darkthrone (A Blaze in The Northern Sky-tól fölfelé) és a Burzum jutna eszünkbe, nem lenne véletlen. Ugyanakkor a dallamok, ötletek terén a svájciak megteszik, ami tőlük telik, nem hallok direkt lopásokat, és a műfajhoz illő sötét han-gulat, az esetenkénti grotteszk hangok felbukkanása is saját kútból merítettik.

Érződik valami megkínzottság, szenvedésteljes-ség az olyan dalokból, mint a Lucifer, míg a Lord Of Ascending Flame elsőpró tempójú rohamozása a skandináv black metal harci tüzét élesíti pusztító erejűvé. Askahex mindvégig bőszen acsarogja boszor-kánysüvítéseit. V Noir ugyan dobosként is szerepel, az album ütemeit dobgép hívta életre. Ez nem hangzik jól, de az összképen nem ront sokat.

Régi vágású, nyers, goromba black metal az Ernte munkája, de a szükséges kis tuskékkal, toldalékokkal, kinövésekkel megtűzdelve.

EVILDEAD Annihilation of Civilization

KIADÓ: COMBAT/STEAMHAMMER / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

Az Evildead története az Abattoir és az Agent Steel hamvain, a Los Angeles-i hardcore klubok olvasztó-tégelyében indult. A zenekart Juan Garcia gitáros és Mel Sanchez bőgős alapította 1987-ben. A páros a '85-ös Abattoir lemezen játszott együtt,

aztán Garcia kilépett, inkább az Agent Steelre koncent-rált. Sanchez még a következő Abattoir albumon is játszott, aztán az banda feloszlása után zenekar nélkül maradt. Garcia épp ekkor hagyta ott az Agent Steelt, és úgy döntöttek, új bandát hoznak létre. Az Abattoir csapatából Marc Caro gitáros és Rob Alaniz dobos is csatlakozott hozzájuk, Sanchez pedig a basszus mellé az éneket is vállalta – így állt össze az Evildead első formációja. Caro hamar távozott, helyére a hardcore undergroundból érkezett egy fiatal gitáros: Albert Gonzales. Sanchez csak az első demón énekelt, a posz-tot hamar átvette korábbi zenésztársa, az Abattoir utolsó frontembere, Phil Flores. Ezzel kialakult az a fel-állítás, amely az első nagylemezt is rögzítette.

A banda rutinos zenészekből állt, akik magabiztosan mozogtak a thrash és a hardcore határán. Sorra járták a klubokat, '89-re összeállt az a program, amely elő-ször a Rise Above EP, majd a kiadós bemutatkozás, az Annihilation of Civilization gerincét adta. Az Evildead ekkor már pontosan tudta, mit akar: a cél gyors, agresszív, mégis technikás thrash, amelyben a dél-kali-forniai crossover energiája ugyanúgy jelen van, mint a Bay Area hatása. Igazából nem csináltak olyat, amit például a Hiram, az Excel vagy a Vio-Lence ne tudott volna, de másfelől közelítették, másképp működtek. A Combat nyilván látott fantáziát a bandában, nem

TOPLISTA

KÁNYA FERENC

1. MEGADETH
Megadeth
2. EXODUS
Goliath
3. MAYHEM
Liturgy Of Death
4. NUKEM
Grave Remains
5. NMB
L.I.F.T.

KISS DANIELLA

1. SKID ROW
In A Darkened Room (dal)
2. ALTER BRIDGE
Alter Bridge
3. JUDAS PRIEST
Painkiller
4. MEGADETH
Megadeth
5. BLACK SWAN
Paralyzed

KOVÁCS BEDLAM PÉTER

1. LAMB OF GOD
Killadelphia
2. TÉVESZME
A legszórakoztatóbb nyomor
3. BEERZEBUB
Béke
4. GOD FORBID
IV: Constitution Of Freedom
5. LEPROUS
Melodies Of Atonement

MILÁN PÉTER

1. THE 3RD AND THE MORTAL
Tears Laid In Earth
2. LUNAR WOMB
The Sleeping Green
3. MORTE FRANCE
Hesperia
4. SLAGMAUR
Huldurs Ritual
5. OLHAVA
Memorial

” A zenekar rátalálni látszik az egyensúlyra, ahol a brutalitás és a szépség nem kioltja, hanem erősíti egymást.

TEMPLE OF VOID

The Crawl

KIADÓ: RELAPSE RECORDS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

A Temple of Void egy stonerízű death/doom banda-ként élt a fejemben olyan tucat évvel ezelőttről: vaskos riffek, mélyből jövő hörgés, a Szellemváros nyers ereje. Aztán szem elől tévesztettem őket, és mire újra felnéztem, a Temple of Void már egy sokkal kifinomultabb zenekarrá érett. A felállás néhány éve négytagú. Brent Satterly alapító bőgős helyére Justin Malek érkezett a crustos Hellmouth soraiból, Mike Endrody énekes pedig átvette a másodgitáros posztot a kilépett Don Durrtól. A The Crawling az új formáció első alkotása.

A zenekar útja jól követhető: a korai, belassult, barlangi death metalos Of Terror and the Supernatural után az útkeresés időszakát következett a Lords of Death és a The World That Was albumokon át, majd a Summoning the Slayer már egy tisztább, átgondoltabb, atmoszférikusabb irányra talált bandát mutatott. Ezen a lemezen bontakozott ki először az a dalszerzői tudatosság, amely most, a The Crawl-on teljeseedik ki. Zeneileg jóval szélesebb spektrumon mozog a banda,

a vokális megközelítés viszont ma is ugyanaz a földalatti, ősi brutalitás. Ezen a ponton érzek némi feszültséget: a vokál esztétikája más korszakból, más modorból jön, már-már túl erős a kontrasztja a muzsikával – de működik, ez tény.

A hangzás nyers, szőrös, sáros; érzésem szerint ez sem az album legerősebb oldala. Kevésbé sikerült olyan jól, mint a Summoningon, viszont karakteres – ez is tény. A hatások pedig úgy épülnek be, hogy közben a Temple of Void identitása tulajdonképpen érintetlen marad. Ahogy a Summoning idején sem, ezúttal sem görcsöltek rá a death-doom ortodoxijára: meglették a saját világukat, és ezt bátran tágitják, határozottan nyúlnak akár nem-metal hatásokhoz is. A banda korai muzsikájában erős Cathedral-párhuzamot éreztem, és ez továbbra is él: ez a rendkívül súlyos doomérzés a The Crawl-on is átszövi a dalokat. Mellette egyfajta sötét pszichedélia is érezhető a lebegő, organikus harmóniakban; a hosszúra nyújtott akkordmenetekben és a hideg gitártextúrákban pedig valamiféle gótrockos melankólia is megjelenik, egy finom darkwave-szerű atmoszféra pedig tovább mélyíti a lemez hangulatát. A szomorkásan dallamos részeknél határozottan felidéződik a Paradise Lost Icon korszaka, ami különösen jól áll ennek a sötét világnak.

A várható változatosságból már a nyitó Poison Icon is ad egy erős összefoglalót, de utána is akadnak magas pontok: például az A Dead Issue lassú építkezése, álomszerű, nyugtalanító, sötét fényű melankóliája – amiben bizarr kapcsolatokat vélek felfedezni a Soundgarden Black Hole Sun-jával. Aztán ott a mélyrepülő és elszállós részeket váltó Thy Mountain Eternal, ami akár egy progrock dal is lehetne, ha kapott volna egy Hammond-kíséretet, vagy csak egy olyan szintiszólomat, mint ami a Soulburnnek is jól áll – bár anélkül is erős.

A The Crawl-összességében egy érett, magabiztos anyag. Súlyosabb és karcosabb, mint a Summoning, atmoszféra és dallamok tekintetében pedig kerekesebb. A zenekar rátalálni látszik az egyensúlyra, ahol a brutalitás és a szépség nem kioltja, hanem erősíti egymást – újabb lépés afelé, hogy a Temple of Void kilépjen a műfaji skatulyák árnyékából.

„Minőségi, európai (elsősorban brit és svéd) ízű doom/death az Egyesült Államokból. A minden szempontból a zsáner virágkorát idéző album azt a hangulatot hozza vissza, amikor a '80-as és '90-es évek fordulóján izgatottan vártuk, legközelebb milyen kiadvány jelenik meg a Peaceville vagy az Earache égisze alatt. Igazából semmi újat nem hoz a The Crawl, de az nagyon hallatszik a dalokból, hogy avatott, a műfajért valóban szívből lelkesedő arcok alkották azokat.”

Schmidt Péter / 8 pont

„Lehet, túl sok volt a hónapban a Frontiers megjelenés, de ez most elkaptam. Semmi újat nem tesznek a stílushoz, de egy iszonyat vastag death/doom témákkal megpakolt 40 perc, amire masszívan lehet bólogatni.”

György Zoltán / 8 pont

„A death/doom színtér egyik ígéretes zenekara a Temple Of Void, zenejét nemcsak a brit példaképek (Paradise Lost, Bolt Thrower, My Dying Bride) vagy éppen a holland Asphyx hatása szövi át, de a markáns gitárjátékban az ausztrál Disembowelment is felfedezhető. A The Crawl albumnak a tipikusan horoszoló, északi death metal témák (Goodless Cynic) és a klasszikus heavy metal kikacsintások (Poison Icon) is jót tettek, de még több izgalmas, érdekes, unikális megoldást várnék tőlük.”

Gyuricza Ferenc / 7 pont

„Nem hittem, hogy 2026 elején szembejöhök új zene, amitől letűnt ifjúágom korai Paradise Lost-, Bathory-, Cemetery-, MDB- és Tiamat-albumok ihlette, zord fantasy szerepjáték-sztorijai jutnak majd eszembe. Félreértés ne essék: a Temple of the Void nem olyan, mint a felsoroltak. Távoli rokon csupán. Mégis úgy hat. Rám. Felel... és magasztosan falhoz csap. Aztán megint. És megint. Nyers, mégis mitikus. Sokréttű. Inspiráló. Örülök, hogy van még 'rég' a nap alatt.”

Csigás Gábor 311 / 9 pont

a zenészek múltja miatt kínált lemezszerződést. Az Annihilation igazi bemutatkozó anyag lett: éhes, harapós és hordozza azt a nyers, utcai energiát, amely megkülönböztette őket a korszak többi thrash csapatától.

A lemez tartogat néhány emlékezetes pillanatot, rögtön az első demóról átmentett The Awakening is megcsillant néhányat. Apropó, első demó! A borítót Ed Repka készítette, aki a '87-es demókazettára rajzolt bizarr figura alapján alkotta meg a zombi Edet – ő később minden Evildead albumon feltűnt. A dalokban hipersebességes thrash-speed riffek, hardcore-os groove-ok és remek szólók váltják egymást. A címadó egy crossover-himnusz erős középtempóval és csordavokállal, a menetelés Future Shock a hardcore és a thrash közel tökéletes elegye, a Living Good olyan fogós riffet hoz, amelyre valószínűleg Scott Ian is elismerően bólogtatott, a Holy Trials pedig azt mutatja meg, hogy a banda tempóban is, hangulatban is jól tud váltani – akár egy dalon belül többször is.

Az idei újrakiadásra felkerült a korabeli CD-megjelenés plusz nótája (B.O.H.I.C.A.), valamint a Rise Above EP három tétele (Run Again, Sloe-Death, és egy Black Flag-feldolgozás, a Rise Above). Ezek a bónuszok jól illeszkednek az album anyagához. A produkció a korszaknak megfelelően kissé száraz, de jól áttekinthető. Ez Casey McMackin első produceri munkája, aki friss stúdióember volt még, de dolgozott korábban is thrash zenekarokkal (Dark Angel, Flotsam, Holy Terror, Megadeth, Nuclear Assault, Vio-Lence) és nem is nyúlt mellé. Az újrakiadáshoz Bill Metoyer frissítette a hangzást, a mixhez azonban nem nyúltak hozzá radikálisan.

Visszatekintve, az Annihilation of Civilization az Evildead életművének első sarokköve, a szintéren ma is kult státuszú darab. Nem csupán egy jó thrash-lemez, hanem egy korszak lenyomata: dühös, gyors, társadalomkritikus - olyan dolgokkal van tele, amik miatt ma is működik.

EVILDEAD The Underworld

KIADÓ: COMBAT/STEAMHAMMER / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

Az Evildead második nagylemeze, a The Underworld már egy olyan zenekart mutat, amely túl van a bemutatkozás lendületén, mégis pontosan tudja, hogyan akarja továbbépíteni saját világát. A debüt után a csapat kissé szétesett, de nem fordult új irányba: inkább mélyebbre ásott abban a sötétebb tónusban, amely már az első anyagon is ott vibrált. A felállás gyökeresen megváltozott: Albert Gonzales és Mel Sanchez helyén új zenészeket találunk. A gitáros posztot Dan Flores, Phil testvére vette át, basszuson pedig Karlos Medina csatlakozott. Dobos gyakorlatilag nem volt, a dobosokat Medina korábbi zenésztársa, Doug Clawson játszotta fel.

A kohézió tehát megbomlott, de ez a zenében alig érződik. A kilencvenes évek elejére a thrash már túl volt a fénykorán. Sok banda próbált alkalmazkodni a változó trendekhez, az Evildead viszont nem engedte a saját receptjéből. Nem akartak megfelelni a korszak elvárásainak, inkább ellenálltak: keményebb, feszültebb, zártabb lett a The Underworld, de tovább erősítette a zenekar identitását. A Venice-crossover és a Bay Area-thrash kéz a kézben jár, a hangulat viszont borúsabb, mint az első lemezen. A szövegek továbbra is tele vannak társadalmi kommentárral, de politikusabbak, sötétebbek és pesszimistább világképet mutatnak. A dalok átgondoltabb dalszerzésről árulkodnak. A feszes, hardcore-os lüktetés és a technikai fegyelem egyaránt meghatározó: Garcia és a Flores-tesók nemcsak ütős, hanem okosan felépített dalokat írtak. A szólómunka ezúttal is karakteres és kontrasztos, érettebb, mint a debütön, de sem a tempók, sem a hangulatváltások nem mutatnak olyan szórást vagy „véletlenszerűséget”, mint az Annihilation esetében.

Több olyan tétel is akad, amely az Evildead legjobb pillanatai közé tartozik. A nyitó Global Warming zeneileg is érett, szövegtematikájában pedig kifejezetten felnőtt darab. Elgondolkodtató kapcsolatokat mutat olyan nótákkal, mint a Greenhouse Effect (Testament),

a Critical Mass (Nuclear Assault) vagy a Step by Step (Forbidden). A katonásan pattogó, fojtott agressziót hordozó, gyors-középtempós Welcome to Kuwait, a gyors, egyszerű, de roppant hatásos ritmikájú The Hood, valamint a baljós atmoszférából, pattanás előtti feszültségből lassan kibomló, technikás The Underworld egyaránt a zenekar csúcscarabjai.

Nem véletlen, hogy a korszakot lezáró Live... from the Depths of the Underworld koncertalbumra is ezek kerültek fel. Az újrakiadás bónuszai is erről az élő anyagról származnak. Ezek közül a legérdekesebb a Darkness, egy olyan Evildead-nóta, amely soha nem jelent meg sorlemezben.

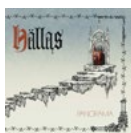
A The Underworld hangzása korszerűbb, vastagabb és kevésbé száraz, mint az előző albumé, de megőrízte azt a harapós karaktert, ami az Evildead védjegye. A stúdióban egész stáb dolgozott a zenekarral, a produkció főnöke pedig Jeff Weller volt, aki a Lääz Rockit és az Angel Witch menedzszerként is ismert. Az újrakiadás hangzása finoman frissült.

A borítót ismét Ed Repka készítette, ezúttal apokaliptikus tónusokkal, amelyek a Megadeth Peace Sells korszakát idézik – és remekül illenek a The Underworld világához.

Az Evildead életművének második alappillére ez a lemez: sötét és dühös anyag, ugyanakkor érett, összetett és következetes. Bár a korszak zenei klímája nem kedvezett a thrashnek, ez az album mégis ki tudta harcolni a relevanciáját. Méltó folytatása az Annihilation of Civilizationnek, és stabil helyet foglal el a műfaj kultikus darabjai között.

HÁLLAS Panorama

KIADÓ: ÁVENTYR RECORDS / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 9

A Hállas pályafutása épp másfél évtizeddel ezelőtt a svédországi Jönköpingben indult, azóta pedig egy debütáló EP-n és – a Panoramát is számolva – négy nagylemezen vannak túl. A még mindig igen fiatal tagság érdekes módon a kezdetektől

a régi vágású progresszív rock, a klasszikus hard rock és a protometal hagyományainak ápolása mellett teszi le a garast – művelve ezt olyan autentikus módon, hogy a lemezeiket hallgatva konkrétan meg nem mondaná az ember, hogy nem a korai '70-es évek egyik elfeledett zenekarát fedezte fel éppen. (Ők maguk találokan adventure rocknak hívják a zenéjüket.) A legkreatívabb korszakát élő Yest, Pink Floydot és Genesiset éppen úgy a nyilvánvaló hatásai közt tudhatják, mint a Uriah Heepet, a Deep Purple-t és a Wishbone Ash-t – ezek alapján nagyjából el is képzelheted a hangzás-világukat. A különféle vintage billentyűs hangszerek és hangszínek éppen úgy markáns részei a zenei világuknak, mint a meleg tónusú, organikus, analóg hangzásképp meg az egyfajta időtlenséget, időn kívülséget sugárzó dalszövegek és hangulatok. (Utóbbiak tekintetében a gyönyörű borító igen beszédes).

A Panorama két tekintetben is mérföldkő a pályáfvükön: egyrészt ez az első olyan anyaguk, ami már a saját kiadójuk égisze alatt jelenhetett meg, másrészt pedig ezen hallhatjuk eddigi legkomolyabb vállalásukat, a 21 és fél perc, hét részből összeálló Above The Continuum opuszt. Ezt rögtön a legelején letudják (a vinylen ez nyilván a teljes A oldalt lefoglalja), és a saját életművük tekintetében ez a darab nagyjából ugyanazt jelenti, mint a Rushnak a 2112 vagy a Yesnek a Close To The Edge. Megközelítését tekintve is hasonló ezekhez, azaz ezerfelé kalandozós, részletgazdag, történetmesélős, szépen ívelt tétel, ami hossza ellenére mindvégig fenntartja a figyelmet és sodor, húz magával. Még gregorián kórust, fúvósokat meg vonósokat is hallhatunk benne.

A fennmaradó négy szerzemény ehhez képest azért már direktbb vizeken evez, és ezekben alkalmasint több a hard rock és protometal elem is, ám különféle hangszerek és hangszelési finomságok mindegyikben akadnak. Szinte zavarba ejtően időgépszerű ez a banda meg ez az album, de a dolog vonzereje számomra éppen ebben rejlik. Utazásra fel!

TOPLISTA

POSTA JÁNOS

1. GAEREA
Loss
2. KARNIVOOOL
In Verses
3. POLTERGEIST
Nachtmusik
4. PUSCIFER
Normal Isn't
5. SULDUSK
Anthesis

SCHMIDT PÉTER

1. SCORPIONS
1972–1979 között bármi
2. ACCEPT
Humanoid / Metal Heart / Restless And Wild
3. LAMB OF GOD
Into Oblivion
4. ALICE IN CHAINS
Black Gives Way To Blue
5. TROUBLE
Psalm 9 / The Skull

UZSEKA NORBERT

1. nís
Emberöltő
2. Mayhem
Liturgy Of Death
3. Ponte Del Diavolo
De Venom Natura
4. Catherine Pearnis
Piano Covers
5. NEAL MORSE BAND
L.I.F.T.

VALACHI SAMU

1. EXODUS
3111 (dal)
2. THE NEAL MORSE BAND
L.I.F.T.
3. CONVERGE
Love Is Not Enough
4. JOEL HOEKSTRA'S 13
From The Fade
5. BLACK SWAN
Paralyzed

” El lehet mesélni a Converge történetét és hatását a most megjelent tíz új dal nélkül is, csak nem érdemes.

CONVERGE

Love Is Not Enough

KIADÓ: EPITAPH RECORDS / ÍRTA: BALI DÁVID / 7

Az nem igényel különösebb magyarázatot, hogy több mint harmincéves pályafutásával a Converge a metalcore megkerülhetetlen, nemzedékeket inspiráló bástyája lett, ahogy az sem, hogy ennek kulcsa a zenekar folytonos, belső megújulása volt. Ilyen terjedelmes életműnél pedig elkerülhetetlen az is, hogy korszakhatárokról beszéljünk.

Inspiráció szempontjából továbbra is a kilencvenes évek veszélyes, határfeszítő kiadványai azok, amelyekből a műfaj követői máig próbálják felépíteni a saját arcukat, míg az ezredforduló utáni, kifejezetten artisztikus időszakuk (a Jane Doe-tól a No Heroes lemezciklusának végéig) alapjaiban határozta meg a saját fejlődésüket, így nem tudok róla elfogulatlanul nyilatkozni. Az ezt követő, mindmáig kitartó időszakot egyaránt jellemezte a határfeszítés mellett a bölcsesség megjelenése is: a Converge már nem akart mindenáron fejfel menni a falnak, a zenekar működtetésének ritmusában is megjelent egyfajta megfontoltság, miközben a produkció mindvégig megőrizte a méltóságát, bármibe is vágta a fejszét.

A Love Is Not Enough megjelenését öt év előzte meg, de ebben az időszakban minden tagnak megvolt a maga elfoglaltsága a koncertezésen felül. Jacob Bannon énekes nyomdaipari grafikus és kiadószervező munkája teljes embert követel meg, a gitáros Kurt Ballou a műfaj legkeresettebb hangmérnökeinek egyike, a basszusgitáros Nate Newton állandó taggá vált a Cave Inben, miután Caleb Scofield elhunyt, a dobos Ben Koller pedig a Mutoid Mannel írt lemezt, valamint időközben egy súlyos autóbalesetet is elszenvedett. Mindemellett a 2021-es Bloodmoon: I, a Chelsea Wolfe-fal közös nagylemez egyedülálló kísérlet volt, amiben az volt a legbiztosabb, hogy nem igényel ismétlést, de ez felvet egy kritikus kérdést is. Ennyi év után, amikor egy produkciónak már a múltja meghatározóbb, mint a jövőjében lévő lehetőség, van-e még szüksége az embernek új Converge-lemezre?

Ezt megválaszolni nem tisztem, de abban biztos vagyok, hogy el lehet mesélni a Converge történetét és hatását a most megjelent tíz új dal nélkül is, csak nem érdemes. Az alig félórás album ugyanis egy olyan veterán zenekart tükröz, amelyik lényegében azt csinálja, amiben a legjobb: szorongást kelteni zaklatott, erőszakos dalokkal, nyakatekert gitártémákkal, pumpáló dobokkal és hatásfokozó, a csenddel játszó felhúzásokkal. És ha ugyan nem is vállal már annyi rizikót, és nem is tol ki minden határt, nem lehet

elvenni tőle azt, hogy hatásos. A megjelenés előtt Ballou azt nyilatkozta, hogy a lemez dalról dalra épül majd fel, és az album egészét hallva érthető a koncepció is.

Ha mindenképp hasonlítani kell valamihez a végeredményt, zeneileg a No Heroes szellemiségét idézi meg lecsupaszítva, levetkőztetve minden sallangtól, és így az egyes témák és a dalok egymáshoz képest érvényesülő változatossága még hamarabb hozzáférhetővé válik. Az alapvetően gitár- és ritmusközpontú dalokban helyenként megjelennek idegen hangszínek is, de Bannon zaklatott orgánumán továbbra sem fog az idő, a Converge zajosságában pedig továbbra is megvan az a felszabadító energia, ami átjárja a hallgatót is, míg az olyan húzódalok, mint a crustos lüktetésű, az Axe To Fall lemez sodrását megidéző Make Me Forget You vagy a monolitikusan ismétlődő Amok Amok kötelező koncertkedvencek lesznek.

Őszinte vagyok, a Love Is Not Enough nem lesz a kedvenc Converge-albumom, de olyan magasra teszi a léceket abban, hogy egy veterán zenekar hogyan őrizze meg a tartását, amit utóljára azonos műfajban a Zao tudott kivívni nálam a 2016-os, ijesztően profetikusan The Well-Intentioned Virus-szal. Ezzel a lemezzel a Converge nem fog új közönséghez szólni, ahogy az árnyéka sem nő majd tovább, viszont az is biztos, hogy ebből a trónból továbbra sem képes letaszítani őket egyetlen kihívó sem, és erre a most rögzített dalok is rászolgálnak.

„Nekem ez volt az első Converge lemezélményem, és pont a megfelelő hangulatban vert archa. Brutálisan mocskos a hangzás, a legjobb értelemben. Hallhatóan még mindig jelen van az az őszinte hardcore-os punkos core szellem amiben megjelentek. Megjött a kedvem szétfűrészelni valamit.”

Valachi Samu / 10 pont

„Azért azt nem láttam jönni, hogy a Converge ír egy olyan dalt, amiben a Kill 'em All-ról lemaradt riffek, dobtémák sorakoznak (Force Meets Presence).”

Kovács Bedlam Péter / 8 pont

„Rég hallgattam már Converge-t, volt időszak, amikor rendszeresen elővettem a lemezeiket. Jó ideje nem jelent meg album, de a Love Is Not Enough megszolgált a bizalmat: újfent erős teljesítmény a "chaotic hardcore" fenegyerekeiktől.”

Milán Péter / 8 pont

„Nem az én zeném, de mégis topog rá a lábam és bólogat a fejem. Ráadásul a zsigeri tufaság mellé befért egy csomó igényes apróság. Van, ahol a név mégis jelent valami garanciát.”

BZ 847 / 8 pont

INTOXICATED

The Dome

KIADÓ: REDEFINING DARKNESS REC. / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7

Az Intoxicated neve ritkán kerül elő, amikor a floridai death metal színteret emlegetjük, pedig a zenekar a '90-es évek eleje óta létezik. A korszakban mindössze egyetlen albumot adtak ki, az 1997-es Metalnecket, amely még a groove-os thrash irányba

húzott, középtempókkal, visszafogott technikával és dallamokkal. A későbbi években azonban fokozatosan a death metal felé mozdultak, olyan hatások mentén, mint a Revenant, az Incubus vagy leginkább a Death és talán az Obituary. Hosszú szünet után a 2020-as évek elején tértek vissza: előbb a Walled EP-vel (2020), majd a Watch You Burn nagylemezzel (2022), amelyek már ezt a keményebb, sötétebb és direktebb megközelítést követték.

Az Intoxicated harmadik albuma, a The Dome március 27-én jelenik meg. A banda az utóbbi években egy jól körülírható, stabil hangzást épített fel: gyors tempók, rövid játékidők, thrash-alapú szerkezetek és death metalos élek jellemzik a dalaikat. A The Dome felépítése is ezt a logikát követi, ugyanakkor a zenekar most erősebben merít a '80-as évek extrém metal klasszikusaiból. A Slayer, a Possessed, a korai Death, a Massacre és az Obituary hatása több tételben is egyértelműen visszaköszön. A Carved in Stone, a War Club és a Shifted Cross jól mutatják, milyen technikai és esztétikai irányba mozdult a csapat, ugyanakkor ezek a nóták is szorosan ragaszkodnak a fenti mintákhoz.

A tiszta anyag összképe alapján az Intoxicated továbbra is egy elég szűk műfaji keretben dolgozik, és ezen a lemezen sem keres új vagy egyedi megoldásokat. A produkció modern és tiszta, a hangszerelés a műfaj klasszikus sztenderdjét követi. Aki ismerte a zenekar 2020-as évekbeli anyagait, most is hasonlóra számíthat: egy sallangmentes, de erősen nosztalgikus hangulatú death/thrash lemezre – ami nem kíván túllépni sem a műfaj, sem a saját határain.

KLAW

Gods and Creators

KIADÓ: EL PUERTO RECORDS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7

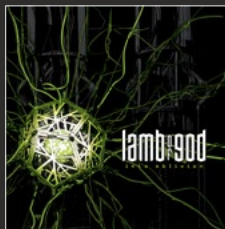

A svájci thrash metalos Klaw neve eddig is ott keringett az európai underground perifériáján, aki jártas volt arrafelé, már találkozhatott a zenéjükkel. Az ötös eddig megjelent két hangzója (Klaw 2017, Lightcrusher 2019) ugyan nem kapott

nagyobb figyelmet, viszont Gods and Creators című új albumuk már egy kiadó közreműködésével jelent meg, így talán ez lesz az az anyag, amivel mélyebben beszívároghatnak az európai vérkeringésbe.

A Klaw csaknem egy évtizede alakult olyan arccal, akik már akkor harcedzettek számítottak a svájci színen, olyan bandák muzikusaival, mint a Poltergeist, a Grin, a Pigskin vagy a Contorsion – nálunk leginkább az elsőt ismerték többen. Idővel cserélődtek a zenészek, ezen az albumon például szinte egy másik bandát hallunk, mint a Lightcrusherben, ám ez nem csupán azért van, mert más volt az egyik gitáros és egy hölgy állt a banda frontján, hanem mert érettebb lett a muzsika.

A banda kommunikációja szerint a Gods and Creators egy tudatosan felépített, hosszú ideig készült anyag. Nem akartak olyan dalokat kiadni, amiket nem éreznek késznek, mert ez a lemez számukra egy új korszak kezdete. Nekem annak idején Lightcrusher tetszett, erős matéria volt, de tényleg kiforrottabb és kevésbé sajátos, amolyan „Destruction találkozik az Arch Enemyvel” anyag. A Gods and Creators marad is ezen a vonalon, meg nem is: feszes, pattogós, agresszív germános thrash alap, itt-ott melodeathes éllel, másutt meg újszerű megoldásokkal. Tempókban is, modor tekintetében is változatosabb, és nagyobb a hangsúly mind a technikán, mind a szólómunkán. A lemez hangulata dühös, direkt, a riffekben ott a teuton vonal kapkodós agressziója, de a groove-osabb részekenél a korszerűbb északi stílus is

LAMB OF GOD

Into Oblivion

KIADÓ: CENTURY MEDIA
ÍRTA: KOVÁCS BEDLAM PÉTER / 7

Az 1994-es alapítású Lamb of God (az elején még Burn The Priest néven) az amerikai heavy metal új hullámának legmesszebbre jutott képviselője, amely az As The Palaces Burn / Ashes Of The Wake / Sacramento triumvirátussal betonozta be magát az elmémbe és az eladási listákba. És ugyan az utánuk jövő összes albumukat hallgattam többé-kevésbé, az említett triónak nem sikerült nyomába érni egyiknek sem.

Természetesen a banda ettől független poszt-Pantera/extrém metal éra egyik legsikeresebb és legszerethetőbb bandája maradt, főleg Randy Blythe kimagasló hitelessége miatt, de nálam elmaradt a hallgatott zenék közül a LoG. Lehet, hogy ebben szerepet játszott az is, hogy 2019-ben távozott a zenekar eredeti dobosa Chris Adler, aki a játékaival egy nagyon érdekes, speciális finom ízt vitt be a zenekarba.

Az Into Oblivion a zenekarnak már a tizedik nagylemeze, és aki eddig szerette a Lamb of Godot, főleg az utóbbi tíz évben, az egészen biztos vagyok benne, hogy nem talál problémát az anyagban, könnyen tud kedvenceket avatni a friss nóták közül. Nekem viszont inkább az önismétlődés jut eszembe és nem annyira ragad magával a cucc. Nagyon nagy lendülettel kezdődik az album, azonban az egymás után sorakozó számok közül igazándiból ahogy végighallgatom a lemezt, szinte soha nem éreztem egyetlenegy alkalommal sem azt, hogy ezt vagy azt a dalt újra kellene hallgatni. Ami azért lássuk be, hogy nem túl jó egy egyébként igen népszerű zenekarnál. Szóval én azt gondolom, hogy hozták a kötelezőt, de nem tettek különösebben hozzá az életműhöz. Lehet, hogy ez az érzet az én hibám, de az is lehet, hogy az övék.

Végigolvasva a szövegeket bibliautalásoktól kezdve, burkolt Trump-rendszerkritikán át a függőségig terjed a lírikus választék, és azt gondolom, hogy nem itt kell a hibát keresni, és nem is a precízen adagolt 'wall of sound' hangzásban, hanem a fogós refrének, dallamok, szólók hiányában. Első körben kapaszkodónak mindenesetre a címadót, a Parasocial Christot vagy az El Vacíót ajánlom. Én meg inkább előveszem az Ashes Of The Wake-et.

× × ×

„A Lamb Of God esszenciája. Dühös, mint a megvezetett választópolgár, s robban, mint a kőolajvezeték, ha rakétatalálat éri. Hűz, mint a szekér elé befogott ló, zúz, mint a gép, és feszes, mint a kövér ember nadrágszíja.”
Gyuricza Ferenc / 8 pont

„Ha van lemez, amiért logót cserél a zenekarod évtizedek kemény munkáját követően, az szerintem nem ez. Ha szereted az újkori, groove-központú, tisztán szóló Lamb of Godot, imádni fogod, de új embereket ez az album aligha szólít majd meg, ahogy engem sem, aki az első három lemezre esküszik.”
Bali Dávid / 5 pont

„Kb. semmit nem várok már a LoG-tól, de ez meglepően tuskó lett. Köszönöm.”
dzsi 238 / 7 pont

” Ha valaki attól tartott, hogy a frontembercsere megingathatja a zenekart, a Goliath alapján inkább úgy tűnik, hogy az Exodus jó erőben van.

EXODUS Goliath

KIADÓ: NAPALM RECORDS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

A z Exodusnál nem először fordul elő, hogy az énekesi poszt körül megmozdul a föld: Zetro távozott, Dukes visszatért – de ez a körforgás már korábban is megtörtént. Rob Dukes először 2005-ben lépett a fedélzetre, és három stúdióanyagot köszönhetünk neki 2005 és 2010 között: a Shovel Headet, valamint az Exhibit A és Exhibit B albumokat. Ez a zenekar legagresszívebb, legmodernebb hangzású korszaka volt, amelyben a thrash hagyományos megoldásai mellé jó adag hardcore-ízű brutalitást tettek. Sokan mondanak sokfélét erről a korszakról, az én véleményem az, hogy a Dukes-éra nem egy kitérő volt, hanem egy karakteres, saját arcélú fejezet az Exodus életművében. Szerettem.

Most, hogy Zetro ismét távozott, Dukes pedig visszatért, okkal számíthatunk arra, hogy a zenekar újra ebbe a harapós, kevésbé nosztalgikus irányba indul. Az új album gondolatának elültetése a köztudatban már 2025 elején elkezdődött, Holt jelentette be, hogy a zenekar stúdiózni kezd, és nem is egy, hanem mindjárt két albumon dolgoznak Dukesszal. A munka márciusban indult, és őszre össze is állt az anyag, amely több szempontból is történelmi: 28 év után először nem Andy Sneap, hanem Mark Lewis dolgozott velük a stúdióban, és több mint két évtized után elkészöntek a Nuclear Blasttól is. A Goliath így az első Napalm Records-os Exodus-album.

A lemezzel február végéig két dalt adtak ki: a 3111-et és a címadót. Ezek alapján messzemenő következtetéseket ugyan nem lehetett levonni, annyit azonban igen, hogy a számítás helyes volt, Lewis nem a klasszikus thrash-hangzások embere, és a közreműködésével brutális, modern súlyt kapott a zenekar. A két dal nagyon tudatosan két külön közönségrétegnek szól – és nagyon valószínű, hogy ez nem véletlen, hanem stratégia. Holt pontosan tudja, hogy az Exodus táborában vannak, akik a klasszikus, Zetro-korszakos öbölparti thrashért élnek, és vannak, akik a modernebb, agresszívebb, Dukes-féle irányt tartják a zenekar csúcsának.

Igazából nemcsak a két dal, hanem a teljes album is ennek a kettősségnek a zászlóvivője, mégsem szakad ketté. Ugyan kevésbé Bay Area, sokkal inkább kortárs, feszes és harapós, minden korábnál súlyosabb és dallamosabb is, a hangszerelésben is vannak merész kísérletek, de vitathatatlanul benne van az Exodus-DNS. A hangzás vasokos, a riffek is azok, ugyanakkor egyértelműen felismerhető a Holt-sound. A dalok szerkezetében is ott a jól ismert Exodus-képlet, de érződik a friss lendület: mintha a zenekar most akarná igazán bizonyítani, hogy a '20-as években is helye van. A tempók többnyire középtől felfelé mozognak. Dukes hangja határozott, kemény és dühös, de vannak olyan tételek, amikben mintha az idősebb Zetrót hallanánk. Ezek jellemzően a gyorsabb témák alatt tapasztalhatók, hiszen hasonló riffszövegekre énekel, így óhatatlanul hasonló ritmikai megoldásokba csúszik, a zene ezt „kényszeríti” ki. Saját, mélyebb, agresszívebb hangkarakterét a groove-os, középtempós tételekben hallhatjuk.

Első néhány fülelés után csaknem teljesen egységeselem érzem az anyagot, talán csak a Summon of the God Unknown valamiféle kakuktkojás, ez a dal nekem inkább egy '90-es évekbeli kísérletre hasonlít. Persze vannak csúcsok is: a thrash riffhenger 3111, a bevezetőjében a modern Priestet idéző The Changing Me, az album ideológiai egységét megtestesítő Beyond the Event Horizon és Dukes frissen avatott szobraként álló Violence Works egymás után emelkednek.

Abban biztos vagyok, hogy a tavaly megjelent Scorpions-feldolgozás (He's a Woman, She's a Man) ötletét a szintén erős 2 Minutes Hate adta – vagy fordítva.

A Goliath meggyőző anyag: olyan visszatérés, amely nem egyszerűen visszakeres a Dukes-éra végéhez, hanem előrenéz, és úgy tisztelg a saját öröksége előtt, hogy közben új fejezetet nyit. Ha valaki attól tartott, hogy a frontembercsere megingathatja a zenekart, a Goliath alapján inkább úgy tűnik, hogy az Exodus jó erőben van.

„Elsőre nem nagyon tetszett. Másodjára már kezdett összeállni. Azóta meg úgy vagyok vele, hogy ahányszor hallgatom, mindig jönnek elő újabb szerethető részletek. Az Exodus csúcs-korszaka persze már rég múlt idő, és a Goliath az első Dukes-éra legjobbját, a Shovelt sem éri utol, de összességében azért elég jól elszórakoztat ez az albumuk is. A borító és a dobsound ugyanakkor erősen kérdőjelesek.”
Schmidt Péter / 8 pont

„Sokszor nekifutottam már, de nálam soha nem talált be az Exodus. Itt is van energia dögvél, megvan a momentum, Gary Holt szólói darálnak, és egy-két téma hatalmasat zúz. De összemosódik az összes szám, az ének zárójeles, és nem tudom megérteni, hogy ilyen gitárhangzás mellé hogy került ez a kiszáradt gyufásdoboz dobmix.”
Valachi Samu / 7 pont

„Özönvíz előttinek tűnik az Exodus aranykora, én legalábbis évtizedek óta nem tudok mit kezdeni egyre fakóbb lemezeikkel. A 2026-os Exoduson van egy-két jobb téma, de összességében nekem a Goliath anyaga ugyanolyan jellegtelen, amilyen üres és középszerű az ordítózás és steril a hangzás.”
Milán Péter / 6 pont

„Minden ízében thrash metal, hangulatos szólókkal, jól megfogott riffekkel, a műfajhoz illő, erőteljes énekkel. Ami pedig emeli a pontszámot, az a formabontó elemek (pl. hegedű) bátor alkalmazása.”
Tóth Tamás 132 / 9 pont

megmutatkozik, a frontember screamje ehhez passzoló: HateSphere, The Haunted, The Crown a sorrend talán. A produkció nyers, élős, a megszólalás az a fajta, ami a thrashnek általában jól áll.

A legerősebb dalok között a Press Start egy régebbi nóta, ez egyfajta átmenet a Klaw korábbi, általánosan intenzív előadásmódjából a visszafogottabb tempójú, inkább dalközpontú megközelítés felé. A Curse of the Blessed kiválóan megfelel mind a (germán) tradícióknak, mind a modern igényeknek. A címadó, a Pictures of My Past és a Fearbreaker is direkt módon, de már átgondoltabban építkezik a gyors-középtempóban – ezekben a kompozíciós célok mögött még ott van az a fajta thrash attitűd, amitől a banda működött, viszont úgy érzem, hogy alacsonyabb fordulaton, középtempón vagy az alatt már nem igazán húznak a dalok. A Swell vagy a Senseless például hangulatban nagy, viszont mint dalok... nos, más erősségeik vannak.

Összességében a Gods and Creators egy olyan modern thrash metal anyag, amely nem hoz radikális újításokat, és nem is minden pontján egyenletesen erős, számomra a korábbi lemezt sem feltétlenül múlja felül, de nagyjából azt adja, amit ígér. Néha ez is elegendő – engedjük tovább.

KMFDM Enemy

KIADÓ: METROPOLIS RECORDS / GYÖRGY ZOLTÁN / 9

Belegondolni is durva, hogy ez már a 23. stúdióalbuma a KMFDM-nek. Ha ehhez még hozzávesszük a remix-albumokat, mellékprojekteket stb, hát az ötvenet verdesi ez a szám. Nem semmi életmű, és még az a vád sem érheti őket, hogy a mennyiség a minőség rovására megy.

Túl vannak már ugyan a csúcscorszakukon, nem minden album hibátlan, de az tuti, hogy mindegyik albumon van legalább négy-öt szám, ami a rajongók kedvence lesz. Ilyen ez a mostani, február 6-án megjelent Enemy is. Nem lóg ki az életműből, nem is tesz hozzá, de minimum a címadó, a Yoü és az Outernational Intervention biztos, hogy ott lesz egy későbbi best of albumon.

Sascha Konietzko 1984 óta csinálja ezt a fajta dance/industrial/metal hibridet, ebből lassan negyed százada fix, trió felállással, ahol mára Lucia Cifarelli énekesnő pont annyira meghatározó hangja lett a csapatnak, mint Konietzko. Több mint 40 éve a pályán, és akarva akaratlanul is felmerül az albumot hallgatva a kérdés, ki hat kire, ha egy dal sílusában hasonlított egy másik bandáéra, azt hogy is értelmezzem? Mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás? Mert van itt Die Krupps (Oubliette), The Young Gods (L'etat), Juno Reactor (Yoü), Ministry (Outernational Intervention) stb, stb... De érdemes egyáltalán hasonlítani egy ilyen nagymúltú, sőt stílusteremtő bandánál? Nem hiszem! Nem ez a legjobb KMFDM- album, de azt hiszem nem is ezt várjuk már tőlük. Mondanám, hogy egyszerűen csak dőlünk hátra és élvezzük a zenét, de azért van annyira jó az album, hogy több dalnál se lehessen kibírni egy kis lábrázás nélkül, haha!

KOSUKE HASHIDA Moment of Silence

KIADÓ: HPGD PRODUCTIONS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

Kosuke Hashida megvan? A 2000-es évek elején több underground death metal formációban is gitározott Los Angelesben, aztán hazavitte ezt az amerikai halálérzést és a World End Man nevű bandájával otthon kínálták mindezt, persze bizarr japán fűzék-

kel. Ez a csapat jelenleg függőben van, Hashida pedig kilötte magát, és saját maga körüli pályára állt. Idén már elmondhatja azt is, hogy a magáról elnevezett death/grind/thrash hibrid egyszemélyes projektjével több albumot készített, mint a World End Mannel összesen.

Tavaly tavasszal írtam a korábbi lemezéről, az Outrage-ról, ami egy meglehetősen jól sikerült amerikai stílusú deathgrind cucc: gyors, dühös, agresszív és

BLACK SWAN Paralyzed

KIADÓ: FRONTIERS MUSIC / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 9

Bevallom őszintén, a Frontiers-szupergruppként 2020-ban debütált Black Swan indulásakor nem gondoltam volna, hogy pár évvel később már a formáció harmadik albumáról írhatok recenziót. Az efféle all-star felállású projektek esetében hosszabb életciklusról meglehetősen ritkán beszélhetünk – ehhez képest itt egy hatéves, konstans történetről van szó, ami nemcsak három nagylemeznyi muzsikát termelt eddig, de mindvégig kiemelkedően magas minőséget is hozott. A Robin McAuley-Reb Beach-Jeff Pilson-Matt Starr összeállítástú kvartett tagjainak zenei előéletét azt hiszem, senkinek nem kell bemutatnom, amit pedig a Black Swan soraiban közösen tettek le most már harmadszor az asztalra, az bizony régi anyazenekaraik fénykorában is csont nélkül, saját jogon állt volna meg a maga lábán. Persze ma már nagyon más idők járnak, ez a fajta cicomamentes hard rock, dallamos metal muzsika nagyságrendekkel kevesebb embert mozgat meg, mint annak idején – de a basszer Jeff Pilson producerkedése mellett, az ő stúdiójában rögzített Paralyzed értékeiből ez szemernyit sem von le. Sőt, készítőinek elszántsága csak még jobban felértékelődik így.

Az elsősorban Reb Beach sziporkázó-vibráló gitárjátékára meg Robin McAuley összetéveszthetetlen orgánumára és dallamaira építő új dalok most is azt a világot lakják be otthonosan, amit olyan klasszikus formációk formáltak anno kerekre, mint pl. a Dokken, az érettebb Winger, az ereje teljében lévő Scorpions, a Whitesnake vagy a Dio. Sőt, ha nagyon akarom, még a korai Ozzy-anyagokat, illetve az 1990 körüli Queensryche nevét is idecitolhatom. Nem konkrét párhuzamokra gondolok elsősorban – habár azok is akadnak –, hanem sokkal inkább a hangszeres játék minőségére és a dalszerzés metodikájára.

Az egyszerű hagyományos és mégis mai módon, organikus megszólaló 11 dal egyikénél sem tudok igazán mibe belekötni, a névű ugyanis mindvégig a plafon közelében jár. Inkább bizonyos hangulati elemek miatt került hozzám különösen közel néhány nóta – mint pl. az érett Queensryche borúsabb atmoszférájával is kacérkodó If I Was King, a klasszikus Dio-jellegű riffeléssel indító, sodró erejű The Fire And The Flame, a szintén igen izmos Carry On, netán a részben balladisztikus, részben epikus hangvételű I'm Ready. Mondanom sem kell, Reb füstölős és mégis izléses gitározását mindvégig élmény hallgatni, mint ahogy Robin kissé fátyolos hangja meg itt-ott Klaus Meinét idéző dallamai is kitűnőek (73 évesen is lenyűgöző a pali!).

Talán csak a játékidőt érzem cseppet többnek a kelleténél – ugyanakkor bajban lennék, ha meg kéne mondanom, magamtól melyik 1-2 dalt hagytam volna le az albumról. 2026 eddigi legjobb anyaga nálam a Paralyzed, esélyesen az év végi húszas listámon is felbukkan majd. Negyedik korongjával felkészül a Last In Line!

„Minőségi zenélés, széles terpeszsel, még szélesebb vigyorral. Kissé múltidéző, de mégis friss, ropogós produkció, változatos dalgyűjteménnyel. McAuley egy csoda, a zenésztársak pedig egytől egyig zsenidíjak. Nagyon összeálltak a csillagok.”

Gyuricza Ferenc / 8 pont

„Hihetetlen, hogy McAuleyból még 73 évesen is milyen hangok jönnek ki! Rádásul tudja úgy hozni a '80-as évek vibe-ot, hogy közben mégis modern a hangzás!”

György Zoltán / 8 pont

Egyértelmű, hogy a portugálok kezdenek kihátrálni a black metalból, és valami mást, kommerszebbet akarnak csinálni.

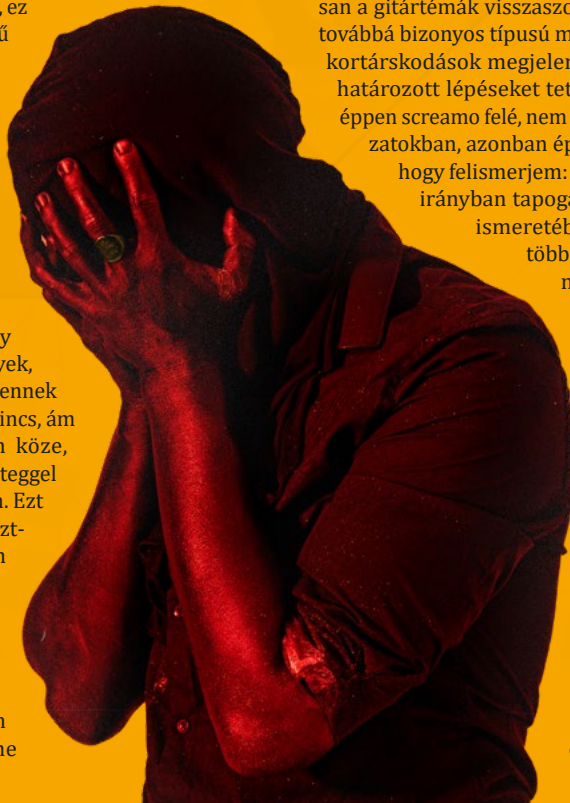
GAEREA

Loss

KIADÓ: CENTURY MEDIA / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 6

A Gaerea – bár az első lemezeik ködbe vesznek – annak idején egy Mgła-szerű, disszonáns témákkal is operáló black metal bandaként kezdte, de ahogyan kezdett beütni a zsáner-népszerűség, a zene is úgy kezdett módosulni. Hogy melyik tényező volt előbb, melyik befolyásolta a másikat, nem lehetne megmondani, lehet, hogy nem is érdemes feszegetni. Mindenesetre én a Mirage után már nem foglalkoztam túl intenzíven a portugálokkal – nagyon behatóan addig sem –, a Coma – bár meghallgattam – szinte észrevétlenül ment el mellettem. Ebben biztos benne van az is, hogy élőben nem győztek meg. Bár a lemezes és koncertteljesítmények sok más zenekarnál sem járnak kéz a kézben. A Gaerea folyamatosan dolgozik, ez év elején elének teszik a Loss című ötödik albumot.

Nemcsak a zene, az image, a körtés is folyamatosan változik. Ha megnézzük az aktuális promófotókat, láthatjuk, hogy a Gaerea, amely pár éve még csupán egy volt a fejeket fekete csuklyákkal elfedő csapatok közül, fokozatosan kezd egy színesebb, csicsásabb, gics-cseesebb kvázi-artisztikus irány felé mozdulni – neonszerű fények, rikító sárgák, bíborok stb. Hogy ennek van-e valami jelentése, gőzöm sincs, ám ahhoz minden bizonnyal van köze, hogy egy szélesebb közönségréteggel való elfogadtatás áll a háttérben. Ezt a Loss zenei anyaga is alátámasztja. Már az első hangok hallatán elhúztam a szám, bár meg sem lepődök, hogy az albumot az a hangzásbeli nejlönbevonat lepi be, amit finoman szólva nem kedvelek, inkább rühellek. Más műfaj, de deja-vu érzésem van: a tavalyelőtti Swallow The

Sun-albumon tapasztaltam, hogy hátrébb szorultak a gitárok, s ehelyett nemritkán valamilyen kitöltő-massza foglalja el a sávokat, legalábbis én sokszor nem hallok konkrét dallamokat, riffeket. Viszont valami eltömi a barázdákat... Atomhangzásnak szánják, de engem ez nemhogy nem vonz, kimondottan taszít...

A nem éppen organikus hangzást félretéve a zene is mozgásban van: valamitől valami felé halad. A black metal, ezen belül is az a hangzásvilág, ahonnan a Gaerea elindult, kis mértékben ma is megvan a zenéjükben. Hallunk blastbeateket, a frontember hörög, ordít, bömböl, csakhogy engem e dalok, a rettentően túlzérelt dobok, ezzel párhuzamosan a gitártémák visszaszorulása, plusz az effekthasználat, továbbá bizonyos típusú melodikus(nak szánt) énektémák, kortárskodások megjelenése azt sugallja, hogy a Gaerea határozott lépéseket tett a metalcore-osodás felé. Vagy éppen screamo felé, nem vagyok képben e tini-metal irányzatokban, azonban épp elég ilyesmit hallottam ahhoz, hogy felismerjem: a zenekar határozottan ebben az irányban tapogatódzik, tájékozódik. Sőt, a Loss ismeretében azt kell mondanom, ez már több mint tapogatózás. Nyilván nagy megbeszélések folytak a hogyan tovább vonatkozásában.

Nem akarom nagyon brutálisan lepontozni a lemezt (néha akad pár jobb dallam), nem akkora csalódás, mint az említett Swallow The Sun – mivel nem vagyok Gaerea-fan, nem is lehetne csalódás –, a zenekar azt játssza, amiben kedvét leli, de számomra egyértelmű, hogy a portugálok kezdenek kihátrálni a black metalból, és valami mást, kommerszebbet akarnak csinálni. Hogy törekvéseiket mekkora siker koronázza a jövőben, kiderül, de kicsi az esély, hogy én velük tartok.

„Hosszú utat tett meg tíz év alatt a Gaerea, s bár az Unsettling Whispers black metaljával is tudtam azonosulni, de ez a sokrétű, sokszínű, meglepően hangulatos, mégis dinamikus, összetett zene, amit a Loss kínál, érzelmileg és zeneesztétikai megfontolások alapján is jóval közelebb áll hozzám.”

Gyuricza Ferenc / 9 pont

„A portugál csuklyások új albumáról még mindig jócskán kihallatszanak a black metal gyökerek, de jócskán beszívárgott több más hatás is: dark rock, posztpunk és post metal, atmoszferikus dolgok, satöbbi. Van, ahol nagyon sodor, másutt elkalandozik a figyelem. A die hard blackerektől biztosan megkapják majd, hogy eladták magukat – nekem inkább csak annyi problémám van, hogy egyszerűen nem mindenhol érzem koherensnek a végeredményt. A borító ellenben csodaszép.”

Schmidt Péter / 6 pont

„Már az előzetesek alapján sejtettem, hogy ez az album újrahatszósított műanyag lesz, de a végeredmény az előzetes elvárásaimat is túlszárnyalta. Az egyetlen jó dolog ebben a zenekarban, hogy az oldalhajtás Oak még mindig aktív, mert a Loss pontosan az a gumicsont, amivel Architects-, Sleep Token- és újkori In Flames-rajongókat szeretne maga mellé állítani egy egykoron önmagát újkori black metal-ként aposztrofáló zenekar. Akinek ez jó, lelke rajta, én egy pillanatát se hiszem el.”

Bali Dávid / 3 pont

„Na, ez a zene nekem íródott! Tökéletesen passzol az ízlésemhez! Kellően művészi, de nem giccses, érzelmgazdag, emocionális, fájdalommasan szárnyaló! Fizikai formátumban is befogom szerezni!”

Dimmurtal 953 / 10 pont

abszolút kompromisszummentes. A Moment of Silence ezen a vonalon marad, viszont határozott elmozdulást érzek benne a grindcore irányába, és – talán ennek hozadékaként – kisebb-nagyobb kilengéseket a punk felé. A cím utalhat sok mindenre, egy viszont biztos: csendes, meditatív, befelé forduló anyagra biztosan nem kell számítanunk.

A komplett cuccot végighallgatva nekem az esett le, hogy a címadó az album végére került – addig ugyanis egyetlen pillanatnyi csend sincs. A projekt továbbra is one-man band: minden hangszer Hashida kezél, minden üvöltés belőle jön, és a stúdiómunkát is ő végezte. A kontroll totális, és ez ismét érződik. A Moment of Silence tizennégy tételes, húsz perc körüli anyag, vagyis ugyanannyi a játékidő, mint az Outrage-en, csak három dallal több – sűrűbb, tempósabb, koncentráltabb az egész. A dalok szerkezete továbbra is egyszerű, lineáris. A riffek ugyanabból a tengerentúli eredetű, sebességi-orientált, technikás thrashból és death metalos brutalitásból táplálkoznak, mint az előző két albumon, de ezúttal határozottan kivehető a kaliforniai hardcore-szintér riffnyelve is – olykor nem is tisztán extrémizált formában. A végeredmény egy ultraagresszív deathgrind, hangzásában inkább amerikai, mint brit, a legközelebbi rokonai a Brutal Truth, a Terrorizer és a korai Napalm Death.

A produkció nyers, de nem demós: pont annyira koszos, hogy a műfaj hitelességét megőrizze, és pont annyira tiszta, hogy a technikai részletek is átjöjjenek. Hashida játéka precíz, a hangképben a fókusz a gitáron van. A basszus és a nagydob nem rúgja a gyomrot, viszont a dobprogram meglepően organikus. Ennél meglepőbb csak az lenne, ha Hashida maga játszott volna fel a dobokat is.

A csúcspontokat számomra a The Cultist, a Mind Dead vagy a Slaughtered Again erőszakosmagjai jelentették, de az album változatosságához nagymértékben hozzájárulnak a lazább szigorral készült, punkosabb riffeken álló témák is, mint a 201, a Retaliation vagy különösen a Tokyo Calling. Nyilván ezek sem lötyögős rágógumi-punk nóták, és a Tokyo Callingnak semmi köze az Atarashii Gakko! nevű formáció ugyanilyen című dalához. A korábban zavart jelentő „áthallások” a Reign in Blood, a Beneath the Remains vagy a Pleasure to Kill világából, nem nyom nélkül, de eltűntek. Hashida továbbra sem a komplexitásban utazik, hanem a hatásszámban – és ebben nagyon jó.

A Moment of Silence igazából nem jelent új korszakot az Outrage után, viszont nem is ismétli önmagát. Nem egy műalkotás, inkább egy új epizód a „hogyan lehet egy emberrel teljes értékű deathgrind albumot készíteni” című japán doku-sorozatban. Ha szereted a gyors, agresszív, húst/csontot/inat tépő amerikai halálpunkot, akkor ez a lemez erősen ajánlott.

METAL CHURCH

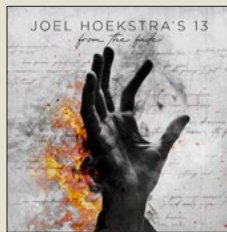
Reforged: The Remastered Collection (1999-2013)

KIADÓ: REAPER ENTERTAINMENT / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER

A Metal Church kapcsán nagyjából közmegegyezéses a megállapítás, miszerint legjobb muzsikáit első öt albumán adta ki magából a zenekar. Ezzel az állítással én sem vitatkoznék (jómagam amúgy még a 2018-as Damned If You Do-t is kiugróan jó anyagnak tartom), azzal azonban kiegészíteném, hogy az ezeken kialakított világot a későbbi lemezek is otthonosan lakták be, pusztán zenei szempontból legalábbis korrekt, becsületes teljesítményt nyújtva.

Ez a remaszteres újrakiadás az első és a második Mike Howe-éra közti öt albumot gereblyézi össze, amit két dolog is indokol: ezen lemezek első kiadásai ma már elég nehezen beszerezhetők, illetve több közülük az alapvetően minőségi muzsika ellenére produkciós szempontból azért nem került topra annak idején. Konkrétan az alábbi stúdiólemezek generálóztott újrakiadását tartalmazza a box: Masterpeace (1999), The Weight Of The World (2004), A Light In The Dark (2006), This Present Wasteland (2008) és Generation Nothing (2013). Tehát a konkrét felrészített beltartalom a David Wayne kérészetű visszatéréseinek gyümölcseit

JOEL HOEKSTRA'S 13

From the Fade

KIADÓ: FRONTIERS MUSIC / ÍRTA: GYURICZA FERENC / 9

Az amerikai Joel Hoekstra az utóbbi évek egyik legtöbbet foglalkoztatott gitárosa a hard rock/dallamos heavy metal színtéren. Ha csak a jelenleg is meglévő zenekarait vagy projektjeit vesszük sorba, akkor is elég impozáns a névsor – Iconic, Revolution Saints vagy Trans-Siberian Orchestra –, arról nem is beszélve, hogy tagja volt a nemrég nyugdíjba vonult Whitesnake-nek, zenél(t) Cher oldalán, és talán még mindig turnégitárosa az Acceptnek. A múltjához pedig olyan további dallamrock óriás is köthető, mint a Night Ranger, s ezzel még mindig nem teljes a lista.

Gitárosunk diszkográfiája – már csak a fentiekből is adódóan – igen gazdag, s néhány szólóalbumot is tartalmaz. Én ezek közé sorolnám legszívesebben a Joel Hoekstra's 13 projekt neve alatt megjelent kiadványokat is, hiszen ez a formáció közel sem tekinthető hagyományos zenekarnak, legalábbis nem tudok arról, hogy valaha is színpadra léptek volna, így az albumait is inkább tekintem Hoekstra-szólólemezeknek, azzal együtt is, hogy a szintén patinás és jól ismert közreműködők nélkül nyilván egészen más eredményt kaptunk volna. A most kiadott From the Fade már a negyedik, amelyik ezen név alatt jelent meg.

A lemez alapvetően egy igen robusztus, erőteljes, lendületes, de mégis dallamos hard rock dalgyűjtemény, ami a műfaj olyan ikonjainak nevét juttatja a hallgató eszébe, mint a Winger (lásd rögtön az albumot nyitó You Can Give-et) vagy az említett Night Ranger, de Howie Simon dalszerzői attitűdje is felbukkan egyes dalokban (Lifeline). Hoekstra zenéje ráadásul most sokkal szélesebb palettán mozog, mint a korábbi szólóalbumain vagy a 13 projekt előző lemezein. A több mint hatperces The End Of Me olyan tanítani való módon építkező power ballada, amihez még csak hasonlóra sem emlékszem hősiünk karrierjéből, de van itt egészen könnyed, már-már rádiós slágernek predesztinált pop-rock (ha létezne még ez a műfaj), mint ahogy néhány súlyosabb megközelítésű dal is felfért az albumra. Ez utóbbiakat köszönhetjük talán annak is, hogy Hoekstra elmondása szerint az Accept-turnén írta meg ezeket a dalokat. Nincs okunk kételkedni a szavában, ha így történt, az még inkább emeli együttműködésük értékét, hiszen prémium minőségű hard rock albumot eredményezett.

Az oroszlásörényű gitáros érdemei közé tartozik, hogy nem barmolja szét a szólóival az albumot, miközben a megalázóan elegáns technikai tudásáról szinte minden dalban megvillant egy keveset. Ebben sem öncélú, hiszen a lemezen a társaknak is megadatik ez a lehetőség, a billentyűs Derek Sherinian színező futamai nagyon is jót tesznek ennek a zenének, a basszusgitáros Tony Franklin rendkívül elegáns s masszív játéka szintén az erényei közé tartozik Hoekstra dalainak, s még a dobos Vinnie Appice is tökéletesen kiszolgálja ezt a magas szinten előadott dallamos hard rock zenét.

A nagy igazolás mégis Girish Padhran – aki már a második Joel Hoekstra's 13 albumon énekel. Hangterjedelme, magabiztossága, valamint remek dallamérzéke szintén nagyon sokat tesz hozzá ehhez a dalgyűjteményhez. Még az Aerosmith leegyszerűsített paneljeit használó Will You Remember Me-t is megmenti az indiai származású énekes attól, hogy giccsbe forduljon át. Girish ráadásul attól a Jeff Scott Sotótól kap támogatást a vokálokban, aki ugyancsak a Premier League-be tartozó énekes.

„Amikor vége egy-egy Unverkalt-dalnak, a füleim szinte fellélegeznek.

UNVERKALT Héréditaire

KIADÓ: SEASON OF MIST / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 6

Avégzetlen lemezárdatban zenekarok jönnek-mennek; ez az egész zenekaros, lemezes, koncertes jelenség, mint egy elmosódó gigantikus áradat kíséri végig az ember életét, amiben van valami rettentően nyomcsak, és amitől érdemes megfélemlő távolságot tartani, nemcsak az épelméjűség megőrzése érdekében, hanem azért is, mert az élet értelme nem az, hogy az ember hagyja, hogy bármi maga alá temesse – „A mennyiség uralma és az idők jelei”, hogy minden idők egyik legnagyobb alapművét idézzem.

Akár hallottam a 2017-ben alakult görög Unverkalt előző két lemezét, akár nem, ennek szemernyi jelentőséget sem tulajdonítok, a Héréditaire anyagára mint újdonságra tekintek. A 21. századi fúziós lemezeket úgy lehet szátválasztani – úgy érdemes –, hogy megállapítjuk: az összehoronzni kívánt zenei elemek képesek-e egymással szimbiózisra lépni, avagy a köztük lévő antagonizmus oly mérvű, hogy a hallgató azt tapasztalja, hogy körömpörkölten és lekváros tésztát akarnak vele megetetni egyszerre. Ugyan az Unverkalt albuma nem azt sugallja, hogy a zenekar mindent találomra dobott be a képzeletbeli kalapba, mégis bőven vannak a számomra túlon túl hosszú lemezen olyan részletek, ahol nem éreztem a kohéziót.

Sludge/doom metal, black metal, dark rock, gótikus metal, shoegaze/blackgaze, kis progos törekvések, kis hangulatfestéses célok, a szépség és szörnyeteg-jelenség végzetlenedik bőrénék lehúzása és így tovább. Az Unverkalt mindent tud, amit egy okos metalzenekarnak a 21. században tudnia kell. Az eszköztár is nagyon ismerős. Értem én, hogy kell férfias bömbölés/hörgés, mert kemények vagyunk, ahogyan azt is értem, hogy kell dallamos, érzéki női ének, mert a szépséget, erotikát is kedveljük, de hogy azt a roppant fárasztó – és sajnos bevett – módszert miért kell milliószorosan is majmolni, hogy a kellemes női énekdallamok alatt is ordítsunk, soha nem fogom megérteni. Dimitra Kalavrezou énekesnőnek – amikor nem síkítja ki a szemgolyóit üregükből – szép hangja van – a portugál Sinistro ex-énekesnőjének az orgánumára emlékeztem –, de elég kevés alkalom van, amikor valaki nem rikácsol bele a témába. Ennek megvannak az okai...

Fő ok a túlsúfoltság szeretete. A ma embere szeret nyüzsögni, szereti, ha körülveszik, ha tömegben van, ha tülekedhet, ha érezheti, hogy sokan vannak. És ez a zenék egy részében is lecsapódik. Egyszerre ezer különféle hangnak, hangszernek kell szólnia, különben nem érezzük, hogy mondanánk valamit, hogy ér valamit, amit csinálunk; mindennek kell szólnia egyszerre, hogy észrevegyenek bennünket, hogy egyáltalán érezzük, hogy élünk. Az Unverkalt albuma nem lenne rossz, de már pár szám alapján úgy érzem, a zenekar tagjai három-négy fogást szeretnek befalni egyszerre. Az imént említett Sinistro zenéje sokkal organikusabb, természetesebb. Igaz, nem veszek ki ételt egyszerre nyolc tányérból. Amikor vége egy-egy Unverkalt-dalnak, a füleim szinte fellélegeznek.

Nem az ötletekkel van itt gond, hanem ezek összefülsésének képességével, amivel a csapat láthatóan hadilábon áll. Talán egyszer megcsömörlenek önnön hangjaik mennyiségétől.

„Az előző album is bejövős volt, de ezzel most szintet léptek. A hisztérikus énekhang a produkció egyik védjegye. Érdekes, hogy hasonlóval éppen annak a Rotting Christnak a Ritual albumán találkoztam (Elthe Kyrie), ahonnan Sakis Tolis vendégeskedik itt az egyik dalban. »Görögök, mindig csak hisztériáznak...«”

Posta János / 8 pont

„Isten látja lelkem, elég sok kaotikus zenét szeretek, olyanokat, amikben mindent is kevernek a zenészek. De amiket ezek közül szeretek, azért szeretem, mert valamilyenek, mert van bennük valami extra, valami új, akár valami szép vagy katartikus, amit a vegyítésből kihoznak. Ennél a lemeznél nem érzem ezt. Vannak jó témák, pillanatok, aztán jön egy újabb indokolatlan, kaotikus zúzás, mert miért ne, és odavan. Jó párszor lement, lassan kezd tetszeni...”

Uzseka Norbert / 7 pont

„Ami a belgáknak a Brutus, a skótoknak a Cwfen, a németeknek a Haerensis, a lengyeleknek meg a Dom Zly, az a görögöknek az Unverkalt. Mivel a felsorolás hosszú, én is nehezebben hiszem el, hogy a leigazolásuk ne egy későn érkező gesztus legyen felülni erre a vonatra, én legalábbis sajnos nehezen hittem el, hogy ez egy őszinte, és nem vélt piaci szándékkal megformált album volna. Sajnos nálam nem talált be.”

Bali Dávid / 4 pont

„Mindenféle trendet nélkülöző, pszichedelikus, agresszív, gyönyörű dallamokkal operáló post metal! A hónap egyik legerősebb anyagát szolgáltatja a görög banda! Én az ilyen egyedi zenei kinyilatkoztatásokat kutatom! Remekbe szabott muzsika!”

Dimmortal 953 / 10 pont

jelentő egyetlen korong, plusz a teljes Ronny Munroe korszak termése, négy sorlemez formájában. Ezek közül – szerintem – produkciós szempontból a Weight és a Generation eredetileg sem volt különösebben problémás, a másik három cuccnak azonban tényleg határozottan jót tett ez a még tavaly megejtett felturbózás.

És hogy mindez mit takar pontosabban? Elsősorban karakteresebb, precízebb megszólalást, amiből az eredetihez képest jóval markánsabban, körvonalazottabban hallatszanak ki az egyes hangszerek és az énektémák, illetve bizonyos, eddig a háttérben összemossódó apróbb kis részletek, díszítések. Főleg a három halványabb sounddal bíró album origináljaihoz képest jelentős a pozitív változás: az ottani tempóbb, fakóbb hangzásokhoz képest kimondottan üdítő ezeket az új verziókat hallani, sokkal részletgazdagabb és frissebb benyomást kelt így a végeredmény.

Tartalmi szempontból egyébként nem történt változás, az eredeti dalsorrendek nem lettek megbolygatva, és bónuszfelvételeket sem csaptak egyik koronghoz sem. Viszont mindegyik lemez felújított, újragondolt frontborítót kapott, aminek – lássuk be – ugyancsak volt aktualitása. A CD- és a vinylkiadás beltartalmát adó, egyesével csomagolt hanghordozók egyaránt mutatós dobozokban kerültek elhelyezésre, szóval a kulcsintilletően is megadták a módját az illetékesek. Ha gyűjtőményes újrakiadás, akkor azt valahogy így kell csinálni – nem csak a hangzóanyagoknak, de ennek a kissé radar alatt lévő korszaknak is méltó módon szolgáltatottak igazságot vele.

Ami pedig magát a zenekart illeti – nos, viharos előzmények után a brigád alaposan megújult felállással fordult rá 2026-ra (Brian Allen, Dave Ellefson és Ken Mary a fedélzeten), esélyesen az ideai év új Metal Church-nagylemezt is terem az érdeklődők számára. Remélhetőleg arról szintén jókat lehet majd írni, ha eljön az ideje.

MICHAEL MONROE

Outerstellar

KIADÓ: SILVER LINING MUSIC / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 9

De vártam már egy ilyen lemezt! Manapság már bármire ráaggatják a glam jelzőt, elég csak Bowie-nak vagy Bolannak öltözni, de egy igazán jó party-albumot már nagyon rég hallottam. Tudom a legtöbben a Poissonnal azonosítják ezt a stílust,

de sehol se lennének talán ők sem, ha nincsenek olyan előfutárok, mint a New York Dolls vagy esetünkben a Hanoi Rocks. Hogy a Hanoi pályafutását mi törte derékba, az mára már a rocktörténelem része, azóta Monroe szólóban tolja, így jelent meg a napokban az immár 13. szólóalbuma.

Mára Monroe Finnországban afféle nemzeti hősnék számít, 63 évesen korát meghazudtoló lendülettel és frissességgel tolja még mindig a rock 'n roll szekerét. Fő harcostársa most is a Sami Yaffa, aki már a Hanoi Rocksban is basszust tépte. Nevük garancia egy jó albumra, amit akár belehallgatás nélkül is meg lehet venni, csalódnai nem fogsz. A nyitó, klipet is kapott Rockin' Horse meg is erősít ebben, esszenciája mindannak, amiért Monroe-t szeretjük.

Ami első hallgatásnál viszont szembetűnő, hogy Monroe mintha egy kicsit karrierösszegzőnek is szánná a lemezt. Vannak az egyszerűbb, a Hanoi-korszak dalaira hasonlító trackek (When The Apocalypse Comes), a '80-as évek bombasztikus sleeze-korszakára hajazó slágerek (Shinola) és punkos, a Demolition 23-at megidéző (Newtro Bombs) zúzdák is. Éles határ persze nincs, nem is állnak egymástól távol ezek a stílusok, és Monroe van annyira rutinos és jó dalszerző, hogy mindent a saját képére formál. Jó példa erre a Precious, ami talán a lemez csúcspontja, és ahol előkerül a védjeggyé vált szájharmonika is.

Monroe mára már állócsillag, mestere ennek az egyszerű feelgood-zenének, ahol nem kelleneke ördögi szólók, és brutál groove-ok, egyszerűen csak vegytiszta rock 'n roll!

HOAXED

Death Knocks

KIADÓ: RELAPSE REC. / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 7

A Hoaxedbe a Spotify algoritmusának köszönhetően futottam bele pár hónapja, és azonnal raktam is a kedvencek közé. Úgy a 2021-es EP, mint a 2022-es album (Two Shadows) nagyon kellemes dark rock/doom metal, megbolondítva egy kis posztpunkos lendülettel. Nemi kutatás után kiderült, hogy egy portlandi női duóról beszélünk, egyszerű dob (Kim Coffel) és gitár-ének (Kat Keo) felállásban. A White Stripes világhírre vitte ezt a fajta formációt, de ha már mindenáron hasonlítani akarunk, akkor a hazai Stone Sober zeneileg sokkal jobb párhuzam.

A debütáló album óta eltelt közel négy év, a lányok lenyomtak pár turnét (többek között az Amorphisszel), jött a csapatba egy újabb hölgy (April Dimmick, basszusgitár), így az új lemezt már trió felállásban rögzítették, és ez két olyan momentum, ami rá is nyomta a bélyegét erősen az anyagra.

A legszembetűnőbb változás, hogy sokkal metalosabb az album, a dark rock elmozdult néhol már-már a black metal irányába. Persze nem kezdett el Kat hörögni, de a dalok hangulata, felépítése többször erős északi hangulatot árasztanak. Megmaradtak a jellegzetes gótikus elemek, de sokkal sötétebb árnyalatban.

Míg az első lemez játékosabb volt, szélesebb zenei spektrumon mozogtak a dalok, ez a lemez már egységesebb, letisztultabb arcot mutat. Eltűntek például a korábban több dalban is feltűnő surfrockos gitártémák (nekem ez hiányzik!), a punkos tempóból is visszavettek, cserébe – köszönhetően a basszustémáknak is – sokkal vastagabb hangzású, egységesebb az album.

Ami viszont nem változott, az a dalok sokszor horrorfilmből illő hangulata, valamint Kat Keo angyali hangja és fogós énektémái. Ez kombinálva az új mennydörgésszerű sounddal valóban újabb szintre emeli a zenekart. Biztos vagyok benne, hogy ez az alig több mint félórás album fontos mérföldköve lesz a karrierjüknek.

× × ×

„A portlandi lányok kicsit eltávolodtak az első album darkos, pszichedelikus, már-már okkult horror-rockjától. Keményebben szólnak most, a témák között akad heavy rockos, söt metalos, de gitárpap is. Egészen jól szokható, de engem inkább a Two Shadows gyors lebegése vitt el.”

Kánya Ferenc / 8 pont

„Nagyon tetszik az atmoszférája az ilyen ködös erdőszéli boszizeneknek, de előnyére válik a rövid futamidő, mert az ének és a repetitívsege eléggé kezdett unatni. Azért van benne potenciál.”

Valachi Samu / 6 pont

„Hát ezek meg kik? A borító/cím alapján semmi ilyesmire nem számítottam. Elsőre fura volt a vastag alapokra érkező delejező ének, de meg lehet szokni, és aztán visz magával... Főleg hogy a dalok sincsenek túlhúzza.”

BGY 103 / 9 pont

” Olyan, mint egy jó B kategóriás horrorfilm: hatásvadász, klisés, fröcsög a vérben, de mégis mocskosul szórakoztató és bármikor szívesen újra előveszed.

ROB ZOMBIE

The Great Satan

KIADÓ: NUCLEAR BLAST / GYÖRGY ZOLTÁN / 10

Tinikorom talán legszebb nyara 1992-ben volt, és annak első számú zenei aláfestése volt a La Sexorcisto. Akkor nagyon beakadt nekem valahogy a White Zombie. Benne volt minden, amit akkoriban (és azóta is) szerettem a zenében: ott volt a Zodiac Mindwarp mocska, a Pantera húzós groove-ja, a Mötley Crüe glamje, a Ministry elektronikája, Alice Cooper horrorja... Azóta Rob Zombie szólópályára lépett, de a zenéje nem sokat változott, a rajongásom pedig azóta is töretlen.

Rob ír, rajzol, zenét szerez, filmeket rendez, és ezt nem teszi mindig a legmagasabb szinten, de véleményem szerint nem is ez a lényeg. Igazi trash art amit csinál, merítve '60-as évek horror- és sci-fi-filmjeiből, a képregényekből, és elért egy olyan szintet (legalábbis zenében), hogy munkái ezer közül felismerhetőek. Tudom, hogy nagyon megosztó, sokaknak érthetetlen, és sokszor megkapja azt a kritikát is, hogy ugyanazt a dalt írja meg újra meg újra, de hirtelen csak két bandát említenék: AC/DC, ZZ Top. Nem igaz ez rájuk is? Mégis faljuk a munkásságukat, és ez nálam így van Zombie-val is. Ha egy zenészt kéne kiemelnem, kivel tudok a leginkább azonosulni, az ő lenne. És még csak nem is azért, mert annyira jó, hanem azért, mert süt belőle, hogy túl a hatvanon is iszonyatosan élvezzi, amit csinál, és nem köt kompromisszumot!

De nézzük az új lemezt, bár a fentiek alapján sejtethed, hogy elfogult vagyok és nem biztos, hogy objektív kritika lesz. Az első és legfontosabb, hogy a gitáros posztját visszaverte Mike Riggs! Az első két (a remixalbummal három) RZ-lemezen játszott ő, amiket a legjobb Zombie-albumoknak tartok. John 5-ot sosem tartottam egy jó gitárosnak, és miután átigazolt a Mötley Crüe-be (tönkre is vágta!), nagyon örültem Riggs leigazolásának. Sokkal jobban illik ide, játéka egyszerűbb, nyersebb, szólói sem csak a killswitch nyomogatásából állnak, mint John 5-nál. Pont nézem a sajtóanyagot, idézem: „Riggs visszatéréseivel a felállás visszatérést jelent a nehezebb, 'hellbilly' hangzáshoz”, és ez valóban így van. A lemez szerkezete, a dalok stílusa és hangása visszakanyarodik a korai albumokhoz, sőt néha a nyersebb White Zombie-időkgig.

A nyitó F.T.W. 84 egy klasszikus RZ-dal, pont olyan, amiért meg szokta kapni, hogy ezt már megírta párszor. Ki hogy áll hozzá, én imádom. Utána a Tarantula még messzebb repít, simán oda tudnám tenni a Black Sunshine mellé. A korai RZ-időket idézi a (I'm a) Rock 'N' Roller is, már

csak a szövege miatt is nagy koncertfavorit lesz. Apropos szövegek: mi sem változott, Zombie továbbra is túltolt horrorosztétikában tocsog, refrénjei azonnal megjegyezhetőek („Punks and Demons, Satan, Satan, Keep on, bleed on, Satan, Satan”), második hallgatásra már garantált a daltamtapadás és bárki vele tud énekelni. Ezen a ponton ismét mindenki eldöntheti, hogy ez zseniális vagy végtelenül tufa.

Több dalt nem is emelnék ki, a nyitó hármas után ügyis mindenki el tudja dönteni, hogy ez az ő zenéje vagy sem. Nagyon egyben van a lemez, nincs üresjárat: 38 perc, 15 dal köztük néhány a szokásos mini horrorátvezető. Összeségében ez az album se más, mint az eddigi nyolc Rob Zombie-sorlemez. Olyan, mint egy jó B kategóriás horrorfilm: hatásvadász, klisés, fröcsög a vérben, de mégis mocskosul szórakoztató és bármikor szívesen újra előveszed. Hibátlan az album? Nem! Volt már jobb Rob Zombie-lemez? Igen! De ahogy fentebb már éltem a párhuzammal, egy AC/DC-lemezre se tudnék kevesebbet adni a maximális pontszámnál.

„Van ipari cucc, amit bírok, de Élőholt Róbert életművének zömével mindig úgy voltam, hogy olyan, mint egy nagyvárosban közlekedni: kurvára zajos, és bár a ritmusa visz előre, igazából fáraszt és idegesít. Pihentebb állapotban, ill. mulatáshoz azért nyilván adja, nem vitatom el az érdemét és szerepét.”

Uzseka Norbert / 6 pont

„Bazári magamutogatás, üres, tartalmatlan zajkeltés. A közelében nincs a White Zombie-lemezek vagy Rob Zombie korai szólóalbumai zsenialitásának. Arról nem is beszélve, hogy a műfaj egyes zenekarai (Pain, Ministry, Skrew, Skold) simán megennék reggelinek a The Great Satan.”

Gyuricza Ferenc / 6 pont

„Ha nem Rob Zombie neve lenne a borítón, a második szám után lehet, hogy kukáznád. Vizuális körítésben, hangszerelemben, dalszövegekben is egy olyan lidércnyomásnak élem meg a The Great Satan, amivel nem tudok sorsközösséget vállalni. Remélem, legközelebb inkább rendezni fog.”

Bali Dávid / 3 pont

„Indusziál rock/metal rétes, gazdagon töltött ipari reszerékkel. Felismerhető, egyéni ízekeket hordoz, amit deszsertként, egy-egy szeletében érdemes fogyasztani. Úgy jólesik.”

Tóth Tamás 132 / 8 pont

MISOTHEIST

De Pinte

KIADÓ: TERRATUR PRODUCTIONS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

A Misotheist nevű norvég formációról nem lehet sokat tudni, a Metal Archives szerint egy Brage Kråbøl nevű zenész áll mögötte. Akár így van, akár nincs, nem bír jelentőséggel. A lényeg az, hogy mit kínál a De Pinte című negyedik megmérettetés. Hallottam a Misotheist előző

három albumát, mindhárom erős mű, hasonló nivón teljesít az aktuális lemez is.

A 41 perces De Pinte rendkívül zord, rettentően komor black metalt kínál, amely természetzerűleg nagy merítéssel váj bele a norvég black metal tárnáiba, de az alkotó – akár Kråbøl, akár nem – minden erejével jelenvalóvá igyekszik tenni a művet. Mind vizuálisan, mind zeneileg koncepciózus az album: négy számot hallunk, melyek közül a záró címadó szerény 21 percen keresztül borong. Utóbbi billentyűs bevezetővel indul, felkészítendő a hallgatót arra, hogy valami nagyszabású fog következni, s csakhamar kiderül, hogy e finaléban szélesebb alapokra kívánta felhúzni a bajlós tornyot az alkotó. Végzeteszerű black/doom-fellegek húzódnak egünkre, s amit az előző három tételben gyorsabb, zengzetesebb, nekibőszültebb formákban kifejezve fogalmazott meg a Misotheist, e végjátékban először lassan kibontakozva járul elénk, hogy 6 perc után ránk borítva a mindenséget szakadjon le ég, fakadjon fel föld, s váljon eggyé minden a nagy háború utolsó számadásában.

Minden ízében szigorú a Misotheist albuma: az ének vad, agresszív, a zenei részek brutálisak, a hangulatos részek vészthozók, a gyors tempók mindent legázolók, a lassabbak vigaszt nem hoznak, s ugyan én nem vagyok maradéktalanul eléjűlva az albumtól, mint ahogyan a promólap elvárná, kétségtelenül egyszerre képvisel súlyt és minőséget a De Pinte.

NECROPOLISSEBEHT

Taurunovem – Th'Astraktyan Serfdome

KIADÓ: AMOR FATI / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

Ryan Förster (Blasphemy, Death Worship, ex-Conqueror stb.) neve garancia a legpusztítóbb viharok felkorbácsolására, s ha még Hekla is jelen van a Hadopelagyal éléről, akkor a legkíméletlenebb tűzörvényleésre kell felkészülni. A német (Hekla)/kanadai

(Förster), valamint a hírek szerint már kilépett, de az aktuális anyagot feldobolt, szintén kanadai Axaazarothe által alkotott Necropolissebeht 2022-ben mutatkozott be a TTCCCCXXX EP-vel, a debütalbum pedig idén februárra került tető alá. Nehéz menet lesz...

A Taurunovem – Th'Astraktyan Serfdome debütalbum kegyetlen black/death, tömörebben fogalmazva war metalt kínál szűk 42 percben, aminek befogadásához nem elégséges e műfajok mondhatni konvencionális területeinek az ismerete, netán kedvelése. A Necropolissebeht folyamatos pergőtűz, zenébe foglalt földindulás, a világ asztalának teljes lesöprése: olyan zene, amely egy Marduknak barackot nyom a fejére – csak, hogy érzékeltessem. Axazarothe zömmel teljes sebességgel aprít, azonban nem a pergőre leadott másodpercenkénti ütések száma a lényeg, hanem az, hogy a szakadatlanul zajba ágyazott hiperintenzív riffelés, a kilencfarkú macska simogatásait szimbolizáló szólók, a mord bömbölés egyöntetű hangáradattá olvasztja össze a teljes zeneanyagot. Ugyanakkor már két-három meghallgatás után (aki eljut ideig) tapasztalhatjuk, hogy a gitártémák felismerhetők, hogy bár Förster és Hekla riffelése agresszív és ellentmondást nem tűrő, játékuk nem pusztán zaj a zaj kedvéért, hanem a black/death-keretek maximális szétfeszítése közepette is felismerhető koncepcióval, elképzelésekkel rendelkezik. Természetesen a szögesdrót-ágy, amelyben mindez nyugszik, nem könnyíti meg az élvezetet, de ez vélhetően nem szerepelt az alkotók célkitűzései között.

Aki kedveli az efféle zenei támadásokat, a Necropolissebeht alakjában új fegyvernemet ismerhet meg.

AXEL RUDI PELL

Ghost Town

KIADÓ: STEAMHAMMER / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 8

Meglepő és mulatságos a tény, hogy – nem számolva a válogatásos és élő kiadványokat – ARP mester 1998 óta, tehát immáron 28 esztendeje (!!) tartja magát következetesen a kétévenkénti lemezkiadás gyakorlatához. Előtte még kicsit telenebb volt ugyan, de azóta ha fű, ha fagy, minden második év bombabiztosan hozza az új Axel-albumot. Utóbbi pár munkájának nívójára kicsit rá is nyomta a bélyegét ez a kényszeresség, és bár most sem tért el a szigorú időzítéstől, valahogy-valamiért a Ghost Town mégis egy izmosabb és karakteresebb anyag lett jó néhány elődjénél. Nálam legalábbis jobban működik, mint bármely a tíz évvel ezelőtti Game Of Sins óta. Pedig a recept maradt a régi: a klasszikus Rainbow és a Dio-, Tony Martin-korszakos Black Sabbath hangulati és dallamvilága, meg úgy általában a '70-es és '80-as évek patinás, európai (főleg brit) hard rockja az origó, ehhez jönnek néhol kicsit marconább, heavy metalosabb megfejtések – nagyjából ennyi a titok ezúttal is. A borító ugyancsak meglehetősen beszédes e tekintetben. Johnny Gioeli hangja bár rekedtebb, mint 20-25 éve, ám még mindig igen jó formában van, Axelünket pedig továbbra is főként dalszerzői és hangszerelési kvalitásai, illetőleg remek dallamérzéke miatt lehet szeretni.

Az erősen Blackmore-hatású instru Regicide intro után a tempós Guillotine Walk egy relatíve tipikusnak mondható, húzós hard rocker darabként indítja be a 11 trackes, 56 perces mókát. Izmos felütés, tetszik. A Breaking Seals egy fémesebb, acceptesebb tétel – olyannyira az, hogy ebben Herr Dirkschneider is vendég szerepel, elsőre kissé megdöbbenve a gyanútlan hallgatót fenekedő ráspolyozásával. A címadó Ghost Town újra csak húzós hard rock/dallamos metal... és így tovább, minden nótán nem megyek végig, mert minék.

Amiket azért mégis megemlítek, az további két dal: egyrészt a féltávnál megbúvó The Enemy Within, ami borzongatóan hozza vissza a '80-as évek végi Sabbath (konkrétan a The Eternal Idol album) hangulatait, illetve a záró Higher Call, ami egy méltóságteljesen építkező, hét perc feletti epikus darab, amolyan esszenciális jellegű ARP-opusz. Negatívumként két dolgot tudok csak felhozni: egyrészt a furán száraz dobhangzást, másrészt pedig örök vesszőparipám, a Bobby Rondinelli kvalitásaihoz mérten kissé spórolásra vett dobolást. Mással azonban nem nagyon tudok vitatkozni, nagytotálban egészen rendben van a Ghost Town. Mivel pedig Axel és csapata élőben hagyományosan erős bulikat nyom, nem kérdés, hogy hol lesz a helyem április 3-án.

× × ×

„Ígazi időutazás a lemez, azonnal repít 1989-be, mikor megőrültem az ilyen klasszikus dallamos heavy metalért, és amikor először hallottam őket is. A világ azóta sokat változott, de az ARP zenéje nem, és ez így van jól, kell néha egy biztos pont.”

György Zoltán / 7 pont

„Nem én vagyok a legavatottabb ARP-szakértő, de azt gondolom, hogy ez a lemez az életmű hatásosabb pillanatai közé tartozik. A húzós témák és hangulatteremtő hookok mellett néha azért kilóg a lóláb, és van pár túlvállalt megoldás, de aki eddig is szerette, az biztosan értékelni fogja teljes hosszán a lemezt, a többiek meg hozzám hasonlóan tudnak bőlőle szemezgetni, ha akarnak. Viszont a borító elképesztően méltatlan ehhez a lemezhez.”

Bali Dávid / 5 pont

” Még mindig tempós, éles és könyörtelen, de ez az anyag inkább egy tapasztalt, határozott dalszerző és csapat munkája.

EXHUMED Red Asphalt

KIADÓ: RELAPSE RECORDS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

Nocsak, megint Harvey barátunk! Számos projektjétől hallottam új munkát mostanában, most pedig itt a „fő csapás”, az „alapsapat” is egy új albummal. Az Exhumed nevére a veterán death metalosok talán a '90-es évekből is emlékeznek: demók és bootleggek is eljutottak hozzánk, még az 1998-as első album előtti időszakból is. Nekem is volt egy teljes kazettányi cuccom tőlük – akkor még nem tudtam, hogy az egyik felén nem ők voltak, hanem egy Hemdale nevű death-grind banda. Az Exhumed is ezeknek a könnyed műfajoknak a határvidékei mozog, és mozog ma is – csak már picit másképp.

A korai időszakban a zenéjük inkább valami kaotikus, zajos, goregrindalapú, fiatalos túlcseresznye volt, még a bemutatkozó Gore Metal albumra is ez volt jellemző. A harmadik lemezre (Anatomy Is Destiny, 2003) az Exhumed már letisztultabb death metalos formát vett fel, de még mindig nyers erejű. Két évvel később a banda történetének első nagy fejezete lezárult. A 2010-es újraindulással egyértelműen új korszak kezdődött: a zene sokkal inkább death metal, mint korábban; gyors, de már sokkal átgondoltabb; a grindcore inkább ritmikai elem, mint stílus,

és már nem a gore (vagy annak bizarr paródiája) a lényeg, hanem a dalrás. Harvey dalai albumról albumra váltak egyre tudatosabbá és fegyelmettebbé, és egyre mélyebb hatást fedezhetünk fel bennük a Death muzsikájából. Ennek a klasszikus irányba mozdulásnak a csúcsa a Death Revenge konceptalbum volt 2017-ben. Ezt követően némi modernizáció történt, ami a 2022-es To the Dead albummal újabb tetőpontot jelentett.

A Red Asphalt marad ezen a modern vonalon, de ismét egy másik korszak lenyomata. Ez egy „közlekedésbiztonsági oktatólemez”, a szövegek mind a brutális közúti balesetek vidám témáit járják körül. A zene még mindig tempós, éles és könyörtelen, de ez az anyag inkább egy tapasztalt, határozott dalszerző és csapat munkája. Korszerű módon megszólaló, fókuszált, letisztult Harvey-féle death metal, amelyben a modern, visszatérő Carcass dallamérzékenysége és precizitása rétegződik a Death klasszikus középkorszakának okos ríforientáltságával. A Crawling from the Wreckage-ben mindez nagyon szépen együtt van. A dalok rövidek és célratörőek; ebben a Symphorophobia vezet: két perc alatt egy teljes, grindes energiájú, szövegcentrikus death metal nóta szólóval.

A lemezen végig ott van egyfajta látens dallamosság, amitől a zene valójában nem válik melodikussá, csak a riffek brutalitása kap egy erős kontrasztot – például az Iron Graveyardban ez gyönyörűen meg is jelenik. Nincs fogcsikorgató agresszivitás, az Unsafe at Any Speed vagy a The Fumes szólóiban, illetve a Signal 30 főriffjében még rock'n'rollos, rockabillys, punkos lazaság is felfedezhető. A legerősebb, legkoherensebb tételeket viszont olyan dalok jelentik, mint a címadó, a Shovelhead vagy az Iron Graveyard. Apropó, Shovelhead! Láttad a videóját? Az animációról először azt hittem, hogy Gróf Balázs munkája, de végül megnéztem, ki készítette, mert annyira nem lett jó...

Nos, a Red Asphalt egy koncentrált, sallangmentes Exhumed-lemez, annyival több az elődjénél, hogy a dalszerkezetek tisztábbak és jobban tervezettek. Nincsenek nagy megoldások, nincsenek új irányok; van viszont stabilitás és magabiztosság. Pontosan tudják, milyen terepen mozognak, és ezen a terepen most nagyon biztos kézzel dolgoznak.

„A KRESZ-reformhoz igénybe kellene venni az Exhumed szakértői segítségét. Zeneileg nekem ez a fajta death metal olyan, mint a blues: jobb lehet játszani, mint hallgatni. De különben hallgatni sem rossz.”

Uzseka Norbert / 7 pont

„Matt Harvey a metalszíntré egyike legnagyobb parasztvakítója, szemfényvesztője. A Gruesome-mal a Deathet, az Exhumeddal a Carcass-t nyúlja évtizedek óta egészen szeméretlenül. Míg Harvey Chuck Schuldiner témáit eltulajdonítva élete végéig vígan el fog éldegélni a Gruesome nevű arcpiritó blöff-formációjával, addig az Exhumed néha felmutat egy-egy jobb témát, vagy lemezt (All Guts, No Glory). A Red Asphalt továbbra is az ismert arcot mutatja: a Carcass másolását.”

Milán Péter / 6 pont

„Minden tekintetben – hangzásában is – régi vágású death/grind, a maga módján egész változatos tempókkal és meglepően dallamos gitárszólokkal. A szövegeket és a vizuális körítést mondjuk nem kell komolyan venni (nem is lehet), és hát tény, hogy semmi újat nem hoz a zsáner kötelező elemein kívül – ezt viszont legalább szórakoztató módon teszi. Az e havi másik death durvulatnak (Monstrosity) viszont nyomába sem ér.”

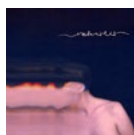
Schmidt Péter / 6 pont

„Popos lett hozzájuk képest, de állat. Borító 10/10.”

U d z s i 238 / 8 pont

NÍS Emberöltő

KIADÓ: SZERZŐI KIADÁS / ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 9

A Nís harmadik anyaga kb. 23 perces, négy dalt rejt, és úgy folytatja az eddigi irányvonalat, hogy megint csavar egyet rajta. Ez részben annak is köszönhető, hogy bár volt már korábban is magyar nyelvű daluk, most először énekel Zsíros Ádám a teljes

anyagon magyarul.

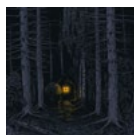
Bár a Tool hatásait most sem vetkőzte le a Nís, már korábban is azt éreztem, hogy náluk ez abból fakad, hogy hasonló mélységekbe mennek, úgy zeneileg, mint üzenet szempontjából. De a Virrasztó című első dalt hallva az jut eszembe, hogy van valami megfoghatatlan, szomorúnak és megindítóknak is leírható dallamvezetés a magyar underground színtéren, amit én először a The Bedlam Dreamland in Mysery című demóján hallottam, de azóta számos további hazai csapatnál feltűnt. A Flop, a Bálnalovas vagy akár az Angertea, az Aebsence dalaiban is megvolt ez a mérhetetlen, mégis szép bú és bánat (és még sorolhatnám). De a Toolnál is érzek hasonlót – és ahogy az új Nís-anyagot hallgatom, felmerül bennem, hogy nem-e azért rezonál olyan sok magyar rajongónál Maynard dallamvilága, mert a bánatverte magyar népdalokkal rokon. Persze az is lehet, hogy ez baromság, viszont tény, hogy Ádám sokszor vontatott, elnyújtott, lassú énekdallamaiban visszhangzik a magyar népzene. Emiatt a rég hiába remélő Aebsence-rajongóknak is merem ajánlani az emberöltőt, noha több a különbség a két csapat között, mint amennyi a hasonlóság.

A Nís zenéje Kleinheincz Zoltán indaként csavarodótekeredő gitárjátékából, Máris Viktor letisztult, mégis megannyi finomságot hordozó basszusgitározásából és Ferth Csaba hasonlóképp leírható dobolásából épül fel. Az Angertea-énekes/gitáros Mihály Gergely Teaplant nevű stúdiójában rögzített, ám Viktor által kevert anyag nyersen, természetesen szól, egyszerre van tere és sűrű súlya, de nem olyan audiofil anyag, mint az utóbbi Toolok vagy sok progresszív rock/metal felvétel. Van benne grunge is, sőt, itt-ott némi hörgés (ill. Máris is vokálozik) – az agresszívebb részek miatt a Deftones is beugrik, mint párhuzam, már csak azért is, mert az ének sokszor tényleg elnyújtott, míg a zene alatta forog vagy épp zúz. Utóbbit leginkább a Kikeletben teszi, úgy sejtem, ez lesz a koncertfavorit az anyagról. De pl. a Meder tempósabb-zaklatottabb kezdése akár a Rushig visszavezethető, olyan fifikás téma.

A Kikeletnek a fő sorai visszaköszönnék aztán a záró Koromfeketében, mely akusztikus gitárral kezdődik, és Hegyaljai-Boros Zoltán brácsajátéka is gazdagítja. Kataritikus befejezése ez ennek a mérhetetlenül sűrű, komor, nehéz, mégis annyira ígéző anyagnak.

OLHAVA Memorial

KIADÓ: AVANTGARDE MUSIC / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

Az orosz Olhava éppen tíz évvel ezelőtt alakult, s noha lemezeik nagyon hosszúak, gyakran jelentkeznek új anyaggal. Az előző két album (Reborn, Sacrifice) elnyerte tetszésemet, a közel 80 perces Memorial LP/CD-vel is ez a helyzet.

Az érintettek számára nem újdonság, hogy a black metal és az ambient hangzásokat ezer szál köti össze egymással, sok szép példát ismerünk e zenei világok együttállására. Azonban az Olhava már-már új szintre vitte el ezt a szimbiotikus kapcsolatot; olyannyira, hogy a Memorial anyagán a black metal és az ambient-hőmpölygések tökéletes összeolvadásáról, eggyé válásáról beszélhetünk. A terjedelmes BM-tételek előtt-között-után négy Ageless River-kompozíciót hallunk, mely ambient-szerzemények csodás érzékkel áramlanak egybe az atmoszferikus black metallal – az átmenet szinte észrevétlen. Ugyan érzékeljük, amikor megszólal a torzított gitárok zuhataga, a zene hangulata ekkorra már kellőképpen kiterelvényesedett – másképp fogalmazva: a Memorial nagyjából egyetlen szálon fut, s ennek a szálnak a finom rostjait látjuk/halljuk benső

AEON GODS Reborn To Light

KIADÓ: SCARLET REC. / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 5

Egy bizonyos Aeternitas nevű, több nagylemezt is készített csapat romjain alakult meg 2022-ben a németországi Lübeckben az Aeon Gods, a két formáció közti személyügyi átfedést az énekes Sol'Ratu (született Alexander Hunzinger) és a billentyűs Su'en-Chel (avagy Anja Hunzinger) jelentik. A kosztümös, szimfoeurometalos brigád első lemeze, a King Of Gods a sumérbabiloni mitológia mély kútjából merített a szövegvilágot illetően, míg a Reborn To Light az ókori Egyiptom hagyományaihoz nyúlt vissza. Ambiciózus vállalás mindkettő, és a metaltörténelemben van is példa rá, hogy zeneileg és szövegileg egyaránt valóban tartalmas mű szülessen egy ilyesfajta koncepció mentén.

A Reborn To Light azonban sajnos nem ilyen. Lényegében az eurometalos zsáner kötelező elemeit mondja fel az öt német ókortörténész, technikai szempontból korrekt módon kivitelezve, ám mindenféle plusz hangulati többlet vagy valóban borzongató atmoszféra megteremtése nélkül. Pedig a témaválasztás ezt nagyon megkívánná, illetve másfelől meg lehetőséget is adna erre: lásd mondjuk Nile és Iron Maiden, hogy csak két sikeres példát említsék. Ellenben ez az album sajnos nem nyújt többet, mint hősiesség, kardlóbálás, sárkányfüves eurometalt a nagy elődök – Helloween, Rhapsody, Freedom Call, Manowar – nyomdokain, ám azok nagyságrendekkel markánsabb hangvétele és arcéle nélkül. Sajnos a dalokat semmi olyasmivel nem fűszerezték meg, ami témába vágó, extra módon feldobhatná ezt a bombasztos műszimfo-szósza csomagolt háromnegyed órát, szimpla europower stílusgyakorlatnál bizony nem lett több ez a tíz, amúgy egész jól megszólaló szerzemény.

Aki minden ilyesmit nagykanállal fogyaszt, az ettől még esélyesen imádni fogja, mert maga a kivitelezés alapvetően azért rendben van – én azonban a magam részéről maradok inkább az irányvonal karakteresebb alapklasszikusainál.

× × ×

„Ez a fajta epikus, szimfonikus power metal rendkívül kötött műfaj, tehát nagy újdonságokat, egyediséget általában nem kell/nem szabad várni. A frontember lehetne sokkal karakánabb, karakteresebb, de a produkció szempontjából teljesen rendben van ez a zene.”

Kánya Ferenc / 8 pont

„El tudom képzelni, hogy edzőteremben háttérzenének benyomom, vagy fesztiválra úton, autópályán száguldván egy kis feelingnek, erre kifejezetten kellemes és profi munka. A borító is nagyon bejön. Viszont nekem semmilyen szinten nem egyedi vagy emlékezetes lemez, és az egyiptomi téma se jött át zeneileg.”

Valachi Samu / 6 pont

„Nem ördögötől való, hogy nyáron valami rockfesztiválra tartva – az első jéghideg sör mielőbbi megkaparintásának biztos tudatában – ezt hallgassa az ember... lezuhzott kocsiablaknál, max. hangerőn. Mondjuk billentyűs részek nélkül.”

BrekTaLife 303 / 7 pont

” Ha egy Miley Cyrus- vagy Lady Gaga-rajongó meghallja ezt a zenét, talál benne értéket, és ha ez billenti a metal felé, akkor máris célt nyert projekt.

VENUS 5 March Of Venus 5

KIADÓ: FRONTIERS MUSIC / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 6

Nem tudom, mit kezdjek ezzel a lemezzel! Napok óta hallgatom, és pont annyira vonz, mint amennyire taszít, egyszerre nagyon dögös és irtó műanyag. De kezdjük az elején, hogy te is értsd...

Elképzelem, ahogy úgy 2022 környékén az olasz Frontiers kiadó elnöke, Serafino Perugino nézegette a korabeli zenei sajtót, hogy ötletet merítsen, mivel lehetne valami nagyot szakítani! És akkor meglátta az akkori listavezetőket: Spice Girls, Pussycat Dolls, Girls Aloud... Felugrott, a homlokára csapott: „Ilyet én is tudok!”, hisz ott a kiadónál egy csomó banda jobbnál jobb énekesnőkkel. „Rakjuk össze őket egy csapattá, legyen egy szexi frontierses csajbandánk!” És akkor beindult a gépezet... Szörnyen hangzik? Pedig igazából nem sok kellett volna, hogy valóban működjön.

Perugino továbbgondolta a dolgot, és az öt énekesnőt nemzetközi csapatként képzelte el, így sikerült is összeverbuálni a tagokat Szlovénia, Szerbia, Albánia, Svédország és Olaszország területéről. Ez így kezd olyan lenni, mint az Eurovíziós Dalfesztivál, és nem is állunk távol a hasonlunktól. Pontosan olyan lett a produkció, mint amiket ott látunk. Egyfelől egy nagyon steril, megmosolyogtató, egyszer fogyasztható produktum, másfelől viszont mégiscsak öt gyönyörű nőről van szó, valóban

nagyon jó hanggal, így iszonyat dögös és látványos lett a dolog. Ráadásul a háttérben mozgó zenészek, dalszerzők olyan bandák háza tájáról jöttek, mint az Amaranthe, Within Temptation, Def Leppard, H.E.A.T, így papíron ennek tényleg működni kellett volna, de sajnos nem.

2022 nyarán jelent meg a Venus 5 projekt első lemeze, és bevallom, nem néztem utána, milyen kritikákat kapott ez a popzene és modern hard rock határmezsgyéjén lavírozó album, de maradjunk annyiban, hogy én meghallgattam, hogy neked ne kelljen. Koncentráljunk inkább az új albumra, mert bár még mindig áll minden fenti szavam, mérföldekkel jobb lett, mint az első.

Se az öt lány, se a háttéremberek nem változtak, de vélhetőleg most több idejük jutott a dalszerzésre, a lányok is összerázdottak mostanra, így, ha úgy vesszük, egy egész kellemes lemezt hoztak össze. Most se bízták a véletlenre a dolgot, van itt minden a '90-es évektől (Vixen, Phantom Blue) napjainkig (Within Temptation, Beyond The Black), ami jó volt vagy jónak találtak a csajos pop/metal zenében, és ismét csak ismételni tudom magam, nem kellett volna hozzá sok, hogy ez tényleg jó legyen. Vanak dalok, pl. a címadó March of Venus Five, a Like a Witch vagy a Set Me Free, amik valóban jó dalok, valóban megdörrennek,

és ezek azok, amik miatt bajban vagyok, és nem tudom igazán leírni ezt a bandát, ill. lemezt. Megkockáztatom, hogy ezek miatt még a Skid Row- vagy Whitesnake-rajongók is tehetnek egy próbát a lemezzel, hátha, de csak óvatosan.

Ami a fő gondom az albummal és ezzel együtt a csapattal, hogy nem aknázzák ki a lehetőségeiket. Itt van öt remek hangú nő, és szinte végig mindannyian ugyanazt éneklük, ugyanazon a hangszínen, szinte alig lehet megkülönböztetni őket. Ha nem nézek meg pár klipet, bizony meg nem mondtam volna, hogy itt öten énekelnek. (Az viszont pozitívum, hogy nem estek bele még több kliséhalmazba és nincs a lemezen hörgés.) Egy két kimagasló énektéma néha van ugyan, de még azok is csak óvatosan, hogy azért az átlag rajongó tudjon velük énekelni.

Szóval nem tudom, mit kezdjek ezzel a lemezzel. Biztos vagyok benne, hogy élőben sokkal jobban működik ez a produkció, már csak az öt lány miatt is. Abban is biztos vagyok, hogy ha egy Miley Cyrus- vagy Lady Gaga-rajongó meghallja ezt a zenét, talál benne értéket, és ha ez billenti a metal felé, akkor máris célt ért a projekt. És végül is, őszintén, tegye mindenki a szívére a kezét: mennyivel szebb hely lenne a világ, ha ez, ilyen lenne az átlagos poptrash és nem az, ami ma a rádiókból folyik!?

„WTF? A Frontiers kiadó Alessandro Del Vecchio helyére leszerződöttette Kozsót, és összerakott vele egy csajos pop-metal bandát? Kicsit művi, kicsit sablonos, néhol megmosolyogtatóan bágyatag, de alapvetően hallgatható annak, aki fogékony erre a stílusra. Az album záródala, a The Other Shore viszont meglepően hatásos lett.”

Gyuricza Ferenc / 6 pont

„El tudom képzelni, hogy valakinek, aki nem hallott még több száz vagy ezer órányi ilyen popos hard rockot, tetszik ez. Az, hogy öt különféle nációból származó hölgy énekel együtt, tők jó koncepció. De ez a zene nekem rettenet lerágott csont, olesó hangzással, és sokkal, de sokkal többet is ki lehetne hozni öt hangból.”

Uzseka Norbert / 5 pont

„Minden létező, bevont erő- és energiaforrást sajnállok, amit igénybe kellett venni ahhoz, hogy ez a produkció elkészüljön. Büntetés.”

Bali Dávid / 1 pont

„Zenei stílustól és irányzattól függetlenül tud tetszeni egy-egy jól összerakott dal vagy akár egy egész album is. Ez alól mindenképpen kivételt jelent a free jazz. Meg ez.”

BrekTaLife 303 / 4 pont

érzékeinkkel megpendülni, rezegni, hangulathullámokat továbbítani, változásokat mint alig tapintható impressziónyalábokat elsuhanni, s közben mintha korszakokat utaznánk át, melynek eredete mint forrás, csakúgy mint végcélja – homályba, evilágon túlra visz.

Andrej Novozsilov hangszeres/énekes, valamint Timur Juszipov dobos nagyon ráértett a black metal eme rendkívül hangulatos, a romantikus elvágyódás tapasztalatát megidéző vonulatára; a rétegzett lemezek hangulata, a masszív hangulatáradat, ami belőlük árad, önmagáért beszél. A mélyről jövő inspirációt hordozó zenéhez ismét méltó vizuális keret járul: nagyon szép a Memorial borítója.

Lehetséges, hogy az Olhava egy adott zsánerben remekel, elképzelhető, hogy csak egy maroknyi embert szólítanak meg, de ennek a nullánál is kevesebb jelentősége van, ha a belső magaslatoikat ekképpen tudják meghódítani.

POLONKAI TAMÁS Magyar mantra a változásért

ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Polonkai Tamás a magyar rock underground hovatöbbébb legendás alakja, aki anno főleg grunge és stoner vonal mozgó zenekaraival (Polly Is Dead, Napok Romjai, Bálnalovas, Pearls of Long

Loved Years) rengeteget tett hozzá a hazai színtérhez. Viszont életműve azon része is jelentős, melyet inkább spirituális zenének lehet nevezni. Volt mantralemeze, volt az Apokrif nevű formációja, vagy legutóbb a Lélekvándorlás című, komor, megindító, katartikus anyaga.

A Magyar mantra a változásért című szerzeményt két verzióban is elkészítette. Az egyikben akusztikus gitár kíséri Tamás énekét, a másikban viszont teljes rockzenekar, régi társaival: Sohajda Péter (hangmérnök, gitár), Kleinheincz Zoltán (szólógitár), Mészáros-Komáromy Dénes (basszusgitár), Apró Antal (dob). És az az érdekes, hogy még a végtelenül egyszerű „spiri” verzió is annyira tipikusan Polonkai-dallamú, hogy ha nem tudnám is, hogy ő énekel, azonnal rámondanám.

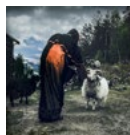
Idemácsolom a szöveget, mert annyira jó: „Jelenben élő, boldog, szabad, erős, békés, szerencsés, örömteli, vidám, gazdag, áldott magyar nép.” Remélem, nem kell magyaráznom, hogy politikai, világnézeti hovatartozástól, hozzáállástól függetlenül szól ez a pár sor minden magyar emberhez, és segíteni akar, hogy lássuk már a jót, lássuk és éljük. Úgy legyen!

POLONKAI TAMÁS

SLAGMAUR Hulders Ritual

KIADÓ: PROPHECY PROD. / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A Slagmaur ugyan már a 21. század szülöttje, a zene nem a jelenlegi black metal-alszánereket képviseli, sokkal inkább a '90-es évek norvég black metaljának meghosszabbítását testesíti meg. Csknem tíz éve volt utoljára Slagmaur-album (Thill Smitts Terror), ideje volt újra megméretetni.

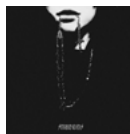
A Hulders Ritual a Brekstad/Trondheimből származó, s az utóbbi években kissé megtorpant Slagmaur negyedik teljes lemeze. Már az első hangok elégedett mosolyt csaltak az arcomra, ugyanis a hangzás a műfaj dicső korszakát idézően nyers, érdes, „koszos”, General Grieghallen-megszólalást eleveníti fel, ami a legkedvesebb metalhangzásaim közé tartozik (a munkálatok egyébként más norvég stúdiókban folytak). Megjegyzem, hogy a kissé gépies, steril perghangzás viszont nem túlzottan tetszik. De ez legyen a legnagyobb baj...

A Hulders Ritual hamisítatlan norvég black metal, amelyben a műfaj minden eleme felvonul, úgy mint szélvész tremolótémák, BM-kedvelő füleket simogató fűrészfogas gitárhangzás, érzellemmel átított érdes ének, sebes tempók, melankolikus lassulások stb. A gitárjáték elvezet egészen a korai Burzum, Satyricon, Dødheimgard, Gorgoroth, Emperor felejtethetlen stílusáig; a „trillázó” gitáró egy komplett hangzásvilág védjegyei. Ugyanakkor a Slagmaur nem pusztá utánérzése, kései lenyomata az akkori nagyoknak, ugyanis a műfajra jellemzően kisebb-nagyobb csavarintások teszik érdekfeszítővé az anyagot. Pl. szürreális női ének a Huldergeist végén. Vagy éppen a jellegzetesen norvég dallamokat előadó zongora a Hexen Herjer elején. Itt az ének is egészen groteszk színezetet kezd ölteni. Nincs apelláta, ez norvég black metal.

A Slagmaur általában megkapja az „avant-gárd” jelzést, azonban, ha stílusalapító élcsapatként nem is tekinthetünk rájuk, nem kérdés, hogy a zenekar úgy bontja a formát, hogy közben megtartja a norvég black metal alapötusait; a határokat hol jobban, hol kisebb mértékben tágtítja. Komoly tanítómesterei vannak e téren a honfitársak között, s ők sem restek hozzátenni a korpuszhoz a magukét. A Hulders Ritual északi fényét emeli, hogy több neves vendég is közreműködött olyan csapatokból, mint a Dimmu Borgir, a Thorns, a Taake, vagy a Mispymring. A Slagmaur a műfajon belül igyekezett változatos lenni: az album egyszerre északi hangulatú és hagyományörző, szürreális és borongós. Vagyis amilyen a jó black metal.

STARBENDERS The Beast Goes On

KIADÓ: SUMERIAN REC. / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 8

Napok óta próbálok fogást találni a Starbenders új lemezén, és nem ment könnyen. Első felületes hallgatásra legyintettem is egyet, hogy már megint itt egy középszerű soft rock csapat, akikre ráaggatták a glam bélyeget az androgün külsőségek miatt. El is intézhetnének ennnyivel, de a kulcszó itt a felületes. Nézzem klipeket, elővettem a korábbi lemezeiket (meglepődtem,

hogy ez már a negyedik!) és akaratlanul is kezdem beleszereti a csapatba, elsősorban Kimi Shelterbe. Rég láttam ennyire karizmatikus énekesnőt, talán csak a The Last Internationales Delila Paz fogott meg ennyire az elmúlt években.

A sajátanyag olyan előképeket ad meg mankónak, mint a Blondie, Def Leppard, David Bowie vagy Siouxsie Sioux... Háááát, nagyjából mindegyikbe belekötnek. Oké, a magyar származású gitáros Kriss Tokaji, valóban hasonlít a fiatal Bowie-ra, és tény, hogy a bandának a kisujjában van a '70-es évek glam esztétikája, de kb. ennyiben ki is merül szerintem a hasonlóság.

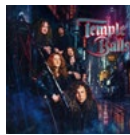
Viszont hallgatva a korábbi lemezeket is, két előadót nekem folyamatosan visszaköszön. Az egyik Belinda Carlisle (akár szólóban, akár korábban még a The Go-Go's-szal) illetve a Bangles. Kimi Shelter hangja különösen nagyon hasonlít Carlisle orgánumára, néha megdöbbenő a hasonlóság. Jó, tudom, ezek olyan nevek, amik már az átlag metalos tűrőképességén túl vannak, de mindkét csapat, illetve előadó nagyon kellemes és legfőképp vállalható rádió rockot tolt sok-sok évtizeddel ezelőtt. A Starbenders is pont ezt a fajta popos, kicsit punkos lendületű soft rockot tolja, persze napjaink hangzásával. A The Struts ért el szép sikereket hasonló zenével, és akár ők is sokkal jobban párhuzamba állíthatóak a bandával, mint a kiadói listáról bárki. Elkerülhetetlen az összehasonlítás a Máneskinnel is, és bár Damianoék másfelől közelítik meg ezt a fajta muzsikát, az ő dalaik nyersebbek, lendülete-sebbek, de mindenképp az a világ. A külsőségek közti hasonlóság pedig tagadhatatlan.

Ezek után nem meglepő, hogy a kezdeti érdektelenséget szép lassan felváltotta az elismerő rajongás. Bizony el kell ismerni, hogy az album tele van jobbnál jobb dalokkal. A címadó The Beast Goes On, a Chantilly Boy, a Cold Silver vagy a Saturday (ami egyébként egy All The Damn Vampires-feldolgozás) biztos nagy sláger lesz, minden megvan ezekben a dalokban, hogy meghozzák a nagyobbnépszerűséget a csapatnak. Akik kicsit vadulnának, nekik ott van a pl. a Forever Mine, a Tokyo vagy az albumzáró T. Rex-feldolgozás a 21st Century (Digital Boy).

Nem mondom, hogy új kedvencet avattam, de követni fogom a csapat munkásságát és a nyári Dürer Kert-es koncerten biztos, hogy ott leszek!

TEMPLE BALLS Temple Balls

KIADÓ: FRONTIERS MUSIC / ÍRTA: GYURICZA FERENC / 7

Mindig áruklodó, ha egy zenekar a saját magáról elnevezett albumát úgy adja ki, hogy azt nem a diszkográfíájá lelegején találjuk. Az élet úgy hozta, hogy mostanában több ilyen

lemez bukkant fel, köztük a dallamos heavy metal színtértől egyre messzebbre elkanyarodó, s helyette a nyolcvanas évek Amerikájának életérzését célkeresztjébe állító finn Temple Balls ötödik korongja.

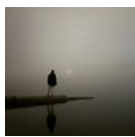
A Temple Balls cím valószínűleg arra utalhat tehát, hogy a finn csapta úgy érzi, révbé ért, és végre megtalálta azt a zenei közeget, ahol otthonosan érzi magát. Ezt amúgy a cím mellett a tizenegy dalos album is alátámasztja, már ha az út végét a H.E.A.T., a The New Roses vagy a szépreményűnek indult, de saját magát leamortizáló Santa Cruz nevével fémjelzett, bluesos hard rock jelenti. Az említettek közül a H.E.A.T. ráadásul azért is helytálló, mert a produceri munkát ezúttal is Jona Tee, a H.E.A.T. billentyűse végezte, akinek neve – ha nem is garancia, de – minimum jó ajánlólevél a műfaj kedvelői körében.

A Temple Balls új albumán található dalok ennek megfelelően könnyedek, slágeresek, ragadnak a fülbe. Hol erősebb blueshatás érződik rajtuk (Flashback Dynamite), és a nyolcvanas évek pimasz reinkarnációját mutatják fel (Tokyo Love), vagy egyenesen arra vetemednek, hogy egyenesen az említett Santa Cruz által paragon hagyott piaci résbe nyomuljanak be. Ez azonban önmagában még kevés lesz az üdvösséghez, amíg nincs olyan markáns karaktere a zenekarnak, mint a szólópályával kacérokodó Archie Cruz volt a pályatársaknál, addig bizony felesleges várni tőlük az igazán nagy robbanást.

A Temple Balls album kapcsán két tényezőt tartok fontosnak még megemlíteni. Egyrészt valószínűleg ezen az albumon lesz utoljára hallható a tavaly októberben rákos megbetegedésben elhunyt gitáros, Niko Vuorela játéka. Ez akkor is szomorú, ha a tragédia előtt nem tartottuk érdemesnek megjegyezni a zenész nevét, merthogy annyira kiemelkedő teljesítményt nem nyújtott, a középszer pedig innen és onnan nézve egyaránt a feledés homályába húz. Az viszont sokkal feltűnőbb, hogy az album végére Living in a Nightmare címmel felkerült egy olyan dal is, ami azért lóg ki a többi közül, mert a Temple Balls saját múltjának emlékeit is képes lehet felébresztetni a hallgatóiban.

VURU Byeclub

KIADÓ: SZERZŐI KIADÁS / ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Csiaki Márk (ex-Elzart Világ, Zeng, Alva) múlt nyáron kezdett bele Vuru nevű szólóprojektségébe, melyben azért vannak társai is: Molnár Szulista (ének/vokál), Szvitlik Máté (dob, A.R.M., Rural Pitchfork),

Dodek Kornél (basszusgitár, Elzárt Világ, Zeng). Magam az Alva élén láttam utoljára, ahol nagyon is meggyőzően énekel.

A Byeclub a Vuru első közzétett dala. Ahogy Márk fogalmaz, „shoegaze-lebegés” és „metalos zúzás” elegye ez a zene, amihez max. azt tenném hozzá, hogy ha ennyiből a Deftoneszal rokon muzikára számítasz, nem tévedsz, de ha a grunge felől érkezel, akkor is tetszeni fog. A dalnak van valami sajátosan nyers-mosott jellege, a lebegős ének, a kissé zajos gitár miatt, és az első pillanattól visz magával. Nagyon erős az atmoszférája, de a refrénje is. Valóban van valami nosztalgikus hangulata is, merthogy elmúlt klubokról, odalett éjszakákról, továtűnt partikról szól, de arról is, hogy az ember hogy néz vissza mindezekre (helyekre, élményekre, emberekre) a jelenből. Mindössze 3 és fél perces szerzemény, de tökéletesen átadja ezt a hangulatot, és kisebbfajta katarzissal ér fel. Úgyhogy nagyon kíváncsi vagyok, mi jön még a Vurutól!

THE LAST INTERNATIONALE Live In Europe

KIADÓ: SZERZŐI KIADÁS / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 8

Van abban valami iszonyat menő érzés amikor rendszel egy albumot egy zenekartól, és azt maga az énekesnő küldi el neked, még a hivatalos megjelenés előtt a saját postacíméről, névre szólóan,

dedikálva! Még nem is hallottad a lemezt, de máris a magáéna érzed, és többek között ez a hozzáállás, ami kiemeli a zenekart a mostani dömpingből.

2023 óta követem őket, akkor láttam először a bandát Milánóban az Extreme előtt, és ismeretlenül is majdnem ellopták a show-t. Annyira energikusan, olyan beleéléssel adták

elő az egyébként nagyon remek dalaikat, ami azonnal levett a lábamról. A zenekar azóta is úton van – tavaly nyáron a magyar közönséggel is találkozott a Boldogkisfalud fesztén –, és ezt az Európa turnét hivatott bemutatni legújabb koncertlemezzük.

Hallgatva az albumot, ami markánsan rányomja a bélyegét a dalokra az a dalszerző énekes Della Paz hangja és előadómódja. Gyönyörű nő gyönyörű hanggal, süthetnének el a közhelyet, ami tulajdonképp igaz is. Delila megbabonázza azt, aki élőben látja, de ez még kevés lenne, ha nem társulna hozzá egy nagyon erős soul/blues-gyökerekkel rendelkező hang is. A legnagyobb elődök jutnak csak eszembe párhuzamként, kezdve Janis Joplinnal. A zenekar másik alapítója Edgy Pires (gitár) méltó társa ebben, hasonlóan erős színpadi jelenléte van, társítva egy rendkívül ízes blues-rockon alapuló gitárjátékkal.

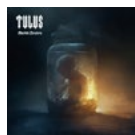
Hét dal található a lemezen a turné különböző állomásairól. Hét dal, köztük a már slágernek tekinthető Soul on Fire, Wanted Man és 1984, illetve az elmaradhatatlan MCS-feldolgozás a Kick Out The Jams.

A zenekar nagyon környezettudatos, erős politikai állásfoglalással, így a zenéjük is a '60-es években gyökerezethető protest-rockhoz áll a legközelebb rengeteg blues és hard rock hatással, valamint punkos lendülettel. És ez nem csak zenéjükben, de a zenéhez való hozzáállásukon is meglátszik: a lemez utólagos keverést nélkülöző, nyers, bootlegszerű hangzása, a limitált magánkiadás, a kézzel festett pólok, vagy a bevezetőben említett csomagküldés módja mind ezt támasztja alá.

Nem egy steril stúdióalbum ez, ha csak most ismerkedsz a zenekarral, és ezzel kezd, de mindenképp ott a helye a gyűjteményben, mert tele van hatalmas dalokkal és talán pont a hibái adják meg azt az őszinte erőt, amivel a The Last Internationale rendelkezik.

TULUS Morbid Desires

KIADÓ: DARKNESS SHALL RISE / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A Tulus valahol a norvég black metal szürke eminenciása, ami nem azt jelenti, hogy amit játszanak, ne lenne jó, csak soha nem kerültek be az első vonalba, mármint, ami az ismertséget jelenti. Ez persze a zenével

nincs szerves összefüggésben. A Blodstrup gitáros/énekes és Sarke dobos mint őstagok, plusz Crowbel bőgős által működtetett trió idén már 35 éves és ezt a három és fél évtizedet a saját út bejárása, feltörése, egy önálló hangzás kialakítása jellemezte, és a Morbid Desires című nyolcadik album bizonyítja, hogy a kanyargós ösvényt továbbja is járni kívánják a norvégok.

A korai időszakban gyorsabb zenét játszott a Tulus, azonban már lemezek sora óta rátaláltak arra az irányvonalra, amely leginkább az övék, ahol a legjobban érzik magukat. A három norvég zenekart (Tulus, Khold, Sarke) mindig egy csomagban fogtam fel, melyek közül viszont a Sarke már kiesett, mivel tavaly feloszlott. A Sarke volt a három közül a legprogresszívabb, a Khold a legpörébb, a Tulus pedig valahol a kettő között helyezkedik el. Egyrészt kitarának a középtempós, groove-os tempók, „erőmű”-ritmusok mellett, a könnyen áttekinthető dalszerkezeteket favorizálják, másrészt kisebb zenei ötletekkel rendre feldobják az adott lemezt. A Morbid Desires nyitódala (Salme 2) egy-egy rövid flamenco-betétet tartalmaz, ami felettébb bizarr ebben a közegben, azonban kis fűszerként megteszi, valahogy nem viselkedik idegen testként.

Mintha az új album valamivel változatosabb lenne, mint a Fandens Kall és az Old Old Death,

s úgy, hogy közben a trió végig megtartja intaktóságát. Szőröstökű öreg rókák lévén tudták, milyen hangzás illik a lemezhez, ami nagyon izmos, velős, érteletes, arányos. Crowbel bőgője néha jólesően elkalandozik, s ilyenkor a basszus a szólóhangszer, egyébként Blodstrup alap-riffeléséhez képest fífikásabb témákat hoz. A Tulus hangzásához, stílusához mindig a húzósz riffek illettek, amelyekből rendre kikacsint az északi hangulat. Mintha a lendületes középtempók, az északi BM-atmoszféra és a szolid progresszivitás háromszögében egyensúlyoznának – mikor merrefelé hagyják jobban kilengeni a Tulus szerkeztét. Blodstrup nyers, durva hangja a sok album után a Tulus ismert hangzásjellemzői közé tartozik, ugyanolyan mértékben, mint a zene dinamizmusa, a rockos ízü metal-játék, Crowbel basszusgitárja, a szilárd ritmusok, vagy a világos dalszerkezetek.

A Tulus zenéje továbbra is igen megnyerő – egyedi stílus, erő, súly, ötletek, mord zeneiség, kontrollált dalszerzés jellemzi.

URNE Setting Fire To The Sky

KIADÓ: SPINEFARM / ÍRTA: BALI DÁVID / 8

Öt évvel ezelőtti bemutatkozó lemezzel én is ahhoz a kisebbséghez tartoztam, akik az Urnét a most következő nagy meglepetéseként kezelték. Ehhez minden

adott is volt: a zenekar a brit hardcore/punk underground egyik prominens képviselőjéből, az azóta nélkülük újjáalakult Hang the Bastardból alakult, megszólalásban pedig a fekete albumos Metallicát, a harmadik nagylemezes Triviumot, és meglepő módon a Gojira-féle mélyre hangolt, fenyegető atmoszférájú gitáros-dobos összjátékot próbálta elegyíteni.

Bár az áttörés sajnos elmaradt, a Serpent & Spirit elég magasra is tette a léceit, és mindmáig egyedülálló teljesítménynek tartom az ott elhangzó dalokat. Az ezt követő második lemez, az A Feast on Sorrow a kommersz befutás lehetőségét pedig hallhatóan parkolópályára tette, és artistikusan mert nagyot lépni előre. A dalokban egyre fajsúlyosabbá váltak a sludge-os, posztmetalos textúrák, amik monolitikus tartást kölcsönöztek az okos arányérzékkel megírt daloknak. Ebben pedig már nem is volt helye utánzásnak, ami a Setting Fire dalaira egyaránt igaz.

Elődjéhez képest egy könnyebben befogadható, direktbb és letisztultabb lemezt kaptunk, amiben a már megismert hangulateremtő eszközök továbbra is jelen vannak, viszont a végeredmény nagyon éretten játszik az oldás-kötésekkel, így bár a hangulat végig egységes, mégis mindig van helye a feloldásoknak. Ez az a metallemez 2026-ban, amit húsztól hatvanig mindenki élvezni fog. A Setting Fire a Gojirától megörökölt, bölcsen szerkesztett dalívek mellé az újkori Mastodon dallamérzékenységgel hozta be, amit csak felerősít Troy Sanders közreműködése a Harken the Waves című dalban. Szerencsére nem ez a lemez csúcspontja, így az összhatás sem lesz fejnehéz, miközben az Urne végig karakteres és meggyőző tud maradni.

Belül továbbra is remélem, hogy az Urne nagyobb rivaldafényt fog kapni, mert a zenéje képes kinőni a nagyok árnyékából, miközben végig szerethető az, ami a daljaiban történik. Ha pedig klubszinten stabil produkció marad, akkor is az egyik legizgalmasabb zenekarnak fogom tartani őket, akik nem tévesztenek célt semmilyen vélt hallgatói elvárás miatt.

Wolfchant

Legendák bűvöletében

A német Wolfchant hosszú évek óta működik a pagan metal színtéren. Idén megjelent *Echoes of a Time Once Past* című lemezükhöz kapcsolódóan Mario Lokhi Möginger énekessel tettük fel kérdéseinket.

Legutóbbi albumotok megjelenése óta öt év telt el. Mi minden történt veletek ez alatt az idő alatt?

„Ebben az öt éves időszakban sokat koncerteztünk, és még közben újra felvettük és kiadtuk a 2007-es *A Pagan Storm* című albumunkat, amit 2024 végén dupla digipackként is megjelentettünk. Mindemellett természetesen már nagyban dolgoztunk az új albumunkon.”

A pagan/viking metal színtéren immár több mint húsz éve jelen vagytok. Ez már önmagában siker. Mi a titok?

„Úgy gondolom, ez azért van, mert mi mindig önazonosak tudtunk maradni. Amikor a pagan metal népszerűsége valamelyest alábbhagyott, és egyre erősödő ellenszéllel kellett szembenéznünk, mi akkor is folytattuk a zenélést, és kitartottunk a pagan metal 'brand' mellett. Ezt a rajongók és a koncertszervezők is mindig nagyra értékelték. Ennek köszönhetően folyamatosan tudtunk albumokat megjelentetni és koncertezni.”

Az *Echoes of a Time Once Past* című új albumotok dalaihoz mi szolgáltatotta a témákat?

„A dalírás során sokféle témát próbáltunk feldolgozni. Szívesen merítünk régi mondákból, történetekből, gyakran a természet és annak erői inspirálnak bennünket. A *Goddess of Fire* című dalunk egy ellenállhatat-

lan, ugyanakkor halálos istennőről szól, aki a tűzbe csábítja a férfiakat. A *Lifeblood* című pedig a csatában/háborúban elesettek halál előtti utolsó pillanatait dolgozza fel. Igazából a hallgatóra bízunk, mit hall ki az egyes dalokból, illetve hogyan érez a zenei utazás során.”

A lemezcímhez kapcsolódva ('elmúlt idők visszahangjai') mi a véleményetek George Santayana filozófus szavairól, mely szerint: „Aki nem emlékszik a múltjára, arra van ítélve, hogy megismételje azt.”?

„Ezek igazán erős szavak. Az *Echoes of a Time Once Past* egy visszatekintés a múltunkra – a csúcs- és a mélypontokra, mindenre, ami történt velünk. Ugyanakkor nem volt minden rossz, így egyáltalán nem bánám, ha bizonyos dolgok újra megisméltódnének.”
(nevet)

Beszéljünk az albumborítóról! Mi minden rejtőzik benne?

„A borítót Pierre-Alain Durand francia művész (3 MMI Design) készítette, és úgy gondoljuk, hogy egyszerű munkát végzett. A képen nemcsak a legújabb dalok témáit akartuk megjeleníteni, hanem – ahogy már korábban szó volt róla – a Wolfchant elmúlt húsz évének munkásságát is bele akartuk foglalni. Fontos volt számunkra, hogy színvilágában is eltérjünk az előző albumok dizájnjától, ezzel is egyértelműen jelezve: ez most

a banda történetének egy új, következő fejezete.”

Ketten is énekeltek a zenekarban, hol tiszta énekkel, hol hörögve. Mindenki hozza a saját énektémáját a dalírásnál? Mi alapján dől el, hogy angolul vagy németül írjátok a szöveget?

„Nortwin is, és én is hozzuk a saját ötleteinket az énektémákhoz. Ugyanakkor a zenekar tagjaival is mindig mindent megbeszélünk, egyeztetünk. Fontos, hogy mindenki elégedett legyen a dalokkal – ha nem így lenne, nem kerülnének fel az albumra.”

Az, hogy milyen nyelven születtek meg a dalok, nagyban függ a dalszövegek témáitól is, valamint attól, hogy melyik nyelv passzol leginkább a hangulatukhoz. Előfordult már többször is, hogy felvettünk egy dalt, aztán kiderült, hogy az adott nyelv mégsem hat úgy, ahogyan reméltük. Ilyenkor a másik nyelven is felénekeljük a dalt, és úgy meg egyszer csak működik. Így a munkálatok során dől el sokszor, hogy melyik nyelven szólal meg a dal. De az is előfordulhat, hogy egy következő albumnál mindez teljesen másképp zajlik majd.”

Mik a terveitek az idei évre?

„Februárban a Skyforger, Ereb Altor és Belore zenekarokkal Európa számos országában fellépünk egy turné keretén belül. Emellett még néhány fesztivál és önálló klubkoncert is kilátásban van.”

nís

A FÁK SZAVA

A Nís öntörvényű, nehezen kategorizálható zenét játszik, bár ha vonz a progresszív metal vagy a grunge, akkor jó eséllyel megtalálsz hozzá az utat. Harmadik anyaguk, az Emberöltő EP kapcsán Zsíros Ádám énekes válaszolt Uzseka Norbert kérdéseire.

Kérnék egy rövid áttekintést a zenekar eddigi pályájáról!

„Zoli és Nárcisz még a Ősrobbanást követően találkozott először, már akkor érezték, atomi szinten, hogy valami összeragadt közöttük. Néhány milliárd évvel később újra találkoztak és együtt zenéltek a Bálnalovas nevű zenekarban. Zoli ekkortájt másik formációban is gondolkodott, énekest kerestek. Nárciszt is meghallgatták, de úgy alakult, hogy ebben a zenekarban a basszusgitar mellett teszi le a voksát. Én 2017-ben kerültem a képbe: egy zenei csoportban 'Tool-Karnivool' jellegre kerestek énekest. Merész vállalásnak tűnt, de nem csalogtám. Akkori dobosunkkal vettük fel első, Nís című lemezünket. 2019-ben Csabi csatlakozott hozzánk dobosként, második anyagunk, a Foehn dalait már vele dolgoztuk ki.

Azóta a Debrecen-Veszprém tengelyen számos klubban játszottunk, felléptünk több hazai fesztiválon – például a Fekete Zajon, a HellVillen és az Alpárfesztén, valamint két koncertfelvételünk is készült az A38 Hajón. Most pedig megjelent a harmadik lemezünk, az Emberöltő.”

Mit jelent az, hogy Nís, és hogy írnád le a zenéteket valakinek, aki még sosem hallotta?

„A 'nís' a 'niche' fogalmából ered. Ez egy specifikus szakterületet vagy réteget jelent, amelyre valamilyen egyedi termékkel vagy szolgáltatással céloznak. Nem a tömegnek szól, hanem egyedi igényeket elégít ki. Az ökológiában is használják ezt a fogalmat, azt a 'helyet' vagy szerepet jelöli, amelyet egy élőlény betölt a környezetében. Valahogy így vagyunk vele mi is, mára eléggé körvonalazódott bennünk, hogy zeneileg kik vagyunk és hol helyezkedünk el, ugyanakkor fontos számunkra a folyamatos változás. A zenénk elég hullámzó, váratlan. Progresszív metalnak szokták az

ilyesmit nevezni, de számunkra egy érzelmileg sűrű, utazás-szerű élmény: lassan kibomló, súlyos részek váltakoznak légiesebb, meditatív szakaszokkal. Emellett van benne valami mélyből építkező szakralitás és szikárság is, ami annak köszönhető, hogy egy nagyon alap felállásban (dob-basszus-gitar-ének) alkotunk.”

Az emberöltő az első anyagotok, amin végig magyar nyelvű ének van. Máshogy írtátok emiatt ezeket a dalokat, illetve szövegeket, mint a korábbiakat?

„Minden lemezünk felvétele más volt, de a mostani valóban különbözött a korábbiaktól. A hangszeres részek megírása hasonlóan működött, mint eddig, a szövegek megírásakor viszont nagyobb súlyt kapott a felelősség. A magyar nyelv közvetlenebb csatorna a hallgató és az előadó között. Mivel épp abban az állapotban voltam, amiről írni szerettem volna, időre volt szükségem, hogy megtaláljam a megfelelő szavakat, amikkel elégedett vagyok, és amikre azt tudom mondani, hogy őszintén szólalnak meg. Talán ez volt a legfontosabb szempont a számomra. Sokat dolgoztunk rajta, hogy minden a helyére kerüljön, szerencsére Nárcisznak mindig akkor jött egy jó ötlete, amikor elakadtam.”

A Koromfekete című dalban brácsázik Hegyaljai-Boros Zoltán. Miért pont ő, miért pont ez a hangszer?

„Zoli régi ismerőse a zenekarnak, egy igazi multi-instrumentalista. A Koromfekete kapcsán éreztük, hogy maradt még benne tér valami plusznak, így jött a brácsa ötlete. A vonós hangszereknek van egy különös, egyszerre gyönyörű és fájdalmas karakterük – pontosan ezt a réteget szerettük volna hozzáadni a dalhoz.”

Ebben a dalban, de a többiben is erősnek érzem a magyar népdalok hatását, nyilván főleg az énekben. Mennyire volt ez tudatos? Avagy: hogyan hatott rátok a magyar népzene?

„Számomra ez inkább ösztönös működés. Anyanyelvemen így szólal meg az, aki bennem él. Az utóbbi időben egyre erősebben éreztem ezt a hangot, ezért váltottunk magyar nyelvre – hitelesebbnek érzem magam így frontemberként. Tudatos döntés volt viszont, hogy természeti képeken keresztül, líraibb hangon szólaljak meg. Nem konkrétan a népzene hatott ránk, hanem az a mögött meghúzódó szellemiség. Néhány éve láttam a Wardruna koncertjét, ahol Einar, a zenekar vezetője arról beszélt, hogy mennyire elveszett a közös éneklés rítusa a modern társadalmakból. Régen egy közösség együtt énekelt minden nagyobb eseményen: legyen szó aratásról, esküvőről, egy gyermek születéséről, de virrasztáskor, temetéskor is együtt énekeltek az emberek. Ez a gondolat mélyen megmaradt bennem. Olyan szövegeket szerettem volna írni, amelyek visszhangot keltenek másokban is. Szerencsére a többiek is nagyon nyitottak a népzenei/világzenei dolgokra, szóval nagyon természetesen hat, hogy ez a vonal megerősödött a dalainkban.”

A zenétek kapcsán a kezdetek óta szokás emlegetni a Toolt, mint hatást. Ez szerintetek mennyire helytálló, illetve mely zenekarok/előadók voltak még tényleg hatással a Nísrre?

„A Tool mindannyiunkra nagy hatással volt, és ez korábban érződött is a dalainkon. Ugyanakkor úgy érzem, mára ez a párhuzam inkább címkeként maradt rajtunk. Valószínűleg korábban említett szakralitást, pszichedelikus lüktetést és szokatlan ritmikát értik alatta. De aki hallott minket a próbateremben zenélni, tudja, hogy ez a világ belőlünk négyünkéből fakad. Nyilván vannak inspirációk, de nehéz lenne általánosítani, mik azok. Négy egészen különböző ember vagyunk, négy egészen eltérő zenei ízléssel, akik ebben a fura örvénylésben válnak valami egységgé.”

Miről szólnak az egyes dalok?

„Ha le kell egyszerűsíteni: az önvizsgálatról. A kapcsolódás nehézségeiről, arról, hogy hogyan lesz az első reakciónk az ítéltkezés – kifelé és befelé egyaránt. Arról, hogy van-e bátorságunk szembenézni azzal, amit magunkban rombolunk le, és onnan újrateremtani magunkat.”

A Kikeletben van ez a néhány sor: „Nem halljuk már a fák szavát, Nem értjük a kövek énekét, Elvesztettük a nyelvet, mellyel az Ég és Föld beszélt hozzánk”. Van még visszaút? Szerinted tehet bármit az ember, hogy újra megtalálja mindezt?

„Úgy gondolom, igen. Nem valami újat kell felfedeznünk, hanem lelassulni és figyelni. A csend sokszor ijesztő, mert kérdéseket tesz fel, ezért kerüljük, állandó zajt generálva magunk köré. Az 'Ég' és a 'Föld' és a 'Kövek' ott vannak ma is, ugyanúgy beszélnek, mutatnak irányt. Nekünk kell újra nyitottá válnunk és megtanulnunk hallani őket.”

Bár eléggé befelé figyelő zene ez, bőven van benne zűzósabb rész is. Mire számíthat hát, aki életében először megy Nís-koncertre?

„Egy nagyon energikus, atmoszferikus hullámzásra. Olykor meditatív, máskor súlyos és intenzív élményre. Valószínűleg azt érezheti, hogy ha egy kicsit is lankad a figyelme, lemarad valamiről.”

És mikor, hol lesz látható a Nís?

„Február 20-án Székesfehérváron játszunk az Oaken, az Acid Empire és a Morc zenekarok társaságában. Szervezés alatt egy májusi koncert Budapesten, ennek a helyszínét még keressük.”

STELLA ROSE

Bp., Robot

szöveg és foto: György Zoltán

Tudjuk is le a kötelezőt: Stella Rose a Depeche Mode énekesének, Dave Gahannek a lánya. Hogy ez esetünkben előny vagy hátrány, egyelőre nem tudom eldönteni, de hajlok az utóbbira. Számtalan DM-csoportban olvastam negatív kommenteket, hogy nem méltó az apjához, túl messze esett az alma a fájától, stb. stb. és az sajnos tény, hogy a koncert közönségének nagy része a DM rajongói közül került ki, akik magas elvárással érkeztek, és elhiszem, ha más vártak.

Vizont az is tény, hogy Rose egyrészt a lehető legjobb géneket örökölte a neves apától, legalábbis zenei téren, és nepotizmusról egy pillanattal sem beszélhetünk, mert igenis saját jogán, a saját zenéjével is ott a helye a zenei életben, és megérdemli a sikert! Rose néhány éve már a New York-i underground kiemelkedő alakja, első, 2023-as lemezére (Eyes of Glass) határozottan jó kritikákat kapott, és egy olyan erős dalért, mint az aktuális slágere, a Drugstore Romeo sok pályatársa ölni tudna! De nézzük a koncertet...

Már maga a hely, a Robot megadja az alaphangulatot a bulihoz. Igazi, szó szerint vett underground klub, a zenészek karnyújtásnyira, nem sűrűn látni olyat, hogy a fellépőknek a rajongók között kell átvágni a színpadra. Nem hiszem, hogy 2-300 embernél több befér, de így legalább abszolút teltház volt. Előzenekarként az utolsó

pillanatban a Panoramic Barrier egyszemélyes projektje lett meghirdetve, és bár szeretem ezt a fajta analóg EBM muzsikát, és DJ Kraakkal sem most találkoztam először, zenéje sajnos most nem illett ide.

Aztán jött egy pici fekete lány, átvágott a tömegen és a trió belescapott a hurokba. Szó szerint, mert bár az elektronikai alapok samplerről mennek, az élő basszus és dob iszonyat erős alapot biztosít a dalokban. Nagyon is élő, lüktető rockkoncertet kaptunk, már az első dalnál tudatosítva, hogy ez itt nem egy DM-tribute. Rose zenéje elsősorban a '80-as évek noise rockjából (Faithful) és napjaink dream popjából (Angel) építkezik, de nem áll távol tőle a posztpunk (Muddled Man) és a dark wave (Hollybaby) sem. Ha meg kéne adnom zenei referenciapontot akkor az mindenképp PJ Harvey és talán Chrystabell lenne, de abszolút nem a Depeche Mode! De ha már mindenképp meg akarjuk idézni aput, akkor az Rose mozgásában köszön vissza. Biztos vagyok benne, hogy nem keveset utánozta őt kiskorában, így már most pályakezdőként is nagyon erős a színpadi jelenléte!

Alapvetően engem is inkább a kíváncsiság vitt el erre a koncertre, de nem bántam meg, sőt új kedvenct avathattam. Rose zenéje bár távolról sem heavy metal, de biztos vagyok benne, hogy a sötétebb zenék kedvelői nem szaladnának el tőle. Érdemes egy próbát tenni vele!

MORTE

FRANCE

Valódi értékek jegyében

A Morte France teljesen egyedülálló jelenség a francia black metal mezőnyében. Zeneileg atmoszferikus black metalként írható le, amelyben a műfaj jegyeinek használatával egyetemben bomlik ki egy megkapó hangulat, ami több pusztá melankóliánál. A zenekart a szemlélete teszi leginkább különlegessé; egy olyan szellemiség, ami nem pusztán ebben a szubkultúrában, de en bloc a világban is rendkívül ritka. Mint kristálytisztá víz a romlás közepette, olyan a Morte France világa. A részletekről Kval zenekarvezető beszélt Milán Péternek.

SZÖVEG: MILÁN PÉTER · FOTÓ: KIADÓI ARCHIVUM

Üdvözetlem! Kérlek, először a zenekar kezdeti időszakáról beszélj, a „Morte France” kifejezés jelentéséről, az első elképzelésekről.

„Üdvözöllek, Péter, köszönjük az interjút! Öröm egy európai fivérünktől kérdéseket kapni a gyönyörű Magyarországról. Élénk emlékeim vannak a budapesti utazásomról – micsoda csodálatos város!

A Morte France egy szójáték, ami egy Charles Trénet nevű művész dalán alapul. A dal címe Douce France (*Édes Franciaország*). Trénet úgy jellemzi az országot, ahogyan gyerekkori emlékei alapján fel tudja idézni. Szükségtelen hangsúlyozni, hogy leírása mennyire 'idegen' manapság. Vagyis a Morte France kifejezetten szarkasztikus, ugyanakkor tragikus jelentéssel bír. Azt akarom sugallni, hogy Franciaország ma már nem az a gyönyörű és békés föld, ami egykor volt. Az ország sok változáson ment keresztül, melyek nagy része rossz, és én már nem tudok ráismerni a gyerekkori emlékeimből kiindulva. Emellett a Morte France kérdésként is értelmezhető, vagyis: »Franciaország halott?« Vagy megerősítésként: »Franciaország halott«. Mindkét esetben az a feladat, hogy túljussunk a kezdeti tragikus érzésen, ami ebből a perspektívából fakad, és feltárjuk azt, ami még reménytelis lehet számunkra, európaiak számára a jövőben.”

Mit tudnál elmondani az első két lemezről: a Sola Fide EP-ről és a Souveraineté Radiale albumról?

„A Sola Fide 2022-ben jelent meg, hála a kitűnő ukrán Archaic Sound kiadónak. Ez egy nagyon személyes EP, amelyben a keresztény hithez, a Tradícióhoz fűződő kapcsolatotartam tartam fel, emellett olyan provokatív témákat, mint a dekadencia, a hűség az ősökhez és a földünk szeretete.

Ezt az EP-t az első album követte, a Souveraineté Radiale, ami 2023-ban jött ki az Antiq kiadónál, egyben az egyik legjobb BM-kiadónál hazánkban. Már a Sola Fide anyagán megjelent egy elitista hozzáállás a zenében, és főleg a szövegekben. Értelmes szövegekre

törekedtem az olvasmányaimat alapul véve, de ezt a megközelítést az első albumon még tovább vittem.

Az album teljes egészében Julius Evola életművére, filozófiájára épül. Emellett található a lemezen néhány nietzschei utalás, természetesen, mivel bizonyos mértékig Evola Nietzsche tanítványa volt. Egy kicsit René Guénon írásai felé is elmozdultam. Ez az album a korszakok ősi doktrínáját tárgyalja – a ciklikus korszakokét, egészen pontosan –, amit megtalálhatunk Ovidius költészetében: a 'meglovagolni a tigris' ideája, túlélni az értelmetlen modern világot, és várni az Aranykor visszatérését.”

Nagyon kellemes meglepetés volt számomra, hogy az új albumhoz kapcsolódó promólapon olyan kimagasló gondolkodók, filozófusok nevét olvastam, akik hatottak a Morte France-ra, mint Julius Evola, Ernst Jünger, Mircea Eliade vagy Friedrich Nietzsche. A metaszintéren rendkívül ritka, hogy zenekarokra ilyen szintű szellemi fáklyavivők legyenek hatással. Kérlek, beszélj még erről a témáról.

„El is hiszem, hogy meglepett! Úgy gondolom, sok metalzenekar jelentéktelen, ami a koncepcióikat, ideáljait, szövegeiket illeti. Amikor létrehoztam a Morte France-t, egy nagyon elitista projektet akartam megalkotni intellektuális referenciákkal, ideákkal, amelyek megkövetelnek egy minimális tudást a lemezek megértéséhez. Ez az én személyes lázadásom korunk tudatlanságával, középszerűségével szemben.

A Sola Fide EP-n olyan reakciós szerzőkkel foglalkoztam, mint Maurice Barrés és Joseph de Maistre, akik nagy hatást gyakoroltak rám, főleg stilisztikailag. A Souveraineté Radiale fő inspirációját, mint már említettem, Evola és Nietzsche jelentette, René Guénon és Ovidius mellett. Evola meghatározó hatást gyakorolt rám. A modern világot illető kritikái hibátlanok. Mindenkinek olvasnia kellene őt.

Az új album, a Hesperia egy hónappal ezelőtt jelent meg. E második lemez referenciái között olyan szerzőket találunk, mint Ernst Jünger, David Engels, Jean Cau és Dominique Venner. Ezenkívül a magam keresztény értékeit is belevittem a szövegekbe, mint a lemezborító is sugallja. Ez egy nagyon komplex album, amelyen olyan szerzők szerepelnek, akik az európai szellemről írtak.”

A zenekarok kb. 99,99%-a negatívan vélekedik a kereszténységről, de a te zenekarod kivétel ez alól. Ez egy összetett kérdéskör, de meglátásod szerint hogyan írható le a pre-keresztény világ és

a kereszténység összeütközése? Hogy jelenik meg mindez a Morte France szövegeiben?

„Katolikus vagyok, és büszke vagyok rá. Ez az a vallás, amely oly sok szépet és szellemi alkotott Európában. Bármerre megyünk, az őseink bámulatos alkotásaival találkozunk, akik úgy építettek, hogy életük során nem volt lehetőségük arra, hogy lássák munkájuk eredményét.

A Morte France egyértelműen kivétel, ahogyan írtad. A legtöbb zenekar leköpi a kereszténységet, mert a legtöbbjük híján van az eredetiségnek.

Nagyon sok pózoló van a black metalban. Ezek a pózolók vagy azért tagadják meg a kereszténységet, mert ezt divatos csinálni, vagy valóban gyűlölik, ami végeredményben még mindig inkább tisztelhető, mint pózolni a legelemibb tudás nélkül. Ennek következtében nem meglepő, hogy a kereszténységet általában negatív színben tüntetik fel. A black metal a szembenállásból született. Mivel a kereszténység a domináns vallás, a norvég fiatalok pedig úgy viselkedtek, mint a punkok, fellázdak az őseik ellen, ami azt jelenti, hogy az európai szellem voltaképpen történelme ellen. Az egész még érdekesebbé vált, amikor Varg a Burzumot a pogány szellem felfedezése eszközeként kezdte használni, olyan zenét és ideákat vonultatott fel, amelyek nem valami ellen, hanem valamiért álltak ki, amit én őszintén tisztelek.

Az a feszültség, amire a kérdésedben utalsz, számomra ma nevetséges színben tűnik fel. Nekünk európaiaknak a teljes szellemi örökségünket magunkhoz kell ölelnünk. A pogány őseinknek gyönyörű víziók voltak a világról. Mítoszaik ragyogóak a Beowulf-tól a Nibelung-énekig, és a mai napig mélyesen mély értékeket közvetítenek számunkra. Viccesnek találok, hogy sokan nem látják, hogy Tolkien – aki egy közkedvelt író, főleg az európaiak között és black metalos körökben – az egész életét azzal töltötte, hogy egy univerzumban egyesítse a pogányságot a katolicizmussal. Nekünk is pontosan ezt kell tennünk, a Morte France így is tesz a Hesperia albumon: e két különböző éthosz felfedezését követhetjük nyomon.”

A Hesperia albumcím minden bizonnyal a görög mítoszra utal...

„A Hesperia egyértelműen az őseket idézi fel, akik kijelölték Európa határait. Hesperia mindig olyan föld volt, amely nyugatabbra fekszik annál, mint amire az emberek általában értik ezt a kifejezést – például Spanyolország a rómaiaknak. A mitológiában Heszperidák kertjére gondolunk, egy gyönyörű helyre, amely az Aranykorral, az aranyalmákkal és az örök élettel áll kapcsolatban. Az album azt a témát járja körül, hogy Hesperia mi is valójában.

Szövegileg nagyon büszke vagyok erre az albumra. Minden dal egy adott aspektust tárgyal. Vannak tételek, amelyek olyan filozófiai princípiumokat világítanak meg, mint az Erdőjárás, ami Jüngerre utal. Más szövegek, mint a Le Chevalier, la Mort, et le Diable vagy a Hesperia, az európai szellem ünnepléséről szólnak. A Kyrie Eleison és a Lux Meae nagyon személyesek; a számkivetettségről, a száműzetésről szólnak, egyben imák, kapcsolódások is az isteni valósághoz.

A Fernweh az egyik kedvencem. Ez a felfedezés vágyáról szól, annak szükségességéről, hogy reménykedjünk jobb távlatokban, valamint a mágikus gondolatokról, amelyeket olyan helyek kapcsán ápolunk, amelyek lehet, hogy soha nem léteztek, mégis arra sarkallnak bennünket, hogy higgyünk az elképzelhetetlenben. Az album ezzel a dallal ér véget – reményteljes, fénytel. Nem csupán egybeesés, hogy akkor íródott, amikor a fiam született. Életem leggyönyörűbb pillanata egybeesett a Hesperia alkotásával. Ahogy szemléltem, hogy nő fel a fiam, úgy mélyedtem egyre

mélyebbre az őseim múltjában. A büszkeség azon érzését akarom neki átnyújtani, amit én érzek a kultúránk iránt: át kell adnom a fiamnak. Nem leszek önző nihilista, aki csak várja a világvégét. Gondoskodni akarok arról, hogy erős gyökerekkel nőjön fel, és a Morte France jövőbeni kiadványain keresztül is ezeket a gyökerekre szeretném felhívni mindenki figyelmét.”

A black metal számos arculattal és hangzással rendelkező sokoldalú műfaj. Mégis megkérdelem, hogy miért gondoltad azt, hogy éppen ez az irányzat a megfelelő csatorna ahhoz, hogy kifejezd a tradicionális értékeket?

„Ahogy korábban is említettem, a black metal akkor vált igazán érdekessé, amikor felbukkant a Burzum. Ez a formáció az ősohöz való visszatérésről szólt, arról, hogy beleássuk magunkat a múltba, valamint benne foglaltatik egy menekülés is attól, amit Varg úgy érzékelt, hogy a hazája szellemiségétől való elidegenedés. Azóta a black metal sok formája jelent meg, de csak néhány foglalkozik tradicionális értékekkel.

Mindez azért van, mert a black metal egyszerre reakciós és progresszív mozgalom. Világosan látni, hogy a műfaj miként terjesztette ki az esztétikai határokat az eredetiséget kutatva, míg ezzel párhuzamosan az ortodox felfogásra törekedett. Ennek tökéletes példája a Blut Aus Nord, amely valószínűleg a legnagyobb black metal zenekar, ami valaha létezett. A diszkográfiájuk egy része progresszív esztétika mentén rajzolódik ki – nagyon modern, indusztriális, diszszonáns –, míg a másik fele nagyon hagyományos, dallamos és az ősi pogány forrásokból táplálkozik.

A másik kulcsfontosságú elem az, hogy a black metalt egy romantikus műfajként is fel lehet fogni, a kifejezést annak művészi értelmében felfogva, ahogyan a 18. századi Németországban megszületett az irányzat. A romantikusok lázadó természetűek voltak; megvetették azt a világot, amibe beleszülettek, és az idealizált ősi múlttal éreztek kapcsolódást. Ugyanezt a dinamikát látjuk a black metalban: a modern világgal való szembenállás teszi relevánssá a műfajt. Ez az, amiért emberek gyűlölik a Morte France-t, amikor azt mondom, hogy a sátáni black metal szervilis és irreleváns – megszűnt lázadónak lenni, felsorakozott a modernitás mellé, mivel korunk alaptermészete sátáni. A Morte France mint fákllyavivő Európa számára e nehéz időkben sokkal inkább lázadó, mint egy újabb Behemoth-klón.”

Számos érdekes szerzemény, zenei részlet hallható az albumon, mint pl. a női ének a Kyrie Eleison elején vagy a Hesperia, a címadó szám. Ezek az ötletek azt a célt szolgálták, hogy a zene színesebb legyen, vagy integráns részei a koncepciónak?

„Valójában mindkettő. Az album nagyon inenzív, én pedig pihentető részeket akartam beiktatni a zenébe, főleg gyönyörű női hangok segítségével. Ezek a hangok szerves részei a koncepciónak, mivel a Hesperia Európáról szól, Európa pedig egy női alak, amely a földünket szimbolizálja. Női jelenlétre volt szükségem ahhoz, hogy emlékeztessen az európaiakat arra, hogy princípiumaik gyökerénél

a nők, a romantikus kapcsolatok és a házasság egy bizonyos látomása foglal helyet. Az udvariasság, a költészet és a romantika földrésze vagyunk. Nekünk európaiaknak az irodalmunk, a mitológiánk révén erős női karaktereink vannak: Antigoné, Andromakhé, Heléna, a valkűrök, a tó hölgye, és valamennyi csodálatos szent, akik osztoznak a Szűz Mária iránti odaadásból.

Úgy fogalmaznék, hogy amint civilizációnk hanyatlik, egyre abszurdabb jelenségeket fogad el, melyek közül az egyik legnagyobb szégyen a nők magára hagyása, a házasság megszenteltelenítése, és azok a romlott elképzelések, amelyeket idegen kultúráktól kezdtünk el átvenni.”

Egyesek azt mondják, hogy „a black metalnak gonosznak kell lennie”, bármit is jelentsen ez. Mivel a black metal az elmúlt években nagyon sok ágra szakadt, e csóllátású kijelentés nem sok komolyságot hordoz. Mit gondolsz erről?

„Tökéletesen egyetértek veled. Nem hiszem, hogy ez a kijelentés definiálja a black metalt. Ahogy korábban említettem, a black metalnak lázadóknak kell lennie. És mivel az idők, amelyeket élünk, gonoszak, a black metal nem lehet gonosz ugyanebben az értelemben. Ugyanakkor az álláspontomba belefér annak megállapítása, hogy a black metal-spektrum egy része magáévá teszi a nihilizmust – és ez érthető.

Én személy szerint azokat a zenekarokat preferálom, amelyek a semmiről, a sivárságról szólnak, kiemelve a modernitás ürességét, azokkal szemben, amelyek magukat gonosznak beállítva azt gondolják, hogy eredetiek és szemben állnak a modern világgal.

A Morte France rálépett a maga útjára: az európai lélek megéneklésének az eszköze, egy reménytelen lovag, aki felveszi a harcot a démonokkal annak érdekében, hogy népeink feltámadjanak.”

A Morte France zenéje dinamikus és atmoszferikus egyszerre, emellett ünnepélyes és emelkedett, mint például az említett Kyrie Eleisonban. E téren az énekre fontos szerep háruul...

„Először is köszönöm az elismerő szavakat. Azt hiszem, tökéletesen megfogalmaztad, hogy mi a célom a Morte France-szal, különös tekintettel a Hesperia albumra. Feletébb hálás vagyok az 'emelkedett' kifejezés használatáért, mivel központi jelentőségű a lemez koncepciója szempontjából. Nem vészjóslót, inkább reménytelit akartam alkotni, amely a borító közepén látható fénylő kereszt ragyogását tükrözi.

A zenében hallhatók nagyon brutális és rendkívül hangulatos részek egyaránt. Bizonyos értelemben arra törekedtem, hogy együttesen jelenjen meg a zenében a skandináviai és közép-európai hideg, valamint a mediterraneumi meleg. Nietzsche Apollón és Dionüszosz összehibékítéséről beszélne. Még egyszer: a Hesperia Európáról és annak lelkeiről szól, és az volt a célom, hogy életre hívjam ezeket a hangulatokat. Boldog vagyok, ha azt mondd, sikerrel jártam.”

Vendégénekesként szerepel az albumon Audrey Sylvain, aki a Malenit révén lehet ismert...

„Audrey fantasztikus énekesnő, már a Morte France kezdetétől szerettem volna vele dolgozni. Ugyanakkor addig még el kellett érnem néhány állomást az iránta érzett tiszteletből kifolyólag. Pusztán egyetlen EP után nem vettem volna fel vele a kapcsolatot; demonstrálni kívántam, hogy a Morte France egy komoly, ambíciózus formáció.

Amikor először beszélünk, nagyon kellemes meglepetést szerzett, hogy Audrey már ismerte és szerette a zenekart. Nagyon lelkes volt a felkérésem kapcsán, köszönetet kell mondanom neki, hogy egy olyan zenei területre lépett, amely egészen más világ ahhoz képest, amiben ő mozog. Fantasztikus élmény volt vele dolgozni; teljes mértékben a magáénak tudta a szövegeimet, a hangja tökéletesen megtestesíti azt a nyugodt, mégis csábító jelenlétet Hesperia szívében, amikor népünk szépségéről és különlegességéről énekel.”

Igazán szép a Hesperia borítója. Ki készítette? Mi volt a koncepció?

„Nagyon büszke vagyok a Hesperia borítójára. E pompás művet Veneden készítette, egy orosz művész, aki gyerekkönyvek tündérmese-illusztrációira specializálódott. Megkérdeztem a hölgyet, hogy újra tudná-e értelmezni Albrecht Dürer, A lovag, a halál és az ördög című híres metszetét, hozzátéve további elemeket, képeket, amelyeket egy lovagságról szóló esszében találtam. Ezen a képen lovagok láthatók, egy monumentális fénylő kereszt elvakítja a pogányokat.

A Hesperia borítója mélyen spirituális. A lovagok magabiztosan, reménnyel telve lépnek fel, mivel démonokkal néznek szembe; a régi, szeretett Európánk lelkét reprezentálják, amikor büszke, bőséges kontinens volt, nagyságra éhesen.”

Az egyre inkább teret hódító MI-ről mi a véleményed, amely emberek helyett „alkot”?

„Az MI-re én a gyorsítás perspektívájából tekintek, pozitív erő is lehet: elválaszthatja egymástól a tehetségtelen pózolókat a valódi művészeketől. El fogja különíteni a mesterséges termékeket fogyasztó passzív birkamentalitást a megmaradó autentikus emberi lényektől. Ebből kiindulva nem vagyok kategorikus ellensége az MI-nek. Ha reklámra használjuk, vagy alapvető vizuális megjelenítésekre, az egy dolog, azonban ha arra használjuk, hogy felváltsa a művészetet, aminek a lélekből kell kiindulnia, akkor degradáló.

Már van néhány úgynevezett 'művésznők', aki ezt használja – pl. Varg Vikernes a mellékprojektjében. Nyíltan kijelentette, hogy a zenéjét MI-vel írta, így eredményesen áldozza fel a lelkét a jövőbeni Leviatánnak. A mi felelősségünk az, hogy ezeket diszkrimináljuk, és csak azokat a művészeket támogassuk, akik hűek a művészethez.”

A Morte France ad koncerteket?

„Amikor létrehoztam ezt a formációt, azt akartam, hogy a háttérben maradjon, de a dolgok megváltoztak, ma már mindnyájan szeretnénk élőben játszani. Az első koncertünk 2026 nyarán lesz Franciaországban. A hozzáállásunk továbbra is elitista marad: ritkán akarunk fellépni, különleges koncerteket szándékozunk adni. Nagy turnékon nem akarunk részt venni. Ideális esetben egy koncertet adnánk országonként, és ezzel meg lennénk elégedve. Remélhetőleg egyszer sikerül eljutni a gyönyörű Magyarországra, és meginni valamit együtt. Isten áldjon, testvérem!” U

IGORRR / DVNE

Bp., Barba Negra

Szöveg és fotó: György Zoltán

Kezdem is a szomorú részével: a pénteki budapesti forgalomnak „hála” sajnos a Thoughtcrimes koncertjéről lecsúsztam. Pedig már csak a dobos miatt meg akartam nézni, aki nem kisebb név, mint a The Dillinger Escape Plan egykori motorja, Billy Rymer. Szóval sajnos kimaradt, de így legalább a Nagy Testvér nem ró meg „gondolatbűn” vétségéért. Legközelebb pótlom.

Pont beestem a Dvne első hangjaira, amit viszont nagyon vártam, mert sajnos két éve betegség miatt ki kellett hagynom a dürekes bulijukat. Szeretem a lemezeiket, és a show-n túl is kíváncsi voltam, hogy ez az alapvetően konceptalbumokban gondolkodó, utaztatós postmetal zenét játszó csapat mit tud kezdeni a rövid játékidővel, úgy, hogy véleményem szerint nincs sok átfedés köztük az Igorrr-ral és így a közönségükkel. És bár csak egy szellős fél ház előtt nyomták le a félórás szettjüket, és az első dal alatt még a keverés is kicsit aránytalan és halk volt, azt kell mondjam, nem csalódtam, megoldották a feladatot. Csak négy dalt játszottak összesen az utolsó két lemezről válogatva, de ez a négy dal (Si-XIV, Eleonora, Abode of the Perfect Soul, Cobalt Sun Necropolis) így is egy olyan csodálatos utazásra vitt, ami tökéletesen visszaadta az albumok hangulatát. Szokás őket a Toolhoz vagy a Mastodonhoz hasonlítani, de sokkal több van ebben a skót bandában! Remélem, hamarosan headlinerként is el tudom kapni őket!

Ésss akkorrrr azzz Igorrr... Nem szeretem az operát, nem szeretem a death metalt és nem szeretem a breakcore-t! Ha valaki nyolc-tíz éve azt mondja nekem, hogy egy olyan bandáért fogok szívből rajongani, akik – sok más mellett –, ezt a három stílust kombinálják, furán néztem volna rá. És most túl a negyedik Igorrr-koncertemen, lemezeiket a polcon tudva bizton állíthatom, hogy sokkal,

de sokkal szegényebb lenne a zenei élet nélkülük. Az Igorrr a francia Gautier Serre szólóprojektjeként indult, de valahol a 2017-es Savage Sinusoid környékén már egy egységes és közel állandó zenekarrá bővült, ami mára annyira egyedi, annyira kreatív közeggé vált, amihez még csak hasonlót sem tudok említeni. Azóta lemezről lemezre emelik a tétet, tovább és tovább feszítve a kreatív örület határait, és működik, bejön neki.

Gautier az az ember, akinek két fő inspirációs forrása Bach és a Cannibal Corpse. Ő az, aki úgy írt dalt, hogy kukoricát szórt egy játék zongorára, így ösztökélve tyúkját billentyűzésre, majd természetesen a tyúkot dalszerzőként is feltüntette. Vagy mikor épp egy handpanre volt szüksége egy dalhoz, azt maga csinálta meg egy oxigénpalackból, de ennek mozzanatait (flex, hegesztés stb.) szintén belesamplerelte a kész dalba. Őrültebbnél örültebb ötletek, de tényleg működik! Ráadásul a pasi van annyira alázatos, tiszteli annyira a hangszeres zenét, hogy a lemezein lehetőleg minden hangot valóban zenészek játszanak. Az alapvető dob, gitár, basszus dolgokon túl is, ha hallasz egy tangóharmónikát, citerát, szitárt, bármit, biztos lehetsz benne, hogy amögött egy ember és nem egy gép áll!

Nyilván mindezt koncerten visszaadni lehetetlenség, de még így is, az Igorrr mára nemcsak lemezeken, de koncerteken is egy nagyon feszes, nagyon érett előadást nyújt, bizton megidézve a lemezek hangzását. Ez az öttagú zenekar egy rockkoncerten túlmutató show-t celebrál, beszélve az operák teatralitását és egy acid party táncparkettét is. Főszerepben Gautier egy emelvényen, kutyúkkal körbevéve, de ha kell, dobol, furulyázik vagy gitárt ragad. Mellette jobbra a doboknál Rémi Serafino a biztosított rá, hogy több hónapra előre beszerezzük a szükséges blastbeatadagunkat, elöl

pedig Martyn Clément gitárjátéka biztos pont már két album óta. JB Le Bail és Marthe Alexandre kettősére meg nincsenek szavak. Ez nem opera metal, ez opera és metal! Óriási a különbség! Tökéletes a kémia közöttük, minden hangnak, minden mozzanatnak helye van. Ennyire jól megkomponált és erős színpadi jelenléte utoljára Heilung-koncerten láttam!

Tizenhét dalt játszottak az utolsó három lemezről, és nem igazán tudok belekötni a setlistbe. Az új album máris közönségkedvenc dalaitól (Blastbeat Falafel, ADHD) a nagy slágerekig (Very Noise, Camel Dancefloor) minden megvolt. Elsősorban a samplerok miatt egy precíz kimért show volt ez, nincs hely konferálásra, sztorizgatásra, de nem is hiányzott. Ez nem az a műfaj, ahol két dal között elmesélik az életüket – mesélnék maguk a dalok, az előadók testbeszéde, mimikája. Egy precíz, de örülten szórakoztató koncertgépezetté nőtte ki magát mára az Igorrr, és ezt a közönség meg is hálálta. Ennyire színes felhozattal a nézőtéren rég láttam, és hát külön köszönet a Barbának a nagyobb teremért. Kelliesen szellős, majdnem telt ház volt így, ahol a koncertre lehetett koncentrálni, nem arra, hogy ezer ember egyszerre akar a nyakadba ülni – aki meg akart, beugrott az egyre növekvő moshpítbe.

Rengeteg zenekar van, akiknél elég egy pipa: láttam, megvolt, ugorjunk. Az Igorrr nem tartozik közéjük, ahányszor lehetőségem lesz rá, biztos megnézem őket, mert ez valóban egy koncertélmény volt! **U**

KONCERT
RIPORT

A torinói méreg

A torinói *Ponte Del Diavolo* második albuma *De Venom Natura* címmel jelent meg márciusban. A különféle rock- és metalstílusokat ötvöző, de mindenképp sötét hangulatú, egyedi zenét játszó zenekar nyáron a Fekete Zaj fesztiválon fog fellépni. Uzseka Norbert kérdéseire Erba del Diavolo énekesnő és Kratom basszusgitáros válaszoltak.

Kezdésnek elmesélnétek, hogy indult a zenekar, s mi fontos történet veletek azóta?

Erba: „Szerettem volna egy doom bandát, amiben két basszusgitáros van, ezért 2019-ben megkerestem Abrót, aki azt javasolta, hogy legyen black metal is a zenében. Miért ne? Amúgy is keverni akartam a zenéhez posztpunkot, mert szeretem az efféle keverékeket. Hamar megtaláltuk a többi tagot is. Aztán további fő mérőföldkő volt az, hogy a Season Of Misthez szerződünk, és hogy felléptünk több nagy európai fesztiválon. Mind nagyon hálásak vagyunk, hogy mindezek megtörténtek velünk, és én személy szerint még csak most tanulom, hogy ne parázzak azon, hogy »de mi van, ha bármi rosszabbra fordul?«

Hogy írnád le a zenéteket valakinek, aki még sosem hallotta?

E: „Jó kérdés. Azt szoktam mondani, hogy egyszerűbb megérteni, ha simán csak meghallgatod. Bizonyos értelemben sok különféle dark zenei irányt keverünk, de ha bekapcsolod a zenét és odafigyelsz, sokkal könnyebben megérted, mi ez. Azt látom, hogy nem igazán működik, ha megpróbálom körülírni, mi is ez, még akkor sem, ha felsorolom az összes irányzatot, ami hatott ránk, mert mindenki a maga módján értelmezi mindezt, miközben ha meg is hallgatja, maga a zene felülírja az elvárásokat.”

Ritka, hogy egy zenekar első albumát is a Season Of Mist adja ki. Hogy kerültetek hozzájuk?

Kratom: „Az első három EP-nk nagyon jó kritikákat kapott, és az egyik eljutott a SoM egyik grafikusához is. Akkor elkezdtünk vele üzeneteket váltani, aztán egy ponton beküldte a zenénket a kiadó központjába, és ott érdekesnek tartották annyira, hogy felhívjanak minket. Épp Ausztriába tartottunk a kisbuszunkkal egy koncertre, mikor hívtak. Erba vette fel a telefont, miközben a háttérben zajlott a káosz. Szurreális szituáció volt.”

A zenétek nagyon szabadnak tűnik, néha mintha különféle stílusokban dzsemelnétek, s így raknátok össze a témákat. Így zajlik a dalszerzés, vagy máshogy?

E: „A szövegeket ahhoz hasonlóan írom, ahogy festek. Az pedig úgy zajlik, hogy van előttem egy fekete vászon, belebámulok abba az ürességbe, míg meg nem jelenik valamiféle alakzat, akár valami hallucináció, én meg csak követem a ceruzával. De a zene is így van. Csöndben vagyok, míg meg nem formálódik a fejemben az első szó, elkapom és leírom. Ez a legnehezebb része, mert ha ez megvan, utána már minden szinte magától és azonnal megérkezik.”

A Spirit, Blood, Poison, Ferment! című dalban harsona is hallható. Hogy került az oda?

K: „Ez volt az első dal, amit megírtunk az albumra, és van valami epikus és dekadens hangulata. Ahogy írtuk, minél többet játszottunk, egyre inkább rá akartunk erre erősíteni, ezért aztán felkértük Francesco Buccit az Ottone Pesante zenekarból, hogy játsszon rá valamit. Annyi kérésünk volt csupán, hogy olyan legyen, mint

valami győzedelmi halottas menet vagy kinyilatkoztatás. És azt kell, hogy mondjam, tökéletesen levette, mit szeretnénk.”

Angol és olasz nyelvű dalszövegeitek is vannak. Miért?

E: „Nem akarom kényszeríteni magamat; azt akarom írni, ami ösztönösen jön. Mindig, amikor megpróbálok racionálisan közliteni ehhez, az eredmény kiábrándító: lélektelennék érződik és szörnyen unom olyankor magamat. Ami spontán módon bukkan fel, anélkül, hogy bárminek meg akarna felelni, az érződik élőnek. Mindezt tőlem függetlennék érzékelem, valaminek, ami a saját életét éli a hallgató fejében is, mert végül is sosem volt igazán az enyém: egyszerűen csak jött.”

Mesélnétek a szövegekről, és hogy mit jelent pontosan a De Venom Natura albumcím?

K: „A cím természetesen Lucretius római költő és filozófus De Rerum Natura (vagyis A természetéről) című művére utal, és azt a gondolatot járja körül, hogy a Természet, a kifejezés legtagabb értelmében, tele van méreggel – olyasmivel, ami kétélű fegyverként működik. Egyfelől elragadó és vonzó, de ugyanakkor mérgező, akár halálos is lehet. Ez az erjesztő hatóanyag, amely átalakít mindent, és lehetővé teszi, hogy új élet szülessen, azáltal, hogy a halált is hordozza, az élet, halál és újjászületés örök ciklusában.

Tetszett, hogy ebben a formában a lemez címe angol és latin egyszerre, és persze azt jelenti, hogy a méreg természetéről.”

Az album leginkább pszichedelikus dala a Δ9 (161). A delta 9 a kannabisz egyik hatóanyagára, a tetrahidrokannabinolra utal. De mire a 161?

K: „Azt inkább nem fejteném ki, de annyit mondhatok, hogy a dalszövegben megtalálni a pontos jelentését. Számunkra a THC továbbra is állja az idő próbáját, mint az ihlet erőteljes, magával ragadó és némileg mérgező forrása.”

Az első albumon feldolgoztátok a The Weeping Song című Nick Cave and the Bad Seeds-dalt, az újon pedig ott a Bauhaus In the Flat Fieldje. Miért pont ezek?

E: „Mert miért ne? Mindkettő kib...ott hatalmas dal.”

A zenekar neve és egyes dalszövegeitek is erősen ezoterikus, okkult hangulatúak. Tanulmányoztok ilyesmi tanokat, vagy egyszerűen csak a művészi kifejezések része ez?

K: „Van köztünk, aki igen, van, aki kevésbé. Ha elolvasod a szövegeket, látod, hogy nincs konkrét utalás semmiféle hagyományra vagy tanításra. Van néhány fogalom, amely egyetemes, és nincs rá szükség, hogy fellengzős vagy rejtélyes szavak mögé rejtse, csak hogy menőbben hangozzon.”

Az első magyar fellépésetek nyáron lesz a Fekete Zaj fesztiválon. De jártatok már valaha Magyarországon?

K: „Valaha rég jártam már Budapesten, még az egyik régi zenekarommal, több mint 15 éve, és emlékszem, hogy hatalmas bulink volt a Zappa Café nevű helyen. A közönség eléggé bevadult volt, akinek kitört pár foga a mosh közepette, mások a klub előtt szexeltek, mikor eljött a záróra. Mondhatni, hogy megvolt a teljes csomag. (nevet) Másnap aztán még volt egy kis időm körülnézni a városban, és nagyon tetszett.”

Torinóban éltek. Meséljetelek róla, milyen ott, úgy zeneileg, mint az élet általában?

E: „Torinó vibráló város, ahol az underground színtérnek voltak jobb és rosszabb napjai is az évek során, de mindig túlélte. Nagyon szeretem a Porta Palazzo környékét. Ez egy multikulturális része a városnak, ahol konkrétan bármit megtalálsz, amit csak akarsz. Heti egyszer tartják a bolhapiacot, ami a teljes, jókora kerületre kiterjed; állítólag ez Európa legnagyobb bolhapiaca. Hétfőként, ha épp nincs koncertünk, jó eséllyel megtalálsz ott, ahogy az aperitívómat szürcsölve gramofonra, 1910-es teáscsészékre meg Madame Bovaryt idéző ruhákra vadászok.”

OMNIUM GATHERUM FALLUJAH / IN MOURNING

Bp., Barba Negra Blue Stage

szöveg: Schmidt Péter / foto: Gyuricza Ferenc

Eháromzenekaros, izgalmas összeállítású turné meglehetősen sajnálatos előzmények után, illetve azok ellenére indult újtárra nemrégiben – a főzenekar énekese, Jukka Pelkonen megbetegedés miatt kényszerült távollmaradásra. A problémás előjelekhöz képest végül aztán egész jó kifizása lett a budapesti koncertnek.

Az elszállós, progos témákkal is jócskán operáló, dallamos death metal gyökerű svéd **IN MOURNING** kapcsán nekem viszonylag későn, a 2019-es Garden Of Storms albumnál esett le a tantusz. Onnantól kezdve kísérem figyelemmel a ténykedésüket, élőben viszont mostanáig nem volt szerencsénk egymáshoz. Első előzenekarként a megszólalásuk nem volt ugyan a legideálisabb, de azért a lényeg így is ájtott, elég jól bele lehetett feledkezni szövevényes, hol dallamos-melankolikus, hol dühösebb-harapósabb dalaikba. Külön csemege náluk, ahogy az énektémákat tálalják, ugyanis mélyebb-hörgösebb, magasabb-üvöltősebb és dallamos vokalizálást váltogatnak a nótákban, elég hatásosan. A brigád a kifejezetten esztétikus, mutatós háttér előtt relatíve statikusan nyomta, de ehhez a zenéhez amúgy sem illene a nagy szaladgálás és pózolás. Az erősen a jól sikerült tavalyi lemezre fókuszáló programot a Colossusszal zárták a svédek – headlinerként is jó lenne megnézni őket valamikor.

Messze a legkevesebb ismeretanyaggal a technikás-progos death metal művelő amerikai **FALLUJAH** munkásságát illetően rendelkeztem – tőlük konkrétan csak a tavalyi Xenotaph albumot hallottam ezidáig, az viszont kifejezetten tetszett. Ahogy lemezen, úgy élőben is megalázóan nagyokat zenél a brigád, azonban sajnos nagyon rányomta bélyegét az élvezhetőségre az, hogy basszusgitáros, és így markánsan hallható mélyek nélkül nyomták. Így aztán hiába voltak a héthúros gitárok, az egésznek nem volt igazi teste és alja, borzasztó magasan és hasogatóan szólt így a zenekar. Pedig alából szimpatikus, amit csinálnak (hatásaik egészen a progos death metal hőskoráig nyúlnak vissza, lásd Atheist és Cynic), az ének is egészen változatos

náluk, azt pedig külön bírom bennük, hogy a szövegeikkel is akarnak mondani valamit. De itt és most ezzel a sístergős, vékony sounddal nekem sajnos nem azt adta a produkciójuk, amit előzetesen vártam tőlük. De talán majd legközelebb.

A főzenekar, a melodeath-vonalas finn **OMNIUM GATHERUM** nem éppen könnyű szituációban vágott neki ennek a turnénak, tekintve hogy betegség miatt kiesett frontemberük, Jukka Pelkonen gyors helyettesítésre szorult. Henry Hämäläinen (Shade Empire / Halysis) viszont olyan ügyesen állt helyt Jukka pozíciójában, hogy ha nem tudom, mi a helyzet, konkrétan eszembe nem jut, hogy nem ősidők óta nyomja együtt a többiekkel. Nagyon rövid idő állt pedig a rendelkezésére a körút előtt, de le a kalappal, abszolút korrekt módon, az utolsó szótágig betanulta a programot, és frontemberként is tök jól, görcsmentesen vezényelte le a koncertet. Náluk szerencsére a megszólalás jobbára rendben volt, így aztán az eredendően is élő előadásra termelt nótákkal megfelelő hatásfokkal tudták felfűteni a hangulatot. Bár a zenéjük (ami nagy vonalakban kb. középtárra lőhető be az Insomnium, a Children Of Bodom és az Amorphis világa közé) engem igazából csak az igen becüsletes tavalyi albummal kapott el komolyabban, a koncert hatására biztos, hogy az előzményekbe is jobban bele fogom ásni magam a közeljövőben.

A program egyébként a 15 évvel ezelőtti New World Shadows albumig ásott vissza, az első négy korongról semmit nem játszottak, az újról ellenben öt nótát is elővettek – nyilván bízna a friss anyagban, nem éppen ok nélkül. A felütést jelentő The Last Hero után időben előre-hátra ugrálva mazzoláztak az utóbbi hat lemez dalai közül – nyilván szubjektív a dolog, mindenesetre nálam a Slasher, a Walking Ghost Phase, az Ignite The Flame, illetve a zárást jelentő New Dynamic / New World Shadows ütöttek be legjobban.

Alapvetően egy hangulatos, lendületes, az előzmények ismeretében egészen jól elsült koncertet adtak a finnek, klasszszul feldobták vele a hét elejét. Jukkának mielőbbi gyógyulást!

TURNOÉ
ARCOK

ALBERT MOSHARD

MERCHANDISE-MENEDZSER (HALESTORM)

Turnéarcok rovatunkban közelebb hozzuk azokat, akik nélkül egyetlen koncert sem jöhetne létre. A háttérben dolgozó stábtagnak őszintén mesélnek szakmájukról, a turnézás kihívásairól és legjobb pillanatairól, valamint arról az életről, ami a színpalak mögött zajlik.

Először is mesélnél magadról, és arról, mivel foglalkozol a zeneiparban?

„Albert vagyok, és elsősorban merchmenedzserként dolgozom, de valójában mindenben besegítek. Értékesítem a termékeket, intézem a logisztikát, és beugrok ott, ahol szükség van rám. A turnézás teljes mértékben csapatmunka, így ha tudok valamiben segíteni, mindig számíthatnak rám.”

Hogyan kerültél a turnézás világába?

„Gyerekkoromban, amikor koncertekre jártam és zenét hallgattam, fel sem fogtam, hogy létezik ilyen munka, de már akkor tudtam, hogy a zeneiparban szeretnék dolgozni. Amikor 16 évesen lehetőségem nyílt turnéra menni, azonnal éltem vele. Egy barátom zenekara öt hétre indult utónak, és valahogy sikerült meggyőződnöm a szüleimet, hogy elengedjenek. A zenekar neve In Control volt, és ez az élmény egyből bevezetett a punk és hardcore zenei közegbe. Pár évig dolgoztam velük, onnantól kezdve pedig minden a kapcsolatok építéséről és az emberek megismeréséről szólt, miközben fokozatosan nyitottam más műfajok és nagyobb turnék felé. Még Neil Younggal is együtt dolgozhattam, ami igazán különleges élmény volt. Odajött hozzám bemutatkozni, és rendkívül kedves volt – régi rajongójaként ez kimondhatatlanul sokat jelentett. Akkoriban a Warner Brothersnál dolgoztam, ennek köszönhetően jött ez a lehetőség, és pár véletlen egybeesést követően végül így kerültem a Halestormhoz is.

A covid-időszak alatt, amikor szinte senki sem dolgozott, kaptam egy hívást, hogy lenne-e kedvem a Dashboard Confessionallal turnézni. Igent mondtam, bepakoltam, és vettem egy repülőjegyet Nashville-be. Az énekesük, Chris, viszont motorbalesetet szenvedett, így végül lemondták a turnét, én pedig ismét munka nélkül maradtam. Másnap újra hívtak, hogy megkérdezzék, hogy kedden ott tudnék-e lenni Nashville-ben. Mondtam, hogy már megvan a jegyem pont aznapra, be van pakolva a bőröndöm, és teljesen készen állok az indulásra. Ekkor árulták el, hogy a Halestormról van szó. Hihetetlen szerencsés helyzet volt. Eredetileg csak beugrottam volna hozzájuk, mert a korábbi merchmenedzserüknek haza kellett mennie az édesanyja halála miatt, de végül úgy döntött, hogy továbbra is a családjára koncentrál, engem pedig megkértek, hogy maradjak. Ennek már több mint négy éve, és azóta is együtt dolgozunk.”

Hogy telik egy átlagos napod turnén?

„Ez nagyban függ a turnétól, de a headlinerek esetében általában reggel 8–9 óra körül indul a nap. Reggel kávéval vagy reggelivel kezdek, majd egyenesen a kamionhoz megyek, hogy átnézzem a készletet és előkészítsem a napot. Sok minden koordinációt igényel – kapcsolatfelvétel a helyszínnel, készletellenőrzés, a stand felállítása –, és ha ezzel végeztünk, néha van egy rövid szünet, mielőtt az este folyamán újra ellenőrizzük, hogy tuti minden gördülékenyen működik. Sok a várakozás és a rohanás, a napok pedig elég hosszúak: van, hogy reggel hétkor kelünk, és hajnali három előtt nem kerülünk ágyba – vagy még később, ha igazán ki akarod készíteni magad. (nevet) Koncertnapokon szinte végig a helyszínen vagyunk, ilyenkor nincs sok lehetőség városnézésre. A szabadnapokat viszont, főleg Európában, igyekszünk kihasználni: ledobjuk a cuccainkat a hotelben, bemelegyünk a városba, és hajnalig vissza sem térünk.”

Mi a legjobb és a legnehezebb része a munkádnak?

„A legjobb az, hogy bejárhatom a világot, és minden nap más, még ha a rutin hasonló is. Különösen szerencsés vagyok, hogy a Halestormmal dolgozhatok, mert fantasztikus a stáb és a zenekar, így sokszor nem is érződik munkának, hanem inkább baráti együttlétnek. A legnehezebb része egyértelműen a hosszú távollét otthonról. Tavaly május végétől december elejéig turnéztunk, több kontinensen, néha csak négy napra mentünk haza, mielőtt elindultunk volna egy újabb hathetes körre. Fárasztó, de nincs választási lehetőség: menni kell, bármi van.”

Mi az, amit szerinted sokan nem értenek meg igazán a munkáddal kapcsolatban?

SZÖVEG: KISS DANIELLA · FOTÓ: ALAN B. EVANS

„Azt, hogy ez nem könnyű munka, és hogy a merch valójában sok turné működését biztosítja. A turnés közegben néha úgy gondolják: »ó csak a pólós srác, nem csinál semmit«. Pedig merchbevételek nélkül sok zenekar egyszerűen nem engedhetné meg magának a turnézást – különösen manapság, amikor a lemezleadások már nem hoznak annyit, mint a kilencvenes években. Sok zenekar számára ez az egyik legfontosabb bevételi forrás.”

Milyen tanácsot adnál annak, aki a tiédhez hasonló munkáról álmodik?

„Dolgozz keményen, ne félj bevallani, ha valamit nem tudsz, és kérdezz bátran. Figyelj azokra, akik segítenek neked, és legyél te is mindig kész segíteni másoknak – sosem tudhatod, hová vezethet. A megbízhatóság és a kedvesség hosszú távon nagyon sokat számít. A turnézás nem könnyű, de ha olyasmit csinálsz, amit szeretsz, minden erőfeszítés megéri.”

Ha már tanácsoknál tartunk, számodra mi az a három dolog, ami elengedhetetlen egy turné túléléséhez?

„Rendeteg tisztá zokni és alsónemű, jó kávé és pozitív hozzáállás. Egy rossz hozzáállás meghosszabbíthatja a napokat, és nehezebbé teheti az életet a turnén, nemcsak neked, hanem mindenki másnak is – senki sem szeretne egy nyavalygós emberrel a buszon utazni.”

Melyik a legjobb vagy legviccesebb turnés emléked eddig?

„Milliónyi van, de a többségét nem mesélhetem el. *(nevet)* Az egyik, ami mindig megnevetett, az első turnémhoz kötődik a Mogwai-jal. A billentyűsük – aki ma már az egyik legjobb barátom – elég rendesen ivott a koncertjük után, én pedig egész este szívtattam. A buszon belopóztam a fekhelyére, és mindent kiszedtem belőle: matracot, párnákat, mindent. Amikor aludni ment, beleugrott a bunkerébe, és egyenesen a kemény fára esve felkiáltott: »A francba, hová tűnt az ágyam?« Szegény srác elég nagyot koppant. *(nevet)*

A legemlékezetesebb élmény viszont a Back to the Beginning volt idén nyáron. Ozzy Osbourne-t és a Black Sabbathot látni egészen elképesztő volt, mivel az első bandák között voltak, akiket megszerettem. Életem legelső lemezeit, amiket 8-9 évesen vásároltam, Ozzy- és Sabbath-albumok voltak, így óriási hatással voltak rám, és természetesen sok más emberre is.

„Az egész nap teljesen szürreális volt. Mindenki ugyanott lógott, nem voltak egók vagy balhék.”

Az egész nap teljesen szürreális volt. Mindenki ugyanott lógott, nem voltak egók vagy balhék. Még a színpadra is felszöktem, hogy megnézzem a Guns N' Rosest, és amerre csak néztem, olyan embereket láttam, akiknek a zenéjén felnőttem – például Chad Smith a Red Hot Chili Peppersből, Travis Barker, és James Hetfield, aki közvetlenül mögöttem állt. A barátaimmal a Slayer koncertjét is láthattam, ami fantasztikus volt. A Slayer brutális volt, a Metallica hatalmasat szólt, de minden zenekar a maximumot nyújtotta. Mindenki hihetetlenül kedves volt, a háttérben pedig minden gördülékenyen, káosz nélkül működött. Az esemény hibátlanul zajlott az elejétől a végéig. Tényleg egy felejthetetlen élmény volt, és az egyik legőrültebb nap, amit valaha átéltem.”

Ha bármelyik zenekarral turnézhatnál a világon, kít választanál?

„Őszintén szólva a Halestorm számomra tökéletes banda, de ha másikat kellene választanom, az biztosan az Oasis lenne. Majdnem lehetőségem nyílt turnéra menni velük, ami elképesztő lett volna. Azokkal a zenekarokkal kapcsolatban, amelyeken felnőttem, kicsit bonyolult a helyzet, mert sajnos ebben az iparágban nem mindig egyszerű együtt dolgozni azokkal, akiket zeneileg szeretsz, és ez megnehezítheti az életet az úton. Ha lenne még egy választásom, Johnny Marr lenne a The Smithsből. Alapvetően szeretem a popzenét, és a brit zenekarok állnak hozzám a legközelebb, így vele turnézni igazi bakancslistás élmény lenne.”

Végezetül, mi következik számodra és a zenekar számára?

„A Halestorm éve már meg van tervezve. Lesz néhány különleges koncertjük, majd mennek Dél-Amerikába, de fellépnek a Download fesztiválon is, amin én nem leszek ott. Az Egyesült Államokban fogok turnézni egy másik előadóval, mielőtt újra csatlakozom hozzájuk. Nemrég felkértek, hogy vegyek részt Ariana Grande turnéján is, ami elképesztő. A szakma szépsége, hogy sosem tudhatod, kivel dolgozol legközelebb.

Ami engem illet, nagyon szeretem, amit csinálok. Sok mindent kipróbáltam már a zeneiparban: voltam turnémenedzser, gitártechnikus, sőt a Halestorm dobtechnikus is Japánban, Ausztráliában és Új-Zélandon. Ezek izgalmas munkák, de hatalmas felelősséggel és nyomással járnak. Ha rajtad múlik a koncert, egy apró hiba is mindent megakaszthat, és ez a fajta stressz nem nekem való. A turnémenedzseri munka még intenzívebb: lényegében felnőtt embereket felügyelsz, és próbálsz mindenki problémáját megoldani a sajátjaid mellett, miközben a koncertet is menedzseled. Hatalmas a tisztelem azok felé, akik ezt jó hozzáállással végzik. Szerencsére a Halestorm menedzseres fantasztikus, az egyik legjobb ember, akit ismerek. Néha szeretek különböző szerepekbe beugrani, kisebb feladatokkal segítve mások napját, de végső soron az a legjobb, hogy a saját munkámat végezhetem anélkül, hogy minden rajtam múlna.”

SÍRON TÚLI PALOTA

A bizonyos mértékben doom és death metal-vonásokkal rendelkező, ám leginkább a black metalhoz közel álló Worm 2012-ben alakult a Phantom Slaughter művésznevet felvett amerikai zenész közreműködésével, aki, mielőtt elkezdett komolyodni a zene, 2021-ben felvette Wroth Septentrion gitárost, hogy a parázs szólók, zenei feltétek révén a skandináv gyökerekkel rendelkező és kvázi-szimfonikus irányba eltolódó black metalt egy szinttel feljebb emelje. Milán Péter kérdéseire Phantom és Wroth válaszolt a Necropalace című új album apropóján.

SZÖVEG: MILÁN PÉTER · FOTÓ: ZENEKARI ARCHÍVUM

A Worm 2012-ben alakult. Melyek voltak a zenekar kezdő lépései?

Phantom: „A korai időkben csak része akartam lenni annak a színtérnek, ami olyan sokat adott nekem. Elég volt annyi, hogy egy black metal-zenekarban lehetek. Nem érdekelt, hogy ki hallgatja és ki nem. Csak magamnak csináltam, és ez teljes mértékben kielégített. Most már arra törekszek, hogy minden lemezzel fejlődjek és kihívások elé állítsam magam.”

Eleinte jóval nyersebb volt a Worm hangzása, például az Evocation Of The Black Marsh album érdeesebb black/death metalt kínált, de lassanként terjeszkedni kezdett a zenekar...

Phantom: „Minden lemez megjelenés tükörképe annak, ahol éppen tartok személyként és zenehallgatóként. Tehát a természetes fejlődés folyamatosan fennáll. A régebbi lemezek csak időkapszulái annak, ami akkor voltam. Olyan típus vagyok, aki folyamatosan új dolgok után kutat, amelyek inspirálják.”

Starpath címmel 2023-ban készült egy split a Dream Unending társaságában...

Phantom: „Ez a kiadó ötlete volt, de úgy gondolom, ez egy jó lehetőség volt arra, hogy két doomzenekar, amely a maga művén dolgozik, megmutassa magát, és elvigye a műfajt másokhoz, vagy éppen váratlan helyekre. A két zenekar jelentős mértékben különbözik egymástól, de egyikünk sem állít fel korlátokat, szabályokat, hogy kifejezze magát.”

Február közepén jelent meg a Worm új albuma, a Necropalace. Úgy tudom, Phantom Slaughter a fő dalszerző. Hogy zajlott a dalírás?

Wroth: „Ezt a lemezt 50-50%-ban Phantom és én írtuk. Ami magát a folyamatot illeti, külön-külön mindketten írtunk riffeket, majd találkoztunk, a legjobbakat felhasználtuk mint a számok fő témáit, amelyekből aztán a volta-képpeni szerzemények megszülettek. A dalszerzés jelentős része spontán folyamat eredményeként zajlott, de minden dal kapcsán határozott referenciapontokkal rendelkezünk. A tekintetben is szisztematikusak voltunk, hogy miként strukturáljuk a számokat. Megbizonyosodtunk róla, hogy a riffek kapcsolódnak egymáshoz, egyben arról is, hogy most többször fogjuk ismételni őket. Ezúttal több kórus is van a számainkban. Meggyőződünk arról is, hogy a hangnemváltásokat logikusan használtuk, hogy minden dal harmóniastruktúrája koherens és a kívánt szint és érzelmet festi fel a hallgató számára. Éreztük, hogy mindegyik dalnak ki kell tudnia fejezni a történet egy-egy fejezetét, ily módon az album inkább egy film érzetét kelti, nem csupán dalok gyűjteménye.”

Wroth Septentrion, 2021-ben csatlakoztál a Wormhoz. Mint fentebb említetted, dalszerzőként is részt vettél az új album munkálataiban...

Wroth: „Ritmusgitárokon, akusztikus gitárokon és tizenkét húros gitárokon játszottam ezen az albumon a gitárszólókon kívül. Ezekon felül szintetizátorjátékom is hallható a The Night Has Fangs és Witchmoon dalokban. Phantom és én nagyon eltérően állunk a dalszerzéshez, de középen találkoztunk és módszeresen egyesítettük erőnket a dalok, a hangszeres részek megformálásához.”

A Worm zenéje, ezen belül is az új album jelentős európai metal-hatásokat mutat fel, olyan csapatokét, mint a Dimmu Borgir, a Limbionic Art vagy a Tartaros, de akár a King Diamond-féle klasszikus metal is említhető. Virtuóz „gitárhős”-szólók, billentyűs hangszerek jellemzik ezt a világot. Te hogyan festened le a Worm stílusát?

Wroth: „Én úgy írnám le a Necropalace zenéjét, hogy nosztalgikus, mégis állandóan változó, és progresszív is bizonyos értelemben. Főleg régebbi zenekarok inspirálnak bennünket, és bár az említett hatások elsősorban egyértelműek, mi nem úgy strukturáljuk a szerzeményeinket, mint ahogyan a hatásaink tették, akár olyan csapatokról beszélünk, mint az Abigor vagy az Enslaved, vagy éppen a Samael. Nagyon jelentős klasszikus zenei hatás érvényesül abban, ahogyan felépítjük a dalainkat; az egymással kölcsönhatásban lévő és egymást keresztező részek felhasználásával. Ez a műfajok elegyítésének módszerét zökkenőmentesebbé teszi. Úgy gondolom, ez az a fajta lemez, amibe teljesen bele kell merülnöd, hogy megértsd, mintsem szimplán csak a felszínt kapargatva azt nézzük, hogy ki volt rá hatással.”

A Worm zenészei álneveket használnak. Milyen jelentőséggel bír ez számotokra?

Phantom: „Fontos, hogy eltávolítsuk az emberi tényezőt, hogy lehetővé tegyük a hallgató számára, hogy mélyebbre merüljön a zenében. Ezeket a varázslatokat nekromanta valóságok idézték meg. Mindez kevesebb lenne, ha magunknak tulajdonítanánk.”

A borító egy ismert német művész, Andreas Marschall munkája. Miért mellette döntöttetek? Egyébként rendes festményről beszélünk?

Phantom: „Igen, ez egy valódi festmény, amihez még festékszórót is használt Marschall. Tudtam, hogy ő egy legenda, de amikor felfedeztem, hogy a Godless Savage Garden és a Nexus Polaris borítóit is ő festette, azonnal biztos lettem a választásban.”

Még ha a zene kifinomultabb is lett a Necropalace-en, a hangzás megőrizte nyersségét. Hogy zajlottak a felvételek?

Wroth: „Eleinte simán bonyolódott a folyamat, de később adódtak kihívások. Előzetesen felvázoltuk a dobtémákat, majd átadtuk őket Charlie-nak, hogy három nap alatt tanulja meg őket, és hogy felvegyük a dalokat. Rögtön ezt követően felvettem a ritmusgitarókat, a tizenkét húros témáit, és a timpani-részeit rövid három nap alatt. Sajnos a tizenkét húros gitár durván felsértette a kezemet, mivel csak egyetlen óránk volt a hangszerrel való felvételre, mielőtt visszaadjuk, a húrok pedig nagyon régiék és merevek voltak. Az sem segített, hogy előtte eltörtem a csuklómát és a kiújuló tendinitis is gyötört, ami még fiatalabb koromból maradt vissza. Ennek következtében ez a karom mindig érzékeny. Québecben, a saját stúdiómban vettem fel a maradék effektet és szólót a sérült kezemmel, miközben hosszú szüneteket kellett tartanom. De szerencsére túljutottam a fájdalomon. Ami a szintetizátortémák zömét illeti, ezeket Floridában vettük fel.”

A dobokat Charles Koryn rögzítette, aki, egyebek mellett a Morbid Angel tagjaként is ismert. Koryn session-dobos, vagy rendes tag?

Wroth: „Sok éve ismerem Charlie-t. Mindketten játszottunk a Voidceremonyban és van egy Funerarium nevű zenekarunk is. Sajnos Charlie nagyon elfoglalt mostanában, ami érthető. Fő zenekara az Ascended Dead, az Incantationnel pedig koncertezik, ami az ideje egészét igénybe veszi, tehát annak a lehetősége, hogy a Wormmel fellépjen, egészen csekély. Hálásak vagyunk, hogy session-dobosként is segített nekünk a felvételek során az örült munkabeosztása dacára.”

A Necropalace-en szerepel egy ismert vendégzenész, nevezetesen Marty Friedman, aki, többek

között, játszott néhány klasszikus Megadeth-albumon. Hogy sikerült tető alá hozni ezt a vendégszereplést?

Wroth: „Pár évvel ezelőtt Marty gratulált nekünk a Bluenothing albumon végzett munkánkért. Fogalmunk sem volt róla, hogy Marty foglalkozik underground zenekarokkal, akár velünk is. Megdöbbenünk, hogy közvetlenül írt nekünk, de nagyon boldogok voltunk. Természetesen eljátszottunk a gondolattal, hogy jó lenne, ha szerepelne egy dalunkban, de azt gondoltuk, hogy a sűrű időbeosztása miatt ez nem fog megtörténni. A Witchmoon című dalt azzal a céllal írtuk meg, hogy a végén örült gitár/billentyűpárbaj lesz, de mivel Marty hatása az egész albumon jelen van a Cacophony tagjaként töltött időszakától kezdve a szólólemezeivel bezárólag, így volt értelme meghívni.”

Az MI, a mesterséges intelligencia az egyik leggyakrabban felmerülő téma manapság: arra is használják, hogy emberek helyett „alkosson”. Mit gondolsz erről?

Wroth: „Lényem minden porcikájával gyűlölöm az MI-t. Inkább megölném magam, mintsem MI-t használnak, és itt minden egyes szót így is értek. Nem érdekel az MI-művészet legitimációja kapcsán semmilyen vita. Elutasítom, leköpöm. Mindazonáltal azt is utálom, ha az emberek híján vannak az ítélőképességnek az MI mindent elborító jelenlétével kapcsolatban és megvádolják a legitim művészeket is, hogy MI-t használnak. Ez egy ördögi kör.”

Koncertek?

Wroth: „A Worm néhányszor már turnézott az USA-ban a Decibel-turnét is beleértve. Ugyanabban az évben, amikor az amerikai turnékat bonyolítottuk, a cseh Brutal Assaulton is felléptünk. Jelenleg sok turnénk van szervezés alatt az USA-ban és Európában.”

IN FLAMES

THE JESTER RACE

Mára az In Flames nemcsak rendre megújuló legendájává vált a melodikus death metal történetének, hanem hajlamosak vagyunk rá olyan zenekarként gondolni, amelynek élesen elválasztható korszakai vannak, amit nagyban determinál az éppen aktuális tagság. Hogy ezt a gondolatot kibontsam, azzal a gondolatkísérlettel kell hozzáállnom a The Jester Race felelevenítéséhez, hogy az album megjelenéséig inkább egy olyan alkotóközösségként tekintünk a zenekarra, ami Jesper Strömblad körül forog.

Azért is tartom ezt fontosnak, mert a Ceremonial Oath oldalhajtásaként életre hívott projekt – amiben Oskar Dronjak is érdekelt volt, aki aztán Strömbladdal együtt a Hammerfallt indította el – első időszakát átjárja egyfajta kaotikus tettvágy. Azt vétek lenne megkérdőjelezni, hogy Strömblad mennyire volt aktív zeneszerző, de a korszak sajátosságaként is tekinthetünk arra, hogy stabilizált felállások helyett egy kicsit mindenki belefolyhatott minden alkotófolyamatba. Mintha Göteborg új nemzedéke egy nagy közös próbaterem lenne, ahol minden, mára legendává vált szereplőnek beleszólása lehetett volna egy-egy projekt alakulásába.

Ezért is tekinthetjük mindmáig mérföldkőnek a In Flames debütalbumát, a Lunar Straint (1994), mert a Fredmanban rögzített bemutatkozó lemez már kijelölte nemcsak a hangzással szemben támasztott saját elvárásokat, hanem azt is, hogy Strömblad – mintha saját maga vágya alkotói kontrollra – rendre új embereket hív be maga köré. A lemez egyik legnagyobb erőssége a zenei sokszínűsége keresztül Mikael Stanne frontemberi jelenléte. A Dark Tranquillity hangjaként legendává vált énekes alapjaiban határozza meg, hogy a zeneileg sokszínű, a dallamos

ikertémákat akusztikus átfedésekkel levezető dalok mindmáig ennyire hatásosak, és az sem véletlen, hogy a Behind Space a koncertprogramon túl még a Colonyra is felkerülhetett egy 1999-es újrafelvétellel.

Ugyanakkor fontos már itt kibontani egy rendre visszatérő, zeneelméleti kérdést. Az In Flames sajátos hangzásában sokszor aránytalanul nagy jelentőséget tulajdonítanak a kritikák és a zenei emlékezet a svéd folklór jelenlétének. Az persze megkérdőjelezhetetlen, hogy az In Flames is, mint megannyi más svéd produkció az időszakban (a teljesség igénye nélkül: Dissection, At The Gates, Sacrilege stb.) nagy hangsúlyt helyezett a zenei identitáskeresésre, és arra, hogy a saját színterük elkülönüljön a hagyományos értelemben vett death metal hangzástól, de a heavy metaltól megörökölt ikertémák és dallamszerkezetek alapvetően a hetvenes évek progresszív rockzenéjének modális dallamképleteihez térnek vissza. Ezt hallhattuk később kiteljesedni például az Opeth dalaiban is, és a modális szerkezetek – mivel a svéd folklór is ebben a héhangú szabályrendszerben él – valóban mutatnak párhuzamokat népzenei dallamokkal, ugyanakkor ezek forrása tipikusan a progresszív rockzene, ami az eleve heavy metal ihletettségu dalszerkezetekben teljesen új köntösre lehetett.

Az ezt követő Subterranean EP a maga siettettségében is erre az érzetre erősít rá, mintha egy sürgetett, de szükségyszerű életjel volna. A felvétel 1994 végén vette kezdetét, a Lunar Strain megjelenése után, és kivétel nélkül új ötletek megvalósítására épített. Nem is véletlen, hogy megannyi közreműködő volt jelen a göteborgi színterről, akik később is aktívan formálták az extrémzenéről alkotott képünket. Az EP-n egyfajta kényszerűségből a zenekar barátja, Henke Forss, a későbbiekben kultikus black metal zenekarrá vált Dawn frontembere énekel, és az ő technikailag szűk keretek között mozgó, de mindvégig őszinte hangszíne méltóképp testesíti meg az átmenet korszakát. Zeneileg a Subterranean már magában hordozza azt a kódot, amit a The Jester Race kiteljesít, míg az énektémák jellege valamennyire a múlt felé tekint, még ha a vendégszereplések ezt fel is oldják. Ezt az EP-t már nem is Strömblad dobolta fel: a multiinstrumentalista ezúttal Daniel Erlandssonra (később Arch Enemy) és Anders Jivarpra (Dark Tranquillity) támaszkodott, és végül ez a felvétel hozta meg a zenekar számára a lemezszerződést a Nuclear Blasttel. És ahogy 2004-ben a Decibelnek nyilatkozott a dalszerző, „úgy érezték, ezen a ponton már nem kellett választaniuk az Iron Maiden és a death metal között”.

Ekkoriban elég nehéz volt együtt dolgozni az In Flamesszel, mert fejben nem mindig voltak ott a zenészek, gyakran elkalandoztak, és felszerelésük sem volt.

A The Jester Race felvételei is Fredrik Nördstrom irányítása mellett zajlottak a Fredmanban, aki addigra már pontosan tudta, mit várjon a zenekartól, és hol engedheti szabadabban a gyeplőt. Ahogy egy későbbi interjúban

elmesélte, ekkoriban elég nehéz volt együtt dolgozni az In Flames-szel, mert fejből nem mindig voltak ott a zenészek, gyakran elkalandoztak, és felszerelésük sem volt. Björn Gelotte, a később meghatározó gitárosá váló szerző eredetileg dobosként csatlakozott a zenekarhoz, és mivel saját felszerelése nem volt, a nagybátyja régi szerkóját kellett, hogy kölcsönkérje. Mindezekről függetlenül Nördstrom, mint egy megértő nagybáty, mégis hagyott nekik teret a kísérletezéshez – miközben a stúdió másik termében, ezzel egyidőben az At The Gates rögzítette a Slaughter of the Soul –, aminek köszönhetően a tizenegy nap alatt felvett lemez mindmáig lélegzik, és az akusztikus, vagy tiszta tónussal rögzített közbevetések sem útnék el a megteremtett hangulattól, sőt, minden ilyen átmenet alapjaiban határozza meg a lemez egyedülálló hangulatát. A The Jester Race, noha Fridén számára is hallhatóan a bizonyításvágyról szól vokálisan és szövegek tekintetében is, alapvetően gitár- és ritmusközpontú lemez, amin az alkotók hallhatóan szerettek volna szembemenni a kiszámíthatósággal.

A lemezbörítóra legalább ennyire igaz ez. Ahogy az album címe is szándékosan hordoz kettős üzenetet – a „race” itt egyszerre jelent fajt és versenyfutást is –, úgy a második nagylemez központi üzenete is azt testesíti meg, hogy az ember, mint tragikus, önsorsrontó karakter, a saját vesztébe rohan a környezet elpusztításával. Ez leginkább a címadóban, a lemez egyik legkifejezőbb dalában érhető tetten, viszont ez a képalkotás eredményezte, hogy Andreas Marschall, aki az Obituary, a Blint Guardian, a Kreator és megannyi más produkció mellett még további két In Flames-borítót is jegyez (Whoracle, Colony), életre hívhasa a jesterheadet, a zenekar színházi maszkja mögé bújó karakterét. Emellett ezen a lemezbörítón látható utoljára a Glenn Ljungstrom gitáros által tervezett, death metalos logó is, de ahogy az album is előre tekint, úgy a korai logótól való eltávolodás is logikus lépés volt.

A tízszámos, alig negyvenperces felvétel valószínűleg a legerősebb atmoszférájú, egyben legegikusabb In Flames-album, amin tényleg célba ér Strömblad vágya: egyszerre stabilizálódik a zenekar felállása, miközben a hangulat ettől kifejezőbbé, homogénebbé, fókuszáltabbá válik. Már a nyitó, háromnegyedes ütemezésű Moonshield tempóközpontú, méltóságteljes energiája, valamint az azt követő instrumentális átvezetés, az árulkodó című The Jester’s Dance is méltóképp mutatja, hogy az In Flames nem akart megfelelni vélt elvárásoknak, és ez a határozottság végig is vonul a lemezen.

A múlt a leginkább két dalban érhető tetten: a Dead Eternity gyorsabb tempói és feszes riffelése még lelkiületben közelebb áll a Lunar Strainhez, míg a Dead God In Me még más formában, de a Subterraneanhez készült, akkor még The Inborn Lifeless címmel. Ezt leszámítva viszont a The Jester Race legnagyobb erőssége az, ahogy a dallamközpontú, ritmikailag és hangszerelésben is változatos dalírás tényleges formanyelvűvé válik, amiben a heavy metal dallamérzékenysége (a Wayfearer középrésze is mindmáig kiemelkedő), a svéd death metal energiája a tisztán kijátszott gitárdallamoknak köszönhetően egyáltalán nem szokványos módon találkozik. És bár nem ez jellemző az In Flames által is életre hívott műfajra, de a Jester Race azon ritka lemezek egyike, aminek a középtempók, pontosabban Gelotte okosan elhelyezett váltásainak a lelassulási állnak a legjobban, dacára annak, hogy a December Flower felpörgetései is mennyire időtállóak. És mindez különösen annak

fényében izgalmas, hogy a megjelenés évében Strömblad és Ljungstrom már életre hívják a Dimension Zerót, a svéd dalamos death metal egyik legagresszívebb formációját, amit aztán Ljungstrom visz tovább, miután a Whoracle (1997) megjelenését követően kiszáll a zenekarból, hogy aztán majd pont Gelotte ragadjon gitárt.

A The Jester Race hallhatóan és tudatosan a kockázatvállalás lemeze volt, ahol az In Flames egyedül magának akart megfelelni.

A megjelenést követően a kritikák is eltérő vérmérséklettel álltak az anyaghoz, de ez aligha volt meglepetés, hiszen a The Jester Race hallhatóan és tudatosan a kockázatvállalás lemeze volt, ahol az In Flames egyedül magának akart megfelelni. A lemez nagyban hozzájárult ahhoz a paradigmaváltáshoz, amivel a svéd melodikus death metal formanyelvét mindmáig értelmezzük, egyben ahhoz, hogy a dallamközpontú gitározás az extrémzenében teljes műfajok irányára nyomja rá a bélyegét (metalcore), vagy hogy múltidézés indíthatson el, ahol zenekarok tudatosan ebbe a korba szeretnének visszamenni (mint például a Majesties mindmáig kiváló, a 20 Buck Spinnél megjelent eddigi egyetlen nagylemeze, a 2023-as Vast Reaches Unclaimed). És ne feledjük, hogy olyan évben jelent meg az album, amikor napvilágot látott a korábban említett Slaughter of the Soul az At The Gatestől, a Storm of the Light’s Bane a Dissectiontól, a The Gallery a Dark Tranquillitytól, így a svéd nemzedékváltás már vitathatatlan tényé vált.

Ahogy a Subterranean még az átmenetet képviselte, úgy a lemezt követő EP, a Black-Ash Inheritance (aminek címe a Dead God in Me c. dal egyik sorára utal) egy korszak lezárását sürgette már. A kiadvány célja az volt, hogy a hamarosan megjelenő Whoracle megjelenését vezesse elő, de a Gyroscope megmutatásán túl vizuálisan és hangzásban is könnyen tekintünk rá olyan hangfelvételtként, amivel Strömbladék megszilárdulóknak látszó felállása is azt az állítást képviseli, hogy az In Flames immáron teljesen előre tekint. A Whoracle aztán képes volt tovább vinni, egyben direktbb hozzáállással építeni a Jester Race-en hallható zenei teljesítményre, de az már egy másik történet – az viszont bizonyos, hogy az idén harmincéves The Jester Race alapvető állításán és dalain sem fogott az idő, és mindmáig a műfaj egyik legizgalmasabb lemezeként térhetünk vissza hozzá. **U**

Megjelenés dátuma: 1996. február 20. × **Kiadó:** Nuclear Blast Records × **Producer:** Fredrik Nordström és In Flames
Felvételek: 1995. november, Studio Fredman, Göteborg × **IN FLAMES 1996:** Anders Fridén – ének, Jesper Strömblad – gitár, billentyűk, Glenn Ljungström – gitár, Johan Larsson – basszusgitár, vokál, Björn Gelotte – dobok, gitár × **THE JESTER RACE:** Moonshield, The Jester’s Dance, Artifacts of the Black Rain, Graveland, Lord Hypnos, Dead Eternity, The Jester Race, December Flower, Wayfearer, Dead God in Me

SesquipedalioPHOBIA

ÚTON A KATARZIS FELÉ

A SesquipedalioPhobia nevébe elsőre beletörik a nyelvünk, a mögötte álló trió viszont úgy tűnik, pontosan tudja, mit csinál. Bár a projekt friss, a tagok nem ismeretlenek a hazai és a nemzetközi undergroundban – mégis tudatosan a zenét és a koncepciót tolják előtérbe, nem a saját arcukat. Milyen koncepció köré épül a muzsikájuk, hogyan születnek a dalaik, és vajon valaha színpadra áll-e ez a különös, rituális energiákat mozgató kreatúra? Az alábbi interjúban erről beszélgettünk velük.

SZÖVEG: KÁNYA FERENC · FOTÓ: ZENEKARI ARCHÍVUM

A SesquipedalioPhobia mögött álló személyek szándékosan háttérben maradnak, vagy miért tartottátok fontosnak, hogy a projekt „entitás-ként” létezzen, és ne személyekhez kötődjön?

Ardorifer: „Nem igazán mondanám, hogy bujkálunk, hiszen mindenhol ott a nevünk és az arcunk. Bár mindegyikünknek van zenei múltja, de így, ebben a formában friss banda vagyunk, és elsődlegesen az a cél, hogy a zene és az üzenet eljusson a hallgatókhoz. Akit érdekel, megtalál minket úgyis, de nem személyi kultuszt építünk. Egyszerűen csak nem tartjuk elég izgalmasnak az arcunkat ahhoz, hogy a mondanivaló elé toljuk őket. A zene ne úgy nézzen ki, mint az igazolványképem.”

Mennyire nehéz – vagy nem az – fenntartani ezt a fajta „láthatatlanságot” egy olyan közegben, ahol mindenki arcot és személyes márkát épít?

Istar: „Szerintem nem cél a láthatatlanság. A rocksztrá-kultusz rengeteget változott az elmúlt évtizedekben, nincs már az a balladai homály, mindenki ott van a közösségi médiában, mindenki elérhető, és ma ez a természetes a zenehallgatóknak is.”

A: „A mai digitális zajban egyébként is nagyjából ugyanannyira nehéz láthatónak vagy láthatatlannak lenni, mint egy fesztiváltömegben, ha belegendolsz. Jelen vagyunk a közösségi felületeken, mert ez ma a kommunikáció természetes része, de aki a zenész reggelijére kíváncsi, rossz helyen jár; aki a mondanivalóra, az megtalál minket a zajban is.”

Pseudonymum: „Manapság mindenki máshogy építi az imázsát. Vannak, akik jelmezekkel vagy maszkokkal, vagy egy jól összerakott háttértörténettel igyekeznek kitűnni a tömegből. Nem terveztünk megbújni a háttérben, hiszen nyíltan vállaljuk a személyünket a zene mögött, azonban igyekszünk magát az alkotást előtérbe helyezni, hogy felépítse a maga rajongótáborát.”

A SesquipedalioPhobia szövegvilága milyen gondolati forrásokból merít – teológia, pszichológia, irodalom, személyes élmények?

A: „Több réteg található benne. Van teológiai háttér – nem hitvallásként, hanem mint hatalmi és erkölcsi nyelvezet, történelmi érdekességek. Van pszichológia, főleg a szegény, vágy, bűntudat és elfojtás mechanikái. És igen: személyes tapasztalatok is vannak benne – de nem naplószerűen. Ezek átalakulnak szimbólummá, allegóriává. Az embereknek többet kéne kérdezniük maguktól és egymástól, mintsem reflexből ítélkezni.”

Visszatérő tematikában megjelenik a konszenzusos intimitás bármely formája versus erőszak, mert ez már jó ideje foglalkoztat és olyan témák, amik manapság félreértésre adhatnak okot, mert az évszázadok elferdítették őket, vagy csak felszínesen vannak vizsgálva. És mindebből azért egy jó adag szarkazmus kerül, aztán valaki vagy veszi a komoly témában felbukkanó poént, vagy sem. Nálunk az erotika és a humor kéz a kézben jár. Ha valaki nem érzi a szarkazmust a legsötétebb pillanatainkban, az valószínűleg a saját életén sem mer néha röhögni. A magunk abszurd módján ez mindig ott lesz a dalainkban.”

A projekt zenéje nagyon vizuális. Az atmoszférája alapján azt gondolom, adná magát egy erős vizuális világ videókkal, rituális performanszokkal, színpadi megjelenéssel... Tervezték-e valaha élő fellépést, vagy a SesquipedalioPhobia örökre stúdióprojekt marad?

A: „Zenekar vagyunk, hús-vér emberekkel, és pont ez a lényeg: ha egyszer színpadra állunk, azt akarjuk, hogy ne csak a hangfalak rezegjenek. Nem akarunk félmegoldásokat; ha 'rituálét' ígérünk, akkor az hatoljon be mindenhova. Legyen meg az élmény a fülnek, a szemnek... és minden egyéb résznek is. Jelenleg saját zsebből építkezünk, szóval inkább várunk, amíg minden összeáll egy kiadós, 'teljes testes' szeánszhoz. Nem zajongani akarunk: ha már az idejét és a figyelmét raboljuk az embereknek, tegyük azt elegánsan és emlékezetesen – mint egy bűvészműtátrány, ahol a végén nem a nyulat húzzuk ki a kalapból, hanem a néző saját kényelmetlen gondolatait. Az orgazmus mellé jár egy kiadós »WTF????« is.”

I: „Ezzel maximálisan egyetérték. A streaming szolgáltatóknak zenélni egy dolog, de az élő zene az igaz út, és ez nagyon igaz az extrém műfajokra is. A másik részét szintén meg tudom erősíteni. Más projekteknél nyakig benne vagyok a hazai és külföldi koncertszervezésben, és ez egészen más világ, mint a stúdiózás, lemezkiadás.”

P: „Ahogy lehetőség és igény adja, színpadra katapultáljuk a zenét, azonban lehetőségeinkhez mérten szeretnénk ezt a legjobb formában kivitelezni. Szeretnénk, ha a közönség is kellően részese lenne annak a kifacsart filozofálásnak, 'indokolatlan' agymenésnek, amit megalkotunk. Másfelől nekünk is külön élmény lenne szemtől szemben látni, a közönség hogy éli meg ezt az egészet.”

A szimfonikus-cinematikus rétegek, a szólómunka és a black metal egymásnak feszülése adja a Sesquipedaliophobia zenei gerincét. Dalszerzés közben koncepció, ösztön vagy tudatos arányérzék határozza meg a dominanciát?

A: „A koncepció az első, aztán az ösztön, és végül tudatosan nézzük át, hogy ez valóban kifejezi-e azt, amit szeretnénk. Ezért is találtunk ki egy poén skatulyát elsőre, de nem szeretnénk behatárolni a zenénket és azzal a tudattal írni, hogy most épp kinek feleljünk meg. Ki tudja, hogy milyen dalok jönnek ki belőlünk. Ami biztos... amiket eddig megírtunk és amik írás alatt vannak, mind konkrét koncepciót képviselnek. A mondhatni 'fő koncepció' valahol mindig fel fog bukkanni, de bőven vannak témák, amiknek a kérdéskörét szeretnénk feszegetni, még ha néha kényelmetlen is egyeseknek. Az biztos, hogy a melodikus, szimfonikus részek és a metal mérlege folyamatosan billeg, mikor épp mire van szükség.”

I: „A tudatos arányérzék azt diktálná, hogy egy dal gitárszóval kezdődjön, azzal végződjön, és természetesen a közepén is legyen egy hosszabb szóló! (nevet) Ezen még egy kicsit dolgozunk, de lassan majd a többiek is belátják.”

P: „Vagy csak dobáljuk egymásra az ötleteket, és kihagyunk belőle mindennemű szólózást, hogy aztán a következő szám meg csak azzal legyen tele. Szabályok nincsenek, a lényeg, hogy mi úgy érezzük a végén, hogy bevérzett dobhártya nélkül jókat röhögve tudjuk végighallgatni az eredményt.”

Van egy nagyobb narratíva, amit a későbbi kiadványok majd tovább építenek? Merre látjátok fejlődni a Sesquipedaliophobiát – zeneileg, tematikailag vagy akár vizuálisan?

A: „Van egy tágabb narratíva, ami nem lineáris történetként épül, hanem visszatérő motívumok és tematikus csomópontok mentén. A cél nem a lezárás, hanem a rétegzés: minden új anyag egy új nézőpontot ad hozzá ugyanahhoz a világhoz. Zeneileg és vizuálisan is a monumentalitás felé haladunk, de nem sietünk. Fontosabb, hogy minden elem a helyére kerüljön, mint az, hogy gyorsan elkészüljön. A Sesquipedaliophobia lassan építkező világ, ahol az irány már adott. Mint egy hosszú előjáték... a katarzis úgyis akkor a legjobb, ha előtte egy kicsit már mindenki beleizzadt...” U

LAPTAPIR

**Digitális lapszámainkat
a Laptapir rendszerében is
olvashatod!**

laptop / tablet / telefon
www.laptapir.hu

Google Play / App Store

MŰSORFÜZET

- 3/10. GODSPEED YOU! BLACK EMPEROR, KRISTOF HAHN / DÜRER KERT
- 3/11. THE YOUNG GODS / TOUT BLEU / A38 HAJÓ
- 3/13. TORMENTOR, MORBID, OWLS WOODS GRAVES / DÜRER KERT
- 3/14. GOTHIC DISORDER FESTIVAL IV / S8 UNDERGROUND
- 3/14. THY CATAFALQUE, OLÁH ANNAMARI / DÜRER KERT
- 3/15. THY CATAFALQUE, VULTURE INDUSTRIES / DÜRER KERT
- 3/17. HEAVEN SHALL BURN, THE HALO EFFECT, THE BLACK DAHLIA MURDER, FROZEN SOUL / BARBA NEGRA
- 3/19. IST IST / DÜRER KERT
- 3/20. AMARANTHE, EPICA, CHARLOTTE WESSELS / BARBA NEGRA
- 3/20. TRILLION / STONE SOBER / DÜRER KERT
- 3/22. POPPY WITH OCEAN GROVE, FOX LAKE / BARBA NEGRA
- 3/25. IAMYANK / MAGYAR ZENE HÁZA
- 3/25. LORD OF THE LOST, AD INFINITUM / BARBA NEGRA
- 3/26. WHEEL, STONED JESUS / DÜRER KERT
- 3/27. AURORA / DÜRER KERT
- 3/28. TANKCSAPDA / BUDAPEST ARÉNA
- 4/3. ANCST, MÄRNØ, TETEM / ROBOT
- 4/3. AXEL RUDI PELL / DÜRER KERT
- 4/4. GARY MOORE EMLÉKEST / ANALOG MUSIC HALL
- 4/8. VILLAGERS OF IOANNINA CITY, MY DILIGENCE / A38 HAJÓ

www.underworld.hu

A KÉPERNYŐRŐL A NAGY FOLYÓRA

DUDÁS TAMÁS

(RIVERBEND, RISE AND FALL, EX-SCREEN)

A magyar rockzenének kevés olyan fáradhatatlan, meg nem értett zsenije van, mint Dudás Tamás! Közel negyven éve ontja magából a jobbnál jobb dalokat, amit legtöbbször csak a közeli barátok és a maroknyi kitartó rajongó ismer. Tamás két zenekarától is hallhattunk friss anyagokat az elmúlt hónapokban. A Screen mellett természetesen ezekről is szót ejtettünk a beszélgetésünk során.

Kezdünk egy kis múltidézéssel. Az első zenekarod, a Screen a '90-es évek egyik legnagyobb reménységeként indult, az akkori zenei sajtó csakis szuperlatívuszokban beszélt róla, és nem alaptalanul. Mikor és hogy indult a dolog?

„Volt egy baráti körünk már 1988-ban, amiben benne volt Virág úr (*Virág Zsolt, basszus*), az unokatesója Farkas Jócó (*gitár*) és Szabóca (*Cserba Szabolcs, dob*), így voltunk négyen. Sokáig nem volt énekes, de aztán Hernyó (*Helmecki Zoltán, ének*) hazaköltözött Budapestről, és igazából onnantól volt már ez Screen, onnantól kezdtünk el gyakorlatilag már közösen dolgozni a dalokon. Néhánynak már megvolt az alapja ilyen dobozgitáros unplugged verzióban, de '90-től volt próbahelyünk, ahol már Szabóca is tudott rendesen dobolni. Gyakorlatilag 1988-tól 2014-ig létezett végül is a Screen zenekar, ami, ha az egy év leállást is beleszámítjuk, 25 évig tartott.”

Máig féltve őrzött kincsem az a kazetta, a Six Songs demó, amit még anno Miskolcon, a 101-es suliban nyomtál a kezembe. Ez a demó volt az alapja a később kiadott Begin The Season lemezeknek. Emlékszem, hogy már ezen a demó verzión is

milyen elementáris erővel hatottak az olyan dalok, mint a „Gimme Good Time” vagy a „Nowhere Else”. Tudtátok akkor, hogy mesterművet alkottok? Egyáltalán honnan jöttek ezek a dalok?

„Hát mindig is volt egyfajta magabiztosság a zenekarban, de sose tettük magunkat senki alá vagy fölé. Mindig csak a saját zenénkkel foglalkoztunk, de tudtuk, hogy az autentikus meg jó. A Six Songs demó az 1992-es, ezt akkor télen vittük fel Miskolcon. Akkor már Husi (*Nagy László, gitár*) velünk gitározott, és ő együtt dolgozott a Bedlam gitárosával, Cicóval (*Jánosi Szabolcs*) a Sajószentpéteri üveggyárban. Amikor elkészültünk a demóval, Cicó vitte ezt be a Metal Hammerbe, ahol Szarka Józsi írt róla egy nagyon jó kritikát. Onnan indult ugye a szerencsecsillagunk, Szarka Józsin keresztül lett később a lemezünk is.

A demón már öt dal is volt, ami később rákerült a lemezre: Nowhere Else, Gimme Good Time, Endless Blue Sky, House Without Windows, meg az It's So Little. Nagyon gyorsan születtek, én voltam az alapok szerzője, megfogtam a gitárt, aztán jöttek a dalok. Már '87–88-ban elkezdtem dalokat írogatni, ez tényleg csak úgy jött, nincs semmi szakmaiság mögötte, nem tanultam zenélni, nem tanultam gitározni, nem tanultam angolul se iskolában. Mindent magam

SZÖVEG: GYÖRGY ZOLTÁN - FOTÓ: MAGÁNARCHÍVUM

tanultam, saját erőmből, csakúgy a többiek is, kivéve Husit. Neki volt zenei múltja, ő kellett is amúgy a zenekarhoz, hogy gatyába rázzon minket. 1991-ben csatlakozott hozzánk, de előtte is ott volt már, segített minket. Mi kerestük meg, hogy segítsen már technikai dolgokban, és nagyon kedvesen kölcsönadta a gitárját, erősítőjét, eljött velünk demófelvételre Egerbe. Ez még az első demónk volt, ami még '91-ben készült a Six Songs előtt. Szintén Begin the Season volt a címe, de elég ramaty lett, mert egy lagzisenére szakosodott stúdióban vettük fel.

Visszatérve a kérdésre, azt tudtuk, hogy két dal, a Gimme Good Time és a Nowhere Else meghatározó lesz. A Gimme az ilyen hangulatdal volt, egy szabadságszimfónia, de keserű, kicsit benne van szerintem a Beatles vonala is, de nem tudatosán. A Nowhere Else meg gyorsabb, rockosabb, kicsit a Guns vonala volt. Érdekes, hogy nagyon nem volt jó az első demónk '91-ben, a '92-es meg milyen jól sikerült, hogy mennyit fejlődtek a tagok zeneileg. Ott egy év alatt gyakorlatilag ugrottunk szerintem tíz lépéscsúfokot, nem is gondoltunk bele azóta se, hogy mekkorát fejlődtünk akkor.”

A lemez már a Stone Musicnál jött ki, ami, ha jól emlékszem, egy akkor induló új Hungaroton label volt. Hogy kerültetek oda, és mi lett a lemez sorsa?

„Szarka Józsi bekerült ugye a Hungaroton-Gonghoz, ez az omegás Benkő-Kóbor kiadó volt, és ő ott szabad kezet kapott. Bementünk, tíz nap alatt felvettük a lemezt, de sajnos nem volt pénz a reklámokra, nem volt pénz a videóklipre. A lemez megjelent, nem tudom, talán egy-két ezer kazetta és később néhány száz CD, de reklám nélkül eltűnt a süllyesztőben, aztán a szerződésünk is lejárt, új meg nem lett. Emlékszem, a borítót is én terveztem. Ugye a közös barátunk Bánfalvi Ákos csinált akkoriban egy ilyen kis fénymásolt fanzint, és volt benne egy kép, amin egy lány sikoltzik valami rács mögött. Szabóca mondta, hogy legyen ez a borítónk, és azt rajzoltuk le végül, sőt később koncerteken a zenekar háttere is ez volt.”

Azoknak, akik az interjút olvasva fognak rákeresni a Screenre, hogy jellemeznéd az akkori zenéteket, milyen ajánlót írnál, ha egy mondatban kéne leírni?

„Valaki azt mondta egyszer, hogy ez egy olyan rockzenekar, mintha Pink Floydot játszanál ZZ Top-ütemekkel. (nevet) Valahol nem is mondott butaságot, mert tényleg jött a mi zenénk a Pink Floydból is, a Queenből is, meg ott volt ez az AC/DC-féle egyszerűség is.”

Milyennek látod most az akkori dalokat?

„Ugyanolyan jó, mint akkor! Nagyon beetaláltunk akkor abba a kilenc saját dalba, mert ugye a tizedik az egy Beatles-feldolgozás volt. Nem nagyon tudnék fogást találni rajtuk, talán csak a szövegeken. Mára már elég jól tudok angolul, nem úgy, mint akkor, és megmondom őszintén, újra is írtam a szövegeket, hogyha egyszer történne valami, akkor hozzá lehessen nyúlni. Azt hittem akkoriban, hogy jól írtam, de nem, van néhány dalszöveg, ami nem annyira vállalható már a mostani angoltudásommal.”

Nem tudok nem áradozni erről a lemezről, számomra a magyar rock/metal történelem egyik legjobb albuma, és engem is elszomorított az akkori sikertelenség. Ti hogy éltétek ezt meg?

„Hát rosszul. Volt, hogy olyan helyeken léptünk fel, ahol háttal ültek az emberek, vagy alig volt valaki, és üres termekben játszottunk, ez nagyon rossz volt. Az első Szigeten még ott voltunk, ott sikerünk is volt, meg a környékbeli koncerteken volt mindig néhány tucat fix ember, akik egyfajta rajongótáborra nőttek. Meg hát jókat írtak rólunk a sajtóban, és ha leírják rólad, hogy gyakorlatilag lehetnél olyan világhírű, mint X vagy Y, akkor persze megcsap a mozdony füstje, és az egy nagyon jó dolog.

De az, hogy nem sikerült befutni, akkor azt nehéz volt feldolgozni. Talán még nekem sikerült a legjobban, mert engem igazából nem érdekelt, hogy sikeres legyek, én mindig is élveztem, hogy zenélhetek, ez volt a fontos. Egy-egy sikertelen koncert után is, mindig én próbáltam a többiekbe lelket verni, de hát ez öli az embert, gyilkos dolog. Nem mondom, hogy én is sebek nélkül úsztam meg azt az egy-két évet.”

Mi lett az akkori csapattal? Hernyó, Husi, Szabóca, Virág úr és te, ez egy iszonyat erős felállás volt!

„Hernyó sajnos nagyon-nagyon lecsúszott, hajléktalan-ként élt, néhány éve meghalt. Farkas Jócó, az első gitárosunk szintén meghalt még 2014-ben. Fontos őt is megemlítenünk, mert a dalszerzésben nagyon aktívan részt vett az elején, sok dalban benne van a keze nyoma. Virág úr abbahagyta a zenélést még 1996-ban, amikor kilépett a zenekarból. Őt Szabó Peti váltotta, akit az ózdi Remorseból is ismerhetsz. Szabóca szintén abbahagyta a zenélést 2014-ben. Husi nem játszik már zenekarban, de ő maradt hobbizenész, otthon penget néha. Egyedül maradtam, de én azóta is aktívan zenélek.

Szabó Petivel egyébként most a Riverbend zenekarban is együtt toljuk. Nagyon nagy élmény újra együtt zenélni, iszonyat nagy zenebolond, nagyon jó vele játszani.”

Végül 2014-ig létezett a Screen? Vége lett egyáltalán a zenekarnak, vagy csak szüneteltetitek?

„Sosem mondtuk ki azt, hogy feloszlottunk, de mivel már eltelt tizenkét év, sok esélyét nem látom én se, hogy bármi történhetne. De hát ugye ahogy a mondás is tartja, »never say never«, sose mondd, hogy soha, így gyakorlatilag bármi történhet.”

A Screen után, sőt már vele egy időben több vasat is tartottál a tűzbe, jött a Damn Natural, Riverbend, Rise and Fall... Meséj ezekről a formációkról!

„Elég sok dalt vittem a Screenbe, és nem mindig tetszett a többieknek, így mivel egy idő után a polc már tele volt dalokkal, mondtam néhány barátoknak, hogy csináljunk ezekből a dalokból egy projektet, ebből lett a Damn Natural. Ebből a projektből rengeteg, talán tíz CD született. Volt

közben az Urban Angel, amit egy holland énekes lánnyal csináltunk. Itt a Screen tagjai zenéltek, két CD-t hoztunk így ki. Próbálkoztunk vele a Benelux államokban, de kevés sikerrel.

Aztán magam örömeire csináltam a Rise and Fall projektet, abban egyedül zenéltem, de utána lett egy olyan Rise and Fall is, ahol már volt néhány tag, például Szabó Peti. Ez nőtte ki végül magát oda, ahol most is tartunk: Földes Gábor nagyon magasan képzett zenész, és ő szólógitározik, de mellette, ha kell, akkor dobol is, meg basszusgitározik vagy zongorázik. Neki van egy stúdiója is. Nagy Ferenc a dobosunk, és egy ideig Bucher József volt az első anyagokon a basszgitáros, de helyette van most Cservenka Ferenc, aki vokálozik is.

Volt még egy projekt, ez volt a Camden Ruston. Egy angol énekesnőnek csináltam dolgokat, illetve odaadtam a saját dalaimat, és azokból ő angol nyelvterületen Cambridge-ben megjelentetett egy CD-t, ami egész sikeres is volt. Az egyik dal egy ottani rádióadón sokáig vezette a slágerlistákat, de ebből pénzt nem kerestem.

Illetve ott van még a Riverbend, e betűvel írjuk, mert a folyókanyarulatot jelent. Ahogy mondtam, ezt is Szabó Petivel csináljuk, Földes Gábor szintén itt is tag, és Sztarosza Ádám játszik még velünk gitáron. Továbbá Bányai Kriszta és a lánya Bányai Szabó Enikő énekelnek, pont most vettük fel az éneksávokat, fantasztikus anyag lesz. Király volt felvenni az első anyagot, de ez az új azon is túltesz, hamarosan ez is kijön. Tavaly kivételesen csináltunk egy videóklipet is a When We Were Lions című dalhoz, egész jól sikerült.”

Hogy döntöd el, melyik dalok melyik zenekar repertoárjába mennek.

„Nem döntöm el előre, hogy melyik zenekarhoz megy egy adott dal. Ha van egy új ötlet, leviszem a próbára, és ha valaki azt mondja rá, hogy ez jó, akkor ott megmarad, megcsináljuk. Ez ilyen egyszerű. Így volt akkor is, amikor már párhuzamosan ment a Screen, meg az Urban Angel, meg most is, mikor párhuzamosan megy a Rise and Fall és a Riverbend.”

Tavaly év végén a Riverbenddel jött ki egy nagyon erős EP, és most itt az új Rise and Fall-lemez is. Mik a tervek? Terveztek fizikai megjelenést, esetleg koncerteket?

„Igen, mint mondtam, a Riverbend zenekarral most folynak a felvételek, jönnek az új dalok. A Rise and Fall új anyagán már folyik a keverés, nagyon a finisben vagyunk vele, Lovers and Killers lesz a címe. Abból lesz kézzel fogható CD, ezt Gábor intézi. A koncertekre egyelőre nem tudok mit mondani. Régóta nem játszottunk élőben, valójában nem is volt annyi tag, hogy játszhasunk. Majd kiderül...”

Egy iszonyat termékeny dalszerző vagy, de kicsit úgy érzem, hogy ma már inkább a saját szórakoztatásodra írsz, és ahogy megszületik a dal, el is engeded a kezét. Mi motivál még így harminc év után is, hogy újra kézbe vedd a gitárt és alkoss?

„Még ugyanaz van bennem, mint 1988-ban, semmi nem változott. Láttam embereket, akik tele voltak tűzzel, aztán

a körülmények hatására elkezdett bennük szépen kihunyni, és akkor ez elmúlt, mert nem lelkesedtek. Gondolkoztam már rajta, miért csinálom még mindig ezt, de szerintem bennem egy nukleáris erőmű van, ami egyszerűen nem alszik ki. Gyakorlatilag minden nap meg tudom fogni a gitárt, és minden nap tudok valamit alkotni.

Persze tudom, hogy néha hagyni kell kicsit pihenni, van amikor egy kicsit meg kell várni, míg a dal előmászik belőled, de maga az a lelkesedés, hogy mennyire szeretem ezt csinálni, ez semmit sem változott, nem is fog szerintem soha. Van, aki horgászik, van, aki kertészkedik, én meg dalokat írok, egyszerűen muszáj csinálnom. Ha nem csinálom, akkor rosszul érzem magam. Ez ugyanolyan, mint a sport. Ha nem sportolhatnék, akkor rosszul érezném magamat.

De igazad van, annyira nem érdekel már a dal, miután elkészül, addig érdekes amíg írom, amíg dolgozunk rajta.

Nagyon szeretem az a folyamatot, ahogy a zenekar elkészíti azt, amit én kitalálok.”

Mivel foglalkozol, amikor nem zenélsz?

„Elég komolyan belefolytam az elmúlt harminc évben az angol nyelvbe, így lettem könyvfordító meg tolmács, majd elkezdtem tanítani is, de csak magántanárként, illetve nyelvvizsga-felkészítőként. Elég sokáig ez így is ment, aztán elmentem

2016-ban az edelényi görögkatolikus suliba tanítani, ahol egy régi atlétikaedző barátom volt az igazgató, rajta keresztül sikerült bekerülnöm. Ott kitaláltam egy új angol tanítási módszert, amiben legóval tanítjuk az alsósokat. Ez nagy siker lett, bejártuk szinte fél Európát vele. 2022-től Szirmabesenyőben tanítok, szintén angolt meg rajzot. Mert hogy az lett a fő szakom, 48 évesen elvégeztem a főiskolát. Nagyon mókás volt.

És emellett futok, lassan már harmincvalahány éve. Ezt próbálok komolyan üzni, a saját korosztályomban sok-sok magyar bajnokságot nyertem már 400-800 méteren. Gyakorlatilag szerintem ezzel szedálom magamat, amikor így előjön belőlem, hogy miért is tanítok, amikor én zenész vagyok. De amúgy elvagyok ezzel a tudattal, még nem bolondultam meg nagyon.” *(nevet)*

Ezek szerint nem fáradsz el, nem veszi kedved, hogy végül megmaradtál kvázi hobbizenésznek? Egyáltalán, hogy látod a jövőt, hol leszel te és a zenéd 10-20 év múlva?

„Hogy hol leszek? Hát mivel van egy családom, elsősorban azt szeretném, hogy ha minél tovább velük lennék. Sajnos pont annyi időm vagyok most napra pontosan, mint amikor apukám meghalt, aki sose volt beteg, és egyszerűen összeesett, és meghalt egy infarktusban 57 évesen. Pont 57 éves vagyok én is. Ezért is edzek, meg ezért is próbálok egészségesen élni, hogy sokáig velük lehessenek.

Hogy a zenével mi történik, nem tudhatod, hogy mit hoz a jövő, bármi lehet. Lehet, hogy 62 évesen érem el azt, amit szeretnék. Talán 1992-ben csináltak velem egy interjút, akkor elmondtam, hogy Sajószentpéterről – bár már nem ott lakok – szeretnék feljutni a Billboard listára. Ez azóta sem változott, ez egy ilyen egyszerű cél, addig úgysem hagyom abba, míg el nem érem! Ha meg nem jutok fel, akkor legalább megpróbáltam.” **U**

ALCATRAZZ

A gitárhősök zenekara

A neoklasszikus metal műfajának egyik alapzenekara volt a nyolcvanas években indult Alcatrazz, amely nemcsak annak kapcsán vált ismertté, hogy a Rainbow korábbi énekese, az időközben a Michael Schenker Groupban is megfordult Graham Bonnet itt folytatta karrierjét, de itt zenélt Yngwie Malmsteen is, mielőtt első önálló albumát elkészítette volna. Helyére aztán újabb gitárhős, Steve Vai érkezett, aki az 1986-os Dangerous Games című Alcatrazz albumon játszott. Az őstagok közül a billentyűs Jimmy Waldo és a basszusgitáros Gary Shea által a 2010-es évek végén újra életre hívott zenekar aktívabb, mint bármikor korábban, nemcsak koncerteznek folyamatosan, de sorra jelentetik meg új albumaikat is. Gyuricza Tamás Marcell Bécsig utazott, hogy Jimmy Waldót és a 2019 óta tartó éra gitárosát Joe Stumpot kifaggassa az aktualitásokról.

Novemberben jelent meg a legújabb Alcatrazz nagylemez, a **Prior Convictions**, ami egy speciális kiadvány, hiszen zömében régi dalok újrafelvett verzióit tartalmazza. Mivel magyarazzátok ennek az albumnak a megjelenését?

Jim Waldo: „Az új énekesünket szeretnénk volna egy albumon bemutatni. Giles (*Lavery*) 2024-ben csatlakozott hozzánk, s azóta sok koncertet játszottunk is már vele, de egy olyan stúdiófelvételünk sem volt, amin ő szerepelne. Egyszerűen csak akartunk egy ilyen albumot. Úgy voltunk vele, ha fel tudja énekelni ezeket a dalokat, akkor bátran nézhetünk elébe bármilyen más kihívásnak is. Ez az album tehát Giles számára kínált bizonyítási lehetőséget, s nagyszerűen élt az alkalommal. Kiváló teljesítményt nyújtott, hallgasd meg az albumot, s te is érezni fogod, hogy nagyon jól éneklí a régi Alcatrazz-dalokat! A Prior Convictions albumnak ez volt tehát a fő oka, de persze az is szerepet játszott benne, hogy mindannyian kedveljük ezeket a dalokat, ezért jó volt visszatérni hozzájuk. Én nagyon élveztem az egész folyamatot.”

Joe Stump: „Soha nem tudhatod, hogy mit eredményez egy ilyen album. Lehet, hogy az Alcatrazz régi dalait éppen ezáltal ismeri meg egy új generáció. Azok a fiatal srácok, akik eddig talán még soha nem hallottak rólunk. Vagy azok a rajongóink, akik a 2023-as *Take No Prisoners* albummal fedeztek fel bennünket. Akik nem vesznek a kezükbe olyan régi, klasszikus albumokat, mint a *No Parole from Rock 'n' Roll* vagy a *Disturbing the Peace*, amik a nyolcvanas évek első felében készültek. Nekik most lehetőséget kínálunk arra, hogy a régi dalainkat is megismerjék.”

Giles hangja sokkal metalosabb, mint az eredeti énekesé, Graham Bonnet-é. Ti is így látjátok?

JW: „Igen. Giles remek énekes, megvan a hangterjedelme es az ereje is ahhoz, hogy minden hangot ki tudjon énekelni. Képzett torok, nagyon jó a technikája, egész este képes ugyanazt a színvonalat tartani. Nem fárad el, a koncert végén is ugyanolyan jól és tisztán énekel, mint az elején. Emellett nagyon rafinált is. A stúdiófelvételek során arra figyeltem fel, hogy milyen tudatosan használja a hangját. A legtöbb metalénekes azzal van elfoglalva, hogy a lehető legmagasabb hangon sikítson, Giles azonban egyáltalán nem ilyen. Okosan építi fel az ének dallamait, így kihasználja a hangterjedelmében rejlő lehetőségeket. A mély hangoktól indulva egészen a magasakig jut. Nagyon kevés énekesnél tapasztalsz hasonlót. Sokan vannak, akik azt is mondták, hogy Giles belépésével a zenekar hangzása is változott.

Agresszívebb és metalosabb lett, mint régebben. Ezt olyan emberektől is megkaptuk, akik a *No Parole from Rock 'n' Roll* albummal ismerték meg a zenekart, de kedvelik az újabb lemezeinket is. Giles valóban más adottságú énekes, mint Graham volt. Sokkal modernebb. De Joe is teljesen más gitáros, mint amilyen Yngwie Malmsteen volt.

Mai szemmel Yngwie-t nem mondanám metalgitárosnak. Akkor elég durva volt szembesülni azzal, amit a hangszerén művelt, előtte soha senkitől nem láttunk hasonlót, de ma már nem gondolom azt, hogy ő metalgitáros lenne. Joe sokkal inkább az, egy teljesen más karakter, más érzés, más zenei világ. Az ő gitározásának inkább van metalos jellege. Visszatérve a kérdésre, Giles mindemellett nemcsak énekesnek kiváló, hanem egy nagyon szerethető, barátságos személyiség is. Nagyon széles körű a baráti társasága, rengeteg embert ismer a zenei világból, szervezőként és producerként is számíthatunk rá. Nagyon jól jártunk azzal, hogy itt van velünk.”

Az albumon két új dal szerepel, a *Transylvanian Requiem* és a *Stand and Wait Your Turn*.

Ezek már Giles csatlakozása után készültek?

JS: „A Transylvanian Requiem egy korábbi témám, már nem is emlékszem rá pontosan, hogy mikor írtam. Ez a dal egyfajta tisztelgés Ritchie Blackmore előtt, egy instrumentális téma, gyakorlatilag egy gitárszóló, amibe még egy kis magyar dallamot is belecsempészttem, pedig akkor még nem is tudtam, hogy valamikor majd veled, egy magyar újságíróval fogok beszélgetni róla. *(nevet)* Ez tehát egy régebbi dalom volt, amit eddig nem használtunk fel, ide azonban pont jól illett. Kicsit újragondoltam, egy-két helyen változtattam rajta, adtam hozzá néhány új ötletet. Nagyon örülök, hogy végre megjelent, jó érzés albumon is látni ezt a dalt.

A Stand and Wait Your Turn viszont tényleg egy vadonatúj szerzemény, aminek megírásában már Giles is közreműködött. Eleinte az volt a tervünk, hogy az összes veled írt dalt megtartjuk az új stúdióalbumhoz, de annyira jónak éreztük ezt, hogy nem tudtunk szabadulni a gondolatától, hogy minél előbb meg kellene jelenteni.”

JW: „Igen, a Stand and Wait Your Turn szerintem is nagyon erős dal. Teljesen más jellegű, mint a zenekar klasszikus időszakában, például a No Parole from Rock 'n' Roll album idején születettek, így erős kontrasztot mutat azzal, hogy milyen volt régen az Alcatrazz, és milyen most. Ezért is gondoltuk, hogy helye lenne ezen az albumon.”

A Prior Convictions albumot a Transylvanian Requiem nyitja. Elég merész húzásnak tűnik instrumentális dallal indítani egy albumot...

JS: „Én nem gondolom, hogy az lenne. Az emberek tisztában vannak vele, hogy az Alcatrazz egy nagyon gitárközpontú zenekar. A gitár mindig is meghatározó szerepet játszott a zenénkben. Ha az emberek megvesznek egy Alcatrazz albumot, azt várják, hogy megszólaljon a gitár. Ezt szeretnék? Hát akkor tessék, itt van rögtön a lelegején!” *(nevet)*

JW: „Azt is vedd figyelembe, hogy a Prior Convictions nem szokványos stúdióalbum. Inkább egy válogatáslemez, ezért nem különösebben idegeskedtünk amiatt, hogy mi legyen a dalok sorrendje.”

A Transylvanium Requiem kapsán Joe az imént azt mondta, hogy magyar dallamot is tartalmaz. Ezek szerint tudjátok, hogy Transylvania, azaz Erdély egykor Magyarország része volt?

JW: „Én elég nagy Drakula-rajongó vagyok, olvastam is sok vele kapcsolatos könyvet, s persze láttam az összes fontos Drakula-filmet is, de őszintén szólva, ezt nem tudtam. Megleptél velem.”

JS: „Ha tippelnem kellett volna, én is inkább Romániát mondtam volna. Sze-

rintem a legtöbb ember így van vele. Ezek hiányosak a történelmi ismereteink. *(nevet)* A magyar dallamot tehát nem azért csempészttem bele a dalba, mert tisztában voltam Transylvania múltjával, hanem azért, mert azt ismertem.”

Újabb album mikor várható? Elkészültek már a dalai?

JW: „Még nincs tervezett megjelenési időpontja. Elég sok anyagunk van már, de azt nem mondanám, hogy készen vagyunk vele.”

JS: „Szeretnénk 2026-ban kihozni. Talán késő ősszel. A Prior Convictions még nagyon friss, előtte fél évvel pedig egy koncertalbumunk jött ki, az All Night Long in Japan. Egy éven belül három albummal jelentkezni nem lenne túl szerencsés, még akkor sem, ha más jellegű kiadványokról van szó. A végén még az lenne az elvárás velünk szemben, hogy havonta adjunk ki egy új albumot. *(nevet)*

Szerencsére elég gyorsan dolgozunk, nincs szükség sok időre ahhoz, hogy összerakjunk egy albumot. Van néhány jó riffünk, és vannak egészen kiváló daltlamötleteink, amikhez mindenki hozzáteszi a saját részét, és már össze is álltak a dalok. Szerintem ezen az új albumon lesznek olyan témák, amiket a Michael Schenker- és Yngwie-rajongók is kedvelni fognak, és talán lesz olyan dal is, ami a Ronnie James Dio-albumok világához áll közel. Lesznek tipikus metal dalok, olyanok, amiket az Iron Maiden- vagy a Saxon-rajongók is szeretni fognak, de talán még az Accept hívei is. Tényleg sokszínű album lesz.”

A neoklasszikus metal zenében lehet még újat mutatni?

JS: „Van a klasszikus metal műfaján belül, aki újra tudja csinálni a kereket? Nincs, de ki a f*szta érdekel? Mi csak menő dalokat akarunk írni, ami tetszik az embereknek!”

JW: „Igen, csakis ez a cél. Olyan zenét akarunk játszani, amit az Alcatrazz név alapján joggal várhatnak tőlünk az emberek.”

Mi a zenekar jelenlegi felállása? Gary Shea, az alapító basszusgitáros nincs itt veletek a turnén, és úgy látom, a dobos is új srác...

JW: „Nos, az előző dobosunk kilépett. Egy fiatal lengyel srác jött a helyére, Kuba Galwas, aki nagyszerűen helyt állt a turnén. Tényleg remek dobos és nagyon jól kijövünk vele. Ez nekem szintén fontos, mert nem akarok stresszes szituációkat a zenekaron belül. A basszusgitárosunk beugró zenész, Eric Juris, akivel a Warlordban játszottunk együtt. Alcatrazz koncertre jöttél, de a Warlord tagságának a fele is itt van, Eric, Giles és én. *(nevet)* Eric a Warlordban gitáron játszik, de ő valójában inkább basszusgitáros. Amikor Giles és én írtuk az új Alcatrazz dalokat,

néhányat megmutattunk Ericnek, és egészen jól használható ötletei voltak hozzájuk. Emiatt gondoltunk arra, hogy őt kellene magunkkal hoznunk erre a turnéra, a folytatást pedig majd meglátjuk. Ez egy természetes döntés volt.”

JS: „Erickel mindenképpen számolunk a jövőt illetően is. Kuba is nagyon jó, teljesen elégedettek vagyunk vele, de ő itt él Európában, így azt még nem tudjuk, hogy az albumot is ő dobolja-e fel. Erről majd akkor döntünk, ha eljön az ideje.”

A zenekar múltja tele óriási nevekkal. Itt lett ismert Yngwie Malmsteen, játszott nálatok Steve Vai, Howie Simon, de az a Glen Sobel is, aki Alice Cooper dobosa. Mondhatjuk azt, hogy az Alcatrazz nagyon jó iskola volt a zenészek számára?

JW: „Yngwie esetében egyértelműen. Egy fiatal srác volt, akinek előtte nem volt olyan zenekara, amivel turnézhatott volna, vagy aminek jelentősebb kiadónál jelent volna meg albuma. Yngwie számára az Alcatrazz tehát egy nagyon jó gyakorlati terepet jelentett. De neki az volt a sorsa, vagy inkább a küldetése, hogy önálló karriert építsen. Egészen speciális stílusa van, előtte senki nem csinált olyan zenét, mint ő, és nincs is még egy olyan gitáros, mint ő. Mielőtt kilépett volna tőlünk, több alkalommal is mondta, hogy szeretne szólólemezeket. Erről gyakran beszélgettünk vele, ezért egyáltalán nem ért meglepetésként, hogy elment a zenekarból. Ő az a srác volt, akit a becsvágy hajtott.

Steve tapasztaltabb zenész volt, hiszen mielőtt hozzánk került volna, előtte már sokat turnézott Frank Zappával, illetve a stúdiómunkák terén is szerzett jártasságot, de ő is az Alcatrazzban vált igazi zenekari emberré. Számára is új tapasztalatszerzési lehetőségeket kínált az a rövid időszak, amíg együtt dolgoztunk. Hozzásegítette ahhoz, hogy elindítsa szólókarrierjét. Nálunk tanulta meg, hogyan szervezzen maga köré zenekart. Sok hasonlóságot fedeztem fel benne és Yngwie-ben, ugyanaz az eltökéltség, ugyanaz a munkabírás, ugyanaz a becsvágy jellemezte mindkettőjüket, s persze ugyanolyan önfejtűek is. Steve tudta is, hogy az Alcatrazz a következő lépcsőfokot jelenti a karrierjében. Szerintem eleve úgy érkezett, hogy nem marad sokáig. Ennek ellenére nincs rossz érzésem vele kapcsolatban, mint ahogy Yngwie-re sem nehezteltem soha. Szerettem és tiszteltem őket, mint zenészeket, de mint embereket is megkedveltem mindkettőjüket. Nem bánom, hogy továbbléptek, hiszen ez egy természetes dolog volt.

JS: „Bár én nem játszottam sem Yngwievel, sem Steve-vel, de ugyanúgy látom a dolgokat, mint Jimmy. Számukra valóban jó tanulóéveket jelentett az Alcatrazz. Howie már egészen más helyzet, ő egy nagyon képzett stúdiózenész volt, neki itt

„Van a klasszikus metal műfaján belül, aki újra tudja csinálni a kereket? Nincs, de ki a f*szt érdekel?”

már nem volt mit tanulnia. Glen pedig egy nagyon fura időszakban, s csak egy rövid ideig volt része az Alcatraz történetének, amiben sem Jimmy, sem Gary nem vett részt, és nem is csináltak sok mindent. Én azt a korszakot nem is nevezném Alcatraznak. Szerintem az Alcatraz története 1986-ban, a Dangerous Games albummal egy jó időre véget ért, és csak 2019-ben indult újra. A kettő között Graham persze folyamatosan próbálkozott azzal, hogy újjáélessze a zenekart, de inkább csak a nevet használta. Nem is voltak igazán méltóak azok a kísérletek az Alcatraz névhez.”

Graham még mindig használja az Alcatraz nevet?

JW: „Nem, s nem is használhatja. Bírósági ítélet van róla, hogy én vagyok a jogtulajdonos. Az Alcatraz a Dangerous Games album után hivatalosan feloszlott. Néha szóba kerül, hogy az Alcatraz egy több mint negyvenéves zenekar, de ebből valójában egy jó harmincat le lehet vonni. Az elején működünk talán négy-öt évet, amikor Yngwie, majd Steve volt a gitárosunk, s most, 2019-től újra. Ez lényegében tíz év. Ami közte volt, az nem Alcatraz, hiszen amikor 2016-ban újra összeálltunk, Graham és én, akkor Graham Bonnet Band néven kezdtünk el újra zenélni. Azzal a néhány évvel viszont én nem voltam elégedett. Nagyon

langyosnak tartottam, amit akkoriban csináltunk, nem kötődött semmi régebbi közös dolgunkhoz, az Alcatraz zenekarhoz végképp nem. Az valójában Graham szólózenekara volt, az ő zenei világának megfelelően. Én durvább zenét képzeltem el, amit más zenészekkel akartam játszani. Első lépésként szükségem volt egy nagyon jó gitárosra, akit Joe személyében meg is találtam. Amikor 2019-ben vele újra elindultunk, én azt tekintem az Alcatraz visszatérésének”

JS: „Graham most is Graham Bonnet Band név alatt zenél. A barátnőjével (*Beth-Ami Heavenstone*) közösen csinált egy új zenekart. Szerintem egyszer mondott valami olyasmit, hogy fog majd valamikor egy saját Alcatraz zenekart csinálni, de abból ugye már nem lesz semmi.”

Az Alcatraz tudomásom szerint Magyarországon még sosem lépett fel, és most is el kellett jönnünk egészen Bécsig, hogy hallhassunk benneteket. Láttok esélyt egy valamikori budapesti koncertre?

JS: „Miért ne? Én személyesen nagyon szeretnék egy kelet-európai turnét, ha rajtam múlna, akkor mindenképpen lenne, de ez sajnos nem így működik. Kellenek helyi szervezők is, akikkel meg tudunk egyezni. Mióta Giles itt van velünk, sokkal jobbak rá az esélyeink. Neki nagyon jó kapcsolatai vannak. Nemrég beszélget-

tünk is erről, és ő is azt mondta, miért ne próbáljunk meg a következő album után összehozni néhány koncertet Kelet-Európában. Ha ő is úgy látja, hogy lenne rá érdeklődés, úgy remélhetőleg lesz belőle valami.”

Egy parányi klubban léptek fel, néhány tucatnyi ember előtt. Azt gondolnám, nem ez a fő megélhetési forrásotok. Ha valóban így van, akkor mi a motivációtok a zenélésre?

JW: „Soha nem csináltam mást, és nem is tudnám elképzelni magam másként. Persze, volt néhány kisebb munkám, hogy a zenészi karrierem támogassam, de ezek nem tartottak hosszú ideig. Szerencsésnek mondhatom magam, hogy már fiatalon, a hetvenes évek végén turnézhattam zenekarokkal. Azóta sem álltam le vele, és még mindig imádom csinálni. Ez az a zene, amit játszani akarok, és csak az motivál, hogy minél jobb legyek benne.”

JS: „Mindig arra kell törekedned, hogy egyre jobb legyél. Egyre jobb albumokat készítsz, s akkor talán a nagy kiadók is felfigyelnek rád, vagy nagyobb helyekre is meghívást kapsz. Valóban nem lettünk gazdagok a zenélés által, de annyi kis pénzt azért jövedelmez, hogy tisztességesen meg tudjunk élni belőle. Ha így nézem, akkor több, mint egy hobbi, de valójában mégiscsak azért zenélünk, amit Jimmy is mondott. Ezt szeretjük csinálni.”

A pestis kísérezeneje

A német Pest 1997-ben alakult, abban az időszakban, amikor a black metal egyes képviselői kezdték kinőni magukat. Ennek a zenekarnak azonban semmi ehhez hasonló célja nem volt, őket a műfaj eredeti hangulata, ereje fogta meg. Pályafutásuk nem nélkülözte a nehézségeket, azonban kreativitásukat megfeszítve tavaly össze Eternal Nightmares címmel egy kitűnő visszatérő albummal jelentkeztek. Mindazonáltal a Pest jövője még kérdéses. Milán Péter kérdéseit a két alapító (Atax, Scum) válaszolta meg.

A '90-es évek második felében, egész pontosan 1997-ben, amikor a Pest alakult, még teljesen más volt a színtér arculata. Milyen emlékeid vannak arról az időszakról?

Atax: „Valamennyien a '80-as években kezdtünk metalt hallgatni. Heavy, power, speed és thrash metalt hallgattunk, és a mai napig hallgatunk. Még akkor is hallgattuk, amikor a Bathory már különlegességet jelentett számunkra. A '90-es évek első felében sok death metalt hallgattunk. Mrok és én aztán teljes egészében felfedeztük a black metalt, ami akkoriban egy tökéletesen más stílust testesített meg. Olyan zenekarokkal kezdődött, mint a Darkthrone, a Burzum, az Emperor, a Satyricon, a Graveland, Immortal és a többiek. Később sok más kitűnő csapatot is megismertünk. Izgalmas idők voltak. Teljesen elbűvölt bennünket a baljós, sötét hangulat, s feltámadt a vágy, hogy létrehozzuk a saját zenekarunkat.”

A Pest mintaszerű név egy black metal zenekar számára. Mégis: miért ezt választottátok annak idején?

Atax: „Mielőtt a Pest név mellett döntöttünk, más ötleteink is voltak, de nem tudtunk megegyezni. Aztán egy nap Mrok és én a Nosferatu filmet néztük Werner Herzogtól, Klaus Kinski Dracula-alakításával. Van egy jelenet, amikor az örült Renfield azt üvölti tágrányílt szemekkel, hogy »pestis«, majd egy tébolyult kacaj követi, és mi azt gondoltuk, »Pestis«, igen, ez az. Természetesen a név nagyon jól illik egy olyan zenekarhoz, amely sötét és mizantróp zenét játszik. A pestis, a tizennegyedik századi Fekete Halál az emberiség történetének egyik legnagyobb csapása volt. Az akkori európai populáció egyharmadát megsemmisítette. Éljen a pestis, ba...ódjon meg az emberiség.”

Mi a véleményed a Pest korai felvételeiről?

Atax: „A Schwarze Visionen” című első demónkat egy barátunk stúdiójában (Blue Sound Studio) vettük fel. Viszszatekintve jobb is lehetett volna, ha több időt hagyunk magunknak a felvételek előtt, mivel nem voltunk igazán jók a hangszereinken és az egymás közötti együttműködés sem volt erős. Ez okozta a problémát, mivel minden számot egyetlen nekifutásra kellett felvennünk. Ha bármelyikünk hibázott, újra kellett kezdenünk. És mi sokat hibáztunk. (nevet) Nem tudjuk, miért így rögzítettük a demót. Nem voltak tapasztalataink, nem is kérdőjeleztük meg a dolgot. Úgy gondoltuk, ez az általános módszer. A stúdiós fickónak sem volt sok tapasztalata. Valószínűleg mi voltunk az

első zenekar, amely felvételt készített ott. A mai napig ez a demó az egyetlen felvételünk, amely egy „professzionális stúdióban” került felvételre. Azóta minden kiadványunkat a próbahelyünkön vesszük fel (War Neck). Vásároltunk egy nyolcsávós felvétőt, és mindent magunk csináltunk. Kezdetben teljesen tapasztalatlanok voltunk, sok volt a próbálkozás és a hiba. Az első kísérleteink szörnyűek voltak, de egyre jobbak lettünk. Egyébként az első két albumunk dalait is egyetlen nekifutásra, élőben rögzítettük!”

A zenekar pályafutásának első törése 2011-ben történt, amikor autóbalesetben elhunyt Mrok dobos. Nem könnyű megjósolni, mit hoz a jövő, amikor ilyen váratlan, tragikus események történnek, de akkor úgy gondoltátok, hogy a Pestnek örökre vége?

Scum: „Először valóban úgy gondoltuk, hogy a zenekarnak örökre vége. Elklépzhetetlen volt Mrok helyére egy másik dobost bevenni. Még csak nem is beszélünk ennek a lehetőségéről. De egy kis tűz mindig is lobogott bennünk. Mivel 14 éve játszottam együtt Mrokkal, a dobolása beleégett az agyamba. Úgy éreztem, őt nem cserélhetjük le egy másik dobosra.”

Mikor jött el a pillanat, amely végül visszahozta a Pestet az élők sorába? Előtte foglalkoztatok a zenekarral vagy egyáltalán zenével?

Scum: „Mrok halála után majdnem két évig hozzá sem nyúltam a gitáromhoz. De idővel kicsit elkezdtem játszani, ha nem is rendszeresen. Volt, hogy hónapokig nem játszottam. Az évek során egyre több riffet írtam. Vettem egy elektronikus dobszettet és új számok születtek. De akkoriban még csak nem is gondoltam arra, hogy új Pest-anyagot adjak ki. Nem doboltam rendszeresen, nem voltam igazán jó, nem tudtam szilárdan tartani a tempót. Motivációm sem volt, hogy egyedül játsszak. 2020-ban épp sétáltam a mezőn a covid-lezárás idején, és egy fiatal kutyás srác jött velem szembe, aki Bathory-pólót viselt. Beszédbe elegyedtem vele, megkérdeztem, hogy játszik-e valamilyen hangszeren. Gitározott, de korábban még nem játszott zenekarban. Adtam egy esélyt a dolognak és mondtam: »Jammeljünk együtt!« Nagyon jól sikerült, írtunk három számot. A rendszeres próbáknak, játéknak köszönhetően a dobolásom egyre jobb lett. Amikor már elég jó szintet ütöttem meg, úgy gondoltam, miért ne vennénk fel az összes új anyagot egy Pest-albumhoz – mivel teljesen olyan volt a zene, mint a Pest. De soha nem használtam volna a Pest nevet, ha Atax nem csatlakozik hozzánk. Csatlakozott és ő is hozott

egy számot az új anyaghoz. Felvettük a kapcsolatot Mr. Blasphemyvel, aki szintén belépett a zenekarba.”

A Pest visszatérő albuma Eternal Nightmares címmel jelent meg tavaly ősszel. A hipnotikus riffelés jelenléte tán még erősebb, mint valaha. Milyen módszert követtek dalszerzés során?

Scum: „Nincs specifikus módja a dalszerzésnek. Minden természetesen történik. Csak bedugom a gitáromat ott-hon és elkezdek játszani. Ha egy riff olyan, amilyen a Pest stílusa, akkor megpróbálom összekötni más riffekkel. Számomra meg kell lennie benne a hipnotikus érzésnek, ami szintizta agresszióval párosul. Mindig ott-hon dolgoztunk a dalokon, ezt követően Mrokkal átgúrtuk őket a próbahelyen. Mivel ő eltávozott, a dobtémákat is nekem kell összeállítanom. Metronómmal vettem fel a számokat, dobolás közben hallgattam őket. A szövegeket mindig azután írjuk meg, miután a zenével végeztünk.”

Az új lemez számai egységesekek, kompakta, fogósak, intenzívek, rendelkeznek egy „régis iskolás” hangulattal...

Scum: „Ahogy már említettem, a dalok természetes úton születnek – soha nem gondolkozom így: »Ezt a részt most kövesse egy ilyen rész.« Csak játszom a riffeket, összekötöm a megfelelő részeket, amíg azt nem érzem, hogy »ez az«. Ami pedig az old school szarságokat illeti, mi ezeket szerettük, a '80-as évek zenéjén szocializálódtunk.”

Milyen most a zenekaron belüli hangulat a Pest korai időszakához képest?

Scum: „Teljesen más. Az első két album idején az egész zenekar csak heti egyszer-kétszer találkozott. Az időközben elindított egyéb projektek is közrejátszhattak abban, hogy Atax és Mrok együtt játszottak Atax dalain, Mrok pedig velem az enyéneken. Amikor elegendő dalunk állt össze, együtt végeztük a felvételeket. Mr. Blasphemy a Vado Mori és az Eternal Nightmares közötti lemezeknél csak a felvételekre jelent meg. Ez már nem zenekari érzés. A többi tag lelkesedése már az Eternal Nightmares felvételein sem volt olyan, mint amire számítottam. A felvételeket követően már nem is találkoztunk. Ataxszal még szeretnék együtt dolgozni, de azt hiszem, Mr. Blasphemyvel ez volt az utolsó alkalom. A Cultus nevű zenekarral felvett split lemezen felénekeltem három számot, amihez én is hozzájárultam énekmákkal. Az új albumon csak a címadó dalban énekel, plusz néhány további dalban vannak tőle részletek, mert nem gyakorolta be az új számokat. A legtöbb témát Atax és én játszottuk fel. A Pest most ismét alszik..., de már írtam két számot, így remélem, hogy a jövőben kijön még egy Pest-kiadvány.”

Hogyan írnád le a különbséget a mai black metal és a '90-es évek nagy korszaka között? Vagy akár a '80-as évekkkel való összevetésben...

Atax: „Minden korszakban megtalálható a jó zenekarokat, bár manapság kiterjedt túltermelés mutatkozik. Nem könnyű kiemelkedő teljesítményre lépni. A '80-as és a '90-es években mágiikus volt a színtér. Mostanra már maximálisan túltelítődtem.”

Kicsit utalva az előző kérdésre: Mí a véleményed a mai black metal különféle formáiról? Blackgaze, diszsonáns, raw black metal stb...

Atax: „Engem nem érdekelnek a kategóriák. Csak a zene minősége érdekel.”

Úgy tudom, az Eternal Nightmares anyaga egészen természetes körülmények között került felvételre...

Scum: „Mi mindig a próbahelyünkön készítettük a felvételeket ugyanazzal a primitív felszereléssel. Mi így szeretjük. Nem akarunk tökéletes, tiszta hangzást digitális dobokkal. Nincs rajtunk nyomás, bármennyi időt felhasználhatunk. Néha túl sokat is, mivel lusta disznók vagyunk. Minden dalomat metronómmal vettem fel. Más dalokat Brandttel vagy Ataxszal együtt vettem fel. Először mindig a zenét vesszük fel a dalokhoz, és utána az éneket. Végezetül hozzá-látok a keveréshez a számítógépen.”

A black metal bizonyos mértékben a világvége kísérőzenéjének is tekinthető. Miként vélekedsz erről, tekintetbe véve a Pest vizuális eszköztárát a pestismaszkkal, az apokaliptikus hangulattal, és az egész modern világot felölelő összeomlással?

Atax: „A szövegek a halálról, a dühről, a szomorúságról, a magányról, a kétségbeesésről, a sötétség dicsőítéséről és az emberiség és a vallás iránti gyűlöletünkről szólnak. Nem terjesztünk semmilyen üzenetet, és az sem érdekel bennünket, hogy mások mit olvasnak ki a szövegeinkből. Ezek sötét szavak sötét zenéhez, amelyek a saját egyéni gondolatainkból állnak.”

Manapság egyre komolyabb szinten jelentkezik az MI problémája. Sok szó esik arról, hogy a mesterséges intelligencia átveszi az alkotás műveletét az embertől. Mit gondolsz erről?

Scum: „Lenyűgöző és rémisztő, hogy az MI mire képes. Már semmit sem fogadhatsz el valódikiént. Szerintem ez egy igencsak kérdéses fejlődés. Én elutasítom az MI használatát a dalszerzéshez. Semmi értelme nincs, hacsak nem valami kommersz, lélektelen slágert akarsz megetetni a tompa emberekkel.”

Lesznek Pest-koncertek?

Scum: „Azt hiszem, a Pest már soha többé nem fog színpadra lépni! Mr. Blasphemyvel ez lehetetlen. Atax többé nem akar élőben játszani, én pedig nem akarok utolsó alapító tagként új embereket keresni. Nem éri meg a fáradságot. Esetleg, ha kapnánk egy nagyon-nagyon-nagyon jó ajánlatot...” ♪

DENNIS STRATTON

Az Iron Maiden fantomja

Dennis Stratton kevesebb mint egy évig volt minden idők egyik legismertebb és legfontosabb heavy metal formációja, az Iron Maiden gitárosa. Ebben az időszakban vették fel a zenekar nevét viselő bemutatkozó albumukat, valamint ekkor kezdtek el dolgozni a második nagylemezük, a Killers dalain is. Stratton a távozását követően előbb a Lionheart, majd a Praying Mantis tagja lett, de sohasem tagadta meg Iron Maiden-es múltját. Az elmúlt év végén a Maiden United elnevezésű akusztikus Iron Maiden tribute zenekar turnéján is részt vett, mint vendég, s ennek során Budapesten is fellépett velük. Gyuricza Tamás Marcell a kuriózumszámba menő koncert kapcsán beszélt a legendás híró zenésszel.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: DENNIS STRATTON ARCHÍVUM

Köztudott, hogy 1979 decemberében lettél az Iron Maiden tagja, de arról nem sok szó esett ezidáig, hogy miért rád esett a választásuk. Mit gondolsz, miért téged szeltek ki maguknak?

„Létezett egy helyi kocsmá Kelet-Londonban, a Canning Town városrészben, ahol gyakran játszottam, Bridgehouse volt a hely neve. Visszajáró fellépő voltam ott, hetente zenéltem náluk. Egy időben Steve (Harris) és Dave (Murray) is elég gyakran megjelent ott. Minden vasárnap eljöttek, legalább három hónap át, és nézték, ahogy játszom.”

Akkor már ismerted őket?

„Fogalmam sem volt, hogy kicsodák, csak feltűnt, hogy megint ott vannak. Egy idő után már megjegyeztem, hogy van az a két bőrkabátos srác, egyikük hosszú szőke, a másik fekete hajjal. Egyszer mentem hazafelé a busszal, amikor felszállt egy lány, aki leült mellém. Megkérdezte, hogy én vagyok-e Dennis Stratton, mire mondtam, hogy igen. Kiderült, hogy Steve barátnője volt, akit megkért arra, hogy beszéljen velem. Annyit mondott a lány, hogy Steve is próbált többször elérni, mert szeretné, ha csatlakoznék a zenekarához, az Iron Maidenhez.”

Mi volt erre a válaszod?

„Úgy voltam vele, hogy miért is ne? Megadtam a címemet, s néhány nap múlva kaptam egy táviratot egy telefonszámmal, hogy hívjam fel őket. Elmentem egy fürkébe, tárcsáztam a megadott számot. Kicsengett. Szinte azonnal felvették. Rod Smallwood volt a vonal másik végén. Bemutatkozott, majd elmondta, hogy ő intézi az Iron Maiden ügyeit. Akkor annyit tett hozzá még, hogy van egy lemezszerződésük, de gitárost keresnek, és rám gondoltak.”

Mi volt akkor az Iron Maiden aktuális felállása?

„Hárman voltak csupán, Steve, Dave és Paul Di'Anno, tehát hiányzott az egyik gitáros és a dobos. Rod elmondta, hogy Steve és Dave többször is megnéztek már a Bridgehouse-ban, így tudják, hogy hogyan játszottam, mit csinállok, és milyen a hangzásom, ezért is szeretnék, ha csatlakoznék hozzájuk. Rod megkérdezte azt is, hogy el tudnék-e menni egy Ship

nevű kocsmába, ami a Wardour Streeten található. Mivel kíváncsi voltam rá, hogy mi lehet ebből, ígert mondtam rá. Felugrottam egy vonatra, s már mentem is. Amikor odaértem, megláttam azt a két bőrkabátos srácot, akik ott szoktak ülni a Bridgehouse-ban, így egyből összeraktam, hogy ők lesznek az Iron Maiden.”

Mire jutottatok az első találkozó során?

„Elég sokat beszélgettünk. Steve is elismételte mindazt, amit már Rod mondott. Hogy többször látott engem az utóbbi időben, és nagyon tetszett neki, ahogy zenélek. Beszélt a zenekaráról is, elmondta, minél előbb össze kell kaparnia, mert a kiadónak le kell adnia az első album anyagát. Végül adott egy kazettát, hogy hallgassam meg a dalaikat.”

Milyennek találtad az Iron Maiden zenéjét?

„Meglépett, hogy milyen punkos, nyers és erőteljes, de az is megütötte a fülem, hogy a két gitár közül az egyik csak szólózik. Ezért miután megtanultam néhány dalt a kazettán szereplő felvételek alapján, majd elmentem az első közös próbára, rögtön azzal kezdtem, hogy elmagyaráztam nekik a kétgitáros felállásban rejlő lehetőségeket. Elmondtam, hogy a volt zenekaram mindegyike ikergitárt használt, azaz mind a két gitáros ritmusedzőt és szólózt, illetve rengeteg dallamot is játszottak. Nagyon érdekelték őket mindez, így már ott elkezdtük átnézni egyesével a dalokat. A riffeket, szólókat. Mindegyiknél kikérték a véleményemet arról, hogy én hogyan játszánám őket. Steve-nek is, Dave-nek is tetszettek az ötleteim, ezért Dave-vel kettesben el is kezdtük a harmonikus gitárrészeket kidolgozni. Steve le volt nyűgözve attól, amit hallott. Természetesen minden dalra nem jutott idő, így azt mondták: szabad kezdet adnak nekem, ott-hon nézzem át az összes dalt, s mondjam el, hogy mit változtatnék rajtuk.”

Ezek szerint te hoztad be az Iron Maiden zenéjébe az ikergitáros technikát?

„Igen. A Phantom of the Opera például teljesen átalakult az ötleteimnek köszönhetően. Rengeteg dallam került bele, a közepébe pedig az a nagyon jellegzetes breakdown, de a basszusgitár is nagyon jó lett benne. Egyszerűen imádták. Nem véletlenül lett az első Iron Maiden-album legfontosabb szerze-

ménye. De más dalokba is raktam plusz dallamokat, és szerintem ez volt a fő oka, hogy engem választottak. Sokan azt gondolják, hogy azért lettem az Iron Maiden gitárosa, mert már volt tapasztalatom. Ez is igaz, hiszen akkor már lemezfelvételeken voltam túl, illetve rengeteg koncerten. Valamivel idősebb vagyok, mint Steve és Dave, ezért én már az Iron Maiden előtt is sokat turnéztam. Volt olyan nyári koncert, ahol 1800 ember előtt léptem fel. Ez is szerepet játszott benne, de ez csupán az egyik ok volt. Az igazi, hogy más hangzást és több tudást hoztam a zenekarba.”

Amikor megjelent az első Iron Maiden-album, tudtátok, hogy valami nagy dolog van születőben?

„Nem igazán. Nem is foglalkoztunk mással, csak azzal, hogy mielőbb legyünk túl a felvételeken. A kiadó ugyanis egyre csak sürgetett bennünket. Mondták, hogy el kell mennünk stúdióba, és minél előbb fel kell játszaniuk a dalokat, mert már meghirdették az album megjelenését. Szerintem túl fiatalok és naivak voltunk ahhoz, hogy fel tudjuk fogni, mennyi mindent meg fog változtatni az elkövetkezendő pár év. Nem igazán néztünk előre, bár az előrendelések alapján azt sejtettük, hogy a Top 5-ben leszünk a listákon.

Úgy tudom, azért romlott meg a kapcsolód Steve Harrisszel, mert a Phantom of the Opera című dal énekdallamaiba is belenyúltál a saját elképzelésed szerint. Ez pletyka, vagy van valóság tartalma is a történetnek?

„Nem teljesen így történt. Amikor elkezdtük felvenni a dalt, a hangmérnöknek és nekem volt egy kis szabadidőnk. Amolyan üresjárat, amikor nem volt mit csinálnod. Volt a dalban pár olyan énekdallam, ahol én is vokáloztam, és ezekkel kezdtünk el csak úgy, a magunk kedvére szórakozni. Kipróbáltunk, milyen lenne, ha többszólamú éneket tennénk bele a dalba, ilyesmi. Felvettünk plusz éneksávokat, majd a hangmérnök szórakozásból hozzákeverte ezeket a dalhoz. Visszahallgattunk, szintén csak a mókázás kedvéért. Néhány helyen egészen bizarr lett, de volt egy-két rész, ami úgy hangzott, mintha a Queen lenne. Nagyon jól elszóraztunk ezzel, egy csomót nevtünk, és nem vettük észre, hogy Rod közben

bejött a stúdióba. Ott állt, teljesen leforrázva, mert azt hitte, hogy azt a verziót hallja, ami az albumra megy. Ettől teljesen felszívta magát, majd mint aki megőrült, elkezdett üvöltözni. Hiába mondtuk neki, hogy szó nincs ilyesmiről, ez csak móka, egyszerűen nem hitte el. Meg sem fordult a fejünkben, hogy ez legyen a végleges verzió, de Rod teljesen bezakkant rajta. Steve egyébként ott sem volt a stúdióban, ő csak Rod elmondásából értesült a történetekről.”

Még egy évet sem töltöttél a zenekarban, mégis mindenki innen ismer. Nem bántad, hogy ilyen gyorsan kikerültél az Iron Maidenből?

„Nem, hiszen ez egy közös döntés volt. Az Iron Maiden teljesen lefoglalta minden időm, én viszont szabadságra vágytam. Szerettem volna többet utazni, világot látni. Azt is nehezen viseltem, hogy 24 órán át össze voltunk zárva egymással. Tudod, amikor hosszú időn keresztül utazol egy buszban vagy egy autóban együtt másokkal, akkor nem mindig csinálhatod azt, amit szeretnél. Egy zenekar tagjaként ráadásul állandóan ugyanazokkal az emberekkel kell együtt utaznod. Ezt mindenki máshogy viseli. Van, aki befelé fordul, és csendes lesz, vannak, akik ivással ütik el az idejüket, és lesznek olyanok is, akik csak a hibát keresik mindenben, és folyamatosan belekötnek a másikba, ami miatt előbb-utóbb veszekedés alakul ki. Én viszont nem akartam állandóan veszekedések szenvedő alanya lenni. Szabadságra vágytam, friss környezetre volt szükségem, így aztán egyre gyakrabban döntöttem úgy, hogy nem a többiekkel utazom együtt, hanem beültem a kamionsofőr mellé, vagy bárki más mellé, ahova csak lehetett. Ezért a legtöbb esetben előbb ott voltam a koncert helyszínén, mint a zenekar, így arra is maradt időm, hogy várost nézek. Útközben pedig olyan zenét hallgattunk, amihez éppen kedvünk volt. Például The Eaglest, amit Rod biztosan nem nézett volna jó szemmel. *(nevet)* Persze, Rodra sem mondhatok semmi rosszat, mert az Iron Maiden után is akart segíteni. Azt mondta, szívesen menedzselne továbbra is, bárhol folytatom a karrieremet.”

Ha jól tudom, az Iron Maiden-es időkben egy Gibson Les Paul és egy Gibson Firebird gitárod volt. Megvannak még ezek a hangszerek?

„A Firebird nincs, azt már régen eladtam. Les Paul kettő is volt, de azokat sem használom már, túl nehezek voltak nekem a turnézáshoz. A Lionheart első időszak után, azt hiszem, talán 1990-ben kezdtem el Charvel/Jackson gitárt használni, ami könnyebb volt, vékonyabb nyakkal. Úgy 1995-96 körül pedig megszületett a Caparison gitár, azóta már szinte csak azt használom. Van egy saját gitárom is, amit kifejezetten nekem készítettek. Olyan, mintha szériagitár lenne, de vékonyabb a nyaka, hogy könnyebb legyen játszani rajta. A Les Paul már túl nehéz, túl kövér lenne nekem.”

Amikor Budapesten jártál a Maiden United zenekarral, több olyan Iron Maiden-dalt is előadtatok, ami már sok-sok évvel a távozásod után született. Ezeket a Maiden United miatt tanultad meg, vagy korábban is játszottad őket?

„Körülbelül hat-hét évvel ezelőtt kaptam egy meghívást egy holland fesztivál szervezőitől, hogy lépjek fel náluk egy Iron Maiden tribute zenekarral, mint headliner előadó. Ott már játszottunk ilyen dalokat.

Ezen a fesztiválon ott volt a Maiden United is. Akkor szerettem bele abba a zenekarba, mert előtte soha nem hallottam még Iron Maiden-dalokat úgy játszani. Ott álltam a közönségben, és csak néztem őket. Teljesen más volt, valami gyönyörű. Sokkal korábban léptek fel, mint én, ezért a saját koncertem előtt beszélgetni is tudtam velük. Mondtam nekik, hogy szívesen zenélnék velük, bár nem gyakran használok klasszikus gitárt, mivel abban nem voltam túl jó. Körülbelül hat éve kezdtünk el közösen turnézni, és azóta szerencsére elég jól beletanultam már. Nem mindig tudok teljes turnékat vállalni, hiszen van elég dolgom azon kívül is, de imádom velük játszani.”

Az Iron Maiden utáni pályafutásod zenekariak közül a Lionhearttal vagy Praying Mantisszal lesznek még további lemezeid?

„A Praying Mantisszal közel húsz éve nem dolgozom már, de a Lionhearttal még mindig. 2024-ben jelent meg az ötödik albumunk. Tervezzük a következőt is, de csak akkor tudjuk összerakni, ha Steve (Mann, gitáros, billentyűs) befejezi a Michael Schenker-turnét, és hazatér onnan Németországba. A Lionheart semmi bevételt nem termel, mert az emberek már nem vesznek lemezeket, már csak a koncertekkel lehet pénzt keresni. A Lionheart viszont nem tud turnézni, ugyanis mindenkinek van másik zenekara is, így arra már nem jut időnk. Lemezt készíteni persze könnyebb, otthon mindenki felveszi a saját részét, elküldi Steve-nek, ő pedig mint egy puzzle játékot, összerakja a dalokat a stúdióban.”

Mivel töltöd a napjaidat, ha éppen nem a Maiden Uniteddel vagy a Lionhearttal foglalkozol?

„Minden pénteken, szombaton és vasárnap dolgozom, odahaza, az Egyesült Királyságban. A legtöbbször angol zenekarokkal foglalkozom, de olykor adok koncerteket másokkal is. Német és holland zenekarokkal, olaszokkal, franciákkal, valamint egy lengyelvel is. Oda megyek, ahova hívnak. Legalább 150 koncertet adok évente, vagy annál is többet. Imádom Iron Maiden-dalokat játszani, hiszen az életem szerves részét jelentik. A Killers album is, mert valójában azt is velem csinálták, a legapróbb részletig, még akkor is, ha nem én vagyok hallható a lemezen. Adrian *(Smith, az Iron Maiden Dennis Stratton helyére érkezett gitáros)* lényegében csak lemásolta az én témáimat. A Killers dalai már teljesen készen voltak, amikor eljöttem.”

Az életrajzod szerint 16 éves korodig a West Ham United futballistája voltál. Nem sajnálod, hogy a sportkarriert feláldoztad a zene miatt?

„Nem. Kelet-Anglia déli részein volt szokás, hogy a West Ham United edzői az iskolai szünetben megnézték a 11 éves gyerekeket. Azért, hogy kiválogassák közülük a tehetséges futballistákat. Engem is 11 éves koromban hívtak, hogy az utánpótlás csapatuk tagja legyek. Sokáig futballoztam, úgy 18 éves koromig, de nem voltam annyira jó, hogy a nálam tehetségesebbekkel versenyezni tudjak. Ahogy már felfogtam ezt, léptem is tovább. Amúgy akkor már zenéltem. 14 évesen otthagytam az iskolát, elkezdtem a kikötőkben dolgozni. 16 évesen megvettem az első gitáromat, majd elkezdtem saját magamtól megtanulni játszani rajta. Semmit nem bántam meg, ami azóta történt velem, s büszkén mondhatom, hogy nagyon elégedett vagyok az életemmel.” U

UNDERWORLD KLUB

AHOL SZÁMÍT A VÉLEMÉNYED.

Pontozd és véleményezd a hónap albumait, kövesd a magazin tartalmának alakulását, értékeld az előzetes címlapterveket, használd a klubkedvezményt a nyomtatott magazin előrendelésénél! A tagság ingyenes, jelentkezz a klub@underworld.hu címen!

NUBIVAGANT / DÉTRESSE / PHOSCHYDEUX

Bp., Riff

Szöveg: Milán Péter

Most voltam először ebben az intézményben, s bár elsőre volt bennem némi félsz, relatíve kellemesen csalódtam: nem rosszabb a hasonszórú belvárosi kluboknál, amelyek a föld alatti mélyrengetegben húzódnak. A kezdő csapat a magyar Phoschydeux volt. Amikor először elolvastam a nevüket, elmosolyodtam a jópofa szójátékon. Finoman szólva nem vagyok a szójátékok barátja – ezek 99,99%-át erőltetett idétlenségnek tartom –, de ez egyedi és ötletes. Nem kevésbé a zene és a zenekar, melynek élén ismerőst találtam, legalábbis ami a hangját illeti, ugyanis ugyanaz az úriember énekelt, akit a Kolp, a Veér és más underground bandák tagságából ismerhetünk. Ő Jim Jones, a magyar mélyunderground ismert figurája. Pár éve megjelent egy EP, tavaly pedig egy album (4 Days Of Bliss In Hell), amelyet utólag hallgattam meg és elnyerte a tetszésemet.

A **PHOSCHYDEUX** zenéjét a Metal Archives mint doom/stoner metalt aposztrofálja, ami nem feltétlenül fedi az igazságot. A doomnak lehet némi alapja, de a stoner előtagot nem értem. A lemez és a koncert tekintetében a kvartett zenéjét úgy festeném le, mint ami a black metal felől érkezik, s ugyan nem fordítanak hátat a műfajnak, ezen a talajon állva egy nyomott hangulatú, dekadens, nagyvárosban született, egyszerre aszfaltszínű, egyszerre onnan elemelkedni kívánó, de minduntalan e létezésbe bezárt hangzásvilágot hoz létre, ami valamelyest egybevága a jelenlegi, mondhatjuk, hogy „utólagos” black metal-leágazásokkal, emellett megvannak a határozott hazai ízei. A nem egységes képet mutató zenekar tagjain Revenge- és Gorgoroth-pólokat láttam, vagyis a csapat elég alaposan leás a kőszénrétegek aljára, de mire felhozzák a feketén fénylő, és az idők vasállkapcsai által összerágott, -préselt matériát, már azt a furcsán alter-blackes, dalkos depresszív anyagot kapjuk, ami e koncerten is megtapasztalható volt.

A lepusztult falakon a háttérben gyárkémények füstöltek, az előtérben a zenekar borongott... Ezt a miliót kell tudni transzformálni. Idekívánkozik egy idézet (talán Oscar Wilde, én egy :Of The Wand And The Moon: CD borítóján olvastam):

„Mindnyájan a csatornában fekszünk, de néhányan a csillagokra tekintünk.”

Korábban az osztrák **DÉTRESSE**-t sem hallottam, a Pessimismes album a tavalyi év terméséhez tartozik. A három fellépő közül leginkább ez a trió képviselte a black metal „hagyományörző” vonulatát, és ez a zenére, különre egyaránt vonatkozik. A két osztrák férfitag, S. P. gitáros/énekes, valamint L. S. dobos Kanadából importált egy bőgőslányt, C. S., s így lett teljes a felállítás. A Détresse nem a mai trendeknek megfelelő csuklyákban feszített, hanem az arcfestésben/testkoszolásban látták a műfajhoz méltó megjelenés kulcsát. Nyakukban csontkeresztet viseltek, a bőgőslány oldalán nagy csontok, állkapcsok lógtak – nem veszi félvállról a szakmát.

A trió nagy vehemenciával csapott bele a programba, nagy lendülettel játszottak, főleg a frontember és a basszusgitáros, de a doboson látszott, hogy a gyakori blastbeat-használat miatt be kell osztani az erejét. Testtartása, karjainak mozgása jól kitalált, hatásos erőtartáskészítéssel tanúskodott. Hamisítatlan metal-koncert volt ez, hajlóbálással, headbaggel, a zene dinamizmusával együtt járó mozgásokkal, arcmimikával. A hangzás ugyan nem volt hegyikristály-tisztaságúnak nevezhető, ám kritikán alulnak sem mondanám. Nagy vonalakban lehetett hallani a gitár témáit, és én, mivel szeretem e ritmushangszert hallani is, nemcsak látni, örültem, hogy a basszusgitár témáit is követhettük. Adott alapot a gitártémák zajosságának – a dobokkal együtt, persze, amelyek nem voltak hajszálpontosak, de itt a varázs nem a precizitásban rejlik. S. P. rikácsolásai is a black-vonalhoz való hűséget reprezentálták. Korrektil helytállt a trió.

Az olasz **NUBIVAGANT** a 2024-es év egyik legjobb black metal-albumát adta ki számomra, így nem akartam kihagyni a lehetőséget, ha már ellátogattak a fővárosba. A kiváló The Blame Dagger alapján leginkább arra voltam kíváncsi, hogy Omega, aki a Nubivagant zenéjét, lemezeit, szövegeit jegyzi, miként fogja prezentálni az énektemákat. Ugyanis a Nubivagant különlegessége főként abban áll, hogy a zenét szinte teljes egészében dallamos ének kíséri. Nem éppen bevett dolog

a black metalban, még akkor sem, ha a BM ének terén is nagyon nagy változatosságot mutat. Szerencsére nem csalatkoztam, mert a beállítás után a csuklyában kiálló Omega minden énektemát kitűnően adott elő.

A Nubivagant puritánabbul már nem is állhatott volna ki a színpadra: Omega állt a mikrofonnál, gitárral a kézben, hátul a doboknál, szintén csuklyában, Anamnesi ült. Ahogy Omega belekezdett a The Blame Dagger-ról származó első dal reszelésébe, csatlakozott hozzá Anamnesi, azonnal áramlott az energia, kezdett kialakulni a hangulat, azonban a produkciót tekintve volt némi hiányérzetem. Manapság ritka az ennyire lecsupaszított élő előadás; olyan koncert, ahol a zenészek előtt nincs kitéve nyolcezer pedál és effekt, amivel természetesen semmi gondom, sőt, örvendetes látni, hogy ilyen is van még 2026-ban, ám egy basszusgitáros nagyon elkelt volna. A zenének nem volt „alja”. Omega ugyan jól játszott, gitárja a maga sávjában jól szólt, a nyersséggel együtt is minden riffet lehetett érzékelni, ám a basszusgitár hiánya feltűnő volt olyan értelemben, hogy nem biztosított semmi alapot a számoknak – mintha légüres térben szólt volna az egész. Anamnesi nagyon-nagyon minimálisra vett dobolása önmagában nem volt ehhez elégséges.

Ugyanakkor nem vinném túlzásba az elégedetlenkedést, ugyanis a frontember egyedi énektemái, sajátos, e műfajhoz képest szokatlanul magas orgánuma, s mindez masszív black metalba ágyazva, teljesen egyedi ízt adott a Nubivagant zenéjének. A Nubivagantra jellemző, hogy mind a lassú témáknak, a riffek ismétlődésének, mind a gyors témák sodrásának van egy hipnotikus jellege; kialakul egy pulzálás, ami sokat hozzátesz a hangzáshoz. Ehhez természetesen elengedhetetlen, hogy a mindössze néhány riff, amelyekből felépül egy-egy daluk, jó legyen. E téren nincs is fennakadás. Erőtlen, hangulatos produkció volt. A műfaj eredeti hangulatát úgy alkotta újra a Nubivagant duója, hogy közben a maguk értelmezési keretében ágyazták be az egész műfajt. Dicséretes kreativitás. Összességében élvezetes volt ez a háromzenekaros est.

ROTH

A kezdet és a vég

*A multihangszeres Quentin Roth alapította, sötét hangulatú metalt játszó projekt drámai történetmeséléssel ragadja magával a hallgatót. A produkciót a hátán vivő Quentin édesapjával, az Eisregen-énekes Michael Rothtal készítette el *Alles Endet* című új albumát. Ennek kapcsán beszélgettünk.*

Úgy gondolom, érdemes néhány szót ejteni a zenekar megalakulásáról. Nem egyedülálló a zenei szintéren, hogy egy apa-fia páros alkotja a zenei formációt, ugyanakkor mégsem sűrűn fordul elő. Honnan jött nálatok ez az ötlet?

„Az egész onnan indult, hogy a ballagási pénzből megvettem az első stúdiófelszerelésemet. Aztán elkezdtem zenét írni, miközben egyre többet tanultam a zeneszerzésről és a producerkedésről. Amikor elkészültek az első valamirevaló demók, azzal a problémával szembesültem, hogy igazából én nem akartam énekelni a számokban, és nem is ismertem senkit, aki így segíthetett volna befejezni a dalokat. Ekkor az apám felvetette azt az ötletet, hogy mi lenne, ha együtt dolgoznánk. Az ő ötlete volt az is, hogy a vezetőknévünk legyen a zenekar neve is.”

Hogyan osztjátok meg a zenekari teendőket? Hogyan készült az új album?

„A zenekaron belül elég egyértelmű a feladatmegosztás: mivel a Roth egy olyan projekt, ahol az én zenei elképzeléseim valósulnak meg, szabadon alkotok. Én írom a szövegeket, sőt minden dalt először magam énekelek fel, és csak aztán mutatom meg az apámnak, hogy milyen zenei frázisokat képzeltem el az egyes dalokhoz. Ő pedig néha még változtat valamit például a szövegben, hogy jobban énekelhető legyen, vagy éppen javasol valamit a dal szerkezetére vonatkozóan. Vendégzenészként egyébként Cedric Roß is közreműködik több dalban, ő a szólóknál segített ki.”

Az első szám az „élettel” kezdődik, míg az utolsó a „befejezéssel” végződik, mintha egy sztorit mesélnének el. A szövegek témáját tekintve mennyire komplex az album? Mennyire személyes vagy éppen a fantázia szüleménye a dalszöveg?

„Nagyon örülök, hogy már többen észrevették: mind az első, mind az utolsó szám egy keretet alkot, tudatosan lettek nyitó- és záródalok. Az album dalai egyrészt fontos témákat dolgoznak

fel – lásd a *Leiche im Schrank* számunkat, amely a zaklatás és kirekesztés problémájára hívja fel a figyelmet. Másrészt egyes dalok témái a fantáziám szüleményei is, mint például a *Mein Schwesterlein* esetében.”

Egy részletgazdag, igényes borítókép készült az albumhoz, amely nagyon passzol a zenei világotokhoz. Ki készítette?

„A borítót apám ötlete alapján a Svartir Andar Graphix készítette, a saját stílusában. Mi nagyon elégedettek vagyunk vele.”

Korábbi albumotok egyik számából (*Nachtgebete – Meine Welt*) kiragadtatok egy mély és fontos gondolatot (*A saját világom elég nekem*) – ezt Quentin pólján láttam. Az új albumról mi lenne az?

„»A saját világom elég nekem« mondatot mi is rendkívül kifejezőnek és sokféleképpen értelmezhetőnek éreztük, ezért esett rá a választásunk. Úgy gondolom, az új album lényegét leginkább az *Alles Endet* (*Minden véget ér*) album- és dalcím foglalja össze. Ha azonban egyetlen számomra különösen fontos sort kellene kiemelnem, akkor ez a *Keine Zeit für Tränen* című dal következő sora lenne: »Az ember porszem csupán – az emberiség végeláthatatlan.«”

Hogyan fogadták a rajongók az új albumot? Gondolkodtok-e fellépéseken?

„A rajongóktól eddig egyöntetűen pozitív visszajelzést kaptunk, ami hatalmas öröm a számunkra. Ugyanakkor tisztában vagyunk vele, hogy nem lehet minden ember kedvére tenni a zenénkkel. Számomra különösen az a fontos, hogy mi magunk elégedettek legyünk a végeredménnyel – minthogy azok is vagyunk. Van két jó hírem a jövőre nézve: ismét elkezdtem zenét írni, és nagyon optimista vagyok a jövőt tekintve, ami az új albumokat, valamint az élő fellépéseket illeti. Mindkettőnek idő kell, de dolgozunk rajta!” **U**

A 10 LEGJOBB MAGYARUL MEGJELENT ROCK/METAL KÉPREGÉNY

ÚJ ROVATUNKBAN A ROCK/METAL MŰFAJHOZ KÖTHETŐ KÜLÖNFÉLE MÉDIUMOK LEGJAVÁT LISTÁZZUK. ELSŐKÉNT A KÉPREGÉNYEKET...

10. Magyar Rock történet '60-'70 és '80-'90

KÉPES KRÓNIKÁK

Sereghajtónak kezdjük a legnagyobb falattal. Ez a két kötet a magyar rock történet 40 évét igyekszik bemutatni, bő 200 oldalon keresztül. Kántor Mihály forgatókönyve négy jól elhatárolható évtizedre bontja a sztorit, amelyben a központi figura egy fiktív karakter, Pallaghy Karcsi, aki egy mezei rajongóból nővi ki magát zenészé, technikussá, majd lemezgyári szakemberré. Rajta keresztül ismerhetünk meg a főbb eseményeket, zenekarokat. A négy évtized elkülönítésében négy remek rajzoló van a segítségünkre: Szabó Csaba ('60-as évek), Fritz Zoltán ('70-as évek), Haragos Péter ('80-as évek), és Felvidéki Miklós ('90-as évek). Nyilván nem vegyítiszta heavy metal képregény ez, de az alapok ismeretéhez fontos és pár képkocka erejéig, bepillantást nyerünk olyan minket érintő zenekarok indulásba is, mint az Akela, Omen, Ossian, Tankcsapda, Nyers, Warpigs vagy Junkies.

9. Kurt Cobain

ANDREA CAVALETTO / FRIKE

Ez a rövid fekete-fehér történet nem hivatott bemutatni a Nirvana munkásságát, ezzel szemben kapunk egy nagyon sötét tónusú, és erős atmoszférájú történetet Cobain belső világáról, traumáiról. A művészi kiteljesedés, önpusztítás, a siker feldolgozása és az elidegenedés a központi téma, melyet Cavalletto szuggesztív, álomszerű rajzokban jelenít meg. Érzéseket, hangulatokat közvetít inkább, mint tényleges történéseket, így azoknak ajánlom, akik ismerik Cobain életét.

8. Cliff Burton - Orion Kid

MESTER CSABA
MASTER-LAB COMICS

Mester Csaba neve nem ismeretlen a magyar metaltörténet ismerői előtt, személyében a The Bedlam első basszusgitározást tisztelhetjük. Csaba évek óta aktív szereplője lett a magyar képregényes életnek, és talán a legérettebb, legszebb munkája a Metallica tragikus módon elhunyt basszusgitárosáról szól.

A sarkalatos pontokat leszámítva Csaba nem törekszik történelmi hűsége, inkább kiragad és kibont pillanatokat Burton életéből, amit egy lendületes szövege és két tablóban vázol nekünk, de persze elkerülhetetlen, hogy ez ne legyen egy Metallica-eredettörténet is.

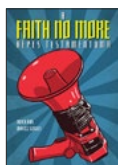
7. A szavak ereje

BEERZEBUB / MAGÁNKIADÁS

A zenekar 2022-es albumát volt hivatott támogatni ez a képregény, ami amilyen rövid (8 oldal), olyan velős. Aki

ismeri a lemezt azoknak nem idegen a zenekar erős politikai állásfoglalása, és ezt viszik tovább itt is. Lord Beerzebubnak álmában megjelenik maga a Fényhozó, lovagjává teszi és szent küldetéssel ruházza fel...

Horváth M. Zoltán és Jacsó Miklós Barnabás képregénye rövidsége ellenére is egy mocskosul szórakoztató füzet, és mivel a Beerzebubnak pont a napokban jelent meg egy új dala, remélhetőleg lesz folytatása is egy új albummal karöltve.

6. A Faith No More képes testamentuma

DUDICH ÁKOS-ORAVECZ GERGELY

Dudich Ákos nem csak remek fordító, az írás sem áll távol tőle, így nem kisebb fába vágta a fejszét, mint hogy megírja a Faith No More hiteles történetét! Maga a zenekar basszerosa, Billy Gould segítette ebben, aki több sztorival is hozzájárult a forgatókönyvhöz. A képregény rajzolója az Alfabéta-díjas Oravecz Gergely, rajzstílusa néhol kicsit talán túl vonalas, de sanszos, hogy ez koncepció is volt, illeszkedve a műfaj klasszikusához, Jay Allen Sanford Rock 'N' Roll Comics sorozatához.

5. Rejtő dekameron

HOBO / KÉPES KIADÓ

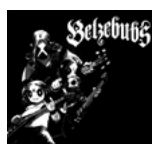
Bár Hobo munkásságát nem nevezhetjük metálnak, de tuti, hogy minden rocker polcán lapul minimum egy Vadász. A covid alatt, illetve annak ihletésére készült el aktuális albuma, mely egy zseniális alapötletre épül. Fogja Boccaccio Dekameronját, hőseit Rejtő karaktereivel helyettesíti, majd vesztégyár lévén a Grand Hotelbe zárja be őket. Az arculathoz pedig Hobo felkérte a méltán híres Rejtő képregények megalkotójának Korcsmáros Pálnak az unokáját, Korcsmáros Gábort, és ezzel együtt Garisa H. Zsolt és Varga „Zerge” Zoltán rajzolókat, és a végeredmény az első hazai hangos képregény lett. Az albumot hallgatva, Hobo szövegei meglevenednek a képkockákon, sorait a szövegbuborékokban olvashatod.

4. Punk Rock Jézus

FUMAX

Sean Murphy köteté egy fikciós mű, nem köthető létező zenekarhoz. Egy disztópikus jövőben járunk, ahol egy tartalomgyártó cégnek sikerül elkészíteni Jézus klónját, és ebből hatalmas médiacirkusz kerekedik. Napi 24 órában közvetítik a felcseperedő Jézus-klón életét, melyet aztán a vallási fundamentalistáktól a médiaipar celebjártóig mindenki magának akar tudni. Ami miatt a listánkon a helye ennek a blaszfémiát művészi szintre emelő könyvnek, az a fordulópont amikor főhősünk Chris Christ megelégedi addig életét, és egy punk rock zenekar, a The Flak Jackets élére áll.

3. Belzebubs

JP AHONEN
COMICSMANIA

Mi történik egy black metal bandával, ha vége a próbának vagy a koncertnek? Hogy élük mindennapjaikat? Erre a kérdésre ad választ Ahonen zseniális kötete. A corpse paint, a szegecselt öv és a pentagram természetesen a hétköznapi viselet része, sőt még a gyerekek is így születnek már, de ezzel együtt ők is járnak boltba, szülői értekezletre, élük a mindennapi életüket. Egy csupa szív, végtelen humorral megáldott gyűjtemény ez, pár kockás, de lazán összefüggő sztorikból, természetesen fekete fehéren.

A képregény akkora sikert aratott, hogy Ahonen a Gorillaz mintájára ténylegesen tető alá hozta a zenekart és 2019-ben még egy lemezt is kiadhat Pantheon Of The Nightside Gods címmel.

2. Rocksztár leszek, mama!

NEMETH ANDRÁS
COMICSMANIA

Ez az a kötet, amit kötelezővé tennék minden kezdő zenészeknek és minden tininek, akik valaha hangszert akarnak fogni a kezükbe. Ahogy az alcím is mutatja: Képregényes útikalauz menthetetlen zenészpálatáknak. Az Őcskavas Zenekar humorral és rengeteg bölcsességgel megáldott kalandjaiban benne van minden, amit tudni érdemes a rocksztár létéről, benne olyan „vendégművészekkel” mint a Subscribe, Prosectura, Watch My Dying, Auróra és Tankcsapda.

1. Perkeros

JP AHONEN-KP ALARE
GABO

Nem véletlen, hogy Ahonen két könyvvel is szerepel a listánkon, ez a gyönyörű, színes kötet az egyik kedvenc képregényem.

Akseli, az önértékelési problémákkal küzdő és megszállott zenerajongó gitáros és csapata lehetővé teszi, hogy fellépjenek a Rocktoberfesten, viszont nincs énekesük. A zenekar – ami egy grafikus lányból, egy morgó medvéből(!) és egy szó szerint ősoleg hippiből áll –, végül egy kebabos személyében találják meg a megfelelő torkot, így már semmi sem állhat útjukba. Vagy mégis? Tipikus zenekari buktatók, szerelem, egy rivális banda is útját állja a sikernek és nem is lenne igazi black metal történet, ha ne keveredne bele az északi mitológia is!

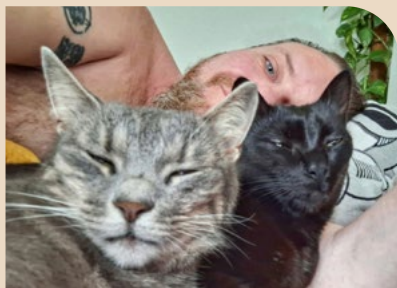

M I V O L T A K É R D É S ?

GYŰJTÉS: UZSEKA NORBERT · FOTÓ: MAGÁNARCHÍVUMOK

ÉS HOGY BÍRJA A ZENÉDET?

Bár a színpadon, a dalokban vagy az interjúkban ritkán találkozunk velük, de sok metalzenésznek van valami házi kedvence, kisállata. Körkérdésünkben most (főleg) hazai muzsikusokat kérdeztünk ezekről a szőrös, pikkelyes, tollas vagy egyéb, állati bajtársaikról: mi a neve, miért pont ilyen állat, és hogy bírja a zenédet?

Bátky Zoltán „BZ”

(*At Night I Fly, Wall Of Sleep, Wendigo stb.*)

„Prémes gyermekeink: Megatron (Megi), hat és fél éves, szürke-csíkos ex-lány és Optimus Prime (Prim), 6 és fél éves, fekete ex-fiú. Feleségemnek és nekem egyaránt kábé mindig is volt macskánk, szóval nem volt kérdés, hogy közösen is lesznek. 2020 februárjában hoztuk őket egy tápióretkesfelső-gyártelepi ideiglenes befogadótól. Ahhoz képest, hogy odáig street fighterek voltak (straight outta Alföld), gyorsan ráéreztek a bécsi létre. Igazi családtagok és egyéniségek, érzik és értik az érzelmünket, és iszonyúan tele vannak szeretettel. Húzó volt persze, hogy épp a covid-lezárások előtt érkeztek hozzánk, szóval kiskorukban ahhoz szoktak, hogy az akkori picike lakásban mindig ott vagyunk velük, talán ezért is van, hogy azóta is iszonyatosan tapadnak, mint a tépőzárás moncsisik. Esténként eleve azon szórakozunk, hogy minek költöztünk 60+ négyzetméterre, ha egyszer mind a négyen ugyanazon az ágyon nyomul az egész család. Agyilag mondjuk nem épp a legélesebb kékék a fiókban, szoktuk mondani, hogy kettejüknek van együtt két agysejtje, amit passzolgatnak egymásnak, ráadásul, ha macskáknál van autizmus vagy Asperger, akkor Prim azt is simán kimeríti. De közben olyan jó arcok, hogy az mindent felülír.

Hogy bírják a zenémet? Nincs különösebb hatása rájuk semmilyen zenének. **Azt szeretik, ha az akusztikus gitárral demózik épp fel valamit, mert ott lehet játszani a szabadon fityegő húrvégekkel, és az elektromos dobos is kedvelik, mert a dobverők kiváló játékszer-ek.** Prim emellett kiváló black metal frontember is lehetne, ugyanis képes teljesen megőrülve

a falon pattogni, miközben azt a szót ordítja, hogy »MURMÁNY!!!!!!« Mármost tényleg ezt mondja, mi meg azon agyalunk, hogy ez valami ősmagyar átok-e.”

Lévai Hangyássy László

(*Zorall, Sing-Sing*)

„30 éve agarászom, illetve már mindezt csak múltidőben mondom, mivel a múlt héten meghalt az agaram 14 évesen. A Kutyaujság címloldalán tetszett meg a családnak, és úgy kerestünk egy tenyésztőt, akitől megvásároltuk az első magyar agarunkat.

Kalandvadász Huncutka névre hallgatot és baromi szép kis kutya volt. Igazi show-agár lett belőle, aki a nemzetközi porondon is megmutatta magát – szép sikerrel. De mellette a pályán is futott és vadászvizsgája is volt. Sajnos három évesen megmérgezték.

Utána következett a Dévaj Frakk nevezetű agaram, aki a kétszeres világ- és a kétszeres Európa-bajnoki cím mellett minden létező címet megnyert, és a kiállításokon is csodásan szerepelt. Ő szintén egy csodálatos 14 évet töltött velünk.

Az utolsó agaram Olajosréti Rideg volt. Őt nem nyúztuk, nem vittük kiállításokra, verse nyekre. Csak itthon volt velünk 14 évet.

Imádtam ezt a fajtát, orvost csak a kötelező oltásainál látott megdegyik.

A képen: Dévaj Frakk, magyar agár.”

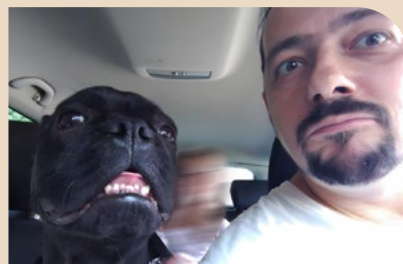
Czetvitz Norbert

(*Ghostchant, Our Existence Is Punishment, ex-Nadir/Dark Clouds*)

„Az Angels Of Hope állatmentő liga tagja vagyok. (A nevet nem én találtam ki, haha!) Kétten, néha hárman vagyunk összesen az

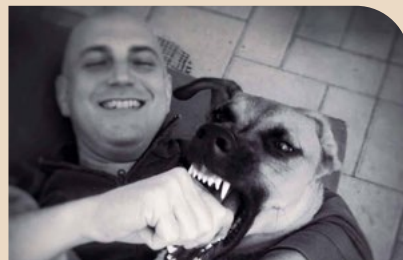
alapítványban. Tavaly több mint 250 kutyát mentettünk meg. Nálam az otthonomban kb. 70 különböző mentett kutya fordult meg. Van saját négykutyám is. Ők a baktalórántházi ebrendészeti telepről vannak mentve. Az akkor hat éves Amstaff Emmát lepratelepről fogadtam be. Mivel oda fiatal (és egy nap alatt négy babáját vesztette el, annyira reték a hely), a két életben maradt gyereket is magamhoz vettem. Őket Sárának és Jánosnak neveztem el. Illetve van még egy Siba szerű kiskutyám is. Őt kétszer adtam már örökbe (már nem is tudom, honnan mentettük), de sehol nem marad meg, csak nálam. Szóval így maradt az ő neve Rózsika. Mind bírják a zenéket.”

Siklósi Richárd

(*Pear Jam, Bad Birds, Flop*)

„Torpedó a neve, úgy hat éve van velünk, mentett kutyus, francia bulldog. Igazából Panni lányomé. **Sztoikusan túri a legagyamentebb prog-metal etűdöket is.** Nagyon szar helye lehetett korábban, ha ezt így bírja...”

Persoczkai Gábor (*Sapiens, ex-Mangod Inc., Cadaveres de Tortugas*)

„Jelenleg négy kutyánk van, egy ridgeback és három mentett keverék, akikben az a közös, hogy macerásnak, veszélyesnek ítélték őket. Aztán kiderült, hogy a zord külső értékés belső takar – tisztára, mint a rockereknél! **Gyakorlatilag mindig szól nálunk a zene, ha nem, sokkal nyugtalanabbak.** Ahogy mi is. Bár néha nem értik, miért tutukol azzal a jó kis fadarab-bal a kezemben, ahelyett, hogy megrághatnák.”

Tarján Zoltán

(*Satelles*)

„Három állattal élünk együtt: Málna kutya nagyjából egyéves kora óta, de már 10 éve van velünk. Eredetileg csak egy hétvégére hoztuk el azért, hogy lefarasszuk, mert a doktornő ren-

delőjét már félig lebontotta, és nem bírtak vele. Mentett kutya, és szegényben két csip van, amiből volt is egy kisebb kavarodás. Ő már a stúdióban is velünk volt, amikor a legelső lemezünket rögzítettük (The Wolf You Feed).

Málna mellett két macskánk van. Mangó Mici már 9 éve él velünk, és eredetileg egy hideg téli estén, kutyasétáltatás közben csatlakozott hozzánk. Pontosabban Málna kutyához, mert tőlünk, emberektől félt, de neki egyből dorombolt. A kettejük közti barátság örök.

A legkésőbb pedig Prüntyhilda, teljes nevén Határ Ibolya Prüntyhilda került hozzánk. Őt a feleségem mentette meg a Határ úti Ibis szálló parkolójában, ahol az autók alatt bujkált éhesen, noha félt bárkihez is közel menni. Emiben azonban megbízott, és azóta itthon próbálja bebiztosítani a falkavezér pozícióját, amire azért nem lehet haragudni, mert tud cuki is lenni, bár az önkritikát még tanulja.”

Köhler Ágnes (InSeason, H-Music)

„Conan, becenevén: Koni. Barna pitbull/retriever szerelemkutya, nem keverék. 2016-ban fogadtuk örökbe. Az előző tulajdonosa bedobta az Illatos úti telepre kéthónaposan, onnan a Kispesti Állatvédők hozták ki, mi tőlük fogadtuk örökbe.

Lüsz. Fehér/fekete foltos amerikai staffordshire terrier. 2018-ban a tököli Elek-Ágh menhelyről fogadtuk örökbe. Egy önkéntes mentette meg egy Dél-Magyarországi szaporítótelepről, onnan került a menhelyre.

Első látásra szerelem volt mindkettő. Hihetetlen, mennyire emberközpontúak, ragaszkodóak és gyerekbarátok ők, akiket sokan csak 'harcikutyának' titulálnak. **Ha zenét hallgatunk, békésen heverésznek a kanapén, de ha táncolunk vagy headbangelünk, rögtön csatlakoznak ugrálnak, csaholnak.”**

Tari Szabolcs (From The Sky)

„Sajnos csak egy kis panellakásban élünk jelenleg, így a gyermek mellett már nem jut érdemben, felelősen sem hely, sem kapacitás egy kisállatra, habár igény volna rá. De gyermekkoromban volt egy fekete puli kutyusunk – Bátor, aki **imádta a zenét, mindig boldogságot csalt az arcunkra, mert a zeneszoba a családi ház hátsó részén volt, ő pedig kintről mindig 'örzött' vonytva.** (nevet) 17 évig volt velünk, és a mai napig rettenetesen fáj a hiánya, pedig 2011-ben ment el. Ezen a képen

bruttó nyolcéves lehettem. Bátor végig kísérte a zenei tanulmányaimat, hiszen ötéves koromtól gitároztam, és héteves koromtól zongoráztam. Ezeket a zeneszoba mellől, kintről ő kísérte 'éneklésével!”

Türke Tibor (Empty Dreams)

„Kb. 150 tyúkum van, gyerekkoromban még volt nevük, de most már nincs. És van egy macsek is, Tomi. Egy kirándulás alkalmával találtuk egy mezőn, kölyök korában. Hideg, esős, novemberi este volt, bőrig ázva... egyértelmű volt, hogy nem hagyhattuk ott. Azóta **felcseperedett és imádja a Maident... mert nincs más választása.** (nevet) De a My Empty Dreams AI assisted projektem nótáit is kívülről fújja, a fent említett okokból.” (nevet)

Gerő András (Auraleak)

„Luna és Lana a két afrikai óriás-achátcsigám (Achatina Immaculata), testvérek. Lana sajnos tavaly elpusztult egy betegség miatt. Luna viszont él és virul, nemrég ébredt fel egy laza hat hónapos téli álomból (remélem, kipihente magát a kis szemét), azóta folyamatosan eszik és rohangál a terráriumban. Édesanyámmal csak Csuszikának hívjuk.

Valentin-napon születtek, idén lesz hatéves, teljesen kinyújtózza körülbelül 15 centi. A választás részben véletlen volt, részben tudatos: mindig is vonzottak a nem szokványos állatok. Volt korábban a családban egy magyar vizsla is (Jazz) közel tizenöt évig, a barátomé, Leilánál jelenleg egy brutálisan öntörvényű (Micike), és egy ultra dagadt szőrös-vörös (amolyan gardfieldos) macskával élünk (Nala, de barátoknak csak Pubika, vagy Pimpike), viszont engem mindig jobban 'csigázott' (nevet) az „outlier” kategória.

A zenémet szerencsére nem hallja, mert hálisennek tök süket. Vagy lehet, hogy igen, csak udvariasan hallgat róla.”

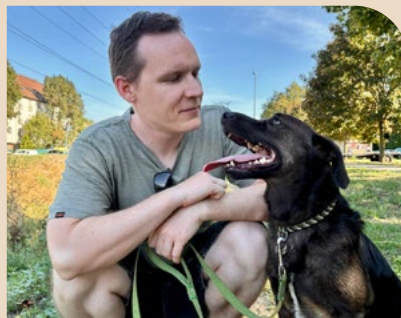

Molnár Máté (Road)

„Ő az én, vagyis mi kutyánk, Sodó, a szálkászörű, 'vaddisznószínű' (így szerepel az orvosi kiskönyvében) tacsók. 2018 júniusban születték, és amint lehetett, ki is emeltük az alomból. Azóta velünk él.

Két oka is van annak, hogy épp rá esett a választás. Az egyik, hogy a gyerekek akkor már jó ideje szerettek volna egy cuki, kis testű, játékos kutyust a kertbe, a másik – a nyomósabb – érv, ami mellette szólt, az 2018 tavaszán, érkezett. Mi Domsztlón, a dél-Mátrában élünk, konkrétan a hegy lábánál van a családi házuk. Rengeteg hivatlan 'erdei vendég' járt régebben nálunk, de amíg ez kimerült a cuki bambi, mókus és a jámbor muflon kertben való sétálgatásában, addig nem volt baj. Aztán egyik télen egy kisebb szarvacs család lelegette az összes öröközöldet a kertben, de azon is inkább csak neveltünk. Viszont amikor 2018 tavaszán besétált az udvarra egy veszett róka, aztán a nyártól rendszeres találtam nyest- és menyétürüleket a tűzifatóró környékén, akkor gondoltam, itt az idő, hogy beszerezzek a lányaimnak egy cuki, kis testű, játékos kutyust a kertbe. Az más kérdés, hogy a cuki faktor mellett ez egy kegyetlen, elszánt, fáradhatatlan, vakmerő vadászkutya, de még mindig sokkal humánusabb megoldás számomra, mint egy vadászpuska. Hibátlanul végzi a dolgát, a módszereket pedig rá bízom. Nincs idomítva, nincs tanítva, igazi ösztönlény. Riaszt, távol tart, szembeszáll. De a legfontosabb, hogy rengeteget tanít és sokat ad nekem/nekünk!

És hogy hogy bírja a zenémet? Fogalmam sincs. De nem is számít. A fontos az, hogy a zenészt bírja, aki én vagyok, vagyis a gazdit, és akkor kölcsönös a boldogság!”

Kun József (Odion, Agregator)

„Szezám a neve, 2021-ben fogadtam örökbe. Sehogy sem értem el az állatmenhelyeket, amiket ismertem, ezért kiírtam egy bejegyzésben, hogy ki tudja, hogy kell őket elérni. Záporoztak a válaszok, de a legjobb egy régi barátomtól

jött, akinek az ismerősei azzal foglalkoznak, hogy ilyen isten háta mögötti menhelyeket járnak folyamatosan, és profilt csinálnak az ott található állatokról. Aztán ha meghallják, hogy valaki örökbe szeretne fogadni, azzal felveszik a kapcsolatot. Velem is így tettek, az 'igényeim' alapján adtak öt jól meggondolt javaslatot, amiből Szezám volt a legszimpatikusabb. Ingyen és bérmentve tették mindezt, sőt, még el is hozták az állatot ide. Onnantól meg már történelem.

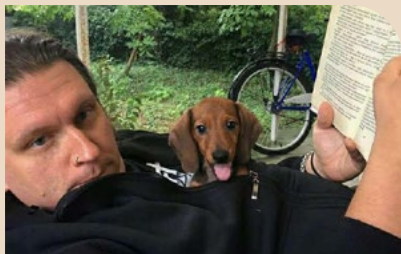
A zenéhez való viszonya annyi, hogy kimegy a szobámból, ha bármit hallgatok. (nevet)

Darvas Ádám
(Pozvakowski)

„Ő Bobek, egy mentett galgo, azaz spanyol agár. 2017-ben került hozzám. Az Agár Fajta-mentés (Szent Ferenc Állatotthon Alapítvány) segítségével érkezett Spanyolországból. Ott ugyanis a nem elég ügyes, vagy nem elég gyors agarakat a vadásziédény végén egyszerűen kidobják.

A zenémet én magam sem hallgatom soha, így szerintem még ő sem hallotta. Egyébként nagyon válogató, szóval nem csodálkoznék, ha utálná...

Kemeneci Balázs
(Stonedirt, Wall Of Sleep)

„Conan idén lesz hét éves. Mindig volt kutyám, és mindig pulik, és mindkettő Pamacs volt, hogy ne zavarodjunk össze. (nevet) Azok voltak a legjobb barátaim gyerekkorom óta, aztán mikor a második elment, pár évig nem volt semmilyen négylábú otthon, és borzalmasan hiányzott. Pár alkalommal a főnököm tacsokjára kellett vigyáznom, és akkor lettünk oda a fajtáért. Mivel kicsi volt az albi, nagyobb szoba se jöhetett, gondoltuk azért is jó, mert nem ugrál meg nem hullik a szőre. Na, ezekből semmi nem igaz. (nevet)

A zenével semmi baja, de hangulatfüggő, van-e kedve velem lenni közben. Van, hogy hangos, akkor sóhajt egy nagyot, azt otthagya és kivonul a szobából olyat csinálni, amit nem szabad. Legjobb arcok! (nevet)

Veres Gábor
(Watch My Dying, Thy Catafalque)

„Az alapítványhoz (Ott-Hont Vadmentő és Közösségi Segítő Alapítvány) évi 50-100 bajba jutott állat kerül. A képeken Terror, a bagoly és

Spuri, a mókus szerepel. A baglyot a BirdMania Alapítványtól örököltük, hozzájuk többszörös csonttöréssel került. Profi módon megmentették az életét, de röpképtelen maradt és hozzánk került tartós gondozásba. Az iskolai előadásainkon szokott állandó segítőnk lenni. A mókus egy játszótérről került hozzánk babakorában, a 40 fokban feküdt kint elhagyva és teljesen kiszáradva. Fecskendőből kapta a tápszert, nagyon szépen felcseperedett, tavasszal vissza-kerül a szabadba.”

Ács Sándor
(Dying Wish)

„Ő itt Lizzy, a hatéves szuka berni pásztor. Mondanom sem kell, hogy Lizzy Hale-ről kapta a nevét. Azért berrit választottam, mert szeretem a nagytestű, szőrös cuki kutyusokat. Előtte Bobtailjeim voltak.

A metalt bírja, ugyanis az udvaron áprilistól októberig dűbörög a Metal!!!”

Apró Antal
(Slowmesh)

„Jáde tavaly március óta van nálunk. Ő egy sárga színű labrador kutyus, akinek elég különleges életútja lesz. Most még mi nevelgetjük a párommal, de nemsokára elkerül tőlünk és magához veszi egy kiképző, merthogy ő nem a mienk, hanem a Baráthegyi Vakvezető Kutya Iskola növendéke, és ha mindent sikerrel teljesít, akkor másfél éves kora körül egy látássérült gazdihoz kerül, akinek, azon túl, hogy nagyon fogja szeretni, jelentősen megkönnyíti majd az életét.

Ez az önkéntes kölyöknevelés egy nagyon különleges dolog, amit régóta ki akartunk próbálni, úgyhogy jelentkeztünk, részt vettünk képzésen, és ezek eredményeképp márciusban nyolchetes korában megérkezett Jáde. Kezdetől fogva tudtuk és készültünk rá, hogy egyéves kora körül el kell majd válnunk, de persze ahogy közeledik, úgy tűnik ez egyre nehezebbnek. Mindemellett hatalmas büszkeség is, mert a kölyöknevelés eredményeképp egy kiegyen-

súlyozott, sok fura helyzetben is magabiztos, alapokat tudó kiskutyát adunk át, és így minden esélye megvan, hogy szuper segítő kutya legyen belőle a most kezdődő kiképzés végén. Ami szintén fontos, hogy nem szakad meg vele a kapcsolat, időnként találkozunk, vigyázunk rá, ha kell, és az Alapítvány biztosítja, hogy kövessük az útját, ha a leendő gazdi is beleegyez.

Persze mellettünk belekóstolt a zene körüli dolgokba, forgott hangszerek között, járt velem dobórán, és nagyon szeret metalt aludni. (nevet)

Ez az egy év hatalmas élmény, igazi érzelmi löket volt, és benne volt minden, amit egy kutya adhat. Rengeteg kirándulás, bulizás más kutyákkal, sok közlekedés mindenféle járművön, közös tanulás és gyakorlás.”

Catherine Fearnis

„Két tibeti terrierem van, Blade és Styx (a gyerekeim adtak nekik nevet!). Azért ilyen kutyákat választottam, mert elég sok állatra allergiás vagyok, de ezek a kutyák 'hipoallergének', nem váltanak ki allergiás reakciót. És azért is, mert nagyon barátságosak a gyerekekkel.

Mindig beülnek a zongorám alá, amikor játszom – azt hiszem, tetszik nekik a rezgése, de egyúttal úgy érzik, hogy 'segítenek'. Akkor is szoktak 'segíteni', amikor koncertre készülök és összepakolom a gitárjaimat és a felszerelésemet. Úgy tűnik, azt is szeretik, ha a kocsin metalt hallgatunk, azt meg főleg, ha éneklek nekik, de a koncertjeimre azért nem viszem el őket, mert az már túl hangos volna nekik.”

Schnopper Kiss Péter
(Paradise Host, Clue, Autumn Twilight)

„Babit három éve fogadtuk örökbe egy fiatal testvérpártól, akik a tanulmányaik és munkájuk okán megváltozott életmódjuk miatt nem tudtak már eleget vele foglalkozni. Ez egy felelős belátás volt részükről, hiszen az ő fajtája nagyon igényli az emberi jelenlétet és a családi dinamikát. A pesti belvárosból érkezett az agglomerációba, ahol gyerek és kert várta, illetve számára is kellemesebb, élhetőbb környezet. Babi nagyon gyerekszerető és családcentrikus, vélhetően ezért is választottak minket. El tudunk volna képzelni neki más nevet, de úgy gon-

doltuk, a gazdicsere épp elég változás neki.

Benti kutya lévén fontos volt, hogy hypoallergén legyen, és ne hullajtsa a szőrét. Kis mozgásigényű, de minden kutyára jellemző ösztönrel rendelkezik. Barátságos, jól szocializálható, szófogadó, tanulékony és okos. Nagyon toleráns, alkalmazkodó, és rugalmas a változásokat illetően. Bármikor kapható a kimozdulásra. A gyerekekért rajong, és szépen viseli a nyúrást. Kilencéves, úgyhogy egy középkorú hölgy temperamentumával kezeli az olykor nagyszámú gyereksereget.

Tengerparti nyaralásokra is el tudjuk vinni, mert türelmesen viseli az utat, a lényeg, hogy a közelünkben érezhesse magát. A világ legjobb természetű, egy földre szállt angyal!

Munkából kifolyólag **ittthon nagyrészt akusztikus gitárt illetve klasszikus gitározást, tehát főleg komolyzenét kell elviselnie, ami az ő pihenéséhez kellemes háttérzene. A autóban utazva ugyanakkor a keményzenét is zokszó nélkül viseli.** Nagyon hálásak vagyunk, hogy velünk lehet!"

Péter János
(Firkín)

„Volt egy reggel, június elején, amikor a nap korán és határozottan közölte a világgal, hogy élni érdemes. Ilyen reggeleken az ember hajlamos megbocsátani a sorsnak még a visszavonhatatlant is. Ekkor telefonált a sógornóm, aki mentőkutyákkal dolgozik, s akinek hangjában mindig van valami különös, tárgyyszerű izgalom: egy kiváló szakember kiválasztotta egy neves alomból a legígéretesebb vizslákat. De maradt ott egy kölyök. Nézzük meg. Hátha.

A válaszunk kész volt, mint egy régi, jól begyakorolt fogadalom: Alfréd után nem lesz több kutya. Főképp nem vizsla. A gyász nem alkszik. A veszteség nem ismétélhető.

De június volt. És az ember olykor elindul csak azért, mert szép az idő.

A Napvirág-Dolgos kennelel csendesen húzódtott meg a domb tetején. A tenyésztő kedves volt, tárgyilagos. Megmutatta a kis 'maradékot'. A kölyök nem volt szép. Kancsal tekintet, potrohos test, túlméretezett, lepedős fülek, amelyek inkább emlékeztettek egy fáradt gombaszédő kalapjára, mint vadászre. A drótszór, amelynek kemény eleganciát kellett volna kölcsönöznie, nyomokban sem mutatkozott.

Az ember ilyenkor még visszafordulhat. Őlbe vettem. A kölyök meleg volt és bizalmas. Nem tett semmit. Nem bizonyított. Nem kérelt. Csak volt. És abban a pusztában jelenlétben volt valami végérvényes. Olyasmi, amit nem lehet otthagyni.

Így jött velünk haza Samu.

Eleinte mindent összepisilt, mindent összerágott, s a lakás egy ideig inkább emlékeztetett hadszíntérre, mint otthonra. De figyelt. Tanult. Az a fajta figyelem volt az övé, amely nemcsak a parancsot, hanem az embert is érteni akarja. Hónapok alatt a potrohos, kancsal kölyökből karcsú, szép kiállású vizslafüi lett. A drótszór azonban makacsul hiányzott. Csak itt-ott nőtt ki néhány hosszú tincs: a mellén, az állán,

a pöcsén, mintegy figyelmeztetésként, hogy a természet sosem adja pontosan azt, amit te elvársz tőle.

Samu szereti, ha fuvolázom. Lefekszik, félrebillentli fejét, s figyel. De ha a kétvonalas cisz fölé merészkedem, azonnal bekapcsolódik. Duettet énekelünk. Nem túl harmonikus. De őszintén. Az ételének előkészítése közben énekel »jaj de finom lesz« kezdetű reggeli improvizációk némelyike később észrevétlenül beszívárgott a Firkín új zenéibe. A művészet forrásai gyakran a konyhában fakadnak.

Az évek során számtalan jelzővel (epiteton ornans) illetük kutyánkat, mint valami antik hőst: lószérúsámuel, trapptihámér, gézaszerülajos, éhenkolbász, kiskutyaságesség. A névadás az együttélés egyik formája. Az ember így írja bele a másikat a saját történetébe.

Most lassan kilencéves. Szakála őszbe fordul, de ha végre kijutunk a mezőre, még mindig olyan sebességgel cikázik, mintha a fiatalság nem idő, hanem döntés kérdése volna.

Rájöttünk valamire, amit hiába tagadtunk Alfréd halála után: a vizsla nem egyszerűen kutya. Állapot. Átváltozás. Aki egyszer vizslába botlik, annak szervezete, gondolkodása, ritmusa hozzá idomul. S onnantól nincs menekvés.

Az ember marad, aminek a végzet szánta: vizslás."

Oláh Zsolt (Remorse)

„Oláh Lassie és Oláh Bogács. Sajnos Bogács már nem él... Lassie pedig 13 éves. Lassie-t a páromtól kaptam, mikor kertesházba költöztünk, mert tudta, hogy gyerekkoromban is volt egy, és abszolút a kedvenc... Ez 2013-ban volt. A zeném már nem nagyon zavarja, mert nem hallja... de edzett, mert **lassan tíz éve minden szilvesztert együtt töltünk, Pokolgépet hallgatunk, hogy ne hallja a tűzijátékot.** (nevet)

Ezen kívül tényleg igaz, hogy szabadulóművész, mert amíg kicsi volt, napközben bezártam a melléképületbe, el ne vigyék, de sok ablakos ajtó volt, amin a legfelső ki volt törve, kb. 1,5 m magas. Odagurítottam a farönköt és kimászott..."

Horváth Martina (The Answer Lies In The Black Void, Thy Catafalque)

„Ő itt Szeti, mint I. Seti, a Fáraó. Már kiscica korában is olyan felséges megjelenése volt, hogy valahogy ez a név jutott az eszembe róla. Persze van neki több beceneve is, mint Szetike, Szetikémkém, Szetikemetike, de mostanában egyre többször hívom Dömpernek, amivel parhuzamosan csökkentettem is a kaja adagját.

Szetikét egyébként a Tetovált Állatmentőktől fogadtam örökre, amikor kb. háromhónapos volt, és 2022 júliusa óta van velem. Imád vizet

inni a csapból, nyervog és kér minket, hogy nyissuk meg neki. Nem a megfelelő helyzetekben használja a macskafújás funkciót, amin nagyon jót szoktam rohogni.

Amikor énekelek, elég hamar kimegy a szobából. Nem szereti a hangos dolgokat, hangos zenét, edénycsörömpölést, égdörgést stb. Ha halkán szól a zene, az oké, mondjuk az Oranssi Pazuzutól úgy is teljesen be van sz*rva, és kirohan a házból.

Fun fact: a Transcendental c. TALITBV-lemez borítóján ő pózol."

Alapi István (Edda)

„A cicánk neve igazából Sisi, mint a hercegnő, de én általában más neveken szólítottam, Murcika a leggyakoribb. Mentett macskaként került hozzánk, egy magát tenyésztőnek nevező, borzalmas nőtől hoztuk el, ahol egy kis ketrebebe volt bezárva többedmagával, közel fél éve. Két lépést se tudott menni. Akkor lehetett 5 hónapos, és ennek most már kb. 12 éve. Nagyon jó állapotban van, jól érzi magát.

A zenét úgy bírja, hogy nagyon sokszor volt olyan, hogy amikor otthon erősítővel vettem fel valamit, odajött és ráfeküdt az erősítőre. Nyilván azért is, mert az erősítő melegít, és a cicák szeretik a meleget, de hosszasan tud ott feküdni, miközben én dolgozom. Dalszerzés közben is szeret a szobában heverészni. Olyan is van, hogy ahogy kinyitom a gitártokot, azonnal belefekszik, és úgy kell őt kiimádkozni onnan." (nevet)

Erdélyi Péter (Archaic, Sear Bliss, Salvus)

„Tipli cica idén lesz öt éves, két hónap híján ennyi ideje is van nálunk. Mindenféle háziállatot imádok, volt is már mindenféle, a halaktól a teknősökig, viszont négylábúakból a jelen életkörülményekhez viszonyítva a párommal

csak macskát tudtunk jó szívvel vállalni, egy kutya-hoz sokkal többet kéne otthon lenni, így egyelőre az sajnos még nem opció.

Tipli (a.k.a Pupika, Bumbika, Szarzsák, Tibike, Búzgombóc) egy hölgy, bár ez a viselkedésén kevésbé látszik. Leginkább olyan, mint egy igazi békebeli kannásboros punk, sokszor indokolatlanul lábszagú, válogatás nélkül bármit lehányik, ha épp úgy tartja kedve, nem igazán tud halkan közlekedni, ugrani stb, ami ugye fajtájának egyik alapvető jellemzője, és még horkol is.

A zenéhez való viszonyát nem tudtam eddig megállapítani, alapvetően békésen átalussza, amikor gyakorlok, demók vagy stúdiózunk, tehát nevezük semlegesnek, de a TV-t szereti, különösképp a Top Gun kötötte le, illetve mikor a Dallasban megjelenik Samantha.

Szabó Csaba Zoltán
(Archaic)

„Az első lemez után hosszú ideig csak az örömenélésnek éltünk Püski Lacival, aminek köszönhetően rengeteg nyersanyagunk gyűlt össze. 2016 környékén határoztuk el, hogy ezeket a végtelen jam sessionöket végre dalokká formáljuk. Mivel az alkotás nálunk nem a tervezőasztalnál, hanem a hangszerek mögött zajlott, az otthon töltött óráim száma drasztikusan lecsökkent.

A párom – bár feltalálta magát a magányos estéken, – egy ponton ultimátumot adott: vagy kap egy kisállatot, vagy én költözöm haza a teremből! (nevet) Mivel nyakig benne voltunk a lemezírásban, a kompromisszumos megoldást választottuk: jöhet a szőrös 'gyerek'. Bár elsöre macska merült fel ötletként, sikerült a vágynak a kutyák felé terelnem. A harmadik emelet miatt egyetlen kritériumom volt: olyan társ legyen, aki bírja a lépcsőzést, és nem kell közben cipelni.

Egyszer csak jött a fotó: »Tessék, itt a tökéletes választás: a mudi!« Azt sem tudtam, eszik-e vagy isszák, de rábólintottam. Utólag kiderült, hogy telitalálat volt. Így lett hűséges társunk már nyolc éve Szürkevílám Becses Ajándék.

A csapat később tovább bővült: 2021 augusztusában, a nagymarosi házunk kertjében eszeveszett nyávgásra lettünk figyelmesek. A szomszédos üres telekről egy alig 2-3 hónapos kiscica küzdötte át magát hozzánk. Soha nem láttuk korábban, de ő abban a pillanatban eldöntötte, hogy hozzánk tartozik. Így fogadott örökbe minket Alex, a macska, aki azóta sem enged el.”

Körmöczi Péter
(Cadaveres/Visions Tattoo)

„2018. május 1-én született Ducuki - Decu becenévre hallgató csajsi. A cialény születése után pár hónappal már velünk élt, és azóta is a családunk fontos, néha a legfontosabb része

– főleg az ő képzeletében... **Ha nem is bírja, de elviseli a zenémet vagy tők süket,** ami még nem derült ki, mert a legtöbb idejét az alvással tölti ő is, mint társai. Kinti-benti macska, profi vadász és megrögzött csavargó. Én valahogy mindig is macskás voltam, ő már a sokadik ilyen jellegű házi állatom életemben.” (nevet)

Kirsch András
(Bloody Holly and the RicketZ)

„A szülői kertes házban mindig is volt kutyánk, imádtam mindegyiküket. Rengeteg dologra tanítottak meg, ha ők nincsenek, pl. sosem ismerem meg a vízóraleolvasók tradicionális köszönését, miszerint „jóóó-napóóóót, kutya harap?” Ahhoz viszont egy jó húsz évnek kellett eltelnie, hogy rávegyem magam egy alacsony szőrös entitás adoptálására. Korábban ugyanis még egy ceruza-hegyezőért sem szívesen vállaltam felelősséget. Amikor valamelyik hozzátartozóm megkért, hogy távollétében locsoljam meg a növényeit, az rendre ún. bonanzabanzaiozásba torkollott (>halott virágok illatát nyögik a fák«). Eközben pedig mindig émeltyítően nyálasan nyunyogtam a környékbeli kutyáknak, és titkon kortholtam magam: hogy lehetek ekkora világtalan balf*sz, hogy nem vágok bele a felelős kutyatartásba?

Aztán 2021-ben történt, hogy az akkori barátóm felvette a kapcsolatot a Mindenki Fogadjon Örökbe Egy Kiskutyát (a továbbiakban MFÖEK) alapítvánnyal, amiért örök időkre hálás leszek neki. Ugyanis innen érkezett Artúrkám, akibe annak ellenére is azonnal beleszerettem, hogy megérkezése pillanatában olyan szaga volt, mint egy árvíz sújtotta menyétmenhelynek. Ezt leszámítva abszolút nem volt traumatizált, sőt a kezdettől fogva a totális extrovertáltság és szégyentelenség jeleit mutatta, sokak szerint mintegy leutánozva újdonsült apját. (Ebből az extrovertáltat mindig is kikértem magamnak.) Extrém mértékben cuki egyed, rémségesen rosszul viseli, ha nem lehet a társaság közép-pontjában, ugyanakkor... **a zenénkhez mintha ambivalens lenne a viszonya. Az ugyanis meglehetősen beszédes, hogy kizárólag(!) a mi szerzeményeink hallatán érez kényeszt az ősi farkaskommunikáció feleleve-**

nítésére. Persze mindig próbálok bebeszélni magamnak, hogy miközben Artúrkám vonyt, mint a légvédelmi sziréna Akela-koncerten, nem a zenekritikus beszél belőle, csupán vokálozik apa énekére. Bár az önszuzerálás ezen formája eddig csődöt mondott, az örökbefogadás életem legjobb döntése volt.”

Székely Márton
(Määrton, Verner, Superunknowns, Gasoline)

„Ő itt Szofi, Pupudémon, Bársonypocak és még millió egyéb, ahogy ez macskáknál természetes.

2013-ban, pár héttel a születése után mentették ki nem túl barátságos körülmények közül és utána került hozzám. Úgy nőtem fel, hogy otthon mindig volt kutyánk, macskánk, így a háziállat számomra mindig az otthon érzés elmaradhatatlan része. Belvárosi lakásban viszont kutyát soha nem tartanék, mert se neki, se nekem nem lenne komfortos. Így egyelőre maradok büszke macskaallattaló.

És hogy hogy bírja a zenémet? Kiskorában jobban érdekelt. **Bármikor előkerült a gitár, ő mindig megjelent, rámászott a hangszerre és kíváncsian figyelte, hogy mi történik. Idővel ez a lelkesedés alábbhagyott, így már csak megértően elfogadja, ha otthon zenélek. De nagyon szeret különböző zenékre relaxálni, pl. a Toolt azt nagyon szereti.”**

Fotók: Bobál Kati (mobil)

Knapp Oszkár
(Rivers Ablaze, Fragda, Grizzly, ex-Insane)

„Van egy Sziszi nevű mopsz lány kutyusom. 2021 januárjában fogadtam örökbe a Mopsz Fajtamentőkön keresztül, most nyolcéves a kis-asszony. Világéletemben nagy kutyás voltam (bár a cicákat is bírom), és azon belül is imádom a mopszokat, elképesztően cuki személyiségek, nagyon mókás dolguk vannak, és van bennük valami megfogalmazhatatlan extra számomra, talán az a hihetetlen túláradó szeretet, ami árad belőlük. És tényleg, hihetetlen vicces kis bolond-ságaik vannak, nincs nap, hogy nem kuncogok fel valami kis lükeségén.

Ugyanakkor tisztában vagyok a túltenyésztésük miatti egészségügyi problémáikkal, szóval egy jó tanács: ha valaki mopit szeretne, járjon utána rendesen, felelősen döntsön, ha bevállalja.

Nekem a lakásom egyik szobája van berendezve egy afféle házi énekelvevőnek. Sziszike pedig **olyannyira bírja a zenémet, hogy amikor vettem fel az énektémákat a Fragda meg Rivers lemezekhez, végig békésen szunyált a szobában a lábamnál. Úgy kellett kivágnom az éneksávokból a hangos mopi horkolásokat! Lehet, hogy nem is sikerült mindet... (nevet)** Szóval igazi metalmopsz ő!"

Hegyí Kolos
(Magma Rise)

„Gyerekkori álmom volt a teknős. 16 éve nyáron vettük egy balatoni nyaralás után. Neve nem igazán van, szoktuk hívni így is, úgy is, Tökös Tekés, Tokás, Béka, A hulló, stb.

A metalt nem hinném, hogy utálja, de nem is gondolom, hogy felforrósodna tőle a vére. (nevet)

Márkus-Ritzel Ani
(Dharma, Septima)

„60+ állatkánk van (későbbiekben állatkert, illetve -simogató formában is fogunk működni), így kénytelen voltam montázst készíteni. Az ember szívéhez kétségtelenül a kutyák és a lovak képesek a leginkább közelférkőzni, örök kedvenc Mamut kutyám, aki egy öreg malamut.

A metalos tematikára legbiztosabban a kis rackával neveztem volna, név szerint Sátánka, bár a fekete fríz ló is dobogós lehetne... a csüngőhasú malackák mellett, akik harmincan követnek és kórusban visítanak. Sőt, aki hallott már szamarat teljes hangerőn, na az sem gyenge. Azért a rókák is, főleg a lányok, nem szerénykednek a hangképzésben. Egy sarkiróka félvérrel is büszkélkedhetünk, aki télen igazán hozza az északi vibe-ot, ám szarvak tekintetében bizonyára a skót felföldi bocijaink viszik a prímet. Az alpakatartás végül nem lett

a kedvenc hobbink, de a lámát nyugodt szívvel ajánlom mindenkinek, aki szeretne füvet nyírni és fát metszeni egyszerre!”

Gábor Andris
(Bigfoot Preston)

„Sokáig meggyőződéses kutyabarátnak tartottam magam. A cicákat inkább csak a távolból csodáltam: elégánsak, titokzatosak voltak, de valahogy nem éreztem őket közel magamhoz. Minden megváltozott, amikor befogadtuk Gömbit.

Gömbi egy gyönyörű, méltóságteljes, szibériai fajtájú, fekete fiú cica volt. Az első pillanattól kezdve különleges jelenléte volt a lakásban – és az életünkben is. Mellette értettem meg igazán, mennyire érzékeny, intelligens és szeretetteljes teremtmények a macskák. Nem tolakodók, nem harsányak – de csendesen, finoman belopják magukat az ember szívébe.

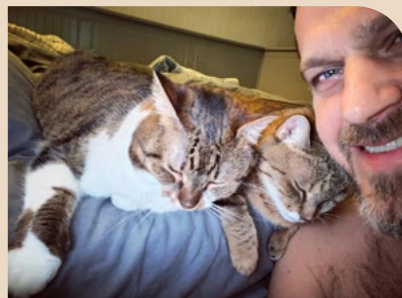

Nem sokkal később érkezett mellé egy fehér, ugyancsak szibériai fajtájú cica: Mimi (a képen). Őt is adoptáltuk. Mimi igazi kis hölgy, bonyolult lelkivilága van, öntudatos, néha makacs, de éppen ettől annyira különleges. Gömbi sajnos két éve átlépett a szivárványhídon, és az úr, amit maga után hagyott, máig érezhető. Mimi maradt velünk, és ma már sokszor úgy tekintek rá, mintha a kislányom lenne.

Ő az, aki a nehezebb napokon odabújik, vigasztal, dorombolása megnyugtat, sokszor nagyon mókás dolgai vannak, lehet rajta nevetni. Kedves, szeretettel teli lény, még ha néha határozottan ki is mutatja az akaratát. Mellette jöttem rá igazán, hogy a macskák valami egészen fantasztikus teremtmények: egyszerre

függetlenek és mélyen kötődők, titokzatosak és mégis őszinték, igazi kis társak.

Ma már tudom: nem egyszerűen kutyabarátból lettem macskás, hanem gazdagabb lettem két különleges lélek által, akik örökre megváltoztatták, hogyan tekintek ezekre a csodálatos állatokra. Apró érdekesség: eddig mindkét cicánk imádta a gitártokokat. **Amint kivesszem valamelyik hangszeremet, fél perc múlva már azt veszem észre, hogy Mimi boldogan kuckózik a tok puha plüssbélésében. Néha úgy tűnik, mintha a gitár lakkjának illata is hatna rá, mert elégedetten, és mosolyogva forgolódik benne.** Bár Mimi még semmit sem tett tönkre a lakásban, az erősítőm elejét gyakran nézi kaparófanak, ilyenkor igyekszem azt minél gyorsabban a fal felé fordítani.” (nevet)

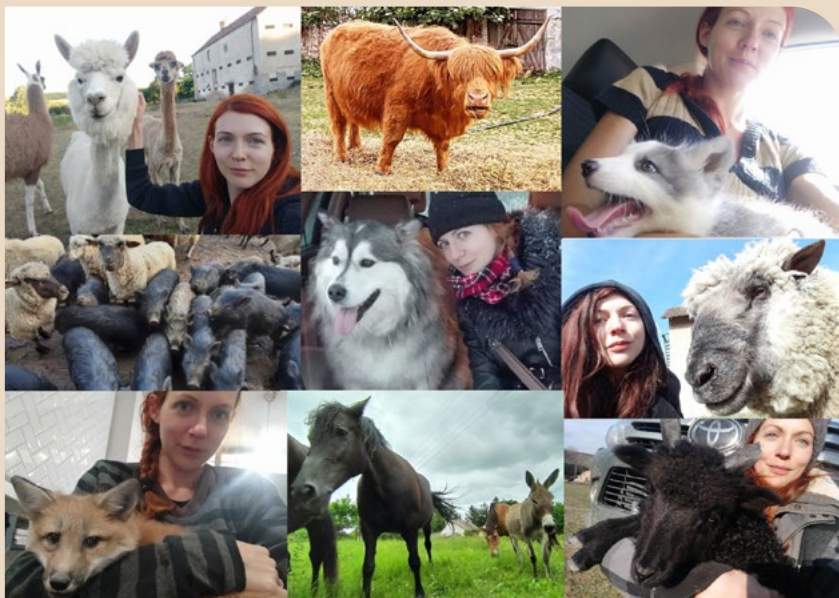

Bánfalvi Sándor
(Ákos, Dead Gray, Dirt, Neck Sprain)

„Két gyönyörű cicalánnyal élek egy társasház harmadik emeletén. Egyikük Lucy, a 'sima' cirmos cica, aki 16 éves és kb. 12 éve van velem. Egy ismerős családtól fogadtam örökbe, akik költözés miatt váltak meg tőle. Fiatalabb korában sokat huncutkodott (étellopás, lakásból kiszökés, stb.), de idősebb macskusként már eléggé nyugisan tolja. Imádja a simizést, és azt bátran kéri is bárkitől, aki betoppan a lakásba.

Másik állatkám Kiwi, aki egy öt éves fehér-cirmos cicus. Őt még pár hónaposan csalogatták le egy forgalmas főút melletti fáról, ahol kétségbeesetten nyávogott. Kislányommal hoztuk haza, és szép nagyra nőtt azóta. Kiwike meg tud örülni időnként. Ilyenkor össze-vissza rohangál, kapirgászik, esetleg megtámadja a Lucy-t. Idegenekkel viszont tartózkodóbb, sokszor elbújik, amikor valaki először jön hozzánk.

A címzettek jól bírják a muzsikát, ha az nem túl hangos. Itthoni gitározgatásaim szintén jól viselik, talán csak akkor néznek furábban, amikor nagy ritkán az elektromos gityó torzított hangjára adok egy kis kakaót...” (nevet) ♡

További fotóért látogass el a honlapunkra!

UND
ER
WOR
LD
MA
GAZ
IN

2026.
MÁRCIUS

Amikor a halál kopogtat...

HOAXED

PONTE DEL DIAVOLO ✦ KARNIVÓOL ✦ MAYHEM ✦ ALCATRAZZ
SYLOSIS ✦ DENNIS STRATTON ✦ REBEL ✦ PEST ✦ AWS
WORM ✦ MORTE FRANCE ✦ AXEL RUDI PELL ✦ THE OTHER